

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Talousarvio 2025

Taloussuunnitelma 2025 - 2027

Sisällysluettelo

YLEISOSA	3
Kaupunginjohtajan esipuhe	3
Yleisperustelut	5
Yksityiskohtaiset perustelut	14
Henkilöstöpolitiikka vuonna 2025.....	26
Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	29
TULOSLASKELMAOSA.....	33
RAHOITUSOSA	34
LAPPEENRANTA STRATEGIA – LPR2037	35
KÄYTTÖTALOUSOSA	42
Valtuustoon nähden sitovat talousarviokehdykset.....	42
KAUPUNGIN OMA TOIMINTA.....	47
Yhteiset palvelut	47
Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut	57
Kaupunkikehitys	89
MAAKUNNALLINEN PALVELUTOIMINTA	108
Lappeenrannan kaupungin hankintapalvelut	108
Lappeenrannan seudun ympäristötoimi	109
Etelä-Karjalan maaseututoimi	112
Lappeenrannan seudun joukkoliikenne	114
Etelä-Karjalan työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut.....	116
Maakunnallisen palvelutoiminnan maksuosuus	122

INVESTOINTIOSA	123
Investointien talousarvio ja taloussuunnitelma	123
KONSERNITULOSLASKELMA	127
KONSERNIYHTEISÖT.....	129
Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy (konserni).....	129
Lappeenrannan Energia Oy (konserni)	133
Lappeenrannan Toimitilat Oy (konserni)	138
Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy	148
Saimaan Tukipalvelut Oy	153
Lappeenrannan Teatterikiinteistö Oy	158
Kiinteistö Oy Seniori-Saimaa	163
Wirma Lappeenranta Oy	169
Saimaan lentoasema säätiö sr (konserni)	173
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä	178
Etelä-Karjalan liitto.....	182

Yleisosa

Kaupunginjohtajan esipuhe

2020-luvulla ei ole ollut ainuttakaan tavanomaista vuotta kuntataloudessa. Onneksemme poikkeukset ovat olleet taloudellisten nettovaikutusten osalta positiivisia, vaikka useat taustalla vaikuttavat asiat ovat hyvin ikäviä.

Olen toistanut useaan kertaan, että viime vuosien vahvat tuloksemme johtuvat kertaluonteisista verorahoituksen eristä. Kertaluonteisuutta on ymmärrettävästi kyseenalaistettukin, kun niitä on ollut vuosittain koko vuosikymmenen alun ajan. Tiivistetysti: Vuosikymmenen alussa valtion koronatukitoimet olivat kuntataloutta vahvistavia. Sote-uudistuksen aloitusvuonna kertyi verohäntä, joka ulottuu vielä vuoteen 2024. Metsäteollisuuden vahvat tulosvuodet vuosina 2021 ja 2022 näkyvät yhteisöveron jako-osuudessamme erityisesti vuonna 2024.

Poikkeukselliset vuodet jäävät nyt taakse ja niitä seuraa myös takaisinmaksun aika. Yhteisöveron tuotto alenee taloussuunnitelmakaudella usealla miljoonalla. Valtionosuuksissa kunnat maksavat valtiolle takaisin sote-uudistuksen vaikutusten tasaamiseen aiemmin saatuja valtionosuuksia kolmen seuraavan vuoden ajan, Lappeenrantanakin kolme miljoonaa euroa vuosittain. Verorahoituksemme ei siten kasva, vaan reaalisesti se vähenee.

Vielä vuonna 2025 saavutamme strategiassa asetetun 30 miljoonan euron vuosikatetavoitteen. Sen jälkeen vuosikate painuu selvästi sen alle, ellei ensi syksynä seuraavalle valtuustokaudelle päätettävissä

talousohjelmassa päätetä vuosikatetta vahvistavista toimista. 30 miljoonan euron vuosikate ei riitä kattamaan investointeja taloussuunnitelmavuosina. Muutaman vuoden vakaana pysynyt lainakantamme kääntyy ensi vuonna huomattavaan kasvuun.

Kiitän vielä valtuustoa viime keväänä tehdystä hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen palveluverkkopäätöksestä. Demokraattisen prosessin päätteeksi saatiin toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä ratkaisu. Investointien puiteohjelma tuo näkyvyyden investointien rahoitustarpeelle pitkälle ensi vuosikymmenelle saakka. Vielä tarvitaan pitkäjänteistä ja vastuullista päätöksentekoa, millä vuosikattemme pidetään riittävällä tasolla investointiohjelman rahoittamiseksi.

Positiivisiakin näkymiä taloudesta ja elinvoimasta on pidettävä esillä. Kaupunkikonserni on terävöittänyt elinkeino- ja yrityspolitiikkaansa ja tulokset ovat realisoitumassa jo lyhyellä aikavälillä. Danfoss Editron Oy:n tuleva laajentuminen Lentokentäntiellä tuo arviolta noin 100 uutta työpaikkaa Lappeenrantaan lähivuosina. Myös yhteistyö muiden yritysten kanssa on kehittynyt myönteiseen suuntaan ja Lappeenrannan kaupunki koetaan selkeästi aiempaa paremmaksi yhteistyökumppaniksi yrityksissä.

Yritysten toimintaedellytysten kehittyminen vaatii hallittua riskinottoa tulevaisuudessakin. Kaupunkikonsernin on jatkossakin löydettävä yhteistyössä luotettavien ja vakaiden yritysten kanssa ratkaisuja esimerkiksi yritysten tontti- ja toimitilatarpeisiin. Myös pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksistä on pidettävä huolta.

Suomen maakuntakeskuksista myönteisin kehitys on ollut yliopisto-kaupungeissa. LUT-yliopisto ja LAB-ammattikorkeakoulu ovat kansallisesti vahvoja toimijoita. Korkeakoulujen vetovoima kansallisesti ja kansainvälisesti on mahdollistanut lievästi positiivisen väestökehityksen Lappeenrannassa viime vuosina. Opiskelijamäärän kasvu on aiheuttanut haasteita ja esimerkiksi opiskelijoiden asuntopulaan on löydettävä ratkaisuja lyhyellä aikavälillä.

Vaikka elinvoimaan liittyvät asiakokonaisuudet saavat suuren painoarvon julkisessa keskustelussa, korostan kaupungin omien palveluiden tärkeyttä. Toteutunut alueuudistus on muuttanut kuntien tehtäviä, mutta tosiasia on edelleen se, että kunnat vastaavat sadoista tärkeistä lakisääteisistä ja vapaaehtoisista palveluista. Kuntien palveluita pidetään itsestäänselvytenä ja yleisestikin julkiseen sektoriin kohdistetaan turhaakin julkista arvostelua. Tosiasia on, että Suomessa toteutetaan edelleen erinomaisia ja laadukkaita julkisia palveluita, jotka mahdollistavat arjen sujumisen ja hyvän elämän täällä Lappeenrannassakin. Hyvistä kunnallisista palveluista erityinen kiitos kuuluu niitä päivittäin toteuttavalle osaavalle kaupungin henkilöstölle.

Valtakunnalliset uudistukset muuttavat jatkuvasti kuntien toimintaympäristöä. Lappeenranta vastaa vahvasti maakunnallisten työllisyyspalveluiden toteuttamisesta heti vuoden 2025 alusta lähtien. Työllisyysuudistuksen valmistelu on toteutettu hyvin ja luotan uudistuksen etenevän asianmukaisesti Lappeenrannan johdolla Etelä-Karjalassa.

Suomessa kunnallinen päätöksenteko perustuu vahvasti niin sanottuun dualistiseen päätöksentekoon: viranhaltijat valmistelevat ja luottamushenkilöt päättävät. Lappeenrannassa asioiden valmistelu ja päätöksenteko on sujunut tällä valtuustokaudella erinomaisesti. Tärkeissä asioissa viranhaltijat ja luottamushenkilöt ovat tehneet niin perusteellista valmistelua ja yhteistyötä, että vaikeatkin asiat on saatu päätettyä. Haluan vielä kerran esittää julkiset kiitokseni Lappeenrannan luottamushenkilöille ja kaupungin työntekijöille hyvin sujuneesta valtuustokaudesta.

Tuomo Sallinen
kaupunginjohtaja

Yleisperustelut

Kuntatalouden valtakunnallinen kehitysarvio

Suomen talouden taantumana pohja näyttäisi olevan ohitettu. Vuositasolla BKT kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025. BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026, vaikka julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus vähentävätkin kotimaista kysyntää ja nostavat hintoja. Työllisyys laskee vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien kysynnän kasvun ja työllisyystoimien ansiosta. Vuoteen 2026 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin.

Julkisen talouden alijäämä on muodostunut syväksi heikon suhdanteen, nopean inflaation, korkomenojen kasvun sekä varautumismenojen kasvun takia. Alijäämä kuitenkin alkaa parantua hitaasti myöhemmin, kun talous toipuu ja sopeutustoimet alkavat vaikuttaa täysipainoisesti.

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan vuonna 2024 yhteensä lähes viidellä prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna, sillä kunnallis- ja yhteisöverotuloista poistuu sote-uudistukseen liittyvä noin 1,3 miljardin suuruinen verohäntä ja lisäksi suhdannetilanne hidastaa verotulojen kasvua. Kiinteistöverotulot sen sijaan kasvavat reippaasti, mitä selittää osaltaan hallituksen pää-

tös nostaa maapohjien verotuksen alarajaa. Kuntien saamat valtionosuudet laskevat muun muassa sote-siirtoon liittyvän tarkistuksen sekä hallitusohjelman mukaisen valtionosuuksiin tehtävän indeksisäästön vuoksi.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta syvenee -1,9 miljardiin euroon vuonna 2025. Toimintamenojen kasvu jatkuu ennustevuosina melko ripeänä, mikä aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Inflaatio on palautunut maltilliselle tasolle, mutta vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kunta-alan palkkasopimukset päättyvät keväällä 2025, ja siksi tarkemmat sopimusratkaisut tuleville vuosille selviävät vasta myöhemmin. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2025 on 3,4 prosenttia ja vuosille 2026–2028 keskimäärin 3,1 prosenttia.

Toimintamenojen hintojen nousun lisäksi myös toimintamenojen volyyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025, mikä aiheutuu TE-palvelu-uudistuksesta. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen ennistä suurempi vaikutus kuntien talouteen, ja siten kuntatalous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille. Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin uudistuksen jälkeenkin lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden

määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla tahdilla. Lisäksi lasten määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa myös työllisyyden kehitys sekä varhaiskasvatuksen osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina nousussa.

Painelaskelman perusteella kuntatalouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino syvenee toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna vuonna 2025 1,9 miljardiin euroon, vuonna 2026 noin 2,0 miljardiin euroon ja vuonna 2027 noin 2,1 miljardiin euroon. Kun valtionosuuksiin tehtävät takautuvat sote-vähennykset ja hallituskauden aikainen indeksijarru poistuvat, asettuu toiminnan ja investointien rahavirta -1,9 miljardiin euroon vuonna 2028. Vuosikatteet eivät riitä vuosina 2025–2028 nettoinvestointeihin tai edes poistoihin. Vuonna 2023 kuntatalouden lainakanta oli noin 19,9 miljardia euroa. Negatiiviset toiminnan ja investointien rahavirrat kasvattavat lainakannan 28,0 miljardiin euroon vuonna 2028.

Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkaa budjettikuria tulevina vuosina. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin. Ongelmat osaavan työvoiman saatavuudessa, kiinteistöjen tehokas käyttö, kaupungistuminen, syntyvyyden pienentyminen sekä vihreä siirtyminen edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa yhteistyö korostuu.

(Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2025, syksy 2024)

Verotulot

Ansiotulojen kasvuvauhti on hidastunut selvästi vuoden 2024 aikana. Kun vuonna 2023 kasvu oli yli viisi prosenttia, jää kasvu vuonna 2024 runsaaseen kolmeen prosenttiin. Etenkin palkkatulojen kasvu on hidastunut työllisyyden heikentyessä.

Käynnissä olevalta työmarkkinakerrokselta ennakoitaan viime vuosien tasoa maltillisempia palkankorotuksia vuosille 2025 ja 2026. Työllisyyden heikentymisen ennakoitaan taittuvan ensi vuoden aikana, mutta sen nopeampi elpyminen ajoittuisi seuraaville vuosille. Palkkatulojen kasvun ennakoitaan jäävän vajaaseen kahteen prosenttiin. Eläketulojen osuus ansiotuloista on yli neljännes. Parin viime vuoden aikana eläkkeiden indeksikorotukset ovat olleet huomattavat. Eläkeindeksiin keskeisesti vaikuttavan kuluttajahintaindeksin nousu on hidastunut ja Eläketurvakeskus ennakoi eläkkeiden nousevan ensi vuonna 1,6 prosentilla. Eläkkeellä olevien määrän kasvaessa eläketulo kokonaisuutena kasvaa lähes kolme prosenttia. Ensi vuonna kaikkien ansiotulojen yhteismäärän odotetaan kasvavan kaksi prosenttia.

Kunnallisverokertymää kasvattaa vuodesta 2025 alkaen ansiotulovähennyksen poistuminen. Veronmaksajan asema ei muutu, koska ansiotulovähennys korvataan ensisijaisesti valtion verotuksessa tehtävää työtulovähennystä korottamalla. Koko maan tasolla kunnallisverokertymä kasvaa noin 340 miljoonalla eurolla, mikä vähennetään valtionosuuksiin sisältyvästä verotulomenetyksen kompensatiosta. Hyötynä kunnille tulee kunnallisveron efektiivisyyden paraneminen, eli nimellinen ja reaalin veroprosentti lähentyvät toisiaan. Lappeenrannassa muutos merkitsee efektiivisen veroprosentin nousua noin 6,3 prosentista 6,6 prosenttiin. Verokertymään vaikutus on noin

4,5 miljoonaa euroa, minkä verran valtionosuus vastaavasti pienee.

Edellä kuvattuun veropohjan kehitysarvioon perustuen ja huomioiden ansiotulovähennyksen poistuminen kunnallisveroa budjetoidaan vuodelle 2025 tuloveroprosentin 8,3 mukaan 136,4 miljoonaa euroa, kun vuoden 2024 ennuste on 128,0 miljoonaa euroa. Kasvua on siten 6,6 %, kun ilman ansiotulovähennyksen poistoa kasvu olisi noin kolme prosenttia.

Yhteisöverokertymä on koko maan tasolla pienentynyt vuoden 2024 aikana noin neljällä prosentilla. Tuotannon ennustetaan kääntyvän vuonna 2025 uuteen kasvuun ja koko maan tasolla yhteisöveron odotetaan kasvavan kolmisen prosenttia. Lappeenrannan vuoden 2024 osuus yhteisöveron tuotosta on poikkeuksellisen korkealla tasolla, sillä se perustuu yhteisöjen vuosien 2021 ja 2022 tulosten perusteella maksamiin veroihin, jotka etenkin metsäteollisuudessa olivat erittäin vahvoja. Vuonna 2023 metsäteollisuuden tulostaso oli olennaisesti alempi ja vuoden 2024 raportoidut osavuosikatsaukset ovat edelleen selvästi alle huippuvuosien tason. Lappeenrannan yhteisöveron kuntakohtainen jako-osuus tulee siten alenemaan kahden seuraavan vuoden aikana vuosikymmenen alun tasolle. Taso ei tule olemaan poikkeuksellisen alhainen, vaan vuoden 2024 taso on pitkän aikavälin tasoon nähden selvästi korkeampi. Jako-osuuden alenemisen vuoksi yhteisöveron tuotto tulee pienemään. Vuoden 2024 ennuste on 24,5 miljoonaa euroa ja vuoden 2025 kertymäksi odotetaan 23,0 miljoonaa euroa. Vielä suurempi jako-osuuden muutos on tulossa vuodelle 2026, jolloin yhteisöveron tuotto jäisi hieman alle 20 miljoonaan euroon. Vuonna 2027 kertymä kääntyisi lievään nousuun.

Kiinteistökannan verotusarvon ei odoteta kasvavan vuonna 2025,

sillä vuotuisten ikävähennysten arvioidaan kumoavan maltillisen indeksikorotuksen vaikutuksen. Uudisrakentaminen on tällä hetkellä vähäistä, joten uutta rakennuskantaa ei juuri tule verotuksen piiriin. Vuoden 2025 kiinteistöveroarvio on vuoden 2024 toteutumaennusteen mukainen 28,5 miljoonaa euroa.

Lappeenranta tulee saamaan vuonna 2025 osuuden uudesta kaivosverosta. Sijaintikunnan osuus kaivoksen maksamasta verosta on 60 %. Muista kuin metallimalmista maksettava mineraalien vero on 0,20 euroa tonnilta. Kaupungin keräämään tuotantomäärätietoon perustuen kaivosveron tuoton ennakoidaan olevan ensimmäisenä vuotena Lappeenrannalle noin 100.000 euroa. Vero on yleiskatteinen tulo kaupungille. Talousarviossa esitetään erikseen vastaavansuuruisen määrärahan kohdentamista ympäristönsuojeluviranomaisen määräämien kunnostustoimien kattamiseen.

Yhteensä verotuloja ennakoidaan vuonna 2025 kertyvän 188 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 ennusteeseen nähden kasvua on 3,9 %. Ilman ansiotulovähennyksen poistumista kasvu jäisi noin 1,4 prosenttiin. Verotulojen ennakointiin liittyy aina paljon epävarmuutta talouden kehityksestä. Verotuloennustetta laadittaessa taloushallinto tekee skenaarioita erilaisilla kehitysoletuksilla. Edellä esitetyt verotuloennusteet perustuvat keskimääräiseen, realistisimpana pidettävään näkymään. Heikomman ja vahvemman kehityksen skenaariot tuottavat noin kuuden miljoonan euron haarukan vuoden 2025 ve-roennusteeseen eli noin kolme miljoonaa euroa molempiin suuntiin perusskenaarioon nähden.

Veroprocentit ovat vuonna 2025 seuraavat:

- Tuloveroprosentti: 8,30
- Kiinteistöveroprosentit:
  - o Yleinen 1,43
  - o Maapohjan yleinen 1,43
  - o Vakituiset asuinrakennukset 0,55
  - o Muut asuinrakennukset 1,15
  - o Voimalaitokset 2,85
  - o Rakentamaton rakennuspaikka 3,00

Yleishyödyllisen yhteisön pääasiassa yleisessä tai yleishyödyllisessä käytössä olevan rakennuksen ja sen maapohjan kiinteistöveroprosentti on 0,55.

Valtionosuudet

Peruspalvelujen valtionosuuden perusteena oleviin laskennallisiin kustannuksiin vaikuttaa pääasiassa kunnan alle 16-vuotiaiden määrä. 0–15-vuotiaiden määrä on vähentynyt 166 lapsella, mikä leikkaa valtionosuutta 0,9 miljoonaa euroa. Muuttoliikkeen ansiosta vähennys on kuitenkin 119 lasta pienempi kuin taloussuunnitelmassa oli ennakoitu, mikä pienentää valtionosuuden vähennystä ja samalla lasten ja nuorten palvelujen kehityksen sopeutusta miljoonalla eurolla. Perusopetukseen tulevat tehtävämuutokset lisäävät ensi vuoden valtionosuutta 0,6 miljoonaa euroa.

Valtionosuuden sote-erissä tapahtuu muutoksia. Siirtyneiden tulojen ja menojen erotuksesta johtuva pysyvä valtionosuuden leikkaus siirtyy erillisestä vähennyksestä kunnan omarahoitusosuuden lisäykseksi eli valtionosuusprosenttia pienennetään vastaavasti. Siirto on kustannusneutraali. Valtionosuuden leikkausta vähentää koko

maan tasolla tehtävä 277 miljoonan euron lisäys, jolla kompensoidaan edellä mainittuun vähennykseen viime vuoden marraskuussa tullut lisäleikkaus. Lappeenrannalle se merkitsee 3,6 miljoonan euron kompensoitua. Sote-eristä järjestelmämuutoksen tasaus vähenee 1,3 miljoonaa euroa. Vuotta 2023 koskevien tasauserien takaisinperintä vuosina 2025–2027 vähentää ensi vuoden valtionosuutta 5,5 miljoonalla eurolla kuluvaan vuoteen nähden. Kokonaisuutena sote-sidonnaiset valtionosuuserät ovat 3,2 miljoonaa euroa pienemmät ensi vuonna.

Verotuloihin perustuva tasaus pienenee ennakkotiedon mukaan 1,7 miljoonaa euroa. Tasaus vahvistetaan vuoden 2023 verotuksen valmistumisen jälkeen. Tasauksen pieneminen johtuu Lappeenrannan keskimääräistä paremmasta verotulojen kehityksestä vuonna 2023. Veromenetyksen korvaus pienenee 4,5 miljoonalla eurolla johtuen ansiotulovähennyksen poistumisesta, mikä edellä verotuloja käsittelevässä kappaleessa kuvastuu lisää vastaavasti kunnallisverokertymää.

Te-uudistus aiheuttaa merkittävimmät muutokset ensi vuoden valtionosuuteen. Työvoima- ja kotoutumispalveluiden uudet tehtävät tuovat valtionosuuteen kaksi uutta kriteeriä, kunnan työkäinen väestö (18–64-vuotiaat) sekä laajan työttömyyden piirissä olevat asukkaat. Lisäksi vieraskielisten asukkaiden painoarvoa kasvatetaan. Vuonna 2025 näiden kriteerien mukaisten laskennallisten kustannusten painoarvo on 50 % ja valtion arvioimien todellisten siirtyvien kustannusten painoarvo 50 %, vuonna 2026 laskennallisten kustannusten painon ollessa 75 % ja siitä eteenpäin 100 %. Koska arvioidut siirtyvät kustannukset ovat laskennallisia kustannuksia suuremmat, saa Lappeenranta ensi vuonna 0,3 miljoonaa euroa siirtymätasaukselta. Te-palveluihin saatava valtionosuus on ensi vuonna 8,5 miljoonaa euroa.

Te-uudistuksen yhteydessä kuntien vastuu työttömyysturvan rahoituksesta kasvaa. Tämä kompensoidaan lisäämällä valtionosuuteen kuntakohtainen lisävastuu vuoden 2023 tilanteen mukaisena, mihin tehdään indeksikorotukset. Tällä hetkellä indeksikorotukset on jäädytetty. Lappeenrannalle työttömyysturvan rahoitusvastuun lisääntymisestä kompensoidaan 3,9 miljoonaa euroa.

Peruspalveluiden valtionosuus on valtiovarainministeriön ennakkolaskelman perusteella 32,9 miljoonaa euroa, missä on lisäystä kuluvan vuoden valtionosuuteen 4,8 miljoonaa euroa. Kun te-uudistukseen liittyvistä tehtävä- ja rahoitusvastuumuutoksista johtuvat valtionosuuden lisäykset ovat 12,4 miljoonaa euroa, vähenevät valtionosuudet ilman te-uudistuksen vaikutusta 7,6 miljoonaa euroa. Siitä ansiotulovähennyksen poistumisen osuus 4,5 miljoonaa euroa lisää vastaavasti verotuloja, jolloin vertailukelpoinen valtionosuuden vähennys on 3,1 miljoonaa euroa.

Peruspalvelujen valtionosuus on yhteensä 32,8 miljoonaa euroa vuonna 2025, josta

- varsinainen valtionosuus 22,3 Me
- lisäykset ja vähennykset (sis. sote-erät) -8,0 Me
- verotuloihin perustuva tasaus 11,5 Me
- veroperustemuutosten korvaus 7,0 Me

Opetus- ja kulttuuriministeriön kautta hallinnoitava valtionosuus on Lappeenrannalle 5,3 miljoonaa euroa negatiivinen ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuoksi.

Verorahoitusarvio vuosille 2025–2027

1000 euroa	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	2025–2027
Kunnallisvero	128 000	136 400	139 200	142 100	417 700
<i>Muutos %</i>	-6,5	6,6	2,1	2,1	1,4
Yhteisövero	24 500	23 000	19 800	20 500	63 300
<i>Muutos %</i>	-2,7	-6,1	-13,9	3,5	-3,8
Kiinteistövero	28 500	28 500	28 900	29 300	86 700
<i>Muutos %</i>	4,0	0,0	1,4	1,4	0,9
Kaivosvero		100	100	100	300
<i>Muutos %</i>			0,0	0,0	0,0
Verotulot yhteensä	181 000	188 000	188 000	192 000	568 000
<i>Muutos %</i>	-4,5	3,9	0,0	2,1	0,7
Peruspalvelujen valtionosuus	28 100	32 800	27 300	29 300	89 400
<i>Muutos %</i>	-14,0	16,7	-16,8	7,3	-3,7
Opetus- ja kultt. valtionosuus	-5 500	-5 300	-5 300	-5 300	-15 900
<i>Muutos %</i>	-1,4	-3,6	0,0	0,0	0,0
Valtionosuudet yhteensä	22 600	27 500	22 000	24 000	73 500
<i>Muutos %</i>	-16,5	21,7	-20,0	9,1	-4,4
Verorahoitus yhteensä	203 600	215 500	210 000	216 000	641 500
<i>Muutos %</i>	-6,0	5,8	-2,6	2,9	0,1

Tuottojen ja kulujen kehitys

Vertailukelpoinen nettomenojen kasvu vuodelle 2025 on 4,7 %. Vertailukelpoisuudessa on huomioitu vuoden 2024 talousarvioon siirretyt määrärahat vuodelta 2024, TE-uudistus vuonna 2025 sekä kertaluoteiset erät.

Toimialojen kehityksissä on huomioitu voimassa olevien kunta-alan sopimusten mukaiset palkankorotukset. Vuonna 2025 neuvoteltavalle uudelle sopimukselle on keskitetty varaus 2,5 %:n kustannusvaikutuksen mukaan, minkä lisäksi on huomioitu vuoteen 2027 ulottuva palkkarakenneohjelma. Konsernin sisäisten tukipalveluiden ja sisäisten vuokrien korotuksiin on niin ikään keskitetty varaus vuosille 2026 ja 2027.

Toimialojen muiden ulkoisten menojen kasvuun on budjetoitu toimialakohtaisesti vaihdellen 1,5–2,5 %:n kasvu, missä on huomioitu muun muassa toimialakohtaisesti vaikuttavat erilaiset hintaindeksit. Maakunnallisen palvelutoiminnan maksuosuuksiin on varattu keskimäärin 3,3 %:n kasvu, mikä sisältää myös palkankorotusten ja muun kustannustason nousun vaikutuksen.

Rahoitustuotot ja -kulut

Korkojen nousu on tasaantunut ja kääntynyt laskuun vuoden 2024 aikana. 12 kuukauden euriborkorko on laskenut syksyn 2023 noin 4,2 %:n huipputasosta lähelle 2,6 %:ia. Tällä hetkellä yleinen näkemys on, että korkojen lasku jatkuu vuoden 2025 aikana, mutta vakiintuu pitkällä aikavälillä noin 2,0–2,5 %:n tasolle. Korkomarkkinan näky-mään sisältyy edelleen epävarmuutta, ja se näkyy suurina korkojen heilahteluna inflaatio- ja työllisyyslukuista riippuen.

Lappeenrannan nykyinen lainasalkku on kattavasti suojattu, eikä korkojen nousu ole vaikuttanut olemassa olevien pitkien lainojen korkoon. Vuodesta 2025 alkaen lainojen jälleenaohituksen korkokustannukset kuitenkin nousevat selvästi, koska erittäin edullisia lainoja tulee jälleenaohitettavaksi vuosina 2025 ja 2026. Kaupungin lainasalkusta eräännyy pitkäaikaisia lainoja noin 70 miljoonaa euroa vuoden 2026 loppuun mennessä. Nettovelkaantumisen takia otettavien lainojen rahoituskustannus tulee myös nostamaan kaupungin lainasalkun keskikorkoa taloussuunnitelmakaudella.

Rahoitustuottoihin sisältyy tuloutukset konserniyhtiöiltä. Energia-konsernin tuloutus kaupungille säilyy vuoden 2024 tasolla.

Talousarvion mukainen noin 30 miljoonan euron vuosikate vuodelle 2025 ei riitä kattamaan vuoden 2025 nettoinvestointeja, jotka vuodelta 2024 siirtyvien investointien kanssa ovat noin 88 miljoonaa euroa. Toiminnan ja investointien negatiivisesta 57 miljoonan euron rahavirrasta noin 20 miljoonaa euroa katetaan kassavaroja vähentämällä ja noin 37 miljoonaa euroa lainakantaa kasvattamalla.

Investoinnit ylittävät vuosikatteen myös taloussuunnitelmavuosina 2026 ja 2027 yhteensä liki 50 miljoonalla eurolla. Taloussuunnitelman rahoituslaskelman mukana nettovelkaantuminen on 83 miljoonaa euroa vuoden 2027 loppuun mennessä. Kun samaan aikaan eräännyy pitkäaikaisia lainoja 70 miljoonan euron arvosta, tarvitaan uutta lainaa bruttomääräisesti 153 miljoonaa euroa. Näiden vuosien korkotasolla on siten erittäin merkittävä vaikutus tulevien vuosien rahoituskuluihin.

	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kaupungin lainakannan kehitys, Me	180,0	180,0	180,0	217,0	240,0	263,0
Lainat/asukas	2 478	2 466	2 466	2 973	3 288	3 603
Konsernin lainakannan kehitys, Me	451,1	422,1	418,4	462,8	490,9	508,1
Lainat/asukas	6 209	5 783	5 732	6 340	6 725	6 960
Konsernin lainakanta ilman asuntotuotantoa, Me	306,8	285,2	285,6	334,9	363,0	380,2
Lainat/asukas	4 223	3 907	3 912	4 588	4 973	5 208
Konsernin lainakanta ilman asuntotuotantoa ja energiaa, Me	273,7	238,6	235,2	264,9	289,0	308,9
Lainat/asukas	3 767	3 269	3 222	3 629	3 959	4 232

Talousarvion ja taloussuunnitelman tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet tulevat Lappeenranta 2037 -strategiasta. Strategiassa on seitsemän päätavoitetta. Koko kaupunkikonsernin toiminta tähtää näiden päätavoitteiden saavuttamiseen kolmen kärkiohjelman kautta. Kullakin lautakunnalla on kärkiohjelmiin kaksi–kuusi valtuustoon nähden sitovaa tavoitetta.

Talousarvion rakenne

Talousarvio jakaantuu tuloslaskelmaosaan, käyttötalousosaan, investointiosaan ja rahoitusosaan. Talousarvioon liitetään yleinen perusteluosa, sitovat yksityiskohtaiset perustelut ja henkilöstöpoliittinen osa sekä arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Käyttötalousosa, tuloslaskelmaosa

Talousarvion käyttötalousosan euro-osuudessa esitetään vastuualueittain tulot ja menot sekä niiden erotuksena muodostuva toimintakate. Kehykseen sisältyy lisäksi poistobudjetti irtaimen omaisuuden investointeja varten. Toimintakatteen ja poistojen summana muodostuu valtuustoon nähden sitova kehys. Lautakuntien kehysten pohjalta on koottu yhteen koko kaupungin tuloslaskelma lisäten toimintakatteen jälkeen koko kaupunkia koskevat erät: verotulot, valtionosuudet ja rahoitustuotot ja -kulut sekä käyttöomaisuuden poistot.

Käyttötalousosassa valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet toimialoille sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät nettomäärärahat toimialalle tai toimielimelle tehtävien suorittamiseen.

Tuloslaskelma osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Investointiosa

Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Investointiosassa esitetään hankkeen tai hankeryhmän kustannusarvio, talousarviovuonna tarvittava määräraha sekä suunnitelmavuosille arvioitu käyttötarve.

Rahoitusosa

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on yli- tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Valtuustoon nähden sitovat kehukset

1.1. Talousarviokehukset

Talousarvion käyttötalousosa jakautuu seuraaviin valtuustoon nähden sitoviin kehyksiin (sulkeissa mainittu vastuussa oleva toimielin):

- Yhteiset palvelut (KH)
- Talousarviovaraukset (KH)
- Strateginen rahoitus (KH)
- Lasten ja nuorten palvelut (LaNuL)
- Kotikuntakorvaukset (LaNuL)
- Kulttuuripalvelut (KuLiL)
- Liikuntapalvelut (KuLiL)
- Kaupunkikehitys (KaKeL)
- Rakennusvalvonta (RakLa)
- Maaomaisuuden tuotot (KaKeL)
- Tilakeskus (KaKeL)
- Etelä-Karjalan liiton maksuosuus (KH)
- Etelä-Karjalan maaseututoimi (KaKeL)
- Etelä-Karjalan työllisyyspalvelut (TyöMaaL)
- Lappeenrannan hankintapalvelut (KH)
- Lappeenrannan seudun joukkoliikenne (JoukoL)
- Lappeenrannan seudun ympäristötoimi (YmpLa)

1.2. Lautakuntien ja toimialajohdon vastuu

Lautakuntaa sitoo kehys, joka muodostuu toimintakatteen ja irtaimen omaisuuden poistojen summasta. Talouden kuukausiseuranta perustuu toimintakatteen seuraamiseen.

Lautakunta ja toimialajohtaja vastaavat toiminnan järjestämisestä valtuuston hyväksymän talousarviokehysten puitteissa. Lautakunnat kohdentavat käyttösuunnitelmassa resurssit toimialajohtajan esityksestä tärkeimmiksi katsomilleen toiminta-alueille.

Lautakuntien hyväksymien talousarviokehyksiin sopeutettujen vuoden 2025 käyttösuunnitelmien on oltava valmiina 31.1.2025 mennessä. Samassa yhteydessä tulee laatia vuodet 2025–2027 kattava taloussuunnitelma käyttösuunnitelmatasolla talousohjelman mukaisiin kehyksiin sovitettuna.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi voi laatia käyttösuunnitelman raamista poiketen siten, että taseyksikön syntyvä alijäämä kateetaan taseyksikön kertyneestä ylijäämästä. Taseeseen kertynyt ylijäämä ei saa muuttua alijäämäksi.

Lautakunnat vastaavat siitä, että kaupunginvaltuuston päättämää talousarviota ei ylitetä. Jos talousseurannan perusteella on ilmeistä, että kehystä uhkaavan ylityksen kattamiseksi ei ole ryhdytty riittäviin toimenpiteisiin, kaupunginhallitus päättää tasapainotustoimenpiteistä, jotka lautakunnan tulee panna täytäntöön.

Tilivelvolliset

Tilivelvollisia ovat luottamushenkilöistä hallituksen, lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet. Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat toimielinten esittelijöinä toimivat sekä toimialojen tehtävälueilla itsenäisistä kokonaisuuksista vastaavat viranhaltijat. Seuraavien virkojen haltijat ja heidän sijaisinaan toimivat sijaistuksen ajalta ovat tilivelvollisia:

1. kaupunginjohtaja
2. apulaiskaupunginjohtaja
3. elinvoimajohtaja
4. hallintojohtaja
5. henkilöstöjohtaja
6. tarkastuspäällikkö
7. toimialajohtaja, hyvinvointi- ja sivistyspalvelut
8. varhaiskasvatusjohtaja
9. opetustoimenjohtaja
10. nuorisotoimenjohtaja
11. kulttuurijohtaja
12. liikuntajohtaja
13. toimialajohtaja, kaupunkikehitys
14. kaupungingeodeetti
15. kaupunginarkkitehti
16. kaupungininsinööri
17. rakennusvalvonnan johtaja
18. maaseututoimenjohtaja
19. ympäristöjohtaja
20. joukkoliikennepäällikkö
21. työllisyysjohtaja

Osakeyhtiöissä ja säätiöissä tilivelvollinen on toimitusjohtaja.

1.3. Määrärahojen käyttäminen talousarvio- ja suunnitelmavuosina 2025–2027 ja vuoden 2024 alitusten tai ylitysten kattaminen

Lautakuntien tulee esittää vuoden 2024 tilinpäätösraportoinnin yhteydessä, miten määrärahaylitys katetaan tai määrärahan alitus käytetään vuonna 2025. Siirtoa voi perustellusta syystä esittää kohdennettavaksi vuosille 2026–2027.

Määrärahaylitys tulee kattaa seuraavana vuonna perusrahoituksen kehyksestä. Määräraha-alituksen voi käyttää kertaluonteisiin menoihin, jotka eivät lisää jatkuvia menoja.

Toimialojen tulee puolivuosisikatsauksen antamisen yhteydessä tehdä toteutumisennuste vuosille 2025–2027 ja huolehtia kohdan 1.2 mukaisesti talousarvioaraamisissa pysymisestä.

1.4. Maksujen ja taksojen tarkistaminen

Kukin toimiala päättää omista maksuistaan ja taksoistaan parhaaksi näkemällään tavalla.

Lappeenrannan asumiseen liittyvät kokonaiskustannukset säilytetään vertailukaupunkien keskiarvon tasolla, ottaen kuitenkin huomioon kaupungin ja konserniyhtiöiden talouden tasapaino.

1.5. Avustukset

Kaupunki myöntää avustuksia järjestöille ja yleishyödyllisille yhdistyksille

1. asukas-, kylä- ja kotiseutuyhdistystoimintaan
2. sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaan
3. kulttuuri-, taide- ja perinnetoimintaan
4. nuorisojärjestöjen toimintaan
5. sovellettuun liikuntatoimintaan

Tapahtumia kaupunki avustaa kaupunginhallituksen päättämän kumppanuussopimusmallin mukaisesti.

Asukas-, kylä- ja kotiseutuyhdistysten avustukset myönnetään toiminnan laajuutta kuvaavan portaikon mukaisesti hallintojohtajan päätöksellä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen järjestöavustuksella tuetaan järjestöjen toteuttamaa ennakoivaa ja ennaltaehkäisevää kaupungin strategisten tavoitteiden mukaista työtä. Avustusten piiriin kuuluvilta kumppanuustoimijoilta ei edellytetä hakumenettelyä. Kumppanuustoimijoiden tuista sovitaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja sopimukset solmitaan valtuustokausittain. Pelastustoiminnan avustusraha on osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen järjestöavustuksia. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen määräraha sisältyy yhteisten palveluiden kehukseen ja määrärahojen kohdentamisesta päättää kaupunginhallitus.

Perintökaaren varoista myönnettävien avustusten jakamista jatketaan edelleen ja kaupunginhallitus päättää vuosittain jaettavat avustukset.

Vähävaraisten lapsiperheiden harrastusten tukemiseen varattu määräraha sisältyy lasten ja nuorten lautakunnan kehukseen. Nuorisopalvelut jakaa vähävaraisten lapsiperheiden harrastusavustuksen lasten ja nuorten lautakunnan päättämien kriteereiden pohjalta ja kehittää avustuskäytäntöjä yhteistyössä järjestöjen kanssa. Nuorisjärjestöjen toimintaan myönnetään avustuksia lasten ja nuorten lautakunnan päättämien jakosääntöjen mukaisesti.

Kulttuuri-, taide- ja perinnetoimintaan sekä sovellettuun liikuntatoimintaan myönnetään avustuksia kulttuuri- ja liikuntalautakunnan päättämien jakosääntöjen mukaisesti.

1.6. IT-hankinnat ja -sopimukset

Kaupungin ja Lappeenrannan Toimitilat Oy:n tietojärjestelmähankinnat ja sopimusten uusinnat käsitellään toimialojen ohjausryhmässä tai muussa erikseen määritellyssä ryhmässä. Toimialat ja Lappeenrannan Toimitilat Oy eivät saa uusia tietotekniikkaan liittyviä sopimuksia ilman ohjausryhmän lupaa. Konserniyhtiöiden on tuotava merkittävät ICT-hankinnat käsiteltäväksi omistajaohjausryhmään päällekkäisten järjestelmähankintojen välttämiseksi. Hankinnat tulee käsitellä asianomaisessa ohjausryhmässä ennen kilpailutuksen käynnistämistä. Mikäli ICT-hankinta on osa suurempaa hankekokonaisuutta, tulee ICT-hankinta hyväksyttävä erikseen edellä mainitun menettelyn mukaisesti.

Edellä kerrotusta käsittelyjärjestyksestä poiketen tietohallintopäälliköllä on oikeus hyväksyä ilman ohjausryhmän käsittelyä ICT-hankinnat, joiden arvo hankintakauden aikana on alle 60.000 euroa.

Tietohallintopäälliköllä on oikeus päättää keskitetyn ICT-budjetin hankinnoista, joiden arvo on alle 60.000 euroa, tätä suuremmat päättää apulaiskaupunginjohtaja keskitetyn ICT-budjetin sallimissa rajoissa. Toimialoilla on edellä mainittua ohjausryhmää kuultuaan oikeus päättää toimialajärjestelmien hankinnoista viranhaltijoiden hankintavaltuuksien puitteissa, kun hankinta rahoitetaan kokonaisuudessaan toimialan kehuksesta.

1.7. Arvonlisävero

Määrärahat ovat sekä käyttötalous- että investointiosassa ilman palautus- ja vähennysjärjestelmän arvonlisäveroja.

1.8. Sisäiset erät

Toimialojen toimintatulot ja -menot sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset erät.

2. Hallituksen ja lautakuntien erityiskysymykset

2.1. Kaupunginhallitus

Strateginen rahoitus

Kaupunginvaltuusto hyväksyi syksyllä 2021 Lappeenrannan kaupungin toimintaa ohjaavan LPR2037 -strategian päälinjaukset: vision, arvot, ohjelmat, päätavoitteet mittareineen sekä valtuustoon nähden sitovat tavoitteet. Strategiaa toteutetaan kolmen kärkiohjelman kautta, jotka ovat Kasvun kaupunki, Kestävä kaupunki ja Koulutuksen kaupunki. Strategian toimeenpano tapahtuu toimialojen talousarviomäärärahojen puitteissa. Vaikuttavuudeltaan merkittävien hankkeiden ja toimenpidekokonaisuuksien toimeenpanoa varten on lisäksi varattu vuosittain miljoonan euron strateginen rahoitus. Strategisen rahoituksen käytöstä päättää kaupunginhallitus.

Hankkeisiin osallistuminen

Kaupunginjohtajalla on oikeus päättää yhteisten palvelujen määräraha-kehityksen puitteissa, strategista rahoitusta lukuun ottamatta, enintään 100.000 euron hankkeeseen osallistumisesta.

Lentoliikenteen tukeminen

Saimaan lentoasema säätiö -konsernille varataan vuodelle 2025 nettona 1,55 miljoonaa euroa lentoliikenteen toimintaedellytysten turvaamiseen. Määräraha on mitoitettu siten, että Lappeenrannasta

lennetään enintään yhteen kohteeseen kahdesti viikossa ja lentokentän ei oleteta saavan valtionavustusta käyttömenoihin. Mikäli valtionavustusta käyttömenoihin saadaan, voi kaupunginhallitus päättää kaupungin tuen vähentämisestä enintään valtionavustusta vastaavalla määrällä. Mahdollisten lisäreittien rahoituksesta päättää valtuusto.

Määrärahavaraus palkkaratkaisun kustannusvaikutukseen

Kunta-alalla on voimassa oleva palkkaratkaisu 30.4.2025 saakka. Lautakuntien kehyyksiin sisältyy vuoden 2024 sopimuskorotuksista vuoden 2025 kustannuksia lisäävä osuus. Vuoden 2025 palkkaratkaisua varten on taloussuunnitelmavuosille 2025–2027 keskitetty varaus 2,5 %:n kustannusvaikutuksen mukaan, minkä lisäksi on huomioitu vuosien 2023–2027 kunta-alan kehittämisohjelman vuotuinen kustannusvaikutus. Kaupunginhallitus kohdentaa keskitetystä varauksesta määrärahat lautakuntien kehyyksiin, kun vuonna 2025 neuvoteltavan kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutus on tiedossa. Määrärahasta katetaan vastaavasti myös Saimaan Tukipalvelut Oy:n kanssa vuodelle 2025 sovittavan hinnantarkistuksen kustannusvaikutus. Kaupunginhallitus voi osoittaa keskitystä määrärahasta katteen sisäisen vuokran muutokselle, joka johtuu investointiosaan sisältyvän rakennushankkeen valmistumisesta ja jota ei ole erikseen huomioitu käyttäjälautakunnan kehyyksessä.

2.2. Lasten ja nuorten lautakunta

Lasten ja nuorten palvelujen kehys sisältää määrärahan lasten itenäisyyspäiväjuhlan järjestämiseen, nuorisovaltuuston, monialaisen yhteistyön toimintamenoihin sekä Mannerheimin lastensuojeluliiton kumppanuussopimukseen.

Lasten ja nuorten palvelujen kehityksessä on huomioitu lisäyksenä la-
kisäätteiset tehtävämuutokset sen laajuisina kuin kaupungin tehtävä-
muutosten myötä saama valtionosuus lisääntyy.

2.3. Kulttuuri- ja liikuntalautakunta

Liikuntapalveluiden kehukseen on lisätty vuoden 2023 alusta lukien
35.000 euroa skeittihallin toteuttamiseen, mikä ei ole toistaiseksi
edennyt. Määrärahaa voidaan kattaa vuosina 2025–2026 PEPO:n
kanssa Kiolo Areenan vuorojen ostamisesta mahdollisesti tehtävän
sopimuksen kulut. Mikäli skeittihallin toteutus etenee sopimuska-
uden aikana, osoitetaan liikuntatoimelle siihen uusi enintään 35.000
euron määräraha.

2.4. Kaupunkikehityslautakunta

Maankäyttösopimukset

Kaupunginhallitus hyväksyy maankäyttösopimukset kaupunkikehi-
tyslautakunnan esityksestä. Kaupungin maankäyttösopimuksella ra-
hana saama korvausta tuloutetaan sitä mukaa, kun sopimuksen mu-
kaiset kaupungin vastuulle tulevat investoinnit toteutuvat. Maan-
käyttökorvaukset tuloutetaan kohtaan kiinteistöjen myynti, maan-
käyttösopimukset. Korvauksia ei voi käyttää muiden kuin sopimuk-
sissa määriteltyjen menojen kattamiseen.

Talousarviossa oleva yhdyskuntatekniikan investointimääräraha ei
sisällä maankäyttösopimusten perusteella tehtäviä investointeja. In-
vestointiosan ja käyttötalousosan nettovaikutukseltaan neutraalit
määrärahamuutokset tehdään konsernihallinnossa tässä määritel-
lyllä valtuutuksella ilman valtuuston erillistä päätöstä.

Katujen pintaukset

Talvikunnossapitokauden vaativuus vaikuttaa katujen muuhun kun-
nossapitoon käytettävissä olevaan määrärahaan. Taloutta voidaan
tasapainottaa katujen uudelleen pintausten määrää säätämällä.
Jotta uutta pintausta ei synny, kaupunkikehityslautakunta voi
hyväksyessään pintaushjelman päättää enintään 400.000 euron
määrärahasiirrosta yhdyskuntatekniikan investoinneista kaupunki-
kehityksen käyttötalouteen. Siirto on kertaluonteinen. Siirretystä
määrärahaa mahdollisesti käyttämättä jäävä osuus on osana toi-
mialan talousarvion poikkeamaa siirrettävissä seuraavalle vuodelle
yksityiskohtaisten perustelujen kohdan 1.3 mukaisesti.

2.5. Tilakeskus

Rakennusten omistus

Kaupungin palvelutuotannon käytössä olevat rakennukset pidetään
kaupungin suorassa omistuksessa kuten myös palvelutuotannon
käyttöön rakennettavat uudisrakennukset. Rakennusomaisuuden
hallinta-, hankejohtamis-, rakennuttamis-, kiinteistöjohtamis- ja yllä-
pitopalveluiden järjestämisestä vastaaminen on tilakeskuksen teh-
tävä niin, että järjestämisvastuun toteuttamiseksi tarpeelliset toi-
menpiteet tilakeskus hankkii ostopalveluna Lappeenrannan Toimiti-
lat Oy:ltä, Lappeenranta-konsernin muilta yhtiöiltä ja toimijoilta tai
ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

Sisäiset vuokrat

Kaupunginhallitus on vahvistanut 3.6.2019 § 274 sisäisen vuokran
määräytymisperusteet. Sisäinen vuokra koostuu rakennuksen yllä-
pito-, kunnossapito- ja pääomavuokrasta sekä tontinvuokrasta.

Tilakeskuksen sisäisen vuokrauksen kustannuspaikan käyttötalouden menot katetaan ylläpito- ja kunnossapitovuokralla sekä sisäisesti tilitettävällä tontinvuokralla. Toteutuneisiin kuluihin perustuvalla ylläpito- ja kunnossapitovuokralla katetaan rakennusten jatkuvat ylläpitokulut sekä rakennusten hallinnoinnin kulut. Kunnossapitovuokra on vuonna 2025 1,87 % rakennuksen jälleenhankinta-arvosta. Kunnossapitovuokralla katetaan rakennusten kaikki käyttötalouden korjaus- ja kunnossapitomenot. Kunnossapitovuokran kokonaismäärä on 7,9 miljoonaa euroa vuodessa, eikä se tule kasvamaan vuosittain isojen investointihankkeiden myötä, jotka kasvattavat rakennuskannan jälleenhankinta-arvoa. Sen vuoksi prosenttiosuutta tarkistetaan vuosittain, kunnes isot investointihankkeet valmistuvat. Sen jälkeen prosenttiosuus voidaan vakiinnuttaa.

Pääomavuokra kattaa rakennusten pääomakustannukset. Pääomavuokralla katetaan pysyvien vastaavien poistot ja tilakeskuksen lainojen korot. Siihen sisältyy myös pääoman tuotto. Laskentaperusteena on 5 % teknisestä nykyarvosta.

Investoinnit uudisrakennuksiin ja peruskorjauksiin kasvattavat kaupungin poistoja ja rahoituskuluja. Näihin on taloussuunnitelmassa varauduttu tilakeskuksen kehityksessä. Ylläpito- ja kunnossapitomenojen odotetaan pysyvän korkeintaan nykyisellä tasolla, hallihankkeet pois lukien. Hankkeen valmistuessa kohteelle määritellään edellä kuvatuilla perusteilla sisäinen vuokra. Vahvistettavan investointisuunnitelman perusteella toteutettavien hankkeiden pääomavuokrakulujen muutokset huomioidaan käyttäjän talousarviokehityksessä siltä osin, kun rakentamiskustannukset perustuvat tavanomaiseen mitoituskehykseen ja rakentamisen tasoon. Mahdolliset muut toimintamuutosten aiheuttamat vuokramuutokset tulee kattaa käyttäjän talousarviokehityksestä. Hallihankkeiden toimintakulujen muutosta

voidaan osittain kattaa kaupungin koko kehityksen sisällä. Tästä päätetään talousarviossa toiminnan käynnistyessä.

Omaisuuksien myynti

Tilakeskuksen taseyksikön myytävien rakennusten salkussa olevan omaisuuden myyntiä hoitaa realisointiryhmä. Realisointiryhmässä on viranhaltijoita kaupungin eri toimialoilta. Ryhmässä on jäsenet myös Lappeenrannan Toimitilat Oy:stä ja Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy:stä.

Osana rakennusinvestointien rahoitusta käytetään investoinnin myötä käytöstä poistuvien rakennusten ja kiinteistöjen myyntituottoja. Seuraavien kohteiden myyntituotto sidotaan korvausinvestointien rahoitustarpeen kattamiseen, eikä myyntituottoa voida siten käyttää muuhun tarkoitukseen:

- Kartanon päiväkotia
- Kourulan monitoimikeskus
- Lavolan koulu
- Parjalan koulu
- Skinnarilan päiväkotia, koulu ja liikuntahalli

Kaupungin palvelutuotannossa on rakennushistoriallisesti merkittäviä rakennuksia. Palveluverkkojen ja palvelutuotannon prosessien muuttuessa osa näistä rakennuksista voi vapautua palvelutuotannosta muun muassa tilan käytön tehokkuutta haettaessa. Useimpien palvelutuotannosta vapautuvien rakennuksien tulee löytää uusi käyttötarkoitus, jotta niiden säilyminen tuleville sukupolville turvataan. Yksi ratkaisu voi olla rakennuksen myyminen. Ennen kohteiden myymistä rakennusten kaavoitustilanne tulee tarkistaa yhteistyössä kaupunkisuunnittelun kanssa ja kaavat tulee tarvittaessa päivittää.

2.6. Joukkoliikennelautakunta

Lappeenranta ja Imatra ovat sopineet yhteistoimintasopimuksella seudullisen joukkoliikenteen järjestämistavoista. Sopijakaupungit linjaavat yhä itse sisäisen liikenteensä sisältäen koulukuljetukset, palvelutason ja rahoituksen. Imatran kaupungille kohdistuvat menot laskutetaan suoraan Imatran kaupungilta. Lappeenrannan kaupungin nettomenot katetaan maksuosuutena kaupunkikehityksen kehystystä.

Sopijakaupunkien maksuosuudet ovat joukkoliikennelautakuntaa sitovia. Joukkoliikennelautakunta toimivaltaisena viranomaisena vahvistaa sopijakuntien tekemät päätökset. Joukkoliikennelautakunta päättää itsenäisesti kuntarajat ylittävistä liikenteestä sekä muista joukkoliikenteen toimivaltaiselle viranomaiselle kuuluvista päätettävistä asioista, kuten lippu- ja maksujärjestelmästä sekä lippujen hinnoittelusta.

Kunnat päättävät palvelutasotavoitteista ja joukkoliikennelautakunnalle osoitettavasta maksuosuudesta. Joukkoliikennelautakunta ei voi ylittää lipputuloista, valtionavustuksista sekä muista tuloista ja maksuosuuksista muodostuvaa rahoitusta. Maksuosuuden ylittävistä nettomenoista tulee sopia etukäteen kaupunkikehityksen ja Imatran kaupungin kanssa varmistaen rahoituksen riittävyys. Kaupunkikehityksen toimialan tulee osaltaan seurata joukkoliikennelautakunnan taloutta, jotta kaupunkien maksuosuudet eivät ylity. Tarvittaessa joukkoliikennelautakunnan tulee sopeuttaa toiminta vastaamaan rahoitustaan joko lippujen hintoja nostamalla tai palvelutasoa heikentämällä.

Joukkoliikenteen tilikaudelta toteutuva tulos täsmäytetään maksu-

osuuteen ja tilinpäätöksessä esitetään mahdollinen poikkeama sovit-
tuun maksuosuuteen nähden. Kaupunkikehityslautakunta voi päät-
tää, että maksuosuuden mahdollinen ylitys vähennetään seuraavan
vuoden maksuosuudesta.

3. Rahoitus

3.1. Lainojen ottaminen

Kaupunginjohtaja oikeutetaan päätöksellään apulaiskaupunginjohtajan esityksestä ottamaan pitkäaikaista tai tilapäistä lainaa rahoitus-
tilanteen edellyttämässä määrin siten, että kaupungin nettovelkaantuminen vuonna 2025 on enintään 45 miljoonaa euroa.

Apulaiskaupunginjohtaja päättää kaupungin lainakannan hoidon edellyttämistä toimenpiteistä mukaan lukien johdannaissopimusten tekeminen ja muut mahdolliset suojaustoimenpiteet. Johdannaissopimusten tekovaltuutus koskee koronvaihtosopimuksia ja niihin kiinteästi liittyviä korko-optioita, joilla mahdollistetaan suojaustarkoituksessa korkoriski mahdollisimman pieneksi. Toimenpiteiden tulee olla kaupunginjohtajan ennalta hyväksymiä.

Kaupungilla on käytössä konsernitilijärjestelmä, jonka puitteissa on konsernitililimiitti lyhyen aikavälin kassanhallintaa varten. Limiitin jatkumisesta konsernin sisällä päättää apulaiskaupunginjohtaja.

3.2. Lainananto

Kaupunginhallitus päättää pitkäaikaisten lainojen myöntämisestä.

Kaupunginjohtaja voi päättää alle miljoonan euron suuruisten lainojen myöntämisestä konsernissa toimiville yhteisöille enintään viiden vuoden ajaksi, jos järjestely on taloudellisesti perusteltu ja vähentää

rahoituskuluja konsernitasolla.

3.3. Leasingrahoitus

Apulaiskaupunginjohtaja voi päättää muista kuin toimitilojen leasingsopimuksista, joiden hoitoon tarvittut määrärahat ovat toimialojen kehyksissä.

Kaupunginhallitus voi päättää talonrakennusinvestointien toteuttamisesta leasingrahoituksella tai muuna vuokrahankkeena, mikäli se on kaupungin kokonaisedun mukaista. Investointikohteen tulee sisältyä investointiosassa lueteltuihin talonrakennushankkeisiin.

Leasingrahoitusvaihtoehtoa harkitessa tulee kiinnittää huomiota siihen, ettei kaupungin intressissä ole lunastaa vuokratohdetta. Leasinghankintapäätöksiin täytyy aina sisällyttää konsernihallinnon lausunto leasingrahoituksen talousvaikutuksista.

Kaupunginhallitus voi päättää käyttöomaisuuden myynnistä ja takaisinvuokrauksesta, mikäli se on kaupungin kokonaisedun mukaista.

4. Investoinnit

4.1. Investointien kehukset

Lautakuntia sitova talousarvioketys sisältää toimintakatteen sekä poistot irtaimen omaisuuden investoinneista. Irtaimen omaisuuden investoinneista päättää lautakunta. Lautakunnan tulee huomioida, että sen on pystyttävä kattamaan irtaimen omaisuuden investoinneista aiheutuvat poistot suunnitelmavuosien mukaisista talouskehysistä. Lisäksi suunnitelmakaudella tulee huomioida, että seuraavan suunnitelmakauden kehyksissä poistokehys ei tule kasvamaan.

Investointeihin liittyviin päätöksiin täytyy aina sisällyttää konsernihallinnon lausunto investoinnin talousvaikutuksista.

Kehyksissä on huomioitu rakennusinvestointeihin liittyvän ensikertaisen varustamisen investoinnit ja näihin liittyvät poistot. Lautakunta hyväksyy ensikertaisen varustamisen käyttösuunnitelman. Ensikertaisen varustamisen yhteydessä hankittavia kertakäyttöisiä tai nopeasti kuluvia tavaroita ei voi käsitellä investointimenona, vaan toimialan on varattava käyttötalouden kehuksestaan määräraha näille hankinnoille. Talousarviovalmistelun yhteydessä osa ensikertaisen varustamisen investointimäärärahasta voidaan siirtää toimialan käyttötalouteen varustamisvuodelle.

Muiden kuin irtaimen omaisuuden investointien valtuustoon nähden sitova kehys on investointiosan mukainen kohdekohtainen nettomeno. Lautakunnat päättävät investointien käyttösuunnitelmasta tämän kehuksen sisällä. Lautakunta ei voi siirtää investointimäärärahaa investointiosan kohteelta toiselle, vaan tällaisesta siirrosta päättää valtuusto.

Liikuntapaikkarakentamisen investointeihin on varattu vuosille 2022–2029 nettomääräisesti yhteensä 6,4 miljoonaa euroa. Määrärahasta on katettu muun muassa Amiksen ja Sammonlahden kenttien muutostyöt. Määrärahasta on vuoden 2025 alussa jäljellä noin 1,8 miljoonaa euroa, minkä lisäksi Kimpisen urheilukeskuksen peruskorjaukseen myönnetään vuoden 2025 talousarviossa 1.050.000 euron lisämääräraha. Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päättää määrärahan kohdentamisesta liikuntapaikkarakentamisen kohteille vuoden 2029 loppuun niin, että Kimpisen stadionilla voidaan järjestää jatkosakin kansainvälisen yleisurheiluliiton alaisia kilpailuja.

Kaupungin talonrakennusinvestoinnista voi aiheutua tarvetta tehdä

kaavamuutoksia sekä muutoksia katuverkostoon, pysäköintialueisiin sekä muihin yleisiin alueisiin. Talonrakennuksen investointimäärärahasta katetaan tontin sisäiset liikenne- ja pysäköintijärjestelyt sekä mahdollinen tontin ulkopuolinen velvoitepysäköintipaikkojen järjestäminen. Tontin ulkopuoliset liikennejärjestelyt katetaan yhdyskuntatekniikan investointimäärärahasta. Kaupunkikehityslautakunnan tulee vahvistaessaan yhdyskuntatekniikan työohjelman varmistaa, että talonrakennushankkeisiin liittyvät liikenteen turvallisuuteen, sujuvuuteen ja kaavamääräyksiin liittyvät tarpeet tulevat huomioituksi. Kaupungin rakennushankkeiden kaavoitusmenot ovat kaupunkisuunnittelun menoja.

Kaupunginhallitus päättää investoinneista, joista ei kirjata suunnitelman mukaisia poistoja, pois lukien pienet maanhankinnat.

Kaupungingeodeetti päättää enintään 120.000 euron arvoisesta kiinteän omaisuuden hankinnasta pieniin maanhankintoihin varatun määrärahan puitteissa.

Alle 10.000 euron yksittäinen hankinta on aina käyttötalouteen kirjattava meno.

4.2. Elinkeinopoliittiset investoinnit

Kaupunginhallituksen päättämät investoinnit

Kaupunginhallituksella on oikeus päättää elinkeinopoliittisin perustein tehtävistä investoinneista maanhankinta mukaan lukien enintään viiden miljoonan euron arvosta vuodessa. Tästä summasta on arvioon perustuen huomioitu miljoona euroa investointiosassa ja rahoituslaskelmassa. Mikäli investointipäätöksiä tehdään yli miljoonan

euron arvosta, lisääntyy myös rahoituslaskelmassa esitetty nettolainanottotarve tältä osin.

Maanhankinta luo edellytykset kaavoitukselle, tontti- ja asuntotuotannolle sekä elinkeinopoliitikalle. Kaupunkikehityslautakunta tekee esityksen maanhankinnasta. Hankintaesitykseen tulee aina sisällyttää selvitys taloudellisista perusteista omaisuuserän hankkimiseksi.

Muuna elinkeinopoliittisena investointina voi tulla kyseeseen yksityisen yritystoiminnan aloittamisen tai laajentamisen mahdollistamiseksi tehtävä investointi. Lähtökohtaisesti edellytyksenä on, että yksityinen toimija maksaa markkinaehtoista vuokraa tai muuta korvausta, jolla investoinnin aiheuttamat tulosvaikutteiset kustannukset saadaan katettua.

Lisäksi vuodesta 2026 lukien kaupunginhallitus voi päättää elinkeinopoliittisesta infrastruktuurihankkeesta, jonka kustannusarvio on vähintään 0,5 miljoonaa euroa.

Talousarvion investointiosan aineettoman omaisuuden määrärahoissa on 12 miljoonan euron varaus Lappeenrannan Toimitilat Oy:n pääomittamiseen. Kaupunginhallitus voi päättää pääomittamisesta siten, että Lappeenrannan Toimitilat Oy pääomittaa edelleen Lappeenrannan Yritystila Oy:tä. Pääomittamisesta enintään 7,5 miljoonaa euroa kohdentuu toimitilahankkeen toteuttamiseen Danfoss Editron Oy:n kanssa ja enintään 4,5 miljoonaa euroa Lappeenrannan Yritystila Oy:n pääomarakenteen tervehdyttämiseen.

Kaupunkikehityslautakunnan päättämät investoinnit

Investointiosassa on erikseen määräraha elinkeinopoliittisia infra-

struktuuri-investointeja varten. Määrärahan käytöstä päättää kaupunkikehityslautakunta. Kaupunkikehityslautakunta on päättänyt investointimäärärahan käyttöä koskevasta suunnitelmasta vuosille 2019–2025. Investointien yhteismäärä voi olla vuosien 2019–2025 aikana seitsemän miljoonaa euroa, eli keskimäärin miljoona euroa vuodessa. Lautakunta voi tarvittaessa päivittää suunnitelmaa ottaen huomioon, että määrärahasta tulee kattaa kaksoisraiteen melusuo-
jauksesta kaupungille aiheutuvat kustannukset.

Pajarilan ja Mustolan teollisuus- ja toimitila-alue

Vuodesta 2024 alkaen on varattu elinkeinopoliittinen infrastruktuurirahoitus Pajarilan ja Mustolan alueen teollisuus- ja toimitilatonttien rakentamiseen. Suunnittelu ja rakentaminen ajoittuu vuosille 2024–2030. Hankkeen kustannusarvio ilman Mustolan radan jatkamista on 15 miljoonaa euroa ja sillä toteutetaan alueiden pää- ja kokoojakatujen rakentaminen. Alueiden tonttikatujen rakentaminen katetaan yhdyskuntatekniikan investointimäärärahasta.

Hankkeen merkittävyyden vuoksi vuosien 2019–2025 investointiohjelman jatkoksi ei varata muuta elinkeinopoliittista infrastruktuurirahoitusta. Elinkeinoelämän edistämisen kannalta tarpeelliset muut kohteet toteutetaan ensisijaisesti yhdyskuntatekniikan investointimäärärahalla. Kaupunginhallitus voi päättää muuna elinkeinopoliittisena investointina hankkeesta, jonka kustannusarvio on vähintään 0,5 miljoonaa euroa.

4.3. Maaseutualueiden valokuituyhteydet

Investointiosassa on 1,7 miljoonan euron varaus maaseutualueiden valokuituyhteyksien rakentamisen kuntarahoitusosuuksiin. Kau-

punki voi kaupunginhallituksen päätöksellä osallistua yksittäisen valokuituhankkeen toteutukseen edellyttäen, että kuntarahoitusosuus on enintään kymmenen prosenttia hankkeen toteutuneista kustannuksista.

4.4. Investointien puiteohjelma

Valtuusto hyväksyi 6.5.2024 § 40 hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen palveluverkkopäätöksen yhteydessä investointien puiteohjelman päivityksen vuoteen 2036 saakka. Puiteohjelmaa toteutetaan talousarvion investointiosan talonrakennuksen kohteilla huomioiden valtuuston 14.10.2024 § 66 päätös Kisapuiston jäähallin elinkaaren jatkamisesta noin 10 vuodella. Puiteohjelman seuraava päivitys tuodaan valtuuston päätettäväksi vuoden 2026 talousarvion yhteydessä.

4.5. Palloiluhalli

Lappeenrannan kaupunki on käynyt markkinavuoropuhelua jalkapallon ja pesäpallon harrastamisen ja kilpailemisen tarpeisiin vastaavan palloiluhallin rahoittamisen ja rakentamisen selvitystyöstä Pepo Lappeenranta Ry:n ja Aviasport Oy:n kanssa. Hankinnan jatkovalmistelu edellyttää kustannusarvion laatimista. Kaupunginhallitus voi päättää korvata konsernihallinnon määrärahasta markkinavuoropuhelun jatkamiseen valituille toimijoille kustannusarvion laatimisesta aiheutuneita kustannuksia ennalta sovittavaan enimmäismäärään saakka. Kaupunki osoittaa kustannusarvion laadintaa varten palloiluhallin mahdolliset sijaintipaikat. Kaupunginhallitukselle tehdään esitys hankkeen jatkotoimenpiteistä viimeistään vuoden 2026 talousarvion käsittelyn yhteydessä.

4.6. Talonrakennusinvestointien hankevaraus

Talonrakennushankkeiden talousarvio tarkentuu suunnittelun edessä. Talousarvion tulee olla alusta asti tavoitteellinen siten, että se ohjaa hankesuunnittelua tehokkaaseen tilankäyttöön ja tarkoituksenmukaiseen toteutustapaan. Investointiosassa on esitetty, onko hankkeen talousarvioluku hinta-arvio, tavoitehintaa vai kustannusarvio. Hankkeiden talousarvioon voidaan tehdä vuosittain kustannustason muutosta vastaava indeksitarkistus.

Hinta-arvio on ilman tarve- ja hankesuunnitelmaa tehty hankkeen ennakoituun laajuuteen ja keskimääräisiin neliöhintoihin perustuva arvio. Kyseessä on hankkeen alustavin arvio, mikä voi muuttua olennaisesti pienemmäksi tai suuremmaksi hankesuunnittelun edessä. Arvion muuttumiseen vaikuttavat ensisijaisesti hankkeen täsmennyvä laajuus ja hankkeen täsmennyvät olosuhdetiedot.

Tavoitehintaa on tilaohjelmaan ja tilatyypikohtaisiin keskimääräisiin neliöhintoihin sekä hanketekijöihin perustuva arvio. Tavoitehintaa lasketaan hankesuunnitelman laadinnan yhteydessä ja siinä huomioidaan hankkeen laajuus, laatu, aikataulu ja tiedossa olevat hanketekijät siinä tasossa kuin ne ovat tiedossa. Tavoitehintaa käytetään toteutussuunnittelussa hankkeen kustannusten ohjauksen välineenä siten, että lopullinen kustannusarvio ei ylittäisi tavoitehintaa, ellei hanke muutu hankesuunnitelman mukaisesta.

Kustannusarvio on urakkatarjousten, arvioitujen rakennuttajan ja muiden hankintojen sekä toteutuneiden suunnittelukustannusten perusteella laskettu hankkeen toteutuskustannusarvio. Kustannusarvio on hankkeen lopullinen talousarvioluku, jota ei saa ylittää.

Talonrakennuksen investointimäärärahoihin sisältyy vuotuinen miljoonan euron hankevaraus. Kaupunkikehityslautakunta voi ennen rakentamispäätöksen tekemistä esittää kaupunginhallitukselle hankevarauksen käyttöä hankkeen talousarvion muuttamiseen, jos kilpailutusvaiheen jälkeen ilmenee, että kustannusarvio perustellusta syystä ylittää hinta-arvioon tai tavoitehintaan perustuvan talousarvion. Hankevarausta voi käyttää vain hankkeeseen, jonka käynnistämistä tulee päättää talousarviovuoden aikana. Muussa tapauksessa hankkeen talousarvion muuttamisesta päätetään talousarvion yhteydessä. Hankevarausta ei voi käyttää kokonaan uuden hankkeen toteutukseen.

4.7. Talonrakennuksen pienet investointihankkeet

Talonrakennuksen pieniin investointihankkeisiin varattua määrärahaa voidaan käyttää kaupungin omistuksessa pysyvien rakennusten kunnossapitoinvestointeihin, joilla varmistetaan rakennuksen terveys ja turvallisuus. Huonokuntoinen kohde voidaan purkaa ja korvata uudella rakennuksella. Pienenä investointihankkeena pidetään enintään 1,2 miljoonan euron arvoista kunnossapitoinvestointia. Tätä suuremmat investoinnit esitetään erillisenä hankkeena investointisuunnitelmaan.

4.8. Rakennusten toiminnalliset muutokset

Yli 10.000 euron arvoinen käyttäjän aloitteesta tehtävä rakennuksen tai sen piha-alueen toiminnallinen muutostyö, jota ei tehdä kunnossapidon tarpeesta johtuen, katetaan käyttäjältä perittävällä lisävuokralla. Toiminnallisiin muutoksiin varattua investointimäärärahaa ei voi käyttää muihin kuin lisävuokralla toteutettaviin muutostöihin.

Alle 10.000 euron arvoinen toiminnallinen muutos on vuosikulu, jonka käyttäjä maksaa tilakeskukselle sisäisellä laskulla muutostyön

tultua valmiiksi. Yli 10.000 euron muutostyö, joka on käytössä alle kolme vuotta, on niin ikään käsiteltävä vuosikuluna.

5. Työllistäminen

Kunnan mahdollisuus saada palkkatukea rajautuu vuoden 2025 alusta yli 60-vuotiaiden pitkään työttömänä olleiden tai alentuneesti työkykyisten henkilöiden työllistämiseen. Palkkatuetta työvoimaa on aiemmin ollut muun muassa koulujen ja päiväkotien avustavassa henkilökunnassa, ulkoaluetöissä ja kulttuuritoimen toimipaikoissa. Palkkausmenot on katettu keskitetyllä työllisyysmäärärahalla. Vuoden 2025 talousarviossa työllisyysmääräraha on jaettu toimialojen kehyksiin. Määrärahaan on lisätty palkkatukituloa vastaava summa.

Kunnan vastuu työttömyysturvan rahoituksesta laajenee vuoden 2025 alusta lukien. Kaupungin rekrytoinneissa tulee aina selvittää mahdollisuus palkata henkilö, jonka työttömyysturvan rahoituksesta kaupunki osittain vastaa. Erityisesti toimialat veloitetaan määräaikaista ja kausiluonteista henkilöstöä rekrytoitaessa palkkaamaan ensisijaisesti kunnan osarahoittaman työttömyysturvan piirissä oleva henkilö. Yrityspalvelujen työllisyyskoordinaattori seuraa toimialojen työllistämistä ja avustaa määräaikaisen henkilökunnan palkkaamisessa. Etelä-Karjalan työllisyyspalveluissa luodaan toimintamalli, jolla kohderyhmän työnhakijoita ohjataan kyseessä oleviin työpaikkoihin.

Elinvoimapalvelujen työllisyyden edistämisen määrärahalla jatketaan nuorten kesätyöllistämistä ja kumppanuussopimusten rahoittamista sekä mahdollistetaan työllisyyskokeiluja.

Henkilöstöpolitiikka vuonna 2025

Talousarviovuoden merkittävin organisaatiossa tapahtuva muutos on TE-palvelujen henkilöstön siirtyminen valtiolta Lappeenrannan kaupungin palvelukseen. Kaupungin henkilöstömäärä kasvaa integraation vuoksi 128 viranhaltijalla.

Uudistuneessa organisaatiossa palvelut tuottaa noin 2.200 henkilön osaava ja sitoutunut kaupunkijoukkue. Suunnan joukkueelle näyttää uudistettu johtoryhmä.

Lappeenrannan kaupunki haluaa työnantajana tarjota henkilöstölleen hyvät edellytykset ja olosuhteet oman työnsä tekemiseen. Kaupungin henkilöstöllä on oikeus turvalliseen palvelusuhteeseen, hyvään esihenkilötyöhön ja johtamiseen sekä yhdenvertaiseen ja osallistavaan työkuultuuriin.

Yhteiskunnassa tapahtuvat demografiset ja rakenteelliset muutokset vaikuttavat myös kaupungin henkilöstöön. Lappeenrannan kaupunki haluaa tästä syystä panostaa henkilöstösuunnitteluun ja henkilöstön kehittämiseen. Tärkein panostus tähän työhön on HR-palvelujen resurssien vahvistaminen perustamalla henkilöstöpäällikön virka.

Kestävän henkilöstöpolitiikan edellytyksenä on se, että toimialat pysyvät talousarviossaan. Mahdolliset talouden tasapainottamiseen tähtäävät toimenpiteet toteutetaan Lappeenranta-sopimuksen hengessä sekä yhteistyössä toimialojen ja henkilöstön kanssa.

Henkilöstön vähentämiseen liittyvien yhteistoimintaneuvottelujen käynnistäminen edellyttää kaupunginhallituksen asiaa koskevaa päätöstä. Henkilöstön lomauttaminen taloudellisilla ja tuotannolli-

silla perusteilla on mahdollista kaupunginhallituksen erillisellä luvalla tilanteessa, jossa toimiala ei muuten pääse talousarviokehyyksiensä tai mikäli poikkeukselliset olosuhteet tätä edellyttävät.

Henkilöstöpoliittiset linjaukset huomioidaan myös kaupungin omistajaohjauksessa.

Tiedolla johtamisen ja henkilöstöraportoinnin kehittämistä jatketaan ottaen huomioon myös tapaturmavakuuttajalta, eläkevakuuttajalta ja työterveyshuollolta saatu data.

Kaupungin yhteistoimintajärjestelmä päivitetään.

Tämä talousarvion henkilöstöä koskeva osa on tiivistelmä kaupungin henkilöstö- ja koulutussuunnitelmasta. Henkilöstörakennetta ja sen ennakoituja muutoksia koskevat tiedot esitetään vuosittain osana tilinpäätökseen sisältyvää henkilöstökertomusta, joka uudistetaan vuonna 2025.

Osaavan henkilöstön saatavuuden varmistaminen ja henkilöstöressurssien käyttö

Henkilöstöhankinnassa huomioidaan kaupunkistrategian mukaiset painotukset, palveluverkkoratkaisuun liittyvät linjaukset sekä toimialojen taloudelliset realiteetit. Vakituisen henkilöstön rekrytointi perustuu vastuualueittain laadittuun, päivitettyyn henkilöstösuunnitelmaan. Määräaikaisen henkilöstön rekrytointi on mahdollista toimialalle varattujen nettomäärärahojen eli toimintakatteen puitteissa. Valtuudet henkilöstön rekrytointiin on määritelty toimintasäännöissä.

Vuokratyövoimaa voidaan käyttää yksittäistapauksissa.

Palkkapolitiikka vuonna 2025

Voimassa oleva sopimuskausi päättyy 30.4.2025. Vuonna 2025 varaudutaan uuden sopimuskauden mukanaan tuomiin toimenpiteisiin, joita ovat erityisesti KVTES:n sopimusalan uusi palkkausjärjestelmä eli OSVA-malli.

Kunta-alan palkkausjärjestelmän kehittämisohjelmaa noudatetaan vuoteen 2027 saakka. Palkkausjärjestelmän kehittämisohjelma nostaa palkkakustannuksia kunakin vuonna prosentin virka- ja työehtosopimusten mukaisten sopimuskorotusten lisäksi.

Palkkausjärjestelmiä kehitetään ensisijaisesti sopimusaloilla käytävissä olevien järjestelyerien avulla. Muut palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmien kehittämistoimenpiteet ovat mahdollisia toimialakohtaisten talousarviokehysten puitteissa.

Tärkeä vuonna 2025 toteutettava kokonaisuus on TE-hallinnon henkilöstön palkkojen harmonisointi osaksi kunta-alan palkkausjärjestelmää.

Työaikajärjestelyt ja työajan joustot

Lappeenrannan kaupunki mahdollistaa henkilöstölleen joustavia työaikajärjestelyjä sekä työ- ja perhe-elämän tasapainottamista helpottavia käytäntöjä. Työaikajärjestelyissä pyritään ottamaan huomioon myös henkilöstön työkykyä edistävät seikat.

Vuonna 2025 jatketaan toimenpiteitä työvuorosuunnittelun ja työajan seurannan digitalisoimiseksi.

Osaamisen varmistaminen

Koko organisaatiota koskevaan ja keskitetysti hankittavaan henkilöstökoulutukseen on vuonna 2025 varattu 60.000 euroa. Tämä määräraha käytetään ensisijaisesti yleisten työelämätaitojen sekä esihenkilötyön kehittämiseen.

Toimialat varaavat edellä kerrotun lisäksi talousarvioihinsa määrärahaa oman alansa erityiskoulutuksiin.

Osaamisen ja koulutusten hallinnan ja seurannan tueksi otetaan vuonna 2025 käyttöön OSS-järjestelmän koulutusosio sekä toteutetaan tätä koskeva koulutus.

Henkilöstön hyvinvointi

Lappeenrannan kaupunki tarjoaa henkilöstölleen laaja-alaiset työterveyshuollon palvelut. Työterveyshuoltoa koskeva palvelusopimus Terveystalon kanssa jatkuu 31.12.2027 saakka. Työterveyden päivitetty toimintasuunnitelma tulee voimaan 1.1.2025 lukien.

Vuonna 2025 otetaan käyttöön uudistetut työkykyä tukevat toimintamallit. Työkykyä tukevia toimenpiteitä kohdistetaan koko työuralle huomioiden erityisesti ikääntyneet. Työkykyjohtamista vahvistetaan vakainaistamalla HR-palveluihin työhyvinvointikoordinaattorin työsuhde.

Kaupungin henkilöstökysely on uudistettu ja vuonna 2025 se toteutetaan loppusyksystä.

Työhyvinvointia tuetaan edistämällä henkilöstön työmatkaliikuntaa sekä muuta omaehtoista liikkumista. Lappeenrannalla on käytössä sähköinen liikunta- kulttuuri-, työmatka- ja hyvinvointietuus, E-passi. Etuuden työntekijäkohtainen arvo vuonna 2025 on 100 euroa. Etuuden toteuttamiseen varataan 165.000 euroa. Kaupungin henkilöstöllä on mahdollisuus polkupyöräetuun yhteisesti hyväksytyyn polkupyöräpolitiikan mukaisesti.

Vuonna 2025 kokeillaan pilottina toimintamallia, jossa kaupungin henkilöstöllä on mahdollisuus saada lipputuotteita Lappeenrannan teatteriin, kaupunginorkesterin konsertteihin ja uimahalliin. Tämän edun arvo on noin 100 euroa työntekijää kohden.

HR-prosessit ja työyhteisöviestintä

HR-prosessien kehittämistä jatketaan yhteistyössä toimialojen, Meita Oy:n sekä henkilön edustajien kanssa. Erityisenä mielenkiinnon kohteena vuonna 2025 on tekoälyn hyödyntäminen HR-prosessien tehostamisessa.

Viestintään liittyvä kaupungin työnantajakuva päivitetään.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Lappeenrannan kaupungin riskienhallintaohjelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 1.11.2021. Riskienhallintaohjelma tullaan päivittämään tulevan valtuustokauden aikana. Riskienhallintaohjelman mukaan riskienhallinnan päämääränä on kaupunkikonsernin omaisuuden ja tavoitteellisen toiminnan turvaaminen tapahtumilta, joissa niitä voisi kohdata huomattava menetys tai tavoitteiden taikka lakisääteisten velvoitteiden saavuttamisen estyminen kuitenkin niin, että vahinkojen haittavaikutusten torjunnasta ja riskienhallinnasta aiheutuvien kustannusten summa minimoituu.

Kaupunkitason riskikartoituksessa nähdään merkittävimpinä riskeinä turvallisuuteen ja talouteen liittyvät riskit.

Turvallisuustilanne on muuttunut epävarmaksi Venäjän hyökättyä Ukraina. Lappeenrannasta tuli NATO:n ja Venäjän rajakaupunki. Kaupungin valmiussuunnitelman päivitetty yleinen osa hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 13.3.2023. Valmiussuunnitelmia päivitetään tarpeen mukaan sekä jatketaan erilaisiin häiriötilanteisiin varautumisen aktiivista harjoittelua. Kaupunki jatkaa aktiivista turvallisuusyhteistyötä Etelä-Karjalan eri toimijoiden kanssa sekä myös muiden Kaakkois- ja Itä-Suomen alueiden kanssa. Turvallisuudella luodaan osaltaan pohjaa alueen elinvoimaisuudelle ja sille, että yritykset ja asukkaat voivat jatkossakin sijoittua tänne.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista esitetään kaupungin riskiluokituksen mukaisesti:

Rahoitusriskit

Kaupungin rahoitusriskit jakautuvat likviditeettiriskiin, luottoriskiin ja markkinariskiin. Rahoitusriskien hallinnalla tähdätään ennen kaikkea oleellisten riskien tunnistamiseen, riskirajojen määrittelyyn sekä enakoitavuuden parantamiseen. Tavoitteena on taloudellisen tuloksen heilahtelujen vähentäminen sekä pitkällä aikavälillä kaupungin rahoituksellisen tuloksen optimointi.

Likviditeettiriski

Maksuvalmiusriskiä hallitaan maksuvalmiussuunnittelulla ja kassan optimoinnilla. Lyhytaikaiseen rahoitukseen kaupungilla on käytössään konsernitilien luottolimiitit sekä kuntatodistusohjelma. Jälle- rahoitusriskiä hallitaan hajauttamalla kaupungin lainojen maturiteetteja sekä hyödyntämällä monipuolisesti eri rahoituslähteitä.

Luottoriski

Suurimmat luottoriskit kohdistuvat lähinnä kaupungin myöntämiin takauksiin ja antolainasaamisiin, joista suurin osa on omilta tytäryhtiöiltä. Nämä harjoittavat liiketoimintaa ja ovat alttiina normaaleille markkinatalouden riskeille. Saamisiin ja takauksiin liittyviä merkittäviä riskejä ei ole näköpiirissä. Kaupunkikonsernin velkaantuminen kuitenkin vaikuttaa todennäköisesti takausten määrään pitkällä aikavälillä.

Markkinariski

Kaupunki suojautuu korkovirtariskiltä hajauttamalla lainasalkkua eri maturiteetteihin sekä säätelemällä kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen suhdetta salkussa. Lainasalkkua suojataan myös koronvaihtosopimuksilla muuttamalla vaihtuvaa korkoa kiinteäksi koroksi. Kuten lainat, myös koronvaihtosopimukset hajautetaan eri ajankohtiin ja maturiteetteihin. Johdannaisia käytetään ainoastaan suojaamiseen ja korkovirtariskin hallintaan.

Kassavaroja ei sijoiteta osakkeisiin tai osakerahastoihin. Kaupungin kassanhallinta pyritään järjestämään niin, ettei toimintoihin sitoudu tarpeettomasti pääomaa.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit liittyvät muun muassa henkilöihin kohdistuviin riskeihin, omaisuusvahinkoihin, keskeytyksiin, vastuisiin sekä ympäristövahinkoihin ja onnettomuuksiin. Näihin riskeihin on varauduttu vahinko- ja vastuuvakuutuksin. Kaupungin vapaaehtoisten vahinkovakuutusten vakuutusyhtiö on LähiTapiola Oy ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusyhtiö on Pohjola Vakuutus Oy. Valmistelut vakuutusten uudelleen kilpailuttamiseksi käynnistetään talousarviovuonna.

Toimitilan epäkelpoisuudesta aiheutuva riski käyttäjälle

Merkittävä yksittäinen ongelma on ollut joidenkin koulu- ja päiväkotikiinteistöjen huono sisäilma ja kunto. Sisäilmaongelmat aiheuttavat riskejä henkilökunnan terveydelle sekä merkittäväällä tavalla kaupungin taloudelliselle kantokyvyille. Kaupunki on jatkanut ja jatkaa selkeää panostamista sisäilmasta johtuvien ongelmien ratkaisuihin.

Tämä toimintalinja on tuottanut myös tuloksia siten, että sisäilmaongelmaisten kohteiden määrä on edelleen vähentynyt.

Muut henkilöstöön kohdistuvat riskit

Työturvallisuusriskejä ehkäistään työpaikkojen sekä työsuojeluhenkilöstön kiinteällä yhteistoiminnalla. Sisäilmaongelmien lisäksi ei ole havaittu muita merkittäviä työturvallisuusriskejä. Sisäilmaongelmatkin ovat viime vuosina vähentyneet, mutta edellyttävät edelleen aktiivista seurantaa. Toimialakohtaiset työsuojelun toimintasuunnitelmat päivitettiin vuonna 2023 ja työsuojelua toteutetaan niiden suunnitelmien mukaisesti.

Henkilöstön hyvinvointia seurataan vuosittain työtyytyväisyyskyselyillä. Kyselyn tuloksissa ei ole ollut merkittäviä muutoksia.

Omaisuuksiriskit

Rakennuksiin liittyviä teknisiä riskejä ja toiminnan keskeytysriskejä pienennetään rakentamisen ja suunnittelun ohjauksella ja rakennushankekohtaisella riskien tunnistamisella sekä suunnitelmallisella rakennusten ylläpidolla ja erilaisilla turva- ja automatiikkajärjestelyillä. Esimerkiksi vesivuotoja on alettu ehkäistä asentamalla vesivuotovah-teja. Toiminnan keskeytysriskien minimoimiseksi asennetaan paloilmoinjärjestelmiä myös rakennuksiin, joihin viranomaisvaatimukset eivät niitä edellytä. Myös keskitetyllä kiinteistövalvonnalla, radontutkimuksilla, rakenteellisilla kuntotutkimuksilla vähennetään riskejä tai ainakin niiden toteutumista pystytään ennakoimaan.

Sisäilmaongelmien lisäksi kaupungin omaisuuteen ei ole kohdistunut merkittäviä vahinkoja. Kuitenkin tyhjiin rakennuksiin liittyy ilkeä ja sen seurauksena muun muassa turvallisuusriski.

Toiminnalliset riskit

Palveluiden tarjontaan ja laatuun vaikuttavat toiminnan sisällön lisäksi myös toimitilat. Jos toimintaa joudutaan siirtämään ennakoimattomasti väistötiloihin, saattaa palvelujen laatu heikentyä. Riskejä voidaan pienentää varhaisella ennakoinnilla sekä aktiivisella tiedottamisella.

Strategisen johtamisen mallin toimivuus

Kaupungin strategian mukaan tavoitteiden toimenpiteet johdetaan, rahoitetaan ja seurataan osana toimialojen perustoimintaa. Toimintaympäristön muuttuessa tavoitteiden uudelleentarkastelulle ja päivittämiselle voi syntyä tarvetta.

Kansainvälisen matkailun elpyminen

Venäjän Ukrainan hyökkäyssodan seurauksesta suljettuna pysyvä itäraja heikentää kansainvälisen matkailun elpymistä. Korvaavat kansainväliset matkailijavirrat haetaan erityisesti Keski-Euroopasta. Toistaiseksi vähentynyt kansainvälisten matkailijoiden määrä vaikuttaa negatiivisesti kaupungin palvelusektoriin ja heijastuu useisiin kaupungin kannalta keskeisiin tulostavoitteisiin. Myös lentoaseman liikennevolyymeihin ja kansalliseen julkiseen rahoitukseen liittyy epävarmuutta.

Tietohallinnon toimivuus

Tietohallinnon toimivuuden kannalta keskeisiä riskejä ovat palveluihin kohdistuvat kyber- ja tietoturva-uhkat, teknisen ICT-ympäristön jatkuvuudenhallintaan liittyvät riskit, varautumisen toimintamallit,

sopimustenhallintaan liittyvät riskit sekä osaavan työvoiman saataavuuteen ja pysyvyyteen liittyvät riskit eritoten palveluiden tuottajien puolella. Kaupungin omassa toiminnassa keskeistä on huolehtia kokonaisarkkitehtuurin ylläpidosta sekä henkilöstön hyvän tiedonhallintatavan mukaisista toimintatavoista. Tietoturvaluustoimia ohjataan Lappeenrannan kaupungin digitaalisen turvallisuuden hallintamallin sekä digiturvapolitiikan avulla ja tietoturvan kypsyytensä arvioidaan vuosittain. Meidän IT ja Talous Oy vastaa tuottamansa ICT-ympäristön teknisestä tietoturvasta ja raportoi tietoturvan toteutumisesta puolivuositin kaupungin tietohallinnolle. Kaupungin tietohallinto on mukana konsernitason valmiusryhmässä, maakuntatason kyberturvaryhmässä sekä kansallisissa tietoturvan yhteistyöryhmissä.

Henkilötietojen tietosuojan ja tietoturvan kehittämiseen tulee panostaa ja huolehtia näihin liittyvien tehtävien asianmukaisesta resursoinnista, riittävästä ohjeistuksesta, koulutuksista sekä valvonnasta.

Sopimukset

Merkittävä osa kaupungin toiminnasta on kytköksissä sopimuksiin, joten sopimusten hallinta on olennainen osa kaupungin johtamista. Kaupungin henkilöstöltä edellytetään yhä enemmän sopimusosaamista. Sopimusriskillä tarkoitetaan sopimukseen tai sopimussuhteeseen liittyviä riskejä, jotka liittyvät kustannuksiin, toiminnallisuuteen ja maineeseen. Sopimusehdoissa tulee huomioida strategisten tavoitteiden lisäksi riskit ja valvonnan kannalta merkittävät ehdot.

Sopimushallinnan kehittämiseksi ja henkilöstön osaamisen vahvistamiseksi kaupunginhallitus on hyväksynyt 10.2.2020 Lappeenrannan kaupunkikonsernille sopimushallinnan ohjeen. Ohjeen tavoitteena

on selkiinnyttää ja yhtenäistää sopimushallintakäytäntöjä sekä helpottaa henkilöstön työskentelyä sopimusten kanssa. Yhtenäisillä käytännöillä tehostetaan sopimusten hallintaa, parannetaan sopimustietojen saatavuutta ja sopimusten hyödyntämistä sekä mahdollistetaan ajantasaisen ja luotettavan kuvan muodostuminen sopimusten tilasta. Sopimusten hallinta on osa riskienhallintaa. Ohjeessa määritellään sopimusprosessin kulku ja sopimukseen liittyvien toimijoiden roolit sekä annetaan toimintaohjeita sopimusprosessin eri vaiheisiin.

Sopimushallinnan ohjeeseen liittyy M-Files-sopimushallintajärjestelmän ohje. Kaupungin kokonaisvaltainen asian- ja asiakirjahallinnan sekä sähköisen arkistoinnin toiminnanohjausjärjestelmä on M-Files. M-Files pitää sisällään asianhallinnan, dokumentinhallinnan, kokoushallinnan, hankehallinnan, sopimushallinnan ja sähköisen arkiston. M-Files-sopimushallintajärjestelmä on otettu käyttöön vuoden 2018 aikana. Lisäksi hankinnoissa on käytössä Cludia-sopimushallintajärjestelmä, jossa hallinnoidaan yhteishankintojen sopimuksia.

Toimialojen tulee varmistaa, että sopimusprosessissa noudatetaan sopimushallinnan ohjetta. Lisäksi toimialojen tulee varmistaa riittäväällä koulutuksella ja muilla sisäisillä toimenpiteillä, että sopimuksia tekeville viranhaltijoilla on riittävä osaaminen sopimusten neuvotteluun ja tekemiseen. Sopimuksiin liittyvissä ongelmatilanteissa on otettava välittömästi yhteyttä konsernihallinnon lakipalveluihin.

Tuloslaskelmaosa

Miljoonaa euroa	TP 2023	KS 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 25–27
Toimintakate	-164,2	-172,1	-189,9	-191,1	-195,3	-576,3
Verotulot	189,5	179,0	188,0	188,0	192,0	568,0
Valtionosuudet	27,1	23,7	27,5	22,0	24,0	73,5
Rahoitustuotot ja -kulut	11,0	5,4	5,0	4,5	4,0	13,5
Vuosikate	63,4	36,0	30,6	23,4	24,7	78,7
Poistot	-34,5	-20,0	-20,5	-23,5	-24,5	-68,5
Tilikauden tulos	28,9	16,0	10,1	-0,1	0,2	10,2

Rahoitusosa

Miljoonaa euroa	TP 2023	KS 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 25-27
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	63,4	36,0	30,6	23,4	24,7	78,7
Tulorahoituksen korjaukset	-2,1	-1,5	-1,0	-1,0	-1,0	-3,0
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-26,8	-75,1	-66,9	-46,8	-48,0	-161,7
<i>Arvio siirtyvistä investoinneista</i>		20,6	-20,6			-20,6
Rahoitusosuudet investointeihin	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pysyvien vastaavien myynti	5,9	2,0	1,0	1,0	1,0	3,0
Investoinnit, netto	-20,4	-52,5	-86,5	-45,8	-47,0	-179,3
Toiminnan ja investointien rahavirta	40,9	-18,0	-56,9	-23,3	-23,3	-103,5
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Antolainasaamisten vähennykset	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,9
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4,0	40,0	76,6	53,0	23,0	152,6
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,0	-40,0	-40,0	-30,0	0,0	-70,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lainakannan muutokset, netto	0,3	0,0	36,6	23,0	23,0	82,6
Muut maksuvalmiuden muutokset	-12,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vaikutus maksuvalmiuteen	23,0	-17,7	-20,0	0,0	0,0	-20,0

Lappeenranta strategia – LPR2037

Valtuustokauden alussa, vuonna 2021, hyväksytyn LPR2037-strategian toimeenpanoa jatketaan vielä vuoden 2025 ajan. Alkuvuodesta 2025 käynnistetään strategian toimeenpanon rinnalla myös strategian päivitysprosessi. Kaupungin uudistettu strategia on tarkoitus hyväksyä syksyllä 2025.

Kaupungin LPR2037-strategian visiona on Kestäviä menestystarinoita. Strategiatyötä ja toimintaamme ohjaaviksi arvoiksi on valittu: rohkeasti, yhdessä ja eteenpäin katsoen.

Kaupungin strategiassa on asetettu seitsemän päätavoitetta, joille on valittu soveltuvat mittarit. Jokaiselle lautakunnalle on asetettu strategian päätavoitteista johdettuja valtuustoon nähden sitovia tavoitteita. Näiden lisäksi lautakunnat ovat asettaneet toimialoille vaihtelevan määrän lautakuntaan nähden sitovia tavoitteita. Tavoitteet ja mittarit käydään läpi ja päivitetään vähintään talousarvion, puolivuosisikatsauksen ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Strategian tavoitteiden mittareille on asetettu valtuustokauden alussa tavoitearvot vuosille 2025 ja 2037. Lisäksi joka vuosi talousarvion yhteydessä on asetettu tavoitearvot seuraavalle vuodelle. Vuoden 2025 talousarvion yhteydessä valtuustokauden alussa määritellyt tavoitearvot vuodelle 2025 on päivitetty vastamaan paremmin toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia. Tilinpäätöksen 2025 yhteydessä raportoidaan toteuma suhteessa valtuustokauden alussa aloitettuun tavoitteeseen sekä päivitettyyn tavoitearvoon.

Kaupungin keskusta on elävä, viihtyisä ja helposti saavutettava -pää-tavoitteen mittariksi on valittu keskustan alueella sijaitsevat kaupan, matkailu-ravitsemus-, taiteen, viihteen ja virkistysalan työpaikat.

Työpaikkojen määrä saadaan tilastokeskuksen suhdannetilastosta. Tilaston luvut ovat päivittyneet ja näin ollen mittarin lähtötaso ja tavoitearvot on päivitetty koko valtuustokauden ajalta.

Kaupungin turvallisuus paranee -pää-tavoitteen mittariksi asetettiin valtuustokauden alussa katuturvallisuusindeksi. Keväällä 2024 poliisilta saadun tiedon mukaan katuturvallisuusindeksi on poistumassa, minkä vuoksi päätavoitteelle on asetettava uusi mittari. Poliisin tulostietojärjestelmästä on saatavissa häiriöindeksi, joka muodostuu painotetuista rikos- ja tehtävämääristä suhteutettuna asukaslukuun. Indeksien vertailuvuosi on 2014, jolloin koko maan indeksiarvo on 100. Mitä korkeampi indeksin arvo on, sitä enemmän on häiriötä. Vuoden 2025 ajan kaupungin turvallisuuden paranemista esitetään mitattavan häiriöindeksillä.

Strategian lähtökohdat

Kaupungin strategiassa linjataan kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet. Strategiassa tulee kuntalain mukaan ottaa huomioon 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet 4) omistajapolitiikka 5) henkilöstöpolitiikka 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Lappeenrannassa on toteutettu vuoden 2022 alusta alkaen uutta entistä tiiviimpää strategiaa, joka on nimeltään LPR2037. Strategia ohjaa valtuustokauden työtä, mutta se vaikuttaa kaupunkilaisten hyvinvointiin pidemmälläkin tähtäimellä. Lappeenrannassa suunnittelu-jakso ulottuu neljän valtuustokauden päähän, vuoteen 2037. Vaikka katse on pitkällä tulevaisuudessa, on strategian toteutuksen lähtökohtana se, että kaupungin toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset tulee tunnistaa ja strategiaa tulee päivittää aina tarpeen mukaan.

Strategian toteutumisesta raportoidaan valtuustolle vähintään puolivuosisikatsausten ja tilinpäätösten yhteydessä, minkä lisäksi lautakunnat seuraavat strategian toteutumista ja voivat asettaa toimialoille lautakuntaan nähden sitovia, yksityiskohtaisempia tavoitteita. Strategialla ohjataan kaupungin toimintaa valittuun suuntaan ja se pannaan toimeen pääasiassa toimialojen talousarviomäärärahojen puitteissa. Merkittävimpiä strategisia hankkeita ja toimenpidekokonaisuuksia varten on kuitenkin varattu vuosittain miljoona euroa.

Visio

Lappeenrannan kaupungin vuoteen 2037 ulottuvan strategian visio on **Kestäviä menestystarinoita**.

Mitä kestävät menestystarinat meille tarkoittavat?

- Asukkaiden Lappeenranta tarjoaa elämänmittaisia menestymisen mahdollisuuksia.
- Suomen ilmastopääkaupungin, Lappeenrannan, päämääränä on luoda kestäviä menestystarinoita yhdessä alueen asukkaiden, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa.
- Kansainvälinen yliopistokaupunki, Lappeenranta, tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia kehittää itseään ja toteuttaa omia unelmia.
- Yritysmönteinen Lappeenranta kasvaa rohkeasti ja tarjoaa elinkeinoelämä- ja tutkimuslähtöisiä ratkaisuja globaalien haasteiden edessä.
- Lapsiystävällinen Lappeenranta tarjoaa perheille sujuvan arjen elementit: monipuoliset liikunta- ja vapaa-ajanviettomahdollisuudet sekä yhdessä tekemisen areenat niin asukkaille, matkailijoille kuin yrityksille.
- Saimaan matkailun keskukseen, Lappeenrantaan, on helppo tulla läheltä ja kaukaa. Lappeenranta tarjoaa kestäviä elämyksiä kaikenikäisille.
- Lappeenranta toimii edelläkävijänä ja suunnannäyttäjänä koko kaakkoiselle Suomelle.

Arvot

Kaupungin toimintaa kohti visiossa asetettua päämäärää ohjaavat arvot, jotka ovat: rohkeasti, yhdessä ja eteenpäin katsoen.

Rohkeasti - Toimimme rohkeasti Kaakkois-Suomen aktiivisena keskuskaupunkina, suunnannäyttäjänä sekä edelläkävijänä. Kokeilemme uutta, kehitämme toimintatapojamme ja osaamistamme ennakkoluulottomasti ja asiakaslähtöisesti. Haemme aktiivisesti ratkaisuja ja opimme virheistä.

Yhdessä - Kehitämme hyvinvoivaa ja elinvoimaista kaupunkia yhdessä henkilöstön, asukkaiden, yritysten, oppilaitosten, 3. sektorin ja muiden sidosryhmien kanssa. Kuuntelemme, keskustelemme ja olemme avoimia uusille ideoille ja yhteistyöajatuksille. Valmistelumme, päätöksentekomme ja viestintämme on avointa, osallistavaa ja luottamusta herättävää. Jokainen on arvokas, yhdessä toimien olemme enemmän.

Eteenpäin katsoen - Olemme uteliaita. Katsomme vastuullisesti eteenpäin. Valmistaudumme paikallisiin ja globaaleihin muutoksiin sekä kaupungin muuttuvaan tehtäväkenttään ja tuleviin taloushaasteisiin.

Strategian päätavoitteet- ja mittarit

Lappeenranta strategialle asetetaan seitsemän valtuustoon nähden sitovaa päätavoitetta ja -mittaria. Päätavoitteille asetetaan tavoite-taso tämän valtuustokauden ja neljän valtuustokauden päähän. Pää-tavoitteita ovat:

1. Kaupunki on muuttovoittaja, asukasmäärä kasvaa
2. Kaupungin elinvoima vahvistuu
3. Kaupunki turvaa hyvät koulutuksen ja elämän edellytykset
4. Kaupunki etenee kohti hiilineutraaliutta
5. Kaupungin keskusta on elävä, viihtyisä ja helposti saavutettava
6. Kaupungin turvallisuus paranee
7. Kaupungin tulorahoitus on tasolla, joka varmistaa velanhoidon pitkällä aikavälillä

Edellä mainittujen päätavoitteiden toteutumista mitataan seuraavilla mittareilla:

1. Väkiluku
2. Työssäkäyvien määrä
3. Koulutustasomittain
4. CO₂ -päästöt
5. Kaupan, matkailu-ravitsemus-, taiteen-, viihteen- ja virkistysalan työpaikat keskustan alueella
6. Poliisin häiriöindeksi
7. Vuosikate

Strategiset kärjet

Lappeenranta strategiaa toteutetaan kolmen kärkiohjelman kautta. Strategian kärjet ovat: Kasvun kaupunki, Kestävä kaupunki ja Koulutuksen kaupunki. Lautakunnille asetetaan kärkiohjelmien mukaisia valtuustoon nähden sitovia tavoitteita.

Kasvun kaupunki

Lappeenranta on Kaakkois-Suomen kasvun veturi.

Kasvua yrityksistä

- Arvostamme yrittäjyyttä. Kuuntelemme ja haemme yhdessä ratkaisuja.
- Kehitämme ja parannamme yritysten tarvitsemia yritys-, hautomo- ja kiihdyttämöpalveluja sekä tontti- ja toimitilaratkaisuja asiakaslähtöisesti.
- Toimimme yritysverkostojen ytimessä.
- Tarjoamme yrityksille kilpailukyisen toimintaympäristön, jossa yritykset menestyvät niin koti- kuin kansainvälisillä markkinoilla.
- Houkuttelemme aktiivisesti yrittämään, sijoittumaan ja asumaan koko kaupungin alueelle. Olemme ylpeästi lappeenrantalaisia.

Työstä merkitystä elämään

- Uudistamme työllisyyspalveluita yhdessä elinkeinoelämän ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa.
- Vahvistamme yritysyrityksiä nuorten, työttömien työnhakijoiden ja osatyökykyisten työllistämiseksi.
- Vastaamme yritysten osaamistarpeisiin edistämällä työntarjoajien ja työvoiman kohtaamista.

- Edistämme nuorten siirtymistä opinnoista työelämään ja tarjoamme työ- ja harjoittelumahdollisuuksia.

Saimaasta ja matkailusta hyvinvoinnin kasvua

- Vahvistamme matkailu-, kulttuuri- ja palvelusektoria Lappeenrannan ja Saimaan alueen hyvinvoinnin ja elinvoiman lähteenä yksityisen ja julkisen sektorin kanssa
- Kytkeämme Lappeenrannan kautta koko itäisen ja kaakkoisen Suomen kansainvälisiin markkinoihin kaikkia liikennemuotoja (rauta- ja maantiet, lento-, vesi- ja tietoliikenneyhteydet) hyödyntäen.
- Pidämme Saimaan alueen saavutettavuudesta lentäen huolta.
- Kehitämme koko kaupungin viihtyisyyttä ja turvallisuutta.
- Tarjoamme laadukkaat peruspalvelut ja monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet, jotka luovat perheille sujuvan arjen.

Kestävä kaupunki

Suomen ilmastopääkaupunki Lappeenranta on hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä - Puhdasta ilmaa ja vettä, ei jätettä.

Ekologinen kestävyys

- Hillitsemme ilmastomuutosta ja sopeudumme sen seurauksiin, edistämme kiertotaloutta sekä vahvistamme luonnon monimuotoisuutta.
- Huolehdimme puhtaasta Saimaasta ja muista vesistöistä.
- Toimimme edelläkävijänä globaalien energia- ja ilmastohaasteiden ratkaisemisessa ja haastamme olemassa olevia toimintamalleja.

- Etenemme kohti toimivaa ja tiivistä kaupunkirakennetta ja hiilineutraalia liikennejärjestelmää.
- Edistämme hiilinielujen käyttöä, lisäämistä ja ekologisia toimintamalleja yhdessä asukkaiden, yritysten ja maaseudun toimijoiden kanssa.

Kestävää hyvinvointia

- Kannustamme yhteisöllisyyteen ja monipuoliseen harrastamiseen henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin varmistamiseksi.
- Huolehdimme yhdenvertaisuudesta ja heikoimmassa asemassa olevien asukkaiden hyvinvoinnista.
- Säilytämme ja kehitämme Etelä-Karjalan ja Saimaan alueen kulttuuriperintöä ja välitämme sitä eteenpäin sukupolvelta toiselle.
- Edistämme ja arvioimme kestävyyttä yhdessä asukkaiden ja yritysten kanssa säännöllisesti.

Kestävä ja vakaa talous

- Mahdollistamme vakaalla ja kestävällä taloudenpidolla hyvän päätöksentekokulttuurin.
- Parannamme resurssi-, energia- ja materiaalitehokkuutta ja edistämme uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä.
- Edistämme energia- ja ympäristöalan liiketoimintaa ja työpaikkojen kasvua, vihreää sähköistymistä sekä yritys- ja oppilaitosyhteistyötä.
- Saavutamme taloudellisen kestävyuden ja noudatamme kiertotalouden periaatteita.
- Viestimme teoistamme, jolla vahvistamme kaupungin tunnettuutta vihreänä edelläkävijänä.

Koulutuksen kaupunki

Lappeenranta on kansainvälisesti tunnettu koulutus- ja tutkimuskaupunki, joka houkuttelee opiskelijoita ja osaajia.

Yliopisto kasvun moottorina

- Mahdollistamme LUT:n koulutus- ja tutkimustarjonnan monipuolistamisen ja kilpailukyvyyn kehittämisen.
- Teemme yhteistyötä LAB:n koulutuksen ja soveltavan tutkimuksen kehittämisessä. Rakennamme eri koulutusorganisaatioiden kanssa uusia ja vaikuttavia yhteistyömalleja, jotka luovat elinvoimaa.
- Haemme yhdessä strategisten kumppaniemme LUT:n, LAB:n, Sampon ja Maasotakoulun kanssa ratkaisuja sekä globaaleihin että paikallisiin haasteisiin.
- Kehitämme yhdessä opiskelijoiden ja asukkaiden kanssa Suomen parasta kampusmiljöötä ja opiskelukaupunkia.

Tulevaisuuden osaajat

- Turvaamme laadukkaat kasvatus- ja koulutuspalvelut ja huomioimme lapsen oikeudet.
- Tarjoamme monipuolisen opintopolun varhaiskasvatuksesta korkeakouluopintoihin, joka houkuttelee alueellemme uusia yrityksiä ja asukkaita ympäri Suomea ja maailmaa.
- Erottaudumme muiden kaupunkien koulutustarjonnasta muun muassa Uniori-toiminnan, lukioiden tiedelinjojen, perusopetuksen erityispainotusten ja yrittäjyyskasvatuksen kaltaisten toimintamallien kautta.
- Huolehdimme koulutustarjonnasta ja osaavan työvoiman saannista.
- Tuemme elinikäistä oppimista ja laaja-alaista osaamista, joilla vastaamme työelämän muuttuviin tarpeisiin.
- Vahvistamme henkilöstön osaamista muuttuvassa toimintaympäristössä, huomioimme erityisesti kansainvälistymisen ja digitalisaation.

KESTÄVIÄ MENESTYSTARINOITA

KASVUN KAUPUNKI

HYVINVOIVAT
ASUKKAAT

KESTÄVÄ KAUPUNKI

KOULUTUKSEN KAUPUNKI

ELINVOIMAINEN
KAUPUNKI

ROHKEASTI – YHDESSÄ – ETEENPÄIN KATSOEN

Strategian päätavoitteet ja -mittarit

Strategian päätavoitteet	Mittari	Lähde Päivityminen	Lähtö- taso	Viimeisin toteutuma	Tavoite 2025	Tavoite 2037
Kaupunki on muuttovoittaja, asukasmäärä kasvaa	Väkiluku	Tilastokeskus 1 krt/kk	72 697 (12/2020)	73 084 (8/2024)	73 100	73 000
Kaupungin elinvoima vahvistuu	Työssäkäyvien määrä	Tilastokeskus 1 krt/v	29 152 (2018)	29 602 (2022)	30 000	32 500
Kaupunki turvaa hyvät koulutuksen ja elämän edellytykset	Koulutustasomittain Koulutusaika peruskoulun jälkeen	Tilastokeskus/ Sotkanet 1 krt/v	370,2 (2019)	381,7 (2022)	383	420
Kaupunki etenee kohti hiilineutraaliutta	CO ₂ -päästöt vähennystarve strategiakaudella 65 000 tn (-12 prosenttiyksikköä)	Oma laskelma 1 krt/v	-48 % (2020)	-44 % (2022)	-50 %	-90 %
Kaupungin keskusta on elävä, viihtyisä ja helposti saavutettava	Kaupan, matkailu-ravitsemus-, taiteen-, viihteen- ja virkistys-alan työpaikat keskustan alueella	Tilastokeskus/ Suhdanne-tilasto 1 krt/v	1 220*	1240* (6/2024)	1 300*	1 700*
Kaupungin turvallisuus paranee	Poliisin häiriöindeksi**	Poliisi 2 krt/v	55,7** (2020)	86,7** (6/2024)	80**	70**
Kaupungin tulorahoitus on tasolla, joka varmistaa velanhoitokyvyn pitkällä aikavälillä	Vuosikate	Tilinpäätös 1 krt/v	36,3 M€ (12/2020)	63,4 M€ (12/2023)	30 M€	30 M€

* Tilastokeskuksen lähtökohtaluku vuodelta 2020 päivitetty ja tavoite suhteutettu ao. muutokseen ja **aiemmin katuturvallisuusindeksi

Käyttötalousosa

Valtuustoon nähden sitovat talousarviokehukset

1 000 €	TP 2023	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Oma toiminta					
Yhteiset palvelut					
Toimintatuotot	6 363	6 273	4 890	4 657	4 777
Toimintakulut	-37 852	-41 757	-42 375	-41 175	-41 260
Toimintakate	-31 489	-35 484	-37 485	-36 518	-36 483
Poistot	-14	-100	-100	-100	-100
Talousarviokehys	-31 504	-35 584	-37 585	-36 618	-36 583
Varaukset					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	0	-100	-2 929	-8 908	-14 412
Toimintakate	0	-100	-2 929	-8 908	-14 412
Poistot	0	0	0	-971	-1 075
Talousarviokehys	0	-100	-2 929	-9 879	-15 487
Strateginen rahoitus					
Toimintatuotot	524	0	0	0	0
Toimintakulut	-1 048	-1 696	-1 300	-1 000	-1 000
Toimintakate	-524	-1 696	-1 300	-1 000	-1 000
Poistot	0	0	0	0	0
Talousarviokehys	-524	-1 696	-1 300	-1 000	-1 000
Lapset ja nuoret					
Toimintatuotot	8 294	6 352	6 245	6 124	6 100
Toimintakulut	-117 712	-118 495	-121 398	-118 325	-116 855
Toimintakate	-109 418	-112 143	-115 153	-112 201	-110 755
Poistot	-846	-917	-900	-855	-460
Talousarviokehys	-110 264	-113 060	-116 053	-113 056	-111 215

Kotikuntakorvaukset					
Toimintatuotot	939	600	600	600	600
Toimintakulut	-3 108	-2 966	-2 966	-2 966	-2 966
Toimintakate	-2 170	-2 366	-2 366	-2 366	-2 366
Poistot	0	0	0	0	0
Talousarviokehys	-2 170	-2 366	-2 366	-2 366	-2 366
Kulttuuripalvelut					
Toimintatuotot	968	1 130	1 230	1 204	1 204
Toimintakulut	-13 591	-14 073	-14 549	-14 418	-14 407
Toimintakate	-12 624	-12 943	-13 319	-13 214	-13 203
Poistot	-39	-100	-100	-100	-100
Talousarviokehys	-12 663	-13 043	-13 419	-13 314	-13 303
Liikuntapalvelut					
Toimintatuotot	2 060	2 013	1 921	1 943	1 943
Toimintakulut	-11 809	-12 831	-13 069	-13 206	-13 241
Toimintakate	-9 749	-10 818	-11 148	-11 263	-11 298
Poistot	-238	-300	-93	-93	-93
Talousarviokehys	-9 987	-11 118	-11 241	-11 356	-11 391
Kaupunkikehitys					
Toimintatuotot	14 622	8 492	8 564	8 559	8 559
Toimintakulut	-27 365	-21 419	-22 192	-22 202	-22 202
Toimintakate	-12 743	-12 927	-13 628	-13 643	-13 643
Poistot	-269	-300	-360	-400	-400
Talousarviokehys	-13 012	-13 227	-13 988	-14 043	-14 043
Maaomaisuuden tuotot					
Toimintatuotot	235	1 500	1 000	1 000	1 000
Toimintakulut	-404	-453	-200	0	0
Toimintakate	-169	1 047	800	1 000	1 000
Poistot	0	0	0	0	0
Talousarviokehys	-169	1 047	800	1 000	1 000

Rakennusvalvonta					
Toimintatuotot	536	853	545	825	825
Toimintakulut	-800	-875	-859	-859	-859
Toimintakate	-263	-22	-314	-34	-34
Poistot	0	0	0	0	0
Talousarviokehys	-263	-22	-314	-34	-34
Tilakeskus					
Toimintatuotot	43 793	42 697	41 471	41 397	41 397
Toimintakulut	-22 988	-22 813	-21 098	-20 727	-20 727
Toimintakate	20 805	19 884	20 373	20 670	20 670
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 852	-2 900	-3 400	-4 600	-5 200
Poistot	-23 257	-8 600	-9 000	-11 200	-12 100
Talousarviokehys	-4 304	8 384	7 973	4 870	3 370
Oma toiminta yhteensä					
Toimintatuotot	78 334	69 909	66 466	66 309	66 405
Toimintakulut	-236 679	-237 477	-242 935	-243 786	-247 929
Toimintakate	-158 345	-167 568	-176 469	-177 477	-181 524

1 000 €	TP 2023	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Maakunnallinen toiminta					
Maakunnallinen palvelutoiminta					
Toimintatuotot	5 527	19 382	34 286	34 287	34 288
Toimintakulut	-6 962	-19 382	-34 286	-34 287	-34 288
Toimintakate	-1 435	0	0	0	0
Lappeenrannan hankintapalvelujen maksuosuus					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-209	-221	-232	-232	-232
Toimintakate	-209	-221	-232	-232	-232
Lappeenrannan seudun ympäristötoimen maksuosuus					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-2 191	-2 200	-2 301	-2 301	-2 301
Toimintakate	-2 191	-2 200	-2 301	-2 301	-2 301
Etelä-Karjalan maaseututoimen maksuosuus					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-257	-297	-310	-310	-310
Toimintakate	-257	-297	-310	-310	-310
Etelä-Karjalan liiton maksuosuus					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-1 351	-1 424	-1 460	-1 460	-1 460
Toimintakate	-1 351	-1 424	-1 460	-1 460	-1 460
E-K työllisyys- ja maahanmuuttopalveluiden maksuos.					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-300	-421	-9 156	-9 165	-9 165
Toimintakate	-300	-421	-9 156	-9 165	-9 165
Hyvinvointialueelle siirtyneet toiminnot					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-116	0	0	0	0
Toimintakate	-116	0	0	0	0

Varaus maakunnallisen palvelutoimintaan					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	0	0	0	-128	-265
Toimintakate	0	0	0	-128	-265
Maakunnallinen toiminta yhteensä					
Toimintatuotot	5 527	19 382	34 286	34 287	34 288
Toimintakulut	-11 387	-23 945	-47 745	-47 883	-48 021
Toimintakate	-5 860	-4 563	-13 459	-13 596	-13 733
Käyttötalous yhteensä					
Toimintatuotot	83 860	89 291	100 752	100 596	100 693
Toimintakulut	-248 066	-261 422	-290 680	-291 669	-295 950
Toimintakate	-164 205	-172 131	-189 928	-191 073	-195 257
Poistot	-24 663	-10 317	-10 553	-13 719	-14 328
Talousarviokehys	-188 868	-182 448	-200 481	-204 792	-209 585

Kaupungin oma toiminta

Yhteiset palvelut

Toiminnan kuvaus

Yhteiset palvelut kattaa konsernijohtoon, kaupungin tasolla keskitetysti järjestettävät palvelut sekä elinvoimapalvelut. Konsernijohto käsittää valtuuston ja hallituksen alaisen toiminnan sekä sisäisen tarkastuksen.

Kaupungin hallinto on keskitetty konsernihallintoon. Keskitetty konsernihallinto tuottaa toimialoille yhdenmukaisia ja laadukkaita palveluja, mikä sujuvoittaa toimintaprosesseja ja lisää tehokkuutta.

Konsernihallinto jakautuu kahteen toimintatasoon:

1. strategiseen ohjaukseen ja kehittämiseen sekä
2. operatiiviseen tasoon, jossa hoidetaan kaupungin keskitetysti järjestettävät palvelut.

Kaupunginjohtaja vastaa kaupungin strategisesta johtamisesta. Apulaiskaupunginjohtaja vastaa puolestaan konsernihallinnon operatiivisesta johtamisesta. Kaupunginjohtaja ja apulaiskaupunginjohtaja vastaavat kaupungin edunvalvonnasta, konserniyhteisöjen omistajaohjauksesta ja keskeisten sidosryhmien kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Kaupunginjohtajan vastuulle kuuluvat elinvoiman, työllisyyden ja hankintojen kehittäminen sekä sisäinen tarkastus. Elinvoimapalvelujen kokonaisuuteen kuuluvat yrityspalvelut, viestintä ja markkinointi, matkailu- ja tapahtumapalvelut, kansainväliset asiat, asiakaspalvelu

sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Lisäksi kaupunginjohtaja vastaa kaupungin turvallisuussuunnittelusta yhteistyössä eri viranomaisten kanssa sekä riskienhallinnan järjestämisestä.

Apulaiskaupunginjohtajan alaisuuteen kuuluvia muita konsernihallinnon tuottamia palveluja ovat muun muassa päätöksenteon ja hallinnon valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät, asiakirjahallinto, osallisuusasiat sekä talous-, rahoitus-, henkilöstö-, tietohallinto- ja lakiasiat. Kirjanpito, palkanlaskenta, laskutus ja reskontrapalvelut hoidetaan Meidän IT ja Talous Oy:ssä (Meita), joka on kuntien, kuntayhtymien ja hyvinvointialueiden omistama inhouse-yhtiö. Meita tuottaa myös ICT-tukipalvelut.

Taloussuunnitelma 2025–2027

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Yleishallinto

Konsernihallinnon organisaatiomuutos tehtiin syksyllä 2024. Organisaatorakenteen muutoksella tavoitellaan toimintojen selkeyttämistä, tehostamista ja toimivuutta. Konsernihallinto tuottaa vuoden 2025 alusta alkaen palveluja myös Etelä-Karjalan työllisyysalueelle. Konsernihallinnon erityisenä tavoitteena tulevalla taloussuunnitelmakaudella onkin hyvän hallinnon ja konsernihallinnon sisäisen toiminnan kehittäminen.

Keväällä 2025 järjestetään alue- ja kuntavaalit. Vaalien järjestäminen ja uusien luottamushenkilöiden perehdyttäminen työllistää useita konsernihallinnon tiimejä koko vuoden ajan. Taloussuunnitelmakaudella järjestetään myös eduskuntavaalit.

Päätöksenteon tuki

Kaupungin kokoushallinnan sihteereistä muodostettiin syksyllä 2024 uusi Päätöksenteon tuen tiimi. Tiimi tukee kaupungin johtoa päätöksenteon valmistelussa, kokoushallinnassa ja päätösten täytäntöönpanossa. Vuoden 2025 keskeisenä painopisteenä on uuden valtuustokauden käynnistymiseen liittyvät valmistelutehtävät ja uusien luottamushenkilöiden perehdyttäminen kokouskäytäntöihin.

Osallisuus

Asukkaiden osallisuutta edistetään kaupungin osallisuus- ja vuorovaikutusohjelman sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman mukaisesti. Lakisääteisten vaikuttamistoimielinten lisäksi Lappeenrannassa toimii asukas- ja alueneuvosto sekä kahdeksan alueraatia, joiden näkemykset huomioidaan päätöksenteossa. Osallisuuteen kohdistetut resurssit mahdollistavat aktiivisen osallisuustoiminnan sekä asukkaiden osallistumisen kaupungin toimintaan ja päätöksentekoon.

Asiakirjahallinto

Asiakirjahallinnon keskeisinä painopisteinä ovat tiedonhallintaan ja arkistointiin liittyvän lainsäädännön muutosten toimeenpano, sekä tiedonhallinnan kehittäminen suunnitelmalliseen ja ennakoivaan

suuntaan. Asiakirjahallinto tukee toimialoja asiakirjallisen tiedon hallinnassa koko tiedon elinkaaren ajan.

Tietosuoja

Tietosuojan osalta painopisteenä on myös ensi vuonna toimialojen ohjaaminen ja opastaminen sekä tietosuojan vaikutustenarviointien toteuttaminen. TE-palveluiden siirtyminen kunnille lisää tietosuoja-työtä runsaasti.

Tietohallinto

Tietohallinnon keskeisinä painopisteinä ovat tiedonhallintaan liittyvän lainsäädännön muutosten toimeenpano, kaupungin käyttämien tietojärjestelmien ja ICT-palveluiden elinkaaren hallinta ja niihin liittyvien hankintojen tietoturva-asiat ja sopimukset sekä tietoturvallisuutta ylläpitävät ja kehittävät toimenpiteet. Tietohallinto tukee toimialoja palveluprosessien ja niitä tukevien tietojärjestelmien kehitystoimissa.

Lakiasiat

Kaupunkikonsernin oikeudellisten asiantuntijapalveluiden tuottaminen koottiin syksyllä 2024 konsernihallinnossa työskentelevistä lakimiehistä muodostettuun uuteen Lakiasiat-tiimiin. Tiimi tukee kaupunkikonsernin toimijoita oikeudellisissa asioissa tuottamalla neuvontaa sekä osallistumalla valmistelutehtäviin oikeudellisena asiantuntijana konsernin toimijoiden vaihtelevien palvelutarpeiden mukaisesti sekä laadukkaasti. Lisäksi tiimi valmistelee oikeudellista asiantuntemusta edellyttäviä asioita kaupungin toimielinten päätöksentekoa varten. Vuoden 2025 keskeisenä painopisteenä on vakiinnuttaa tiimin henkilöresurssi ja työnjako niin, että edellä mainittujen

perustehtävien lisäksi tiimi voi jatkossa tarjota konsernin toimijoille tukea myös oikeudellisten asioiden ja prosessien kehittämistoimenpiteissä.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluiden tärkein painopiste on uuden henkilöstötiimin toiminnan vakiinnuttaminen niin, että se palvelee tehokkaasti kaupunkiorganisaatiota. Kunta-alan sopimuskausi päättyy 30.4.2025, mistä syystä HR:ssä varaudutaan myös uusien virka- ja työehtosopimusten täytäntöönpanotoimiin.

Toimistopalvelut

Muuttuvassa toimintaympäristössä painopisteinä ovat toimistohenkilöstön osaamisen ja eri toimintaprosessien jatkuva kehittäminen sekä henkilöstön oikea mitoitus takamaan tasavertaiset ja hyvät toimistopalvelut toimialoille.

Talous

Vuonna 2025 valittava uusi valtuusto vahvistaa taloussuunnitelman vuosille 2026–2029. Valtuustokauden kattavan talousohjelman valmistelu on taloustiimin keskeisin tehtävä vuonna 2025. Lisäksi erityistä huomiota tulee vaatia Etelä-Karjalan työllisyys- ja maahanmuuttopalveluiden talouden seurantajärjestelmän rakentaminen sekä työllisyyspalveluiden henkilöstön perehdyttäminen toiminaan osana kuntataloutta. Taloustiimi jatkaa johdon raportoinnin ja konserniraportoinnin kehittämistä.

Elinvoima

Elinvimapalvelujen vastuualueen tehtävät päivitettiin vuoden 2024 organisaatiomuutoksen yhteydessä. Kaupungin työllisyyden edistämisen toiminnot liitettiin osaksi yrityspalveluja. Matkailu- ja tapahtumapalveluihin sekä viestintään ja markkinointiin muodostettiin omat tiimit. Kansainväliset asiat ja asiakaspalvelu yhdistettiin yhteyspalveluksi. Nämä muutokset tukevat elinvoimaa vahvistavien toimintojen kehittämistä kaupunginjohtajan alaisuudessa. Elinvimapalvelut tekee tiivistä yhteistyötä työllisyyden ja elinvoiman edistämässä Etelä-Karjalan työllisyysalueen kanssa. Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelut ovat jatkossa osa maakunnallista työllisyysaluetta.

Vuonna 2025 keskeiset painopisteet ovat yrittäjämyynteisyyden vahvistaminen, teollisten investointien houkuttelevuus, yritysten ja oppilaitosten välisen yhteistyön edistäminen sekä kaupunkisopimusten vahvistaminen. Erityistä huomiota kiinnitetään yritysten kohtamiseen johtoryhmän kanssa, mikä vahvistaa kaupungin elinkeinopoliittikkaa. Kaupungin EU-edunvalvonnassa painotetaan EU:n erityistoimenpiteiden kohdentamista itärajalta. EU:n vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttaminen on keskeinen osa kaupungin hanke- ja verkostotoimintaa. Lappeenranta isännöi myös vuoden 2025 Kaupunkifoorumia yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Yrityspalvelut

Yrityspalveluissa keskitytään luomaan yrityksille hyvät toimintaedellytykset ja vahvistamaan alueellista kilpailukykyä. Vuonna 2025 painopisteinä ovat yritysten aktiivinen kontaktointi, sijoittumispalvelujen tuottaminen ja kehittäminen, yritys-lähettilästoiminnan tehosta-

minen sekä yritysten taloudellisten edellytysten tukeminen. Kasvuohjelman toteutus on merkittävä osa yrityspalvelujen toimintaa, ja sen tavoitteena on luoda uusia kasvuyrityksiä ja työpaikkoja. Business Lappeenranta -podcast jatkuu, tarjoten alustan kestävien menestystarinoiden esille tuomiselle. Greenreality network -verkosto-toiminnan odotetaan laajenevan entisestään ja lisäarvoa haetaan jäsenille liiketoiminnan kasvun muodossa.

Business Mill -yrityshautomon tavoitteena on houkuttaa Etelä-Karjalaan lisää osaamis pohjaisia, skaalautuvia ja kansainvälisille markkinoille suuntautuvia startup-yrityksiä. Perustettava maakunnallinen pääomasijoitusrahasto tuo kaivattua tukea varhaisessa vaiheessa olevien yritysten kasvulle.

Kaupungin työllisyystoiminnot integroidaan yrityspalveluihin, mikä mahdollistaa entistä tehokkaamman yhteistyön yritysten kanssa. Työllisyystoiminnoilla avustetaan määräaikaisen henkilökunnan palkkaamisessa erityisesti kaupungin osarahoittaman työttömyysturvan piirissä olevia henkilöitä. Työllisyyden edistämisen määrärahalla jatketaan nuorten kesätyöllistämistä ja kumppanuussopimusten rahoittamista. Uutena kokeiluna kaupunki tarjoaa yrityksille kansainvälisyyssetelin kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden työllistymiseen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Vuonna 2025 hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä keskitytään erityisesti asukkaiden elintapoihin, mielen hyvinvointiin ja työllisyyden parantamiseen. Toimenpiteet toteutetaan toimialojen talousarviomäärärahojen puitteissa. Kaupunki osallistuu aktiivisesti Etelä-Karjalan hyvinvointialueen koordinoimaan maakunnalliseen hyvin-

vointisuunnitelman valmisteluun ja aloittaa oman laajan hyvinvointisuunnitelman valmistelun. Yhteistyö jatkuu tiiviinä hyvinvointialueen, alueen järjestöjen, seurakuntien ja yritysten kanssa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen järjestöavustuksista päättää kaupunginhallitus.

Maahanmuuttajien laskennallisilla korvauksilla katetaan Yhteisötalon (entinen Me-talo) toiminta-avustus ja tarvittaessa Repsikka ry:n toiminta-avustus. Avustuksista päättää kaupunginhallitus. Lisäksi määrärahoja kohdennetaan kaupungin omaan toimintaan, joka tukee maahanmuuttajien integroitumista.

Yhteyspalvelut

Vuonna 2025 yhteyspalveluiden painopisteenä on ukrainalaisen ystävyyskaupungin Tšernihivin tukeminen Venäjän hyökkäyssodan seurauksena. EU-edunvalvonnassa tiivistetään yhteistyötä LUT-konsernin ja Etelä-Karjalan liiton kanssa. Yhteyspalvelut valmistautuvat kaupungintalon asiakaspalvelukeskus Winkin siirtoon pääkirjaston tiloihin.

Matkailu ja tapahtumat

Matkailu- ja tapahtumapalveluihin lisätty henkilöresurssi mahdollistaa 40 merkittävän viikonlopputapahtuman järjestämisen Lappeenrannassa vuonna 2025. Tapahtumiin kuuluvat muun muassa Talvisatama, Hiekkalinn ja Lappeenrannan Juhlaviikot. Lake Saimaa -alueen matkailuyhteistyötä jatketaan, ja matkailun edistämistä toteutetaan goSaimaan strategian mukaisesti. Kestävän matkailun osalta tavoitteena on vähentää turistien hiilijalanjälkeä ja lisätä kaupunkivihreää.

Viestintä ja markkinointi

Vuonna 2025 viestinnässä keskitytään henkilöstön viestintäosaamisen järjestelmälliseen edistämiseen. Kaupunkibrändiä päivitetään uuden valtuustokauden strategian valmistelun yhteydessä. Tavoitteena on brändi, joka puhuttelee paikallisia ja edistää kaupungin strategisia tavoitteita. Viestinnän ja markkinoinnin tavoitteena on vahvistaa kaupungin elinvoimaista ja yrittäjämönteistä imagoa. Sidosryhmälähtöistä viestintää seurataan ja mitataan entistä systemaattisemmin.

Keskeisiä painopisteitä vuonna 2025 ovat myös erityis- ja kriisitilanneviestinnän kehittäminen, vuoden alussa aloittavan työllisyysalueen toiminnan tukeminen viestinnän keinoin sekä matkailu- ja tapahtumamarkkinoinnin Suomen Makein Kesä -kampanjan jatkaminen kesäkaudella.

Riskienhallinta

Kaupunki painottaa toiminnassaan riskienhallinnan jatkuvaa kehittämistä sekä riskeihin liittyvän tilannekuvan aktiivista päivittämistä ja seuranta. Riskienhallintatyössä huomioidaan erityisesti muuttunut geopoliittinen tilanne sekä muut arvioitavissa olevat todennäköiset ajankohtaiset riskit. Riskienhallintaan liittyvää sisäistä viestintää ja arviointia tehdään aiempaa laajemmin ja perusteellisemmin.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Nykyinen geopoliittinen tilanne on arvaamaton. Venäjä on osoittanut olevansa valmis lähes mihin tahansa toimiin lähialueillaan. Rajan sulkeutuminen on jo aiheuttanut taloudellisia menetyksiä Lappeenrannan seudulle ja taloudellisessa mielessä tilanne tulee jatkumaan vielä pitkään. Yksi merkittävä riski on mahdollinen laajamittainen maahantulo kaakkoisrajan yli. Myös erilaiset tahalliset sähkö-, lämpö- tai tietoliikenneverkkoihin aiheutetut häiriöt sekä informaatiovaikuttaminen voivat lisääntyä. Vaikka kaupunki on varautunut ja on tehostanut varautumistaan muun muassa edellä mainittuihin tilanteisiin, aiheuttaisivat ne silti toteutuessaan häiriöitä kaupungin palvelukykyyn. Suoran sotilaallisen hyökkäyksen riski lienee kuitenkin ainakin toistaiseksi vähäinen.

Merkittävin riski yhteisten palveluiden talousarviossa tulee kunnan rahoitusosuudesta työttömyysturvaan. Rahoitusvastuu aikaistuu ja laajenee vuoden 2025 alusta kattamaan myös ansiosidonnaista turvaa. Työttömyysturvan rahoitusvastuun suuruus vaihtelee työllisyyden kehityksestä riippuen sadoillatuhansilla euroilla vuodessa.

Hanketoiminnan riskit

Hanketoiminta sisältää toiminnallisia ja taloudellisia riskejä. Riskejä vähennetään kouluttamalla hankkeita toteuttavaa henkilöstöä sekä parantamalla hankkeiden valmistelua ja seuranta. Hankkeiden tarpeellisuutta, resurssointia ja vaikuttavuutta arvioidaan. Hankkeisiin osallistumista arvioidaan toimialojen johtoryhmissä ja toimialojen ohjausryhmässä. Kansainvälisten hankkeiden osalta päätöksen hankkeeseen osallistumisesta tekee kaupunginhallitus.

Tiedonhallintaan kohdistuvat riskit

Poikkeusolot ja muut erityistilanteet voivat aiheuttaa riskin asiakirjallisen tiedon säilyvyydelle ja saatavuudelle. Asiakirjallisen tiedon suojelussa tulee huomioida tiedon käyttötarve poikkeusolojen aikana, sillä palvelujen tuotannon jatkuvuus tulee pystyä takaamaan. Käytännössä kaupungin tulee varmistaa, että päätöksenteon kannalta tarpeellinen tietoaineisto on aina saatavilla. Analogisen eli paperisen tietoaineiston suojelua ja saatavuutta käsitellään tarkemmin kaupunginarkiston valmius- ja evakointisuunnitelmassa. Kaupungin tulee varmistaa, että myös sähköisen tiedonhallinnan jatkuvuus on suunniteltu ja dokumentoitu.

Tietosuojavaltuutetun antamat päätökset ja niistä käynnissä olevat oikeustapaukset tulevat viitoittamaan myös Lappeenrannan kaupungin käytössä olevien julkisten pilvipalveluiden käyttömahdollisuuksia tulevaisuudessa. Oikeustapaukset liittyvät henkilötietojen käsittelyperusteisiin sekä henkilötietojen siirtoihin Yhdysvaltoihin. Tulevilla ennakkotapauksilla voi olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia myös Lappeenrannan kaupungin ICT-palveluiden järjestämiseen, mikäli käytössä olevista palveluista jouduttaisiin luopumaan. Kaupungin tulee varmistua siitä, että sillä on ajantasaiset tietosuojan vaikutustenarvioinnit dokumentoituna käytössään olevista palveluista.

Hallitusohjelman kirjaus tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistuksesta, jonka yhteydessä säädetään hallinnolliset sakot tietosuojaloukkauksista koskemaan julkista ja yksityistä sektoria yhtäläisesti, voi tuoda taloudellisia riskejä kunnille, mikäli tietosuojalainsäädännön mukaisia toimia laiminlyödään.

Tekoälyn käyttöönoton lisäämisessä tulee tekoälyasetuksen rinnalla soveltaa myös tietosuojasetusta. Tekoälyn käyttö voi lisätä tietosuojariskejä ja vaatii resursseja ja valvontaa, johon tulisi varautua.

Konsernijohto 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	402	120	0	120
Toimintakulut	-3 217	-2 529	-2 319	-2 478
Toimintakate	-2 815	-2 409	-2 319	-2 358

Tarkastus 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-237	-187	-187	-187
Toimintakate	-237	-187	-187	-187

Yhteiset palvelut 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	4 520	4 216	4 136	4 136
Toimintakulut	-20 259	-20 261	-20 322	-20 248
Toimintakate	-15 739	-16 045	-16 186	-16 112

Elinvoimapalvelut 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 351	554	521	521
Toimintakulut	-18 044	-19 398	-18 347	-18 347
Toimintakate	-16 693	-18 844	-17 826	-17 826

Yhteiset palvelut yhteensä 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	6 273	4 890	4 657	4 777
Toimintakulut	-41 757	-42 375	-41 175	-41 260
Toimintakate	-35 484	-37 485	-36 518	-36 483
Poistot	-100	-100	-100	-100
Kehys	-35 584	-37 585	-36 618	-36 583

Varaukset 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-100	-2 929	-8 908	-14 412
Toimintakate	-100	-2 929	-8 908	-14 412
Poistot	0	0	-971	-1 075
Kehys	-100	-2 929	-9 879	-15 487

Strateginen rahoitus 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-1 696	-1 300	-1 000	-1 000
Toimintakate	-1 696	-1 300	-1 000	-1 000

Kasvun kaupunki						
Turvaamme kansallisella ja kansainvälisellä edunvalvonnalla, sidosryhmäyhteistyöllä, kaupungin brändin rakentamisella, sijoittautumispalveluilla ja viestinnällä kaupungin kasvun edellytykset. Tiivistämme yhteistyötä kaakkoisen ja itäisen Suomen kanssa. Kehitämme palveluprosessejamme asiakaslähtöisesti ja laadukkaasti digitalisaation mahdollisuudet huomioiden. Edistämme työllisyysasteen suotuisaa kehitystä; keskeisimpänä toimenpiteenä työllisyyspalvelujen sujuva siirtyminen valtiolta kaupungille.						
Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2025	Vastuu
Edistämme työllisyyden suotuisaa kehittymistä	Työttömyysaste (%) Tilastokeskus	14,1 (12/20)	10	8,0	Etelä-Karjalan työllisyysalueen toiminnan ja alueellisen palveluekosysteemin käynnistäminen. Sujuva asiakkuuksien, palvelujen ja henkilöstön siirto ja henkilöstön perehdyttäminen uuteen toimintaympäristöön. Toimivat verkostot säilytetään ja verkostotyötä vahvistetaan. Vahvalla viestinnällä huolehditaan palvelujen saavutettavuuden edistämisestä ja toteutetaan työvoimaviranomaiselle osoitettua tehtävää ohjaus- ja neuvontapalvelujen järjestämisestä.	Työ- MaaL
Vahvistamme Lappeenrannan asemaa Saimaan ympärivuotisena matkailualueena	Rekisteröidyt yöpymisvuorokaudet Tilastokeskus	332.000 (2020)	500.000	675.000	Ympärivuotisten erityisesti talvikauden matkailupalvelujen kehittäminen, markkinointi ja matkanjärjestäjäyhteistyö goSaimaan valituilla kohdealueilla sekä tapahtumien kehittäminen.	KH

Kestävä kaupunki

Huolehdimme kuntalaisten, yritysten ja sidosryhmien mahdollisuudesta osallistua kaupungin päätöksentekoon. Toimimme luotettavasti ja läpinäkyvästi ja taloudenpitomme on kestävä. Hyödynnämme Green Leaf -voittoa ja jatkamme toimenpiteitä yhtenä Euroopan vihreimpänä kaupunkina. Edistämme ekosysteemisopimuksen mukaista vihreän sähköistämisen innovaatiokeskittymän rakentamista ja yritysten liiketoiminnan kasvua. Hankimme vastuullisesti. Kehitämme vapaa-ajanpalveluja siten, että ne soveltuvat sekä asukkaille että matkailijoille. Kuulumme parhaimpien kuntatyöntajien joukkoon.

Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2025	Vastuu
Lisäämme asukkaiden luottamusta kaupungin päätöksentekoon	Luottamusindeksi Kuntaliiton kuntalaiskysely, 1x/valtuustokausi	2,94 (2020)	3,40	3,80	Kaupungin päätöksenteosta viestitään avoimesti ja ymmärrettävästi. Päätösten valmistelu on riittävän monipuolista ja osallistavaa.	KH
Hoidamme taloutta kestävästi ja vastuullisesti	Kaupungin lainat/asukas, euroa Tilinpäätös	2.783 (2020)	3.000	3.500	Valtuustokauden talousarviokehysten valmistelu vuosille 2026–2029	KH

Koulutuksen kaupunki

Haemme alueellista vaikuttavuutta yliopisto- ja korkeakouluysteistyöllä. Luomme uudenlaisia kehitysalustoja yhdessä korkeakoulujen ja yritysten kanssa. Hyödynnämme kaupungin ja korkeakoulujen vahvuuksia opiskelijoiden ja työvoiman saamiseksi. Kehitämme henkilöstön osaamista.

Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2025	Vastuu
Huolehdimme henkilöstön osaamisen ajantasaisuudesta	Osaamisen kehittämisen yleisarvosana Työhyvinvointikysely	4,1 (vanha skaala 3,42 2021)	4,6 (vanha skaala 3,8)	4,8 (vanha skaala 4,0)	Henkilöstön koulutustarjottimen rakentaminen osaamiskartoituksen pohjalta.	KH
Turvaamme yliopiston mahdollisuudet toimia kasvun moottorina	LUT ja LAB opiskelijamäärä Lappeenrannan kampuksella LUT-konsernin antama tieto	8.490 (2021)	9.420	9.850	Tuemme korkeakoulujen ja elinkeinoelämän vuoropuhelun tiivistämistä muun muassa Tulevaisuuden Osaajat-ohjelmalla.	KH

Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut

Toiminnan kuvaus

Toimiala luo perustaa lappeenrantalaisten hyvinvoinnille ja sivistykselle sekä kaupungin elinvoimalle ja uudistumiselle.

Lasten ja nuorten palvelut

Lasten ja nuorten palveluiden laadukas toteuttaminen luo hyvinvointia lapsille, nuorille ja perheille sekä antaa valmiuksia toimia yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä sekä kehittää ratkaisuja tulevaisuuden mukanaan tuomiin haasteisiin.

Varhaiskasvatus

Kunta on velvollinen järjestämään varhaiskasvatusta alle kouluikäisille lapsille, joiden kotikunta kyseinen kunta on. Kunnan on myös järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, joka asuu kunnassa huoltajiensa työn, opiskelun, sairauden tai vastaavien syiden vuoksi, vaikka lapsella ei ole Suomessa kotikuntaa tai lapsen kotikunta on kotikuntalain perusteella toinen kunta. Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville lapsille oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Esiopetuksen järjestämisestä vastaa Lappeenrannassa varhaiskasvatuksen vastuualue.

Lappeenrannassa on 14 kunnallista päiväkotia ja kaksi perhepäivähoitoaluetta. Kunnallisen varhaiskasvatuksen vaihtoehtona perheet

voivat hoitaa lasta kotona, valita yksityisen varhaiskasvatuksen joko yksityisessä päiväkodissa tai yksityisellä perhepäivähoitajalla. Toiminta on kaupungin valvomaa ja tukemaa. Yksityiseen päiväkotiin voi saada palvelusetelin. Yksityiseen perhepäivähoitoon saa yksityisen hoidon tukea. Kunnallisen ja kunnan tukeman varhaiskasvatuksen ulkopuolella oleville alle kouluikäisille lapsille ja heidän vanhemmilleen on tarjolla avoimia varhaiskasvatuspalveluja.

Perusopetus

Kunnan velvollisuutena on järjestää lasten perusopetusta sen alueella asuville oppivelvollisille lapsille ja nuorille perusopetuslain ja perusopetusasetuksen mukaisesti. Opetuksen tavoitteet ja sisältö on määriteltävä lain ja asetuksen lisäksi valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa, joka on velvoittava normi.

Lappeenrannan kaupungissa on vuoden 2025 alussa 17 peruskoulua, joista 12 on 1–6-luokkien kouluja ja viisi yhtenäistä 1–9 luokkien peruskoulua. Erityisopetus järjestetään yleisopetuksen yhteydessä eikä kaupungissa toimi erityiskouluja. Lappeenrannan kaupunki järjestää sairaalan sijaintikuntana opetuksen erikoissairaanhoidon piirissä oleville, sairaalaopetusta tarvitseville oppilaille.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista. Lappeenrannan kaupunki järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta. Samoin oman äidinkielen opetuksen järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista. Lappeenrannan kaupunki järjestää kyseistä opetusta.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutus järjestetään lukiolain ja lukioasetuksen mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön antaman järjestämisluvan mukaisesti. Lukiokoulutuksen tavoitteet ja sisällöt määräytyvät valtakunnallisen lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opetussuunnitelman perusteet on velvoittava asiakirja.

Lappeenrannan kaupunki ylläpitää talousarviovuoden alkaessa yhtä lukiota. Lappeenrannan lukiossa on mahdollista suorittaa myös aineopiskeluna yksittäisiä opintojaksoja. Lappeenrannan kaupunki myy kaksoistutkinto-opiskelijoille järjestettävän lukiokoulutuksen Saimaan ammattiopisto Sampolle.

Lappeenrannassa annetaan myös IB-koulutusta yhteistyössä Imatran yhteislukion kanssa sekä myydään Itä-Suomen koululle lukio-opetusta 31.7.2025 saakka. Lappeenrannan kaupungin lukiossa on opiskelijoita myös muista kunnista. Lappeenrannan lukio järjestää tarvittaessa lukiokoulutusta osaksi tutkintoon valmentavaa koulutusta, jonka järjestämisvastuu on Saimaan ammattiopisto Sampolla sekä Itä-Suomen koululla nykyisellä opetuksen järjestämisluvalla 31.7.2025 saakka.

Nuorisotoimi

Nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia, tukea yhteisöllisyyttä, nuoren kasvua, nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa. Nuorisotyö on nuoren vapaa-ajalla tapahtuvaa ja nuoren vapaaehtoisuuteen perustuvaa kasvatustyötä. Nuoriksi määritellään alle 29-vuotiaat kuntalaiset.

Nuorisotoimessa toteutetaan yhteiskunnallista, yhteisöllistä ja kohdennettua nuorisotyötä. Lisäksi nuorisotoimeen kuuluu harrastus- ja iltapäivätoiminnan yksikkö.

Yhteiskunnalliseen nuorisotyöhön kuuluvat nuorisopolitiikka, nuorisjärjestöavustukset, järjestöyhteistyö sekä maakunnallinen nuorisotyö. Yhteisölliseen nuorisotyöhön kuuluvat nuorisotilatyö, koulussa tehtävä nuorisotyö, alueellinen nuorisotyö sekä osallisuustoiminta, kuten esimerkiksi nuorisovaltuusto ja lasten parlamentti. Kohdennetun nuorisotyön yksikkö on mukana Etelä-Karjalan työllisyysalueen nuorten monialaisten matalan kynnyksen palveluiden ohjaamatoiminnan toteuttamisessa ja koordinoinnissa. Kohdennettuun nuorisotyöhön kuuluvat nuorten tieto- ja neuvontapalvelut, yksilöohjaus, pienryhmätyö sekä etsivä nuorisotyö. Harrastus- ja iltapäivätoiminnan yksikköön sisältyvät koulujen aamu- ja iltapäivätoiminta, matalan kynnyksen harrastustoiminnan edistäminen (Harrastamisen Suomen mallin hankkeet), lapsiystävällinen kunta -toiminnan koordinaatio sekä Etelä-Suomen AVI:n rahoittama Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson nuorisotyön aluekoordinaatio. Lisäksi nuorisotoimi jakaa järjestöjen kautta vähävaraisten lapsiperheiden harrastusavustuksia sekä avustaa nuorten työpajatoimintaa.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuritoimi kehittää kaupungin kulttuuria laaja-alaisesti elinvoiman ja hyvinvoinnin lähteenä. Kulttuuritoimen tehtävät tulevat kuntien kulttuuritoimintaa ohjaavasta laista. Se korostaa kunnallisten kulttuuripalvelujen tuottamisen rinnalla sekä osallisuuden että yleensä kulttuuritarjonnan ja kulttuurin harrastamisen edistämistä. Vuonna 2025 jalkautetaan edellisenä vuonna vietetyn Lappeenrannan kulttuurin unelmavuoden parhaita käytäntöjä, esimerkiksi suo-

sittuja kulttuuritupsahduksia, osaksi normaalia toimintaa yli kaupungin toimialarajojen. Kaupunki tukee kulttuurityötä myös jakamalla kulttuuriavustuksia, tarjoamalla toimijoiden käyttöön tiloja, kuten Galleria Pihatto ja kesäteatteri, sekä välittämällä kaupungin avustuksia taiteen perusopetuksen antajille, kansalaisopistolle ja Lotta-museolle.

Lappeenrannan kaupunginkirjasto auttaa kulttuurin perus- ja lähi-palveluna kuntalaisia rakentamaan omia menestystarinoitaan. Kirjasto edistää kaupunkilaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, tietoon, lukutaitoon, elinikäiseen oppimiseen sekä aktiiviiseen kansalaisuuteen. Se tarjoaa ajanmukaisia palveluita pää- ja lähikirjastoissa, kirjastoauto Willityksessä sekä verkossa. Vuonna 2025 valmistuu sekä pääkirjaston peruskorjaus että Sammontalon koko läntistä Lappeenrantaan palveleva lähikirjasto. Palveluilla on lähikirjastojen omatoimisuuden ansiosta laajat käyttöajat. Lappeenrannan kaupunginkirjasto vastaa kaikkien Etelä-Karjalan kuntien yhteisessä Heili-kimpassa kirjastojärjestelmän, kuntien välisten kuljetusten, verkkokirjaston, alueen e-aineistojen ja muun kokoelmayhteistyön sekä yhteisten materiaalien koordinoinnista ja kehittämisestä.

Lappeenrannan kaupunginorkesteri tarjoaa ammattisinfoniaorkesterina korkeatasoisia klassisen ja viihdemusiikin orkesterikonsertteja kaupunkilaisille sekä Etelä-Karjalan ja Saimaan alueen asukkaille että matkailijoille. Orkesteri on kaupungin ja maakunnan musiikin vetovoimatekijä. Orkesterin ohjelmistossa otetaan monipuolisesti huomioon erilaiset kohdeyleisöt. Kaupunginorkesteri levyttää säännöllisesti ja konsertoi kutsuttuna kotimaassa ja ulkomailla sekä toteuttaa vuosittain neljä-viisi konserttia Saimaa Sinfonietta Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa.

Lappeenrannan kaupunginteatteri on Etelä-Karjalan johtava ammattiteatteri. Se tuottaa teatteriesityksiä Suurelle ja Pienelle näyttämölle sekä omana toimintanaan että vierailuesityksinä. Lisäksi teatterin tiloja vuokrataan kiinnostuneille. Teatterin tavoitteena on tuottaa teatteriesityksiä, jotka kiinnostavat yleisöä, viihdyttävät sekä luovat elämyksiä että tarjoavat tekijöilleen myös taiteellisia haasteita. Olennainen osa teatterin toimintaa on yleisötyö, jonka kehittämistä jatketaan vuonna 2025.

Lappeenrannan museot toimivat muistiorganisaationa. Ne keräävät, tallentavat, säilyttävät, tutkivat ja esittelevät toiminta-alueensa ja -alansa taidetta ja kulttuuriperintöä. Museot tuottavat kaupunkilaisille, matkailijoille ja kaikille asiakkaille tietoa ja elämyksiä. Lappeenrannan museot toimii museolain mukaisena alueellisena vastuumuseona. Siitä seuraavat tehtävät koskevat kulttuuriympäristön, maankäytön ja muinaismuistolain viranomaistehtäviä sekä alan kehitystä kokonaisuudessaan. Alueellisiin tehtäviin kuuluu tallentaa, säilyttää ja tehdä tunnetuksi Lappeenrantaan ja Etelä-Karjalaan sekä taiteen osalta myös Kymenlaaksoon liittyvää oman toimialan aineistoa sekä tukea alueen muiden museoiden toimintaa ja kehittymistä. Lappeenrannan museot tallentavat ja esittelevät myös luovutetun Karjalan eteläisen osan kulttuuriperintöä. Vuonna 2025 valmistuu museon uusi kokoelmakeskus, joka parantaa merkittävästi henkilökunnan työskentelymahdollisuuksia ja asiakkaiden saamaa kokoelmapalvelua.

Lastenkulttuurikeskus Metku toimii kulttuuritoimen kehittämis- ja palveluyksikkönä, joka kulttuuritoimen muiden palveluyksiköiden kanssa kehittää ja toteuttaa lasten ja nuorten yleisötyötä sekä varhaiskasvatus- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin perustuvaa kulttuurikasvatusohjelmaa. Lisäksi Metku edistää lastenkulttuurin saavutettavuutta Etelä-Karjalassa. Metkun toiminta tukee lapsen ja

nuoren hyvinvointia ja kasvua kulttuurilaitosten asiakkaiksi. Metkutyöllistää taiteen ammattilaisia ja aktivoi alueen 3. sektorin toimijoita lastenkulttuuripalvelujen tarjoajiksi ja yhteistyöhön kunnallisten laitosten kanssa.

Liikuntapalvelut

Liikuntatoimi järjestää liikunnan ohjausta, huolehtii liikuntapaikkojen käytöstä sekä niiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta. Liikunnanohjauksen päätavoitteena on lisätä terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien asukkaiden liikuntaa, järjestää asukkaille terveyttä edistävää liikuntaa ja edistää asukkaiden liikunnallista elämäntapaa erityisryhmät huomioiden. Liikuntatoimi tarjoaa kaupunkilaisille sekä kaupungissa toimiville järjestöille liikuntamahdollisuuksia rakentamalla, varustamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja sekä jakamalla niiden käyttövuoroja.

Taloussuunnitelma 2025–2027

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Lapset ja nuoret

Varhaiskasvatus- ja peruskouluikäisten lasten määrän laskeva kehitys on jatkumassa ennakoitua voimakkaammin. Syntyvien ikäluokkien koko on jäänyt vuosittain selvästi matalammaksi kuin on arvioitu. Syntyvyyden lasku on valtakunnallinen ilmiö. Vuonna 2024 syntyvä ikäluokka tulee olemaan historian pienin. Lappeenrannassa ikäluokka on kooltaan arvioidun 500 lapsen sijaan noin 420 lasta. Palveluverkkopäätöksessä käytettyjen päivitettyjen ennusteiden mukaan syntyvien ikäluokkien koko on noin 500 lasta. Kasvanut maahanmuutto on loiventanut lasten määrän laskua. Tämä näkyy erityisesti

opetuspalveluissa, mutta myös varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen osalta on hyvin todennäköistä, että lasten määrä varhaiskasvatuksessa kääntyi loivaan laskuun syksystä 2024 alkaen.

Varhaiskasvatusikäisiä 1–6-vuotiaita on toimintakaudella 2024–2025 yhteensä 3.070. Ikäryhmän 1–6-vuotiaiden koko vakiintuneen hieman alle 3.000 lapseen. Lasten määrän väheneminen alkaa vaikuttaa merkittävästi myös perusopetukseen, kun pienet ikäluokat siirtyvät perusopetukseen ikäryhmä kerrallaan. Lukuvuonna 2024–2025 peruskoululaisia on kaupungin kouluissa 6.129. Lukuvuonna 2025–2026 oppilasmäärä on 5.958 ja lukuvuonna 2026–2027 oppilasmäärä on 5.623.

Lasten ja nuorten palvelujen talousarviokehitys on suhteutettu väheneviin lapsimääriin. Kehyksen pieneneminen tällä suunnittelukaudella sekä tulevana vuosina edellyttää vastaavansuuruisen käyttömenojen vähentämistä. Talouden tasapainotus tehdään lasten ja nuorten lautakunnan kehityksen sisällä vastuualueiden kesken.

Vuoden 2024 aikana kaupunginvaltuusto teki palveluverkkopäätöksen, joka ulottuu vuoteen 2036. Palveluverkkopäätöstä tarkennetaan tulevan valtuustokauden aikana. Palveluverkkopäätöksen toimeenpano on vuosikymmenen kestävä prosessi, jota toteutetaan päätöksen mukaisesti.

Sammonlahden alueelle valmistuva Sammontalo otetaan käyttöön syksyllä 2025. Sammontaloon siirtyvien kouluyksikköjen tiloja tullaan hyödyntämään 2025–2026 aikana alkavien Voisalmen Voiska-talon rakentamisen ja Kimpisen koulun peruskorjaushankkeen aikaisina väistötiloina. Voisalmen päiväkotitoimii väistötiloissa Snellmanin päiväkodin tiloissa, kunnes Voiska-talo valmistuu.

Pääkirjaston peruskorjaus valmistuu vuoden 2025 aikana. Museoiden kokoelmatilat keskittyvät uuteen yksikköön Myllymäen alueelle. Sisäliikuntahallin rakentaminen käynnistyy jo vuoden 2024 puolella ja jatkuu vuoteen 2025.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusta kehitetään osana suomalaista kasvatusta ja koulutusjärjestelmää. Varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on myös lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä sekä syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. Tavoitteena on palvelujen houkuttelevuus, kilpailukykyisyys ja tehokas järjestäminen.

Varhaiskasvatuksen toiminta perustuu varhaiskasvatukseen sekä varhaiskasvatussuunnitelman kansallisiin perusteisiin. Esiopetus perustuu perusopetuslakiin sekä esiopetuksen opetussuunnitelman kansallisiin perusteisiin. Edellä mainittuihin pohjautuen varhaiskasvatukselle on laadittu paikallisesti Lappeenrannan varhaiskasvatussuunnitelma sekä esiopetuksen opetussuunnitelma. Varhaiskasvatustilain mukaan jokaiselle lapselle tulee laatia henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Paikallisesti varhaiskasvatuksen järjestämistä ja kehittämistoimintaa ohjaavat myös Lappeenrannan kaupungin strategia, maakunnallinen hyvinvointisuunnitelma sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Varhaiskasvatus on osallistunut näiden suunnitelmien valmisteluprosesseihin.

Arviointi ja sen kehittäminen on yksi varhaiskasvatuksen lakisääteisistä tehtävistä. Varhaiskasvatuksen arvioinnin tueksi on otettu käyttöön Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) ylläpitämä digitaalinen arviointijärjestelmä Valssi. Arviointi perustuu itsearviointiin ja toiminnan jatkuvaan kehittämiseen arvioinnin pohjalta. Järjestelmän avulla saadaan kerättyä arviointitietoa keskitetysti.

Sekä henkilöstön että lasten hyvinvoinnin tukeminen ja ylläpito vaatii jatkuvia panostuksia. Poissa olevan työntekijän paikalle on mahdollista palkata sijainen lakisääteisen mitoituksen sitä edellyttäessä. Henkilöstön viikkotyöaika on vähintään 25 tuntia, ellei sijaisuusjärjestelyistä tai työntekijän omista tarpeista johtuen työaika soviteta pienemmäksi. Lasten hyvinvoinnin tukemiseksi varhaiskasvatuksen henkilöstöä koulutetaan suunnitelmallisesti. Psykologista ja kuraattorista koostuva varhaiskasvatuksen Varma-tiimi tukee henkilöstön työskentelyä lasten psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Lasten ja perheiden kokonaisvaltainen hyvinvointi edellyttää tiivistä yhteistyötä sekä yhteistyömallien kehittämistä hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.

Kuluvalla toimintakaudella panostetaan edelleen henkilöstön perehdyttämiseen ja edellisellä toimintakaudella tuotetun laajan perehdytysmateriaalin hyödyntämiseen aktiivisesti. Myös perehdytyksen muistilista on päivitetty helpottamaan johtajien työtä.

Henkilöstön hyvinvoinnin sekä yhteisöllisyyden tueksi järjestetään alkuvuodesta koko vastuualueen henkilöstölle suunnattu yhteistä työhyvinvointia tukeva koulutuksellinen iltatilaisuus. Varhaiskasvatuksen toimintayksiköille on kohdennettu määräraha, jolla tulee järjestää työhyvinvointia tukevaa toimintaa yksikön koko henkilöstölle. Työterveyden palvelut ovat merkittävässä roolissa etenkin yksittäisten työntekijöiden tilanteissa.

Varhaiskasvatuksen sekä esiopetuksen osalta Venäjän hyökkäyssotaa paenneiden ukrainalaisten lasten määrä on ollut ja on edelleen vähäinen. Heille järjestetään palveluita tarpeen mukaan.

Kasvun kaupungin osalta tavoitteena on edistää lasten osallisuuden ja toimijuuden kokemuksia sekä huoltajien tyytyväisyyttä varhaiskasvatuksen palveluihin. Huoltajat ovat olleet perinteisesti hyvin tyytyväisiä palveluihin. Vastaajien määrässä on ollut pientä nousua, mutta se voisi olla korkeampikin. Viestintään kyselystä tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lasten haastattelun tulosten pohjalta sovitaan yksikö- ja ryhmäkohtaisista kehittämistoimenpiteistä. Jokaisen yksikön tulee nimetä konkreettiset toimenpiteet sekä lasten että huoltajien osallisuuden edistämiseksi.

Kestävän kaupungin osalta tavoitteena on lapsen tuen tarpeisiin vastaaminen oikea-aikaisesti. Lasten tuen tarpeet pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tukea on annettava viivytyksettä tuen tarpeen ilmettyä. Tuen toteuttamisen tapoja tulee tarkastella ja arvioida, jotta tuki kohdentuisi tarpeeseen nähden oikein sekä olisi mahdollisimman oikea-aikaista. Toimintakaudella 2023–2024 toteutettiin tuen toteuttamisen laaja tarkastelu. Tarkastelun seurauksena otettiin käyttöön ryhmäkohtaiset tuen suunnitelmat, joiden toimeenpanoa jatketaan edelleen tulevana vuonna. Elokuussa 2024 käynnistyi pedagogisesti vahvistettujen ryhmien pilotointi. Pilotointi jatkuu kevään 2025 ajan. Kahteen päiväkotiin perustettiin pedagogisesti vahvistetut ryhmät, joissa toisen varhaiskasvatuksen opettajan korvaa varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Tarvittaessa ryhmiin kohdennetaan avustajapalveluita.

Toisena tavoitteena on lasten kasvattaminen ekologisesti kestäväan ajatteluun ja elämäntapaan. Varhaiskasvatuksessa retkeillään paljon

ja vaalitaan lasten luontoyhteyttä, kaupungissamme on siihen erinomaiset mahdollisuudet.

Koulutuksen kaupungin osalta tavoitteena on osallistumisasteen nousu. Lappeenrannassa vuodesta 2022 vuoteen 2023 (tilastointipäivä 31.12.) 1–6-vuotiaiden lasten osallistumisaste nousi noin kahdella prosenttiyksiköllä 85,8 prosenttiin. Lappeenrannassa osallistumisaste on valtakunnallista keskiarvoa korkeampi. Etenkin yksi- ja kolmevuotiaiden lasten osallistumisaste on jatkanut edelleen nousuaan. Näiden seikkojen vuoksi talousarviokehyksessä pysyminen vuoden 2025 aikana tulee olemaan haasteellista.

Toisena tavoitteena on henkilöstön hyvinvoinnin vahvistaminen ja varhaiskasvatuksen osaamisen kehittäminen. Varhaiskasvatukselle on laadittu koulutussuunnitelma. Jokaisen yksikön tulee laatia omaa henkilöstöään koskeva koulutussuunnitelma vastuualueetasoisen suunnitelman pohjalta. Tavoitteena on resurssien puitteissa järjestää ratkaisukeskeisyyskoulutusta vuorollaan kaikille varhaiskasvattajille. Saamamme tiedon mukaan valtakunnallinen maksuton varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutus, esimerkiksi Aluehallintovirastojen järjestämä, tulee vähenemään merkittävästi. Myös valtionavustushaut ovat vähentyneet. Valtionavustuksilla on tähän saakka järjestetty runsaasti henkilöstön täydennyskoulutusta. Varhaiskasvatuksen vastualueella on perinteisesti järjestetty sisäistä koulutusta omia asiantuntijoita hyödyntäen. Tämä nouseekin jälleen merkittävään rooliin. Vastuualueella on jo käynnistetty koko henkilöstölle suunnattu Tiimityö -koulutus, koulutusta tullaan jatkamaan ja teemoja syventämään edelleen. Tavoitteena on saada entistä toimivampia tiimejä ja selkeyttää työnjakoa tiimeissä, tällä on vaikutusta varhaiskasvatuksen laatuun.

Kolmantena tavoitteena on pedagogisen yhteistyön kehittäminen yksityisten päiväkotien kanssa. Yhteistä keskustelua on mahdollisuus laajentaa edelleen.

Varhaiskasvatuksen kysyntään liittyy epävarmuustekijöitä. Ikäluokkien koko vaikuttaa tarvittavien varhaiskasvatuspaikkojen määrään. Mikäli tulevat ikäluokat pienenevät edelleen, tulee se puolestaan näkymään kysynnän määrällisenä vähenemisenä osallistumisasteen noususta huolimatta. Mikäli talous kasvaa ja työllisyys kehittyy myönteisesti, voivat ne lisätä varhaiskasvatuksen kysyntää. Varhaiskasvatuksen kysyntä vaihtelee toimintavuoden aikana, keväisin varhaiskasvatuksessa on ollut vajaat 200 lasta enemmän kuin syksyisin. Kysynnän vaihtelusta johtuvaan kasvuun voidaan vastata lisäämällä määräaikaista henkilöstöä, ottamalla käyttöön väliaikaisia tiloja tai ostamalla nykyistä enemmän palveluja.

Varhaiskasvatuksen vastuualue on kutsuttu mukaan Aluehallintoviraston Creating tools together – Sustainable ECE and Administration in Nordic countries 2024–2026 -hankkeeseen. Kyseessä on poikkihallinnollinen Pohjoismainen hanke varhaiskasvatuksen valvonnan sekä kestäväen varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi.

Elokuussa 2023 käyttöön otetun opiskeluhoitolain muutosten toimeenpano vaatii edelleen panostuksia. Erityisesti yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon tulee kiinnittää huomiota. Elokuussa 2025 todennäköisesti voimaan tulevalla lapsen tukeen liittyvällä perusopetuslain muutoksella on vaikutuksia esiopetuksen järjestämiseen.

Lapsimäärän vähenemisen realisoituessa varhaiskasvatuksessa tulee valmistautua henkilöstön vähentämiseen ja mahdolliseen tiloista luopumiseen. Edelleen lapsimäärän väheneminen näkyy eniten Lau-

ritsalan–Joutsenon alueella. Etenkin Lauritsalassa tiloista luopuminen samassa suhteessa on haasteellista, koska alueella ei ole enää käytössä erillisiä pieniä tiloja. Henkilöstön vähentäminen on mahdollista määräaikaisten palvelussuhteiden määrää vähentämällä sekä jättämällä avoimia vakansseja täyttämättä.

Perusopetus

Vuosien 2025–2027 toiminnan suunnittelua ohjaa **kansallisella tasolla** opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta valmisteltu koko koulutusjärjestelmää koskeva *koulutuspoliittinen selonteko*. Koulutuspoliittisen selonteon tavoitetilana on vahva, laadukkaaseen ja vaikuttavaan kasvatukseen, koulutukseen ja tutkimukseen ja kulttuuriin rakentuva sivistysperusta, oppijoiden hyvinvointi, koulutuksellinen tasa-arvo ja saavutettavuus, korkea koulutus- ja osaamistaso, koulutuksen järjestäminen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla, yhteistyön ja digitalisaation hyödyntäminen oppijoiden parhaaksi sekä koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyys.

Samoin opetustoimen kehittämistä ohjaa kansallisella tasolla *Suomen lapsistrategia sekä sen toimeenpanosuunnitelma*. Lapsistrategian pohjana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Lapsistrategian tavoitteena on vahvistaa lasten hyvinvointia sekä heidän oikeuksiensa toteutumista. Keskeistä on haavoittuvassa asemassa olevien lasten aseman turvaaminen ja heidän tarpeiden tunnistaminen aikaisempaa paremmin. Myös lasten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen sekä syrjinnän ja eriarvoisuuden torjunta ovat keskeisinä tavoitteina. Lapsistrategian linjaukset on huomioitu muun muassa opetustoimen valmistelemissa toimenpiteissä Unicef-lapsiystävällinen kunta -toimintamallin toimeenpanon suunnittelussa.

Vuoden 2025 Unicef - Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin opetustoimen toimenpiteet valmistellaan Unicefin Lapsiystävällinen kunta -työn arviointiprosessin jälkeen keväällä 2025.

Osana *maan hallitusohjelman* toimeenpanoa perusopetuksen vähimmäistuntimäärää lisätään kolmella vuosiviikkotunnilla laajentamalla opetussuunnitelmaa 1.8.2025 alkaen. Vuosiviikkotunnit kohdennetaan vuosiluokille 1–2 äidinkieleen ja kirjallisuuteen sekä matematiikkaan ja vuosiluokille 3–6 äidinkieleen ja kirjallisuuteen opetuksen järjestäjän paikallisella päätöksellä. Valtio rahoittaa muutoksesta aiheutuvat kustannukset. Valtiolta saatava rahoitus on syksyn 2025 osalta 103.000 euroa. Vuonna 2026 koko vuoden osalta rahoitus on 247.000 euroa.

Hallitus on antanut esityksen eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan pääsääntöisesti 1.8.2025. Opetushallitus päivittää kevään 2025 aikana perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja sekä antaa määräykset, joiden perusteella koulutuksen järjestäjien tulee päivittää paikalliset opetussuunnitelmat 1.8.2025 mennessä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oppimisen ja koulunkäynnin tukea koskevat säännökset perusopetuslaissa ja muissa siihen liittyvissä laeissa.

Esityksen tavoitteena on oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisen osalta selkiyttää, täsmentää ja yhtenäistää oppilaan saaman tuen muotoja siten, että tukitoimet olisivat valtakunnallisesti yhtenäiset ja selkeät sekä varmistaa riittävät resurssit tukitoimien toteuttamiseen. Lisäksi tavoitteena on, että oppilailla olisi yhdenvertaiset

mahdollisuudet saada tukea oppimiseensa sekä ryhmän jäsenenä että yksilöinä.

Esityksen tavoitteena on myös vähentää opetushenkilöstön hallinnollista työtä vähentämällä tuen arvioinnissa, päätöksenteossa ja suunnittelussa tarvittavien asiakirjojen määrää.

Esitys sisältää lisäksi sairaalaopetuksen järjestäjälle velvollisuuden järjestää konsultatiivista sairaalaopetusta maakunnan muille kunnille.

Valtiolta saatava rahoitus tuen järjestämisen uudistuksen toimeenpanoon sekä konsultatiivisen sairaalaopetuksen järjestämiseen on syksyn 2025 osalta 457.000 euroa ja vuoden 2026 osalta 1.200.000 euroa. Konsultatiivisen sairaalaopetuksen osalta jokainen kunta kustantaa saamastaan rahasta palvelusta aiheutuvat kustannukset.

Erityisavustus koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen on vuoden 2023 alusta vakiinnutettu opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin. Erityisavustus myönnetään neljäksi vuodeksi siten, että se tulee maksuun kolmessa osassa vuosina 2024, 2025 ja 2026, mikäli eduskunta myöntää määrärahan. Avustuksen laskenta koko hankekaudelle toteutettiin vuonna 2024. Vuotuinen avustuksen määrä perusopetukselle on 625.455 euroa, joka on 74 prosenttia vuoden 2023 kokonaissummasta 847.000 euroa.

Oppimisen tuen uudistuksen toimeenpanoon saatu rahoitus kohdentuu vastaaviin toimenpiteisiin kuin koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen myönnetty rahoitus kuten esimerkiksi opetusryhmien jakamiseen, koulunkäynnin ohjaajien palkkaamiseen ja jakotuntien lisää-

miseen. Kun huomioidaan koulutuksellisen tasa-arvorahan pienentyminen aikaisempiin vuosiin nähden ja uusi saatu rahoitus, on tosiasiallinen lisäraha noin 1.000.000 euroa vuodessa.

Hallituksen esityksen toteutuessa lisärahaa on kohdennettava sellaisten yhden opettajan opettamien opetusryhmien jakamiseen, joissa opiskelee enemmän kuin viisi oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevaa oppilasta. Oppilaskohtaisten tukitoimien kriteerit tarkentuvat kevään 2025 aikana, kun Opetushallitus vahvistaa uudet opetus-suunnitelman perusteet. Nykyisten erityisen tuen kriteerien perusteella Lappeenrannan kaupungissa on muutama opetusryhmä, jotka tulisi jakaa uuden lain tullessa voimaan. Näin ollen uusi rahoitus olisi mahdollista käyttää lähes kokonaan rehtoreiden tarveharkinnan mukaan joustavasti eri opetusryhmien kesken.

Laki tulee voimaan 1.8.2025 lukuun ottamatta niitä oppilaita, joille on jo tehty päätös tehostetusta tai erityisestä tuesta. Näiden oppilaiden päätökset tulee uudistaa 1.8.2026 mennessä. Uuden lain toimeenpanon edellyttämän resurssitarpeen kuvaus on mahdollista kirjata tarkemmin vuoden 2026 talousarvioon opetussuunnitelman laatimisen sekä oppilaiden tuen järjestämistä koskevien päätösten tarkistamisen jälkeen.

Paikallisella tasolla perusopetuksen kehittämistä ohjaa *Lappeenrannan kaupungin strategia ja maakunnallinen hyvinvointisuunnitelma sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma*. Toimintaympäristömuutokset huomioidaan tarvittavien toimenpiteiden määrittelyssä.

Toimintaympäristömuutokset:

Perusopetuksen oppilasmäärä on ennusteiden perusteella vuosina 2025–2027 seuraava (ensimmäinen luku 1–6 lk ja jälkimmäinen 7–9 lk, valmistavan opetuksen oppilaat eivät sisälly lukuihin):

2024–2025: 3.919 + 2.210 = 6.129

2025–2026: 3.757 + 2.201 = 5.958

2026–2027: 3.537 + 2.086 = 5.623

Valmistavan opetuksen määräraha sisältyy 38 oppilaan osalta talousarvioon 2026 ja 2027. Määräraha tarkistetaan vuosittain yhteistyössä talouspalvelujen kanssa vastaamaan todellista valmistavan opetuksen oppilasmäärää.

Oppilasmäärämuutos on huomioitu talousarviovalmistelussa siten, että oppilaskohtainen resurssikerroin säilyy nykytasolla lukuvuonna 2025–2026, mikäli oppilasmääräennuste ja vuoden 2024 budjetti toteutuu suunnitelmien mukaisesti ja toiminnallisia lisätarpeita tunti-kehyyksen sisällä ei ilmene. Koulunkäynnin ohjaajien viikkotyöaika on vähintään 25 tuntia, ellei sijaisuusjärjestelyistä tai työntekijän omista tarpeista johtuen työaika sovita pienemmäksi.

Valmistavan opetuksen oppilasmäärä on kasvanut runsaasti viime vuosien aikana. Tämän seurauksena myös yleisopetukseen on siirtynyt aikaisempaa enemmän S2-oppilaita eli suomi toisena kielenä -oppilaita. Erityisen huolestuttavaa suomen kielen oppimisen näkökulmasta on myöhään maahan muuttaneiden oppilaiden määrän kasvu, koska valmistavan opetuksen määrä on maan hallitusohjelman mukaan liian lyhyt. Vaarana on, että myöhään maahan muuttaneet nuoret syrjäytyvät toisen asteen opinnoista puutteellisen kieli-

taidon takia. Lappeenrannan peruskoulujen valmistavaan opetukseen osallistui lukuvuosittain vuosina 2020–2022 8–13 7–9-luokalla Suomeen muuttanutta oppilasta. Vuosina 2023 ja 2024 vastaavat oppilasmäärät olivat 23 ja 24.

Tilastointipäivä 20.9.	Valmistava opetus	Suomi toi- sena kie- lenä
2020	24	494
2021	43	470
2022	65	423
2023	122	470
2024	116	558

Palveluverkkopäätöksen toimeenpano edellyttää toimenpiteitä vuosien 2025–2027 aikana. Jokaisen lakkautuvan koulun osalta laaditaan suunnitelma, jolla varmistetaan turvallinen siirtyminen uuteen kouluun. Palveluverkkopäätöksen mukaisesti Nuijamaan, Simolan ja Lönnrotin koulut lakkautuvat vuonna 2027. Sammonlahden uusi koulu otetaan käyttöön 1.8.2025. Oppilaaksiottoalueita uudistetaan palveluverkkopäätöksen mukaisesti.

Kesämäen koulun laajamittaista kaksikielistä opetusta on järjestetty 1.8.2024 alkaen kansainvälistä opetusta koskevan selvityksen mukaisesti siten, että oppilaaksi on otettu aikaisemmasta poiketen oppilaita, joiden suomen kielen taito on vielä heikko. Näille oppilaille on järjestetty valmistavaa opetusta laajamittaisen kaksikielisen opetuksen yhteydessä (selvityksen määrittelemä 1. vaihe). Vuoden 2024 talousarvio sisälsi yhden opettajan palkkaamiseen tarvittavat määrärahat opetuksen käynnistämiseksi.

Kaikkia kansainväliseen opetukseen hakeneita oppilaita ei ole ollut mahdollista ottaa oppilaaksi, koska olemassa olevat opetusryhmät ovat jo täyttyneet. Tehdyn tarvearvion perusteella on syytä siirtyä opetusjärjestelyissä selvityksen mukaiseen toiseen vaiheeseen, jossa kouluun perustetaan tarvetta vastaava määrä uusia opetusryhmiä maahanmuuttajataustaisia oppilaita varten. Koulun rehtorin arvion mukaan yhden opetusryhmän lisääminen lukuvuoden 2025–2026 alusta lukien mahdollistaisi kaikkien kriteerit täyttävien maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ottamisen opetuksen piiriin.

Kaupungin strategian sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimeenpano:

Kasvun kaupungin osalta ensimmäisenä painopisteenä on nuorten kasvattaminen ja kouluttaminen työelämään. Opiskeluun ohjaaminen ja opiskelun tukeminen toteutetaan opetussuunnitelman mukaisesti.

Toisena painopisteenä on oppilaiden työelämätaitojen ja yrittäjyyden vahvistaminen. Lukuvuoden 2024–2025 aikana jatketaan työelämään tutustumisen käytänteiden kehittämistä yhteistyössä paikallisten yritysten ja elinkeinoelämän edustajien kanssa strategiarahalla. Kehitystyötä ohjaa lukuvuonna 2023–2024 LUT:n kanssa yhteistyössä laadittu Etelä-Karjalan yrittäjyyskasvatuksen opintopolku -toimintamalli. Tavoitteena on edistää Kummiyritystoiminnan kehittämistä kaupunkitasolla. Kehitystyötä tehdään yhteistyössä LUT:n, Nuorten talous ja yrittäjyys NYT-järjestön sekä Lasten ja nuorten säätiön kanssa.

Lisäksi vahvistetaan oppilaiden huoltajien tyytyväisyyttä perusopetuspalveluihin. Koulut huomioivat toimintansa kehittämisessä muun

ohella huoltajakyselyssä saadun palautteen. Kodin ja koulun yhteistyötä tiivistetään sekä opetuksen järjestäjän että koulujen toimesta. Syksyn 2024 aikana luodaan yhteistyössä Aivoliiton ja huoltajien kanssa näyttöön perustuvat suositukset lasten, nuorten ja huoltajien älypuhelimien käytölle vapaa-ajalla. Huoltajia tuetaan suositusten käyttöönotossa vuoden 2025 aikana.

Kestävän kaupungin osalta ensimmäisenä painopisteenä on turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö. Lukuvuoden 2024–2025 aikana tuetaan kouluja 1.8.2024 käyttöönotetun läsnäolomallin toimeenpanossa. Läsnäolomalli on koko perusopetuksen yhteinen kouluyhteisöön kiinnittymisen ja poissaoloihin puuttumisen toimintamalli. Osana opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista seurataan oppilaiden läsnäolon toteutumista koulussa sekä läsnäolomallin toteuttamista yhteistyössä opiskeluhoitoon palveluiden toimijoiden kanssa.

Oppilaiden sitoutumista kouluyhteisöön vahvistetaan opettamalla oppilaille ja opetusryhmille tunne- ja vuorovaikutustaitoja systemaattisesti. Tunne- ja vuorovaikutuksen oppitunteja mielenterveys-taitojen osalta rahoitetaan Yhteisöllisen opiskeluhoitoon vahvistaminen -hankkeelta. Osana hanketta koulun henkilöstön osaamisen tasoa nostetaan koulutusten kautta oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä mielenterveyden tukemisessa. Kouluyhteisöön kiinnittymistä tukee osaltaan Koulujen kerhotoiminnan tukeminen -hankkeella toteutettava kerhotoiminta.

Suomi liikkeelle -ohjelman Liikkuva koulu ja Move! kehittämishankkeissa kehitetään koulujen liikunnallista toimintakulttuuria ja koulu-kohtaisia toimenpiteitä lasten ja nuorten liikkumisen lisäämiseksi osana koulun toimintaan. Oppilaiden fyysisen toimintakyvyn arviointi

tiin liittyvän move-prosessin osalta kehitetään ja pilotoidaan liikuntaneuvontaa. Koulut osallistuvat Fiksusti kouluun -ohjelmaan, jonka kautta kannustetaan kulkemaan koulumatkat lihasvoimin.

Oppilaiden hyvinvoinnin vahvistamisessa kiinnitetään huomiota ennaltaehkäisevään päihdetyöhön yhdessä EKHVA:n asiantuntijoiden kanssa. Opiskeluhoitoon palveluiden työntekijät osallistuvat koulujen järjestämiin erilaisiin tapahtumiin ja teemaviikkoihin, joiden yhteydessä annetaan päihdekasvatusta. Päihdekasvatusta voidaan antaa myös osana opetusta. Ehkäisevä päihdetyö tukee päihdekasvatuksen suunnittelussa ja kehittämisessä muun muassa ulkopuolisten materiaalien käytössä ja henkilöstökoulutusten järjestämisessä.

Toisena painopisteenä on taloudellisen kestävyuden vahvistaminen. Oppilasmäärän vähentyessä on kaikin keinoin varmistettava, että kiinteitä kuluja voidaan pienentää oppilasmäärän vähenemisen suhteessa, jotta mahdollisimman suuri osa resurssista voidaan käyttää opetuksen järjestämiseen. Henkilöstön rekrytointisuunnitelma päivitetään henkilöstöyksikön ohjaamana vuoden 2025 aikana.

Kolmantena painopisteenä on laadukkaan kestävyyskasvatuksen järjestäminen oppilaille. Lukuvuoden 2024–2025 aikana kehittämisen painopisteinä ovat Uniori-ohjelman sisältöjen päivittäminen sekä kestävä liikkuminen. Kehitystyötä tehdään Uniori- ja GreenReality -kehittämisverkostoissa. Uniori-ohjelmaa kehitetään strategiarahalla. Kehitystyössä hyödynnetään kansainvälistä lasten yliopistojen Eucu.net -verkostoa LUT-yliopiston kanssa. Pääyhteistyökumppanimme toimii Wienin lasten yliopisto.

Koulutuksen kaupungin osalta ensimmäisenä painopisteenä on laadukkaiden ja vetovoimaisten palveluiden järjestäminen yhteistyössä

alueen muiden oppilaitosten kanssa. Syksyn 2024 aikana viimeistellään LUT-yliopiston kanssa Uniorin sekä perusopetuksen tiedelinjan toteuttamista koskeva yhteistyösopimus. Lukuvuonna 2024–2025 valmistellaan strategiarahoituksella Lappeenrannan perusopetuksen LUMA-strategia sekä valmistellaan ja aloitetaan 1.8.2025 perusopetuksen tiedelinja Sammonlahden koulussa. Kehitystyötä tehdään yhdessä LUT-yliopiston kanssa.

Loppuvuoden 2024 aikana päivitetään tarvittavin osin LUT-yliopiston kanssa yhteistyön tiekartta 2023–2025 vuoden 2025 toimenpiteiden osalta.

Koulutuksen kaupungin kärkiohjelman toisena painopisteenä on oppilaiden lukutaidon vahvistaminen. Kaikki Lappeenrannan peruskoulut osallistuvat Opetushallituksen Lukeva koulu -ohjelmaan. Digitaalisen Lukuseula-arviointivälineen tuloksia hyödyntäen varmistetaan, että tukea tarvitseville oppilaille kohdennetaan tarvittavat tukitoimet. Kouluja tuetaan oppilaiden tuen tarpeen arviointiin ja tuen järjestämiseen liittyvien lakisääteisten päivitettyjen pedagogisten asiakirjojen käyttöön otossa. Koulujen kielitietoista toimintakulttuuria ja myöhään maahan muuttaneiden oppilaiden suomen kielen taitoa vahvistetaan KIETU-toiminnalla.

Perusopetuksen opetussuunnitelmaan sisältyvää kansainvälisyyskasvatuksen suunnitelmaa toteutetaan koulutasolla. Koulujen Erasmus-vaihdot ja kansainväliset hankkeet jatkuvat. Useat koulut hyödyntävät Erasmus-akkreditointia liikkuvuuden edistämässä. Koulujen kansainvälisyyskasvatusta tuetaan muun muassa kouluttamalla.

Vuoden 2025 aikana voi tulla uusia valtionrahoituksia haettavaksi. Talousarvioesityksessä on varauduttu hankerahoituksen saamisen edellyttämiin omarahoitusosuuksiin tehdyn tarvearvion perusteella.

Henkilöstön hyvinvoinnin vahvistaminen on edelleen tärkeää. Rehtoreiden osalta jatketaan työajan seurantaan työmäärän hallitsemiseksi. Isojen koulujen johtamisresurssia on hieman lisätty (virkarehtorikoulu). Tämän tavoitteena on mahdollistaa laadukas johtaminen, joka tukee opetuksen laatua ja henkilöstön hyvinvointia. Kaikki koulut valmistelevat lukuvuoden 2024–2025 aikana toimenpiteet, jotka parantavat koulun turvallisuutta sekä henkilöstön hyvinvointia. Hyvinvointia vahvistetaan uudistamalla kehittämistyön organisointia siten, että työn rajaaminen helpottuu. Opetustoimi konsultoi työterveyshuoltoa tarvittavien kuntakohtaisten toimenpiteiden osalta. Vuoden 2025 suunnittelu tehdään loppuvuoden 2024 aikana työhyvinvointikyselyiden valmistuttua. Koulujen henkilöstön osalta hyvinvoinnin varmistamiseen liittyvät suunnitelmat ovat muilta osin koulukohtaisia.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksen vuosien 2025–2027 toiminnan suunnittelua ohjaa **kansallisella tasolla** koko koulutusjärjestelmää koskeva *koulutuspoliittinen selonteko*. Siinä tavoitteiksi on asetettu yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen, työelämän muutoksiin vastaaminen ja vaikuttavuuden ja saavutettavuuden edistäminen.

Maan *hallitusohjelmassa* mainittujen, lukiokoulutusta koskevien säädösten valmistelu on edennyt. Valmistelu on koskenut oppimisen tukea, englanninkielistä ylioppilastutkintoa, taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta sekä rahoitusjärjestelmää. Hallitus antaa esityksensä eduskunnalle lokakuussa 2024. Esitysluonnos on ollut lausuttavana kesäkuussa 2024.

Oppimisen tuen uudistamisen tavoitteena on selkeyttää ja yhdenmukaistaa oppimisen tukea suhteessa esi- ja perusopetukseen. Koulutuksen järjestäjän tulisi jatkossa tehdä päätös opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta ja erityisopetus kirjattaisiin opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Opiskelijan oikeutta saada tuki- ja erityisopetusta vahvistettaisiin. Samoin tiedonsiirtoa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen välillä lisättäisiin. Muutos tulisi voimaan esitysluonnoksen perusteella vuoden 2025 aikana.

Rahoitusta koskevilla muutoksilla ei olisi suoraa vaikutusta Lappeenrannan kaupungin saamaan rahoitukseen.

Ylioppilastutkintoa uudistettaisiin mahdollistamalla englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen tiukasti rajatuin kriteerein ja varmistamalla, että englanninkielinen koulutustarjonta ei uhkaa kansalliskielistä koulusivistystä, vaan vahvistaa Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten toimijoiden ja paluumuuttajien keskuudessa. Esitysluonnoksen mukaan uudistettua lakia sovellettaisiin otettaessa opiskelijoita 1.8.2026 ja sen jälkeen alkavaan englanninkieliseen lukiokoulutukseen.

Lisäksi pakollisen ylioppilastutkintokokeen korvaaminen taito- ja taideaineen kokeella olisi jatkossa mahdollista. Ylioppilastutkinnossa opiskelija osoittaa omaksuneensa lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot, joten ylioppilastutkinnon kokeen korvaava lukiodiplomi olisi mahdollista suorittaa nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvissä pakollisissa taito- ja taideaineissa: musiikissa, kuvataiteessa ja liikunnassa. Esitysluonnoksen perusteella uudistettua lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran syksyllä 2029 järjestettäviin ylioppilastutkinnon kokeisiin.

Mikäli lainsäädäntö muuttuisi edellä kuvatulla tavalla, vuoden 2025 aikana tulisi uudistaa tuen järjestämiseen liittyvät prosessit sekä tarvittaessa arvioida paikallista tarvetta mahdollistaa ylioppilastutkinnon suorittaminen englannin kielellä.

Kansallinen *lukiokoulutuksen laatustrategia* toteutuu neljänä laatutekijänä: laadukas oppiminen, hyvinvointi ja osallisuus, kehittyvä toimintakulttuuri ja lukiokoulutuksen saavutettavuus. Laatutekijät liittyvät toiminnan rakenteisiin, prosesseihin ja tuloksiin.

Paikallisella tasolla lukiokoulutuksen kehittämistä ohjaa *Lappeenrannan kaupungin strategia ja maakunnallinen hyvinvointisuunnitelma* sekä *lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma*.

Vuosien 2025–2027 toiminnan suunnittelussa on huomioitu edellä kuvatut kansalliset linjaukset, toimintaympäristön muutokset sekä kaupungin strategia.

Merkittävin toimintaympäristömuutos lukiokoulutuksen osalta vuonna 2025 on vuonna 2024 tehdyn hallinnollista yhdistämistä koskevan päätöksen toimeenpano. Koko taloussuunnitelmakauden osalta merkittävin toimintaympäristömuutos on vuonna 2024 tehdyn palveluverkkopäätöksen toimeenpanon valmistelu. Palveluverkkopäätöksessä lukiokoulutus päätettiin keskittää lukuvuoden 2027–2028 alusta lukien Lyseon ja Lönnrotin koulurakennuksiin sekä niiden läheisyydessä sijaitseviin joustovaiheen tiloihin.

Näiden lisäksi Lappeenrannan kaupunki irtisanoi lukiokoulutuksen järjestämistä koskevan sopimuksen Itä-Suomen koulun kanssa lukuvuoden 2025–2026 alusta lukien. Itä-Suomen koulun rehtori on vahvistanut, että Lappeenrannan kaupungin ei ole tarpeen varautua toiminnallisesti muutokseen.

Lappeenrannan lukio arvioi toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten näkökulmasta mahdollisen tarpeen kasvattaa lukion aloituspaikkojen määrää lukuvuoden 2026–2027 alusta lukien.

Itä-Suomen koulu on hakenut opetus- ja kulttuuriministeriöltä lupaa jatkaa tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämistä 1.8.2025 alkaen, jolloin nykyinen koulutuksen järjestämislupa raukeaa (ns. TUVVA-koulutus). Mikäli Itä-Suomen koulu ei saisi opetuksen järjestämislupaa, Saimaan ammattiopisto Sampo voi järjestää tarvittavan koulutuksen.

Merkittävistä toimintaympäristömuutoksista johtuen lukioissa on tärkeää keskittyä laadukkaaseen opetuksen varmistamiseen ja oppilaitosyhteisön yhteisöllisyyden vahvistamiseen sekä henkilöstön että opiskelijoiden osalta. Tilasuunnitteluun osallistuminen edellyttää koulun johdolta aikaa, jotta tilaratkaisusta saadaan toimiva.

Kaupungin strategian kärkiohjelmien lukiokoulutuksen painopistealueiden valinnassa ja toimenpiteiden määrittelyssä on huomioitu kansalliset kehittämisen painopistealueet ja toimintaympäristömuutokset, jotta kokonaisuus on oppilaitosten näkökulmasta mahdollisimman sujuvasti toteutettavissa.

Kasvun kaupungin osalta ensimmäisenä painopisteenä on opiskelijoiden työelämätaitojen ja yrittäjyyden vahvistaminen. Lukuvuoden 2024–2025 aikana jatketaan tiedelinjan kummiyritystoiminnan kehittämistä ja valmistaudutaan tiedelinjan trainee -ohjelman aloittamiseen yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa. Aineryhmien valmiuksia työelämäyhteistyöhön kasvatetaan toimivien käytänteiden jakamisen ja koulutuksen keinoin.

Toisena painopisteenä on vahvistaa opiskelijoiden huoltajien tyytyväisyyttä lukiokoulutukseen kehittämällä viestintää huoltajille. Lukuvuoden 2024–2025 laaditaan Lappeenrannan lukion yhteinen viestintäsuunnitelma.

Kestävän kaupungin osalta ensimmäisenä painopisteenä on turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö. Lappeenrannan lukiossa otetaan lukuvuoden 2024–2025 aikana käyttöön uusi kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemisen toimintamalli ja laaditaan lukion yhteinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma.

Toisena painopisteenä on laadukkaiden ja kustannustehokkaiden palveluiden mahdollistaminen. Tavoitteena on edelleen parantaa lukiokoulutuksen järjestämisen taloudellista tehokkuutta pienentämällä kustannustasoa lähemmäksi vertailukaupunkien keskiarvoa. Lukiokoulutuksen talousarvio on laadittu siten, että lukiokoulutuksen kurssimäärää vähennetään 20 kurssin verran.

Kolmantena painopisteenä on laadukas kestävyyskasvatus. Kestävä opinvirta -hankkeen tulokset lukion kestävyyskasvatuksen toimintamalleista jalkautetaan aineryhmien ja tiimien arkeen.

Koulutuksen kaupungin osalta ensimmäisenä painopisteenä on yhteistyö alueen muiden oppilaitosten kanssa. Opetussuunnitelman toteuttaminen edellyttää yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Yhteistyötä LUT-yliopiston kanssa kasvatetaan laajentamalla tiedelinjan toiminta yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan. Lukiokoulutus tekee yhteistyötä Saimaan ammattiopisto Sampon kanssa niin sanotun tutkintoon valmistavan koulutuksen järjestämisessä tarpeen mukaan.

Vuoden 2025 aikana voi tulla uusia valtionrahoituksia haettavaksi osana hallitusohjelman toimeenpanoa, vaikka valtion määrärahoja on

merkittävästi leikattu. Talousarvioesityksessä on varauduttu hankerahoituksen saamisen edellyttämiin omarahoitusosuuksiin.

Henkilöstön hyvinvoinnin vahvistaminen on tärkeää. Rehtoreiden osalta jatketaan työajan seurantaan työmäärän hallitsemiseksi. Koulujen henkilöstön osalta hyvinvointiin liittyvät suunnitelmat ovat koulukohtaisia. Tavoitteena on varmistaa henkilöstön hyvinvointi mahdollisista hallintoon ja opetusresursseihin liittyvistä muutoksista huolimatta. Tarvittavien toimenpiteiden osalta konsultoidaan työterveyshuoltoa työhyvinvointikyselyn tulosten valmistuttua vuoden lopussa pidettävässä palaverissa.

Nuorisotoimi

Yhteisöllinen nuorisotyö on kaupungin tarjoamaa maksutonta nuorisopalveluiden perustoimintaa pääsääntöisesti 13–18-vuotiaille nuorille. Yhteisöllisen nuorisotyön yksikössä työskentelevät alueellisen nuorisotyön nuoriso-ohjaajat, digi- ja osallisuusnuorisotyöntekijä sekä suurimmalta osin hankerahoitteiset koulunuorisotyöntekijät. Henkilöstö kohtaa nuoria pääsääntöisesti nuorisotiloilla, kouluissa, kerhoissa ja siellä, missä nuoret vapaa-aikaansa viettävät. Yhteisöllinen nuorisotyö on alueellista nuorisotyötä ympäri kaupunkia sekä yhteistyötä eri verkostojen ja toimijoiden kanssa. Yhteisöllinen nuorisotyö toimii koollekutsujana alueiden moniammatillisissa verkostopalavereissa, joissa käydään läpi kaupunginosien ajankohtaisia asioita nuoriin liittyvien kysymysten osalta. Nuorisotiloja on yhteensä viisi: Sammonlahdessa, Lauritsalassa, Joutsenossa ja kaksi keskustan alueella (Krisse ja Monari). Nuorisotilasta riippuen nuorten illassa käy noin 30–100 nuorta illassa. Nuorisotiloilla työskentelee nuorisotyön ammattilaisia kohtaamassa, kasvattamassa ja opastamassa nuoria nuoruuden kehitystehtävien parissa. Nuorisotyö on nuorten vapaa-

ajalla tapahtuvaa kasvatustyötä. Yhteisöllisen nuorisotyön tavoitteena on tarjota laadukasta ja vapaaehtoista vapaa-ajan toimintaa nuorille.

Koulunuorisotyötä on tehty erilaisilla hankerahoituksilla Lappeenrannassa vuodesta 2017 lähtien. Avi antoi myöntävän rahoituspäätöksen uudelle koulunuorisotyön kehittämishankkeelle, jonka toiminta-aika on 2024–2026. Erilaisilla hankerahoituksilla toteutetulla koulunuorisotyöllä ei ole pystytty luomaan koulunuorisotyölle toivotunlaista jatkuvuutta, joka tutkimustiedon mukaan mahdollistaa paremman vaikuttavuuden koulukiusaamiseen ja kouluhyvinvointiin. Hankerahoitteinen toiminta on muuttunut kulloisenkin hankemääritelmän ja –rahoittajan myötä ja epävarman jatkuvuuden vuoksi työntekijävaihtuvuus on ollut huomattavaa. Nuorisotoimella ei ole resursseja toteuttaa koulunuorisotyötä ilman hankerahoitusta. Yksittäiset koulut ovat päätyneet resursoimaan vakinaiseen koulunuorisotyöhön. Sammonlahden koulu on palkannut osa-aikaisen koulunuorisotyöntekijän ja toiminta jatkuu vakituisena toimintana. Kesämäen koulu on palkannut koulunuorisotyöntekijän omaksi työntekijäkseen jo aiemmin.

Nuorisotoimi tekee jalkautuvaa nuorisotyötä osana perustoimintaa. Yhteisöllisen ja kohdennetun nuorisotyön henkilöstö jalkautuu kaupungille nuorten pariin sellaisina iltoina ja öinä, jolloin tiedetään nuoria olevan paljon liikkeellä. Tällaisia iltoja on vuosittain 6–8. Lisäksi nuorisotoimi on resursoinut jalkautuvaan nuorisotyöhön jo vuodesta 2015 alkaen vuokraamalla tilan IsoKristiinasta ja perustanut sinne säännöllisesti auki olevan nuorisotilan.

Lappeenrannan lasten ja nuorten vaikuttajaryhmät lasten parlamentti ja nuorisovaltuusto toimivat nuorisotoimen alaisuudessa. Toimintoja ohjataan ja kehitetään yhdessä lasten ja nuorten kanssa.

Toimintasäännössä on kehitetty rakenteita, jotka mahdollistavat myös muiden kuin nuorisovaltuustoon kuuluvien nuorien vaikuttamismahdollisuuksia nuorisovaltuuston kautta.

Nuorisotoimen kohdennetun nuorisotyön yksikkö on mukana Etelä-Karjalan työllisyysalueen nuorten monialaisten matalan kynnyksen palveluiden ohjaamotoiminnan toteuttamisessa ja koordinoinnissa Nuoriso- ja monitoimitalo Monarilla TE24 -lakiuudistuksen astuessa voimaan 1.1.2025 alkaen työllisyysalueen kanssa laadittavan sopimuksen mukaisesti. Ohjaamotoiminnan käytännön toteuttaminen ja koordinaatiroolit täsmentyvät jatkovalmistelussa. Kohdennetun nuorisotyön työntekijät tuovat nuorisotyöllisen yksilöohjauksen ja nuorten tieto- ja neuvontapalvelujen osaamista monialaiseen yhteistyöhön. Kohdennetun nuorisotyön yksikössä toimivat myös etsivät nuorisotyöntekijät. Lappeenranta toteuttaa myös Luumäen kunnan etsivän nuorisotyön ostopalveluna.

Nuorisotoimi koordinoi Harrastamisen Suomen mallin Myö harrasteeta lähel – Lappeenrannassa -hanketta, joka tuottaa hankekaudella 2024–2025 kerhotoimintaa kaikilla Lappeenrannan kouluilla 1.–6.-luokkalaisille. Kerhojen lisäksi hankkeessa toteutetaan etsivää harrastustoimintaa. Harrastamisen Suomen malliin myönnetään valtionavustusta lukuvuosittain. Hankekaudelle 2024–2025 on saatu valtionavustusta Etelä-Suomen AVI:ltä 40.000 euroa ja kaupungin omarahoitusosuudella katetaan hankkeen koordinoinnin kustannukset. Harrastekoordinaattorin vakinaistamisen myötä lukuvuoden 2025–2026 hankehakemuksen omarahoitusosuuteen osoitetaan resurssia aiempaa enemmän ja näin pystytään hakemaan aiempaa suurempaa valtionavustusta. Mikäli Lappeenrannalle myönnetään aiempia vuosia suurempi avustus, lisäystä kohdennetaan etsivään harrastetoimintaan sekä kasvatetaan kerhojen määrää niihin kouluihin, joissa tulijoita olisi enemmän.

Lappeenrannassa iltapäivätoimintaa toteutetaan yhteensä 15 kaupungin yksikössä sekä avustetaan Itä-Suomen koulun ja Steinerkoulun iltapäivätoiminnan toteuttamista. Toiminnan organisoimista koordinoi nuorisotoimen harrastus- ja iltapäivätoiminnan yksikkö. Kaupungin omana palvelutuotantona iltapäivätoimintaa toteutetaan viidessä yksikössä. Kilpailuttamalla on hankittu ulkopuoliset palvelutuottajat kymmeneen yksikköön. Ulkopuolisina palvelutuottajina toimivat Saimaan Sähinä (kaksi yksikköä), Lappeenrannan seurakuntayhtymä (viisi yksikköä) sekä Pilke Päiväkodit (kolme yksikköä). Ulkopuolisten palvelutuottajien kanssa on tehty kesän 2023 aikana kolmen vuoden mittaiset sopimukset, joihin sisältyy optio kolmesta lisävuodesta. Osana palveluverkkopäätöstä Skinnarilan ja Lavolan toimintayksiköt lakkautetaan keväällä 2025. Uutena yksikkönä toiminnan aloittaa elokuussa 2025 Sammotalon toimintayksikkö.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritoimen kehittäminen jatkuu kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti uutta kaupunkistrategiaa valmistellen. Kaupunkiorganisaatiossa tehdään poikkitoimialaista kehittämistä ja yhteistyötä, johon kulttuuripalvelut osallistuvat aktiivisesti. Lappeenrannan kulttuurin unelmavuoden parhaita käytäntöjä jatketaan, samaten vastualueiden rajat ylittävää yhteistyötä tapahtumapalvelujen, markkinoinnin ja viestinnän sekä elinkeinopalvelujen kanssa. Tavoitteena on lisätä edelleen kulttuuripalvelujen näkyvyyttä ja käyttöä sekä luoda edellytyksiä kulttuurin vapaan kentän ja kolmannen sektorin toiminnalle että kaupunkilaisten osallisuuden vahvistamiselle. Lasten ja nuorten yleisötyön lisäksi kehitetään muutakin yleisötyötä.

Kirjaston tärkeimmät kehittämiskohteet ovat loppuvuodesta 2025 valmistuva pääkirjaston peruskorjaus sekä Sammonlahden kirjaston muutto uuteen Sammontaloon. Uusiin tiloihin on menossa myös Voisalmen kirjasto. Mikäli Voiska-talon rakennushanke ja väistön toteutus etenee aikataulussa, kirjastolla on syksyllä edessään kolmen yksikön muutto.

Peruskorjattuun kirjastoon saadaan aiempaa enemmän kokoontumistiloja ja työskentelypaikkoja sekä harrastusmahdollisuuksia avoimia työpajatiloja. Kirjastokäyntien määrä sekä kirjastossa vietetty aika tulee uusien tilojen myötä lisääntymään. Sammonlahden kirjasto saadaan muuton yhteydessä omatoimiseksi, ja tilojen yhteiskäyttö mahdollistaa aiempaa laajemmat palvelut ja toiminnan. Voisalmen kirjastoa valmistellaan tilatehokkaana ja yhteistyötä tekevänä. Suunnitelmakaudella tulee ajankohtaiseksi vuonna 2012 käyttöönotetun kirjastoauto Willityksen uusiminen. Palveluverkon tiivistyessä auton reittejä on mahdollista lisätä.

Pääkirjaston rakennushankkeen varustamiseen on budjetoitu seitsemän prosenttia koko hankkeen budjetista. Tiloihin on tulossa useita toimijoita ja kirjaston kalustaminen on normaalia toimistokalustamista vaativampaa ja pitää sisällään muun muassa mittatilaustyönä tehtävät kirjahyllyt, suurikokoisten taideteosten kunnostamisen sekä esitystekniikan. Kustannuksia tulee myös useista muutoista. Aineistomäärärahoja haastaa palveluiden monikanavaisuus: samaa aineistoa on hankittava painettuna sekä sähköisenä. Sähköisten aineistojen kustannuksia nostaa valtakunnallisen e-kirjaston asukaslukukohdainen hinnoittelu. Lisäksi e-aineistojen opastuksen ja digituen tarve kasvaa. Rekrytointien yhteydessä muokataan koulutusvaatimuksia ja tehtäväkuvia muuttuneita tarpeita vastaaviksi.

Kaupunginkirjasto vastaa Etelä-Karjalan kirjastojen Heili-kimpan yhteisten tehtävien koordinoinnista ja kehittämisestä. Kuntien väliset kuljetukset hoidetaan yhteistyössä hyvinvointialueen kuljetusten kanssa ja kuljetussopimus kilpailutetaan vuonna 2025.

Kaupunginorkesteri toteuttaa vuosittain 50–60 laadukasta konserttiproduktiota painottaen klassista orkesterimusiikkia. Se esiintyy myös kaupungin juhlissa. Orkesteri näkyy kansallisesti ja kansainvälisesti esimerkiksi Lappeenrannan valtakunnallisten laulukilpailujen finaalin televisio- ja internetlähetyksissä. Seuraavan kerran kilpailu on ensi vuoden alussa. Konserttinäkyvyys vahvistuu radioinnein, televisioinnein, internetlähetyksin ja levytyksin, joista viimeisin julkistettiin syksyllä 2023 BIS-levymerkillä.

Orkesterin tärkeää painopistealuetta eli koululais-, hoivakoti- ja sairaalakonsertointeja jatketaan orkesterin koon sallimin mahdollisuuksin. Kaupunginorkesterin tärkeitä paikallisia yhteistyökumppaneita ovat Rakuunasoittokunta, Lappeenrannan musiikkiopisto ja alueen kuorot. Lastenkulttuurikeskus Metkun kulttuuripolku -yhteistyö jatkuu hyvänä mallina kulttuurikasvatuksesta. Kaupunginorkesterin pitkän tähtäimen tavoite on kehittyä Saimaa Sinfonietta Saimaan alueen vetovoimatekijäksi. Saimaa-sinfonietta-tyyppinen yhteistyö on taloudellisesti edullisin tapa toiminnan laventamiseen.

Kaupunginteatteri toteuttaa vuosittain 5–7 ensi-iltaa sekä lukuisia vierailuesityksiä ja tarjoaa tilojaan vuokrattavaksi muille toimijoille. Ohjelmiston suunnittelun tavoitteena on tarjota monipuolista ja vaihtelevaa ohjelmistoa yleisölle ja tekijöille. Teatteri tunnetaan myös taiteellisesti korkeatasoisista tuotannoistaan. Ohjelmistossa vaihtelevat kotimainen ja ulkomainen draama, klassikot ja nykynäytelmät, lastenesitykset sekä komediat ja musikaalit, joista viimeksi mainitut ovat aina suuria satsauksia. Musikaali toteutetaan

syksyllä 2025. Yhteistuotannot jatkuvat vuonna 2025 Teatteri Jurkan ja Teatteri Imatran kanssa.

Teatteri tiivistää vuoden aikana yhteistyötä markkinoinnin ja myynnin kanssa sekä etsii aktiivisesti tapoja tavoittaa uusia yleisöryhmiä. Kaupunginteatterin tavoitteena on vuoden 2025 aikana lähestyä pandemiaa edeltäneitä yleisömääriä, mitä yleisökäyttäytymiseen vakiintunut tapa ostaa liput usein viime tingassa haastaa. Teatterissa panostetaan henkilökunnan osaamisen kehittämiseen: se haluaa olla valtakunnallisesti kiinnostava maakuntateatteri ja vetovoimainen työpaikka.

Museo tuottaa asiakasta lähellä olevia monipuolisia, kehittyviä ja osallistavia museopalveluita. Museon tavoitteena on parantaa museopalvelujen saavutettavuutta sekä edistää erilaisten yhteisöjen osallistamista kulttuuriperinnön tallentamiseen. Museon viranomaistehtäviä määrittää toimiminen alueellisena vastuumuseona, joka on tuonut erityisesti rakennetun kulttuuriympäristön, maankäytön ja muinaismuistolain määrittämiä tehtäviä. Meneillään on Museoviraston ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovittu, vuodet 2023–2026 kattava alueellinen vastuumuseotyökausi.

Näyttelytoiminnassa otetaan huomioon suurta yleisöä kiinnostavat laajemmat aiheet sekä paikalliset ja erityiset teemat. Näyttelytoiminnan painopisteenä on Etelä-Karjalan museon perusnäyttelyn viimeistely alkuvuodesta ja osittain museon omana tuotantona valmistettavat näyttelyt von Boehmin taiteilijasuvusta sekä paikallisesta tiskijukasta Dj Edwardista. Toimintakauden aikana syvennetään Kulttuuripolku-yhteistyötä ja jatketaan museon työhyvinvoinnin ja tiimityön kehittämistä.

Kokoelmatyön pääpaino on syksyllä 2025 valmistuvaan, uuteen kokoelmatilaan liittyvien hankintojen tekemisessä, kokoelmasiirtoon liittyvissä valmisteluissa, kokoelmatilan käyttöönotossa sekä varsinaisen kokoelmasiirron aloittamisessa. Kokoelmien avaamista yleisölle jatketaan kansallisen Finna-portaalin kautta. MuseumPlus -kokoelmahallintajärjestelmän käyttöönottoa jatketaan alueen paikallismuseoissa.

Lastenkulttuurikeskus Metkun ensisijainen tehtävä on varhaiskasvatuksen ja peruskoulujen opetussuunnitelmaan liittyvän kulttuurikasvatusohjelma Kulttuuripolun toteuttaminen. Yhdenvertaisesti saavutettava lasten ja nuorten yleisötyö toteutetaan yhteistyössä kulttuuri- ja taidelaitosten sekä varhaiskasvatuksen ja opetustoimen kanssa. Kulttuuri- ja taidelaitosvierailuihin osallistuu vuosittain kokonaiset ikäluokat.

Metku tekee yhteistyötä kolmannen sektorin ja vapaan kentän kulttuuri- ja taidetoimijoiden sekä kaupungin eri toimialojen ja vastuualueiden kanssa ja edistää lastenkulttuurin yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Metku osallistuu Lapsiystävällinen kunta -toimintaan ja järjestää muun muassa Lapsen oikeuksien päivän tapahtumia vuosittain.

Liikuntapalvelut

Liikuntatoimen tulevia vuosia ohjaa edelleen vuonna 2019 valmistunut Myö liikuttaa – Lappeenrannan liikkumishjelma 2025. Ohjelman tavoitteena on edistää kaikkien kuntalaisten liikkumista. Tavoitteeseen pyritään lisäämällä eri hallintokuntien sekä muiden toimijoiden tietoisuutta liikkumisen edistämisen toimenpiteistä sekä lisäämällä eri sidosryhmien välistä yhteistyötä. Ohjelman puitteissa tarkastellaan myös liikuntatoimen sisäisiä toimenkuvia ja vastuualueita sekä

rakennetaan toimiva yhteistyömalli kaupungin ja urheiluseurojen välille. Vuoden 2025 aikana valmistellaan liikkumisohjelma seuraavaksi viisivuotiskaudeksi.

Liikunnanohjauksen resursseja on viime vuosina lisätty muokkaamalla työntekijöiden työnkuvia ja toteuttamalla liikkumisen edistämisen hankkeita. Järjestelyillä ja liikuntahankkeilla on saavutettu hyviä tuloksia muun muassa henkilökohtaisessa liikuntaneuvonnassa ja lasten, nuorten sekä senioreiden liikunnan kehittämisessä. Hankkeet ovat mahdollistaneet erityisesti aikuis- ja kotouttavan sekä soveltavan liikunnan toimenpiteitä.

Liikkumisen edistämisen yksikön painopistealueena on kaiken ikäisten liikkumisen lisääminen sekä aktivoiminen erityisesti huomioiden terveyteensä nähden liian vähän liikkuvat lappeenrantalaiset. Lisäksi kohdennetaan liikuntapalveluita soveltavan liikunnan asiakkaille ja muun palvelutarjonnan ulkopuolelle jääville kohderyhmille.

Liikuntapaikkojen sähköiset verkkopalvelut, liikuntaryhmien ilmoitautumisjärjestelmä, kunnossapidon avoin sähköinen informaatio, itsepalveluautomaatit, tilavarausjärjestelmän ja sähköisen kulunvalvonnan uudistaminen entistä asiakasystävällisemmäksi, informatiivisemmaksi ja joustavammaksi ovat tärkeitä liikuntatoimen kehittämistavoitteita. Digiteknologiaa kehittämällä pystytään hillitsemään tulevien vuosien suurten liikuntainvestointien aiheuttamien käyttö- ja ylläpidon kustannusten nousua. Uusien liikuntapaikkojen valmistuminen aiheuttaa paineita päivittää nykyisiä liikuntapaikkamaksuja.

Liikuntapaikkojen kunnossapito muodostaa merkittävimmän osan liikuntatoimen vuotuisista kokonaismenoista. Kunnossapidon osalta sen organisointia ja toimintatapojen kehittämistä jatketaan edelleen.

Liikuntapaikkarakentamisessa ulkoliikunta-alueiden ja lähiliikuntapaikkojen rakennuttaminen on keskitetty liikuntatoimeen. Vuonna 2021 valmistunut Missä myö liikutaa – liikuntapaikkarakentamisen suunta 2025 -asiakirja ohjaa nyt valmistunutta liikuntainvestointisuunnitelmaa vuosille 2024–2029. Talonrakennushankkeissa liikuntatoimi on käyttäjien edustajana valmistelemassa lähivuosien isoja talonrakennushankkeita.

Kisapuiston pääjäähallia kunnostetaan niin, että se palvelee käyttäjiä vielä tulevat 5–10 vuotta. Amiksen sisäliikuntahallia rakennetaan vuonna 2025. Länsialueen laajassa Sammontalon hankkeessa liikuntasaliratkaisut on suunniteltu niin, että se palvelee samalla kolmannen sektorin ja alueen asukkaiden tarvitsemaa ilta-aikojen tilatarvetta. Lappeenrannan uimahallin suunnittelu on käynnistynyt ja sen rakentaminen on suunniteltu aloitettavaksi vuonna 2026.

Ulkoliikuntapaikkojen peruskorjaustarpeita on paljon. Tarpeet ovat kohdistuneet pääosin ulkoilureittien, keinonurmipallokenttien ja Kimpisen yleisurheilukentän perusparantamisiin sekä matalan kynnyksen lähiliikuntapaikkojen rakentamisiin. Sammonlahden uusi tekonurmikenttä ja Amiksen lämmitettävä keinonurmikenttä valmistuivat vuonna 2024 ja Kimpisen yu-kentän pinnoite on tarkoitus uusia vuonna 2025. Lisäksi on tarkoitus uusia Kisapuiston ison tekojään valot.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Palveluverkkopäätös poisti merkittävimmän riskin tilojen vajaakäyttöön liittyen. Lasten ja nuorten palvelujen resursointi perustuu lasten

ikäryhmittäiseen määrään. Tiloja on edelleen pystyttävä vähentämään ja tarvittaessa palveluja yhdistämään samoihin toimitiloihin, mikäli syntyvyys jää pysyvästi vuosien 2023–2024 tasolle. Joillekin alueille jää joka tapauksessa vapaata tilakapasiteettia ja näille tiloille pyritään löytämään muuta käyttöä.

Muiden tilariskien määrä on laskenut vanhojen tilojen korvautuessa uusilla investointiohjelman mukaisesti. Investointiohjelmassa olevat vanhenevat kohteet voivat tuottaa riskejä, jos niiden toteutus viivästyy. Käyttäjien ja tilojen ylläpitäjien on toiminnallaan ylläpidettävä tilat mahdollisimman hyvässä kunnossa riskien vähentämiseksi.

Toimialalla tulee olemaan käynnissä useita keskenään riippuvuus-suhteissa olevia rakennushankkeita, joten näiden toteutuminen aikataulussa on tärkeää. Toimiala voi vaikuttaa riskin toteutumisen ehkäisemiseen kehittämällä yhteistyötä Lato Oy:n kanssa edelleen.

Toimialan näkökulmasta edelleen vallitseva riski on valtion hankerahoituksen päättyminen tai väheneminen. Lähes kaikki kehittämistyö toimialalla on ollut opetus- ja kulttuuriministeriön tai aluehallintoviraston myöntämien hankerahoitusten varassa. Mikäli hankerahoitusta ei saada, heikentää se olennaisesti palvelujen kehittämistä ja uudistumista.

Henkilöstön saatavuus voi muodostua osin ongelmaksi, vaikka henkilöstön määrä laskee tulevina vuosina.

Lapset ja nuoret

Varhaiskasvatus

Palveluiden piirissä olevien lasten määrä ei ole vähentynyt samassa suhteessa ikäluokkien pienenemisen kanssa. Lappeenrannassa varhaiskasvatuksen peittävyys ylittää valtakunnallisen keskiarvon. Talousarvion kehyksessä on huomioitu peittävyuden nousu ja tämä vähentää ylittymisriskiä. Toinen keskeinen riski on varhaiskasvatuspaikkojen ja perheiden tarpeiden alueellinen kohtaaminen. Kysyntä painottuu tällä hetkellä keskusta- ja länsialueille. Jos ikäluokkien pieneneminen jatkuu tai ikäluokkien koko on tulevaisuudessakin tämänhetkellä tasolla, saattaa riskinä olla tilojen vajaakäyttö palveluverkkoapäätöksestä huolimatta. Toimiala pyrkii ennakoimaan riskin toteutumista etenkin uusien päiväkotikiinteistöjen rakentamisen yhteydessä. On myös varauduttava siihen, että varhaiskasvatuspaikkaa ei pystytä osoittamaan perheen kotiosoitteen mukaiselta palvelualueelta. Esiopetus järjestetään edelleen lapsen kotiosoitteen mukaisen lähikoulun esiopetusryhmässä.

Joidenkin käytössä olevien rakennusten kunto muodostuu edelleen riskitekijäksi. Eri syistä johtuvat tilapäisjärjestelyt paitsi kuormittavat henkilökuntaa ja huoltajia, ne lisäävät myös päiväkodinjohtajien työmäärää merkittävästi sekä tuottavat lisäkustannuksia. Väliaikaiset tilat sopivat vain tyydyttävästi varhaiskasvatuksen tarpeisiin.

Henkilöstön ikääntyminen muodostaa riskin kelpoisen henkilöstön saatavuuden näkökulmasta. Vaikka varhaiskasvatuksen opettaja-opiskelijoiden sisäänottomäärää yliopistoihin on lisätty, koulutetaan heitä edelleen eläkepoistumaan nähden liian vähän. Riskinä onkin erityisesti esiopetuskelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien saata-

vuus. Henkilöstön osa-aikainen työ on lisääntynyt. Tämä lisää henkilöstön hyvinvointia, mutta toisaalta heikentää pysyvyyttä lapsiryhmissä.

Valtakunnallisten henkilöstökoulutusten sekä valtionavustusten merkittävä väheneminen vaikuttaa varhaiskasvatuksen talouteen, koska koulutuksia joudutaan organisoimaan aiempaa enemmän omilla resursseilla. Työnantajan tulee huolehtia henkilöstön täydennyskoulutuksesta sekä laki- ja säädösmuutosten perehdytyksestä.

Vammaispalvelulain uudistuksen myötä hyvinvointialue ei enää vastaisuudessa vastaa erityishuolto-ohjelmapäätöksen saaneiden lasten varhaiskasvatuksesta sekä heidän tarvitsemansa avustajapalveluiden kustannuksista. Kustannusvastuu siirtyy kunnille.

Riskitekijäksi voi muodostua koronakriisin sekä Venäjän hyökkäyso- dan pitkäaikaiset vaikutukset sekä henkilöstön että lasten ja perheiden psyykkiseen hyvinvointiin. Henkilöstön työhyvinvoinnista tulee huolehtia huolimatta haasteesta pysyä talousarviokehityksessä.

Perusopetus

Peruskoulujen riskikartoitus valmistuu lokakuun lopussa. Tunnistetut riskit käsitellään sen jälkeen. Tuen järjestämistä koskevan lakimuutoksen toimeenpanon jälkeen selviää, vastaako saatu valtionrahoitus tarvetta. Vaikka valmistavan opetuksen järjestämiseen on varattu resursseja, riskinä on haasteet pätevän henkilöstön rekrytoinnissa kesken lukuvuoden. Tämä johtuu valmistavan opetuksen oppilasmäärän ennustettavuuteen liittyvistä haasteista. Opiskeluhuollon psykologipalveluiden järjestämiseen liittyvät haasteet aiheuttavat edelleen riskin oppilaiden oppimisen edistymiselle ja hyvinvoinnille. Vaikka sisäilmaan liittyvät ongelmat koulurakennuksissa ovat vähentyneet

isojen investointien myötä, on uudisrakennusta odottavissa koulurakennuksissa myös sisäilmaan liittyviä riskejä. Kun erilaisten digitaalisten laitteiden käyttö kouluissa on lisääntynyt, liittyy tietoverkkojen toimivuuteen riskejä.

Lukiokoulutus

Lukioiden riskikartoitus valmistuu lokakuun lopussa. Tunnistetut riskit käsitellään sen jälkeen. Lukion henkilöstön työhyvinvoinnin heikkeneminen voi olla riski, mikäli toimipisteiden yhdistämisprosessi ei toteudu hallitusti. Lisäksi joustovaiheen tilaratkaisun valmistelu sekä muutto uusiin tiloihin voi kuormittaa henkilöstöä.

Nuorisotoimi

Länsialueen nuorisotila Sammonlahdessa siirtyy Sammontaloon elokuussa 2025. Nuorisotoimelle Sammontalossa osoitetun tilan koko on huomattavasti pienempi kuin Sammontorilla sijanseen nuorisotilan koko. Pelkkä nuorisotyölle tarkoitettu neliömäärä ei riitä länsialueen nuorisotilojen normaalille kävijämäärälle. Suunnittelun lähtökohta on ollut tilojen laaja yhteiskäyttö koulun kanssa puolin ja toisin. Jotta länsialueen nuorisotyöllä on edellytyksiä palvella alueen nuoria ja kuntalaisia, tulee tilojen yhteiskäytön koulun kanssa onnistua päivittäin sujuvasti. Tilojen kalustamisessa tulee huomioida se, että mikäli tiloista muodostuu esimerkiksi liian koulumaiset, on vaarana, etteivät nuorisotilalle tule etenkään ne nuoret, jotka eivät ole koulun oppilaita. Tämä voi aiheuttaa haasteita alueen yrityksille, muille toimijoille ja asukkaille.

Keskusta-alueen nuorisotila Nuoriso- ja monitoimitalo Monari on käyttöikänsä päässä. Monarin sisäilmaa on tutkittu vuonna 2023 lu-

kuisien oireiluilmoitusten johdosta, mutta mitään erityisen hälyttävää ja selkeää selitystä oireille ei löytynyt. Kuitenkin peruskorjaustarve on ilmeinen, sillä Monarin rakenteiden ja tekniikan säilyminen käyttökunnossa muodostaa epävarmuustekijän. Monarilla toimii nuorisotilojen lisäksi Ohjaamo Lappeenranta. Monarin tiloja vuokrataan kuntalaisille ja järjestöille. Kimpisen koulun jopo-luokka käy koulua Monarilla päivittäin, koska ei-koulumainen ympäristö saattaa madaltaa kynnystä koulunkäyntiin joidenkin oppilaiden osalta. Peruskorjauksen tarkoituksenmukaisuus ja järjestyminen on kyseenalaista. Ratkaisua uudelle Monarille on selvitetty viime vuosina. Vaihtoehtoina on ollut uudisrakennus, jonka osa Monari olisi, tai siirtyminen jo olemassa oleviin käyttöön soveltuviin tyhjiin tiloihin keskusta-alueella. Toistaiseksi nykyistä tilannetta parempaa ratkaisua ei ole löytynyt ja työskentelyn jatkaminen nykyisellä Monarilla on ollut paras ja toimivin vaihtoehto, sillä nykyinen monitoimitalo on sijainniltaan hyvä, tilaratkaisultaan erinomainen ja tutkimusten mukaan toiminnalle ei ole ollut estettä. Nuorisotoimi näkee, että keskusta-alueella tulee jatkossakin olla nuorille tarkoitettu ei-kaupallinen kokoontumistila, joka sijaitsee henkisesti nuorten vapaa-ajan reviirillä, niin että sitä ei mielletä esimerkiksi koulumaailmaan tai sote-palveluihin liittyväksi. Keskusta-alueen nuorisotyön palvelut olisi mahdollista toteuttaa nykyistä Nuoriso- ja monitoimitaloa tilatehokkaammin, mikäli sopiva ratkaisu uudelle Monarille löytyisi.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritoimen merkittävin riski ja epävarmuustekijä liittyy kävijämääriin. Teatteriesitysten, konserttien ja näyttelyiden asiakasmäärät eivät ole aina ennakoitavissa. Yleisön kiinnostuksen ylläpitämiseksi ja kasvattamiseksi tehdään kaikki voitava. Lisäksi kulttuuritoimessa on

tunnistettava osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvät riskit. Tehävä työ on pitkälti osaamisintensiivistä asiantuntijatyötä, jossa onnistuminen perustuu osaavien asiantuntijoiden saatavuuteen. Kulttuuripalveluissa tilojen osuus kustannuksista on suuri ja niiden mahdollinen kustannusnousu tuottaa tulopuolelle lisähaasteita.

Kirjaston suurimmat riskit ovat henkilöstön riittävyydessä, tilaprojektien kustannuksissa sekä tietojärjestelmissä. Lappeenrannan kaupunginkirjastossa kirjastoammattillista henkilökuntaa on valtakunnallista keskiarvoa vähemmän. Henkilökunnan ikärakenne sekä väistömuuttojen, tyhjennysten ja käyttöönottojen työmäärä aiheuttaa ylimääräistä kuormitusta. Pääkirjaston peruskorjauksen varustamisbudjetti voi osoittautua riittämättömäksi laajaan kuntalaiskäyttöön tulevaa rakennusta käyttöönotettaessa. Muuttojen vuoksi kirjaston kehystä joudutaan tasapainottamaan aineistomäärärahoista, mikä vaarantaa uudistuvan kokoelman ylläpitoa. Yleisesti kirjaston toiminnan riskit liittyvät tietojärjestelmäkatkoksiin ja tietojärjestelmien vioittumiseen, jotka tyrehdyttävät kirjaston lainaustoiminnan.

Orkesteri toimii maamme muihin orkestereihin verrattuna pienellä budjetilla, josta valtionosuuden osuus on selvästi alle puolet. Orkesterin valtionosuuteen liittyvä toiminnan tarkastelu tapahtuu kolmi-vuotiskausittain. Orkesterin markkinointia on kehitetty, mikä on näkynyt yleisömäärien lisääntymisenä. Kehittämistarvetta on edelleen ohjelmistovalinnoissa, jotta yleisön kiinnostus säilyy. Lisäksi markkinointiin tarvitaan edelleen riittävät resurssit.

Teatterissa riskeistä korostuu talouden pitäminen tasapainossa. Lipputulotavoitteet edellyttävät katsomoiden keskimääräiseksi täyttöasteeksi noin 60 prosenttia, mihin tarvitaan yleisöä kiinnostavaa ohjelmistoa sekä markkinointia ja myyntiä. Teatterin markkinoinnin ja myynnin resursointi on pieni suhteessa teatterin kokoon. Niukkuus

markkinoinnissa, myynnissä ja yleisötyössä näkyy katsojamäärissä ja lipputuloissa. Toinen riski liittyy teatterin toiminnan haavoittuvuuteen: sairaustapauksissa esityksiin ei ole omasta väestä paikkaajia eikä tekniikkaan ole saatavissa ammattitaitoisia erikoisosaajia lyhyellä varoitusajalla.

Museoiden suurimpana riskinä on henkilöstöresurssin riittävyys niin aukioloihin kuin kokoelmasiirtoon valmistautumisessa ja kokoelmasiirron aloittamisessa. Henkilöstöresurssi on riski myös museon teknisessä tiimissä. Epävarmuutta aiheuttaa kiinteiden kulujen kasvaminen, mikä vaikuttaa esimerkiksi määrällisiin mahdollisuuksiin tuottaa laadukkaita näyttelykokonaisuuksia.

Lastenkulttuurikeskus Metkun toiminta on henkilövaltaista ja suurimmat riskit kohdentuvat siten henkilöstöön ja sen vähäisyyteen: henkilöriski korostuu, kun asiat ovat pitkälti yhden henkilön varassa. Toisaalta Metkun toimintaan kohdentuvat myös opetustoimeen liittyvät riskit.

Liikuntapalvelut

Liikuntatoimen merkittävin epävarmuustekijä liittyy budjetin tulojen ja menojen suhteeseen. Liikuntapaikkojen käyttömaksuista kertyvät tulot eivät saa jäädä tulotavoitteista. Liikuntapaikkojen ylläpidosta johtuvat käyttökustannukset nousevat kaiken aikaa. Yleisen inflaatiotason nouseminen on aiheuttanut liikuntatoimelle myös palveluiden ostamiseen liittyviä korotuksia. Jos tulojen osuutta ei pystytä nostamaan, voi se aiheuttaa säästöpaineita kulujen leikkaamiseksi. Tämä kehitys voi aiheuttaa nykyisten liikuntapaikkojen kunnossapidon tason laskua sekä palveluiden leikkaamista.

Liikuntapalveluista ja -tiloista perittäviä maksuja tulisi tarkastella vuosittain myös suurten liikuntainvestointien toteutumiset huomioiden. Kaupungin tulevien vuosien talonrakentamisen investointiohjelmaan sisältyy suuria liikuntainvestointikohteita, kuten sisäliikuntahalli, monitoimiareena ja uimahalli. Nämä aiheuttavat liikuntatoimen käyttötalouteen merkittävän korotuspaineen ylläpitokustannusten muodossa. Liikuntapaikkahinnastoa tulisi tarkastella vuosittain, jotta kerralla tehtävältä suurelta hinnankorotukselta vältyttäisiin.

Liikuntapaikkarakentamisen investointisuunnitelma vuosille 2024–2029 sisältää epävarmuustekijöitä. Liikuntainvestointien rakennuskustannusten tasoa on vaikea arvioida näin pitkän ajan osalta. Suunnitelmaa tarkastellaan vuosittain, koska näiden vuosien aikana ilmenee todennäköisesti uusia liikuntainvestointikohteita. Liikuntainvestointeihin saatavat valtion avustukset haetaan vuosittain. Saatavat avustukset myötävaikuttavat mahdollisten uusien lähiliikuntapaikkojen rakentamista tarkastelujaksolla. Toisaalta niiden ulkopuolelle jääminen vaikuttaa kielteisesti uusien lähiliikuntapaikkojen rakentamiseen nykyisten määrärahojen puitteissa. Nykyiseen investointisuunnitelmaan ei ole pystytty huomioimaan kaikkia jo tiedossa olevia liikuntapaikkojen peruskorjaustarpeita eikä mahdollisia uusia lähiliikuntakohteita.

Sisäilmaongelmia on havaittu asiakkaiden toimesta niin Kahilanniemen kuin Kourulan liikuntatiloissa. Kahilanniemen liikuntatiloissa on todettu aikaisempina vuosina kosteusvaurioita. Niiden poistamisten eteen on tehty runsaasti korjaustoimenpiteitä. Kourulan palloiluhallin käyttäjiltä on tullut palautetta, että jotkut kävijät kokevat siellä käydessään oireita. Nämä kokemukset käyttäjiltä ovat tulleet vuoden 2021 palloiluhallissa tehdyn lattiaremontin jälkeen. Kourulan sisäilmatilannetta tutkitaan Lappeenrannan Toimitilojen toimesta. Kisa-

puiston jäähallin katon kestävyys on riski, joka huomioidaan joka talvisena kattolumien poistamisena. Lappeenrannan uimahallin vanhentunut talotekniikka voi aiheuttaa jo lähivuosina ongelmia ja katkoksia hallin käyttöön.

Lisäksi epävarmuustekijänä tulee huomioida ilmastonmuutoksesta aiheutuvat haittatekijät. Ilmastonmuutos tuo haasteita perinteisten talvikauden liikuntalajien hiihdon ja luistelun harrastamiseen. Kyseisellä asialla on suuri vaikutus kansanterveyteen. Lisäksi ilmastonmuutos tekee talviliikuntaolosuhteiden luomisesta vaikeaa ja kallista. Väestön kasvava ylipaino, ikääntyneiden määrän kasvu ja yleisen passiivisuuden kasvaminen sekä omatoimisen liikkumisen väheneminen tuovat mahdollisesti lisähaasteita tulevaisuudessa lappeenrantalaisten hyvinvointiin.

Kasvun kaupunki

Kasvatamme ja koulutamme uusia kaupunkilaisia kehittyvään kaupunkiimme sekä vahvistamme kaupunkilaisten sidettä Lappeenrantaan. Tuemme kaupungin kasvua ylläpitämällä ja edelleen kehittämällä laadukasta koulutustarjontaa. Tarjoamme asukkaillemme hyvän elämän edellytykset. Kaupungin koulutustarjonta palvelee myös elinkeinoelämää ja houkuttelee opiskelemaan. Pyrimme työllistämään heistä merkittävän osan sekä nostamaan kaupunkilaisten koulutustasoa.

Kehitämme kaupungissa tarjolla olevaa opintopolkua jatkuvassa yhteistyössä oppilaitosten ja elinkeinoelämän kanssa. Siten pystymme tuottamaan osaajia paikallisille, kansallisille ja kansainvälisille työmarkkinoille sekä houkuttelemme uusia yrityksiä osaajien lähelle. Unioritoimintaa jatketaan ja kehitetään osana perustoimintaa. Monipuolisen koulutuksen avulla saamme kaikki nuoret työelämään. Nuorisotyö kannattelee nuorten kasvua sekä moniammatilliset ohjaus- ja tukipalvelut edistävät nuorten koulutus- ja urapolun löytymistä.

Toimivat palvelumme tukevat varhaiskasvatuksesta aikuisuuteen kulkevaa kasvun polkua ja elinikäistä oppimista. Kannustamme kaupunkilaisia aktiiviseen ja osallistuvaan elämäntapaan sen kaikissa vaiheissa: hyvinvoivat asukkaat edistävät Kasvun kaupungin tavoitteiden saavuttamista sekä antavat viestin siitä, että kaupunkiimme on hyvä paikka elää. Viestimme aktiivisesti tarjoamistamme hyvän elämän edellytyksistä myös oman maakunnan sekä muiden kumppanimme kanssa. Yhdessä toimien olemme enemmän.

Laadukkaat peruspalvelut sekä hyvä yhteistyö yrityselämän ja kolmannen sektorin kanssa luovat pohjan kuntalaisten ja alueiden hyvinvoinnille. Pitkäjänteisen kehittämistyön ja näkyvien investointien ansiosta Lappeenrannassa on tarjolla erinomaiset mahdollisuudet itsensä kehittämiseen sekä yhdessä tekemiseen yhdistettynä Saimaan ainutlaatuiseen luontoon. Ne lisäävät kaupungin veto- ja elinvoimaa. Monipuoliset kulttuuri- ja liikuntapalvelut tarjoavat kaupunkilaisille ja matkailijoille harrastusmahdollisuuksia, kokemuksia ja elämyksiä laajalla kirjolla. Vilkas tapahtumatarjonta kiinnostaa kaupunkilaisia ja houkuttelee matkailijoita. Tapahtumia ja palveluja luodaan ja järjestetään yhdessä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa. Haemme kasvua luovaan talouteen esimerkiksi jatkamalla Saimaa-ilmio -yhteistyötä.

Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2025	Vastuu
Kasvatamme ja koulutamme jokaisen nuoren työelämään	Opiskelevat tai tutkinnon suorittaneet 17–24-vuotiaat (%) Sotkanet	94,9 (2019)	96	99	Opiskeluun ohjaaminen ja opiskelun tukeminen niin, että opiskelijan tutkinto valmistuu.	LaNuL
Asukkaamme ja toimijamme osallistuvat vapaa-ajan palvelujen kehittämiseen	Kulttuurin ja liikunnan osallisuusmittarien keskiarvo TEA viisari	62,5 (2019/ 2020)	90	100	Osallisuuden ja yhteistyön lisääminen sekä kulttuurin unelmavuoden hyvien käytäntöjen jatkaminen.	KuLiL

Kasvun kaupunki						
Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2025	Vastuu
Vahvistamme oppilaiden ja opiskelijoiden työelämätaitoja ja yrittäjyyttä	Uniori-puntari (LUT): Voisin toimia yrittäjänä (9.lk) Olen voinut harjoitella kou- lussa yrittäjälle hyödyllisiä taitoja (9.lk)	3,21/5	3,3	4,0	Yrittäjyyskasvatuksen opintopolun vah- vistaminen ja työelämään tutustumisen käytänteiden kehittäminen yhteistyössä paikallisten yrittäjien ja elinkeinoelämän toimijoiden sekä yhteistyöjärjestöjen kanssa Kummiyritystoiminnan kehittämisen edistäminen kaupunkitasolla.	LaNuL
		-/5	3,5	4,0		
	Lukiomittari LUT	-/5	3,5	4,0		
Kehitämme monipuolisia, houkuttelevia ja hyvinvointia lisääviä vapaa-ajanvietto- mahdollisuuksia asukkaille ja matkailijoille	Lipputuotot (milj. euroa)	1,64 (2019)	1,73	1,94	Kulttuurin ja liikunnan tuotteistaminen ja sen kehittäminen.	KuLiL

Kestävä kaupunki

Edistämme ja huomioimme kestävän kehityksen sen kaikissa muodoissa. Kasvu tapahtuu turvallisessa ympäristössä. Lapset ja nuoret oppivat kestävän elämän periaatteet pienestä pitäen osaavan henkilöstömme opastuksessa. Käytännön tasolla kestävä kehitys näkyy esimerkiksi niin että varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa ekologinen kestävyys on osa kasvun ja oppimisen polkua. Tapahtumissa ja palvelutuotannossa puolestaan tuodaan esille esimerkiksi kiertotaloutta ja ilmastonäkökulmaa sekä kannustetaan kaupunkilaisia muuttamaan omaa toimintaansa. Tiedon avulla ennaltaehkäistään erityisesti nuorten keskuudessa voimistunutta ilmastoahdistusta.

Tiedostamme Saimaan ja kulttuuriperintömme arvon, mikä välittyy toiminnassamme kestävästi uusille sukupolville ja asukkaille. Tunnistamme myös sosiaalisen kestävyuden merkityksen. Kannustamme asukkaita tulemaan mukaan palvelujen kehittämiseen ja uuden luomiseen. Siten kaupungistamme tulee kaupunkilaisten näköinen, saimaalaisuudesta ja karjalaisuudesta ammentava, aito ja pitovoimainen kokonaisuus, jossa voimme hyvin ja olemme yhdenvertaisia. Kannustamme kaupunkilaisia osallistumaan aktiivisesti kulttuuri- ja liikuntatoimintaan sekä edistämään omaa hyvinvointiaan. Lapsille ja nuorille tarjoamme harrastamis- ja osallistumismahdollisuuksia siten, että jokainen kokee kuuluvansa joukkoon ja siirtyminen aikuisuuteen tapahtuu turvallisessa ympäristössä.

Palvelumme tuotetaan taloudellisesti kestävästi ja tehokkaasti. Resursseja kohdistetaan tarveperusteisesti. Kaupungin tilojen ja irtaimiston käyttö on aiempaa tehokkaampaa ja laajempaa. Kaupunkilaiset voivat käyttää tiloja ja välineitä esimerkiksi Varaamon kautta. Materiaalien hankinnassa ja hyödyntämisessä kiinnitämme huomiota ekologisuuteen ja kierrätettävyyteen.

Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2025	Vastuu
Takaamme turvallisen kasvu- ja oppimisympäristön	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista Sotkanet/Kouluterveys	4,1	3,8	< 1	Läsnäolomallin (Kouluyhteisöön kiinnittymisen ja poissaoloihin puuttumisen toimintamalli) toimeenpano perusopetuksessa. Oppilaiden kouluyhteisöön kiinnittymisen vahvistaminen. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja opetetaan systemaattisesti jokaisessa oppilasryhmässä.	LaNuL
Vahvistamme asukkaiden kulttuurista ja liikunnallista elämäntapaa	Palvelujen käyttökerrat (milj.)	2,49	2,62	2,62	Kulttuuri- ja liikuntaneuvonnan kehittäminen, Kaiku-kortin käytön lisääminen ja Myö liikutaan -ohjelman toteuttaminen	KuLi

Mahdollistamme laadukkaat ja kustannustehokkaat lasten ja nuorten palvelut	Palvelujen nettomenot euroa (deflatoitu) / 0–17-vuotias	8.010	8.010	8.010	Toimintakulut sopeutetaan lasten määrään	LaNuL
Turvaamme kestävät ja kustannustehokkaat kulttuuri- ja liikuntapalvelut	Tuottojen osuus menoista (%)	12,0	11,5	11,5	Tuloja lisätään kaupunkilaisia houkuttelemalla ja maksuja tarkistamalla	KuLiL

Koulutuksen kaupunki						
<p>Tarjoamme laadukkaan opintopolun varhaiskasvatuksesta peruskoulun kautta toiselle ja kolmannelle asteelle. Koulutusorganisaatiot tekevät tiivistä yhteistyötä samansuuntaisin tavoittein ja hyvässä yhteistyössä yritysten kanssa sekä ennakoivat samalla aktiivisesti koulutustarpeiden muutoksia. Koulutustarjonta laajenee, monipuolistuu ja kansainvälistyy. Kokonaisuudessaan kaupunkimme koulutustarjonta erottuu muista positiivisesti.</p> <p>Huomioimme sen, että lapset ja nuoret ovat erilaisia, jotta pystymme tarjoamaan heille kullekin sopivan koulutuspolun. Tämä edellyttää yksilöllisten tarpeiden mukaan järjestettyä tukea, painotettua opetusta ja koulutustarjonnan kehittämistä. Keskeisenä tavoitteena on koulutustason nosto sekä nuorten sujuva siirtyminen työelämään, mitä tuetaan myös yksilöllisen kasvun tukemisella nuorisotyön keinoin. Haluamme parantaa myös oppimistuloksia.</p> <p>Kulttuuri ja liikunta myötävaikuttavat Koulutuksen kaupungin tavoitteissa onnistumiseen. Ne lisäävät kaupungin houkuttelevuutta opiskelupaikkana, kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta sekä kannustavat elinikäiseen oppimiseen ja kehittymiseen. Tarjoamme elinikäiseen oppimiseen hyvät mahdollisuudet yhteistyössä koulutusorganisaatioiden sekä kolmannen sektorin, vapaan sivistystoiminnan ja taiteen perusopetuksen kanssa. Lapset ja nuoret kasvatetaan kulttuuri- ja liikuntapalvelujen aktiiviksi käyttäjiksi sekä aikuisväestöä kannustetaan aktiiviseen ja uudistumismyönteiseen elämäntapaan.</p>						
Tavoite	Mittari Lähde	Lähtötaso	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2025	Vastuu
Järjestämme laadukkaat ja vetovoimaiset opetuspalvelut yhteistyössä alueen muiden oppilaitosten kanssa	Lukioiden tiedelinjan hakijoiden määrä	50	75	100	Lukioiden tiedelinjan toiminnan kehittäminen toiminnan edetessä. Yhteistyön aloittaminen LUTin yhteiskuntatieteiden kanssa. Perusopetuksen tiedelinjan kehittäminen Sammonlahden kouluun sekä LUMA-strategian laadinta.	LaNuL

					Yhteistyösopimuksen laatiminen LUT-yliopiston kanssa Uniori- ja tiedelinyhteistyöstä.	
Koulutamme elinikäisiä kulttuurin ja liikunnan kuluttajia	Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, (%) 8. ja 9. luokan oppilaista Sotkanet / kouluterveyskysely	97	98	98	Lasten ja nuorten liikunnan ja kulttuurin harrastamisen sekä niihin tutustumisen lisääminen.	KuLiL
Luomme edellytyksiä lapsen kehitykselle ja oppimiselle varhaiskasvatukseen osallistumisen kautta	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osallistumisaste (%) 1–6 v.	80,6	85,0	85,0	Viestitään myönteisesti varhaiskasvatuksen laajasta, lapsen kehitystä tukevasta toiminnasta.	LaNuL
Houkuttelemme uusia vapaa-ajanpalveluiden käyttäjiä	Palvelujen käyttökerrat (milj.)	2,49	2,62	2,62	Ylläpidetään laadukkaita palveluja sekä lisätään niiden käyttöä.	KuLiL

Lasten ja nuorten yhteiset 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	230	223	223	223
Toimintakulut	-677	-868	-868	-867
Toimintakate	-447	-645	-645	-644

Varhaiskasvatus 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 993	2 041	2 015	1 991
Toimintakulut	-40 864	-41 185	-39 641	-39 380
Toimintakate	-38 871	-39 144	-37 626	-37 389

Perusopetus 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	2 713	2 698	2 713	2 713
Toimintakulut	-63 142	-65 565	-64 167	-62 959
Toimintakate	-60 429	-62 867	-61 454	-60 246

Lukiokoulutus 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 000	890	780	780
Toimintakulut	-10 965	-10 845	-10 692	-10 692
Toimintakate	-9 965	-9 955	-9 912	-9 912

Nuorisopalvelut 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	416	392	392	392
Toimintakulut	-2 847	-2 934	-2 956	-2 956
Toimintakate	-2 431	-2 542	-2 564	-2 564

Lapset ja nuoret yhteensä 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	6 352	6 245	6 124	6 100
Toimintakulut	-118 495	-121 398	-118 325	-116 855
Toimintakate	-112 143	-115 153	-112 201	-110 755
Poistot	-917	-900	-855	-460
Kehys	-113 060	-116 053	-113 056	-111 215

Kotikuntakorvaukset 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	600	600	600	600
Toimintakulut	-2 966	-2 966	-2 966	-2 966
Toimintakate	-2 366	-2 366	-2 366	-2 366

Kulttuuripalvelujen yhteiset 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	58	158	158	158
Toimintakulut	-1 757	-1 827	-1 847	-1 847
Toimintakate	-1 699	-1 669	-1 688	-1 688

Kirjasto 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	139	139	139	139
Toimintakulut	-4 191	-4 451	-4 312	-4 292
Toimintakate	-4 053	-4 312	-4 173	-4 154

Museo 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	190	190	190	190
Toimintakulut	-2 391	-2 511	-2 510	-2 510
Toimintakate	-2 200	-2 321	-2 320	-2 320

Orkesteri 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	125	125	125	125
Toimintakulut	-1 727	-1 703	-1 691	-1 700
Toimintakate	-1 601	-1 577	-1 566	-1 574

Teatteri 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	618	618	592	592
Toimintakulut	-4 007	-4 058	-4 059	-4 059
Toimintakate	-3 389	-3 440	-3 467	-3 467

Kulttuuripalvelut yhteensä 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 130	1 230	1 204	1 204
Toimintakulut	-14 073	-14 549	-14 418	-14 407
Toimintakate	-12 943	-13 319	-13 214	-13 203
Poistot	-100	-100	-100	-100
Kehys	-13 043	-13 419	-13 314	-13 303

Liikuntapalvelujen yhteiset 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-694	-850	-793	-828
Toimintakate	-694	-850	-793	-828

Ulkoliikuntapaikat 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	206	142	142	142
Toimintakulut	-2 512	-2 690	-2 690	-2 690
Toimintakate	-2 306	-2 548	-2 548	-2 548

Liikuntahallit 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 549	1 527	1 549	1 549
Toimintakulut	-9 082	-8 970	-9 164	-9 164
Toimintakate	-7 533	-7 443	-7 615	-7 615

Ohjaustoiminta 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	258	252	252	252
Toimintakulut	-543	-559	-559	-559
Toimintakate	-285	-307	-307	-307

Liikuntapalvelut yhteensä 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	2 013	1 921	1 943	1 943
Toimintakulut	-12 831	-13 069	-13 206	-13 241
Toimintakate	-10 818	-11 148	-11 263	-11 298
Poistot	-300	-93	-93	-93
Kehys	-11 118	-11 241	-11 356	-11 391

Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut yhteensä 1000€				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	10 095	9 996	9 871	9 847
Toimintakulut	-148 365	-151 982	-148 915	-147 469
Toimintakate	-138 270	-141 986	-139 044	-137 622
Poistot	-1 317	-1 093	-1 048	-653
Kehys	-139 587	-143 079	-140 092	-138 275

Kaupunkikehitys

Toiminnan kuvaus

Kaupunkikehityksen toimiala tuottaa palveluja asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Toimialan keskeisimpiin palveluihin kuuluvat maankäytön suunnittelu, maapolitiikan hoito, paikkatietopalvelut, asumisen ja rakentamisen viranomaistehtävät, kaupungin omassa palvelutuotannossa olevat rakennukset sekä yhdyskuntatekniikan järjestäminen. Lisäksi toimialan tehtäviin kuuluvat maaseutuhallinnon, kaupunkikonsernin ympäristöasioihin liittyvät kehittämistehtävät, ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävät sekä joukkoliikenne ja koulukuljetukset.

Toimialan tavoitteena on luoda edellytykset työpaikkojen ja asukkaiden määrän kasvulle ja turvata sitä kautta kaupungin kasvu ja elinvoimaisuus. Toimialan toiminnan tuloksena syntyy merkityksellinen, viihtyisä, turvallinen ja terveellinen elinympäristö, joka tarjoaa monipuolisia asumis- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia. Tiivistyvä kaupunkirakenne, monipuolinen tonttitarjonta ja asiantunteva asiakaspalvelu luovat erinomaiset edellytykset yritystoiminnan kehittymiselle.

Maankäyttöprosessia ohjataan laatimalla maanhankintaohjelma, kaavoitusohjelma ja yhdyskuntatekniikan rakentamisohjelma. Yhdyskuntatekniikan rakentamisohjelma laaditaan yhteistyössä muiden kunnallistekniikan verkostojen omistajien kanssa (tietoliikenne, vesihuolto ja energia).

Henkilöstöltä edellytetään kaupungin arvojen mukaisesti yhteistyötä, rohkeutta ja asioiden ennakointia. Toiminnallisten muutosten yhteydessä henkilöstöressurssitarpeet katsotaan kokonaisuutena.

Tarvittaessa henkilöresursseja lisätään tai tehtäväkuvia muutetaan. Henkilöstön jaksamisesta ja osaamisesta huolehditaan.

Toimialan palveluja mitataan ja verrataan muiden kaupunkien toimintaan olemalla mukana vuosittaisissa tutkimuksissa sekä kustanusvertailussa. Säännölliset asiakastytyväisyystutkimukset ja internetissä oleva palautemahdollisuus ovat aktiivisessa käytössä. Päättäjiä, yritys- ja asukastilaisuuksien, markkinavuoropuhelujen ja median kautta saatavaa palautetta seurataan ja toimintaa muutetaan tarpeen mukaan. Toimialan vastualueilla tehdään laajasti yhteistyötä asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Toimiala etsii jatkuvasti uusia tapoja kehittää palvelujaan asiakaslähtöisemmiksi.

Kaupunkisuunnittelu

Kaupunkisuunnittelun tavoitteena on mahdollistaa elinvoimaisen kaupungin kehittäminen, viihtyisän asuin ympäristön rakentuminen, monimuotoinen viherympäristö ja rakennettu kulttuuriympäristö sekä kilpailukykyisten yritystonttien tarjonta. Kaavoituksen keskeisenä tavoitteena on kaupunkirakenteen eheyttäminen ja tiivistäminen, osallistuvan ja vuorovaikutteisen suunnittelutavan hyödyntäminen ja yhteistyö asukkaiden, yrittäjien ja eri toimijoiden kanssa. Kaupunkisuunnittelu vastaa kaupungin yleiskaavojen ja asemakaavojen laatimisesta sekä maankäytön lupien valmistelusta.

Maaomaisuuden hallinta

Maaomaisuuden hallinta huolehtii kaupungin omistamista maa- ja vesialueista sekä niiden käytöstä. Tavoitteena on hankkia maata suunnitelmallisesti ja oikea-aikaisesti eri puolilta kaupunkia tuleviin

maankäytön tarpeisiin. Valmiita rakennuskelpoisia tontteja luovutetaan kysynnän mukaan asukkaille ja yrittäjille. Tonttikauppojen ja palvelukäytöstä poistuneiden rakennusten myyntituotoista muodostuvat maaomaisuuden tuotot. Maankäyttösopimuksilla neuvotellaan yksityisten maanomistajien osallistumisesta yhdyskuntatekniikan rakentamiskustannuksiin asemakaava-alueilla.

Kiinteistörekisterinpitäjänä maaomaisuuden hallinta ylläpitää kiinteistörekisteriä rekisterinpitoalueellaan sekä suorittaa asiakkaiden tarpeiden mukaisia tonttijakoja, lohkomisia, rasitetoimituksia sekä muita lakisääteisiä kiinteistönmuodostustehtäviä asemakaava-alueella. Paikkatietopalvelu tuottaa erilaisia ajantasaisia karttoja, ilmapuvia ja kaupunkimalleja sekä ylläpitää kaupungin paikkatietojärjestelmää. Metsäpalvelu hoitaa kaupungin omistamia taajama- ja talousmetsäalueita hyväksytyjen metsätyöohjelmien ja metsäohjelman mukaan vuorovaikuttaisesti eri sidosryhmien kanssa. Yksityistieasioissa annetaan neuvontaa sekä valmistellaan yksityistieavustusten jako kaupunkikehityslautakunnan päätettäväksi.

Kadut ja ympäristö

Kadut ja ympäristö vastuualue järjestää ja tuottaa katu- ja viheralueiden yhdyskuntatekniikan sekä liikennejärjestelmän palvelut. Näiden palvelujen tuottamiseksi kadut ja ympäristö jakaantuu palveluyksiköihin: suunnittelu ja rakennuttaminen, kunnossapito sekä liikennejärjestelmä.

Suunnittelu ja rakennuttaminen vastaa katujen, hulevesijärjestelmän ja puistojen suunnittelusta sekä niiden rakennuttamisesta tilaamalla tarvittavat palvelut. Tähän liittyy myös liikenneturvallisuuden parantaminen ja liikenteen sujuvoittaminen sekä maankäytön ja liikenteen

yhteensovittaminen. Kunnossapito vastaa katujen ja puistojen kunnossapidosta, ulkovalaistuksesta, katualueiden valvonnasta ja vuokraamisesta sekä pysäköinnintarkastuksesta. Lisäksi kunnossapito tuottaa kaupungin sisäisen postin kuljetuksen. Liikennejärjestelmä sisältää kestävän liikkumisen sekä muun liikennejärjestelmän kehittämisen. Lisäksi vastuualue huolehtii kaupungin tehtävistä öljyvahinkojen jälkitorjunnassa kaupungin alueella.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan päätehtävänä on ohjata ja valvoa kaavojen, rakennusjärjestyksen ja eri säädösten noudattamista. Rakennusvalvonta huolehtii rakentamista, maisematyötä ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä rakennustyön ja maisematyön viranomaisvalvonnasta. Lisäksi se valvoo omalta osaltaan rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa. Rakennusvalvonta hoitaa myös asuntotoimen tehtävät.

Rakennusvalvonta käsittelee lausunto- ja selvityspyyntöjä, ylläpitää rakennus- ja huoneistorekisteriä sekä rakennuspiirustusarkistoa. Rakennusvalvonta suorittaa lupakäsittelyyn liittyvät katselmukset ja tarkastukset. Lisäksi rakennusvalvonta antaa valmiustodistukset tuettuun rakentamiseen, sekä käsittelee eräitä erityislaeissa säädettyjä hallintoriitoja. Viranomaistyön tavoitteena on asiakaslähtöinen, joustava, sujuva, yhdenvertainen ja riippumaton palvelu sekä päätöksenteko. Tavoitteena on luoda terveellistä, turvallista, laadukasta ja kaunista elinympäristöä.

Tilakeskus

Tilakeskus vastaa kaupungin palvelutuotannossa olevien rakennusten hallinnoinnista, ylläpidosta sekä peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeista. Tilakeskus toteuttaa kaupungin palvelutoimintaa tukevia toimintaympäristöjä varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, kulttuuri-toimen, liikuntatoimen, nuorisotoimen, konsernihallinnon ja muiden kaupunkikonsernin toimijoiden käyttöön.

Tilakeskus vastaa Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle vuokratuista kaupungin omistamista rakennuksista. Tilakeskuksen vastuulla on myös useita myytäviä ja purettavia rakennuksia, jotka eivät ole enää palvelutuotannossa. Tilakeskus hankkii edellä mainittujen vastuiden hoitamiseen tarvittavat palvelut Lappeenrannan Toimitilat Oy:ltä.

Taloussuunnitelma 2025–2027

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kaupunkikehittämisen tavoitteena on mahdollistaa kaupungin kasvu, eheyttää kaupunkirakennetta ja hyödyntää olemassa olevaa infraa tehokkaasti. Kaavoituksella määritellään kaupungin kokonaisrakenne ja mahdollistetaan eri toimintojen tarvitsemat maankäyttövaraukset. Maanhankinnalla varmistetaan maa-alueiden oikea-aikainen saaminen kaupungin omistukseen kaupunkirakenteen kehittämisen kannalta tarvittavilta alueilta. Suunnittelun ja toteutuksen aikataulut kohdistetaan ja rytmitetään yksityisten investointien, talonrakennushankkeiden, vesihuollon ja energiaverkostojen korjausvelkatarpeiden ohjaamana. Kadut ja yleiset alueet, vesihuolto- ja energiaverkostot sekä tietoliikenneverkostot korjataan samanaikaisesti.

Yritysten toimintaedellytykset turvataan riittävällä ja monipuolisella tonttitarjonnalla, ydinalueiden kaavoituksella ja rakenteen tiivistämisellä sekä sujuvilla lupapalveluilla.

Toimialan tavoitteena on ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen osalta seurata ja toteuttaa päivitettyä ilmasto-ohjelmaa sekä valmistella ilmastoinvestointien ohjelmaa hyödyntäen EU:n Lappeenrannalle tarjoamia rahoitusvälineitä. Kiertotaloudessa painotetaan biojätteiden erilliskeräyksen kasvattamista sekä yritysysteistyötä. Pien-Saimaan kunnostusta jatketaan.

Toimialalla lisätään rohkeasti asiakkaiden ennako-ohjausta asiakaskokemuksen parantamiseksi. Toimialan asiantuntijoista kootaan ta-pauskohtaisesti asiakkaan tarpeita vastaava ryhmä edesauttamaan ja ennako-ohjaamaan asiakasta kohti kestävästä menestystarinaa.

Kaupunkisuunnittelu

Kaavoitusohjelma hyväksytään kolmelle seuraavalle vuodelle kaupunkikehityslautakunnassa ja kaupunginhallituksessa. Sen toteutumista seurataan aktiivisesti. Kaavoitusohjelmaan hyväksytyjen kohteiden lisäksi käynnistetään elinkeinopoliittisesti tärkeitä kaavahankkeita.

Yleiskaavoituksen tavoitteena on kaupungin kokonaisrakenteen strateginen, pitkän aikavälin suunnittelu. Yleiskaavoituksen painopiste on vihreän energian hankkeiden yleiskaavojen edistämisessä. Kaavojen keskeisenä tavoitteena on teollisen luokan aurinkoenergiavoimailoitten mahdollistaminen. Valmistelua jatketaan sekä Konnunsuo-Kukkuroinmäki että Huuhansuo-Suurisuo osayleiskaavojen osalta. Keskustajaman osayleiskaavan Eteläinen osa-alue vaihe 2:n sekä

Mikonsaaren, Vehkasalon ja Riihilahden osayleiskaavan valmistelu on edennyt kaavaluonnosten nähtävälle tulovaiheeseen. Kyliä koskevilla yleiskaavoilla mahdollistetaan elinvoimaisten kyläalueiden säilyminen ja kehittyminen.

Elinkeinopoliittisten hankkeiden ja kaupungin kehittämishankkeiden toteuttamista edistetään ennakoivalla ja oikea-aikaisella kaavoituksella. Lisäksi huolehditaan monipuolisesta perustonttutuotannosta asumisen kuin myös työpaikatonttien osalta. Pajarilan II-alueen, Mustolan alueen ja Salpausselänkadun asemakaavoitusta jatketaan.

Kaupunkisuunnittelun kaavahankkeet aikataulutetaan yhteen pitkän tähtäimen investointisuunnitelman kanssa. Asemakaavojen laatimisen ja päivittämisen yhteydessä tiivistetään ja eheytetään kaupunkirakennetta sekä lisätään alueen vihreyttä, viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Suunnittelussa huomioimme myös rakennetun kulttuuriympäristön arvot ja pyrimme kerrokselliseen ympäristöön, jossa säilytetään vanhaa, mutta rakennetaan myös uutta.

Kaupunkisuunnittelun painopiste on edelleen ydinkeskustan kehittämisessä, tarvittavien asemakaavamuutosten laatimisessa sekä keskusta-alueen lähivyöhykkeen kehittämishankkeissa. Valmistelussa olevat hankkeet mahdollistavat keskusta-alueen palvelujen monipuolistumisen, kaupunkiympäristön toiminnallisen ja kaupunkikuvalisen parantamisen sekä kaupunkirakennetta edelleen tiivistävän rakentamisen. Keskustan kehällä etenevät Linnoituksen asemakaavan valmistelu, Leirin ja Simolan alueet sekä Asemanseudun kehittäminen ja asemakaavoitus. Kauppatorin ja Armilan alueen suunnittelu käynnistetään. Lisäksi toteutamme keskustan ranta-alueen kehittämisuunnitelmaa ja käynnistämme tarvittavat kaavamuutokset.

Ydinkeskustan lisäksi suunnittelussa edistetään aluekeskusten kehittämistä. Sammonlahden aluetta on kehitetty Sammonlahden suuralueen lähiökehittämishankkeessa. Hankkeen tuloksia hyödynnetään asemakaavoituksessa ja käynnistetään alueen kaavamuutoksia. Lauritsalan alueella etenevät valmistelussa olevat Lauritsalan keskusta-alueen hankkeet kuten Lauritsala-talo, Lauritsalan koulu ja torin ympäristön asemakaavat. Joutsenon keskustassa valmistellaan Laulujoutsenen alueen asemakaavaa, jossa mahdollistetaan uuden asuinalueen rakentuminen keskeiselle paikalle, lähelle palveluja.

Kaupunkisuunnittelun yhtenä keskeisenä tehtävänä on kaupungin palvelutuotannosta poistuvien alueiden ja rakennusten uusien käyttötarkoitusten suunnittelu ja maa-alueiden kehittäminen. Käytöstä poistuva entisen Voisalmen päiväkodin alue kaavoitetaan uuteen käyttötarkoitukseen. Lisäksi laaditaan kaupungin palveluverkon muutoksiin liittyviä kaavamuutoksia muun muassa Voisalmen päiväkotikoulu ja uusi uimahalli. Kaupungin tavoitteena on myydä ylimääräiset kiinteistöt rakennuksineen. Sitä ennen kohteet kaavoitetaan ja tutkitaan mahdollisuudet lisärakentamiseen. Suunnittelussa huomioidaan alueiden tarpeet sekä erityisesti rakennussuojeluun liittyvät kysymykset. Esimerkiksi entisen keskusaloaseman, Armilan U-koulun ja Lauritsalan kivikoulun kaavoitus etenee.

Kaupunkisuunnittelun keskeisenä toimintatapana on osallistuva ja vuorovaikutteinen suunnittelu. Osallisuustilaisuuksia pidetään aktiivisesti sekä lähi- kuin myös etätapahtumina. Osallisuudessa pyritään painottamaan valmisteluvaiheen osallistumista esimerkiksi kyselyin ja työpajoin. Sopivat työtavat valitaan kaava- ja hankekohtaisesti. Monipuoliset osallisuustilaisuudet ovat tavoittaneet kaupunkilaisia aikaisempaa laajemmin. Uudenlaisia osallisuuden työtapoja kehitetään edelleen aktiivisesti.

Maaomaisuuden hallinta

Kaupunginvaltuuston 8.4.2024 hyväksymän Maapoliittisen ohjelman päivityksen käyttöönottoa jatketaan aluehinnoittelujen tarkistamisella alkuvuoden 2025 aikana. Maanhankinnan painopistealue säilyy edelleen kaupunkirakenteen sisällä valmiin kunnallistekniikan piirissä sekä Pajarilan alueella. Lisäksi maita yritetään edelleen hankkia myös kauempaa metsätalous-, virkistys- ja vaihtomaakäyttöön.

Lappeenrantaa markkinoidaan ihmisten luonnonläheisenä opiskelu-, asuin- ja työssäkäyntikaupunkina. Vapaina olevia asuin-, liike- ja teollisuustontteja on runsaasti tarjolla eri kaupunginosista ja niitä markkinoidaan aktiivisesti. Vapaita tontteja voi hakea kaupungin Vapaat tontit -verkkopalvelussa. Maapoliittinen ohjelma 2024 mahdollistaa entistä monipuoliset tontin varaamismahdollisuudet yrityksille. Uusina varaamismuotoina ovat hanke- ja suunnitteluvaraus, jotka mahdollistavat muun muassa energiahankkeiden hankesuunnitteluvaiheen aikaisen joustavan tontin varaamisen.

Täydennysrakennuskohteissa neuvotellaan maankäyttösopimuksin maanomistajien osallistumisesta hankkeiden yhdyskuntatekniikan kustannuksiin.

Maaomaisuuden luovutukseen liittyvien sopimusasiakirjojen allekirjoitusvaihtoehdoksi tarjotaan edelleen aktiivisesti sähköistä allekirjoitusta. Maaomaisuuden hallintaan liittyviä sopimuksia sähköistetään vaiheittain ja siirretään asianhallintajärjestelmään.

Lappeenrannan kaupunki pitää kiinteistörekisteriä yllä rekisterinpi-toalueellaan. Aluetta tarkennetaan asemakaavoituksen laajentuessa. Rakennuskelpoisia tontteja saadaan asiakkaiden tarpeisiin nopealla aikataululla tonttijakoja ja lohkomisia tekemällä.

Maastomittauksessa selvitetään dronekuvauksen käyttökohteet ja vaatimukset joko kaupungin omana tuotantona tai ulkoisena dronekuvauspalveluna. Dronekuvauksilla voidaan dokumentoida kaupunkiympäristön muutoksia havainnollisesti.

Kaupungin mittausrunkoverkon laatua perusparannetaan. Näin turvataan maastomittaustoiminnan jatkuvuutta myös satelliittihäiriöiden aikana.

Sähköisen asioinnin palveluita parannetaan osallistumalla asiointi.fi-kehityshankkeeseen. Asiakirjojen hallintaa parannetaan Locus/M-Files ympäristössä.

Kaupungin omistamilla metsäalueilla on tärkeä merkitys asukkaiden virkistysmetsinä niin taajamissa kuin haja-asutusalueella. Metsäalueita hoidetaan eri puolilla Lappeenrantaa, säästämällä myös hoitamattomia luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä alueita. Metsäohjelman toimenpiteitä toteutetaan ja kaupungin päivitetty metsänhoidon periaatteet otetaan käyttöön. Metsätuhojen torjuntaa ja ennakointia vahvistetaan laatimalla metsätuhojen valmiussuunnitelma. Muukonsaaren retkeilyreittiä kehitetään yhteistyössä Etelä-Karjalan virkistysalueasätiön kanssa.

Yksityistiekuntia tuetaan ja niille annetaan neuvontaa erilaisten avustusten haussa, jotta maaseudun yksityistieverkko säilyy ajokuntoisena.

Kadut ja ympäristö

Suunnittelun ja rakennuttamisen tavoitteena on tuottaa ne investointikohteet, jotka yhdyskuntatekniikan työohjelmassa on hyväksytty. Investointikohteet kohdistetaan tarvittavaan tonttituotantoon, liikenneturvallisuutta ja toimivuutta parantaviin, kunnossapidon kuluja karsiviin, korjausvelkaa vähentäviin sekä viihtyisyyttä lisääviin kohteisiin. Suunnittelun tavoitteena on sovittaa yhteen liikenne ja maankäyttö siten, että liikenneyhteyksistä saadaan sujuvia ja turvallisia. Viherrakentamisella lisätään osaltaan merkityksellistä ympäristöä. Yhdyskuntatekniikan rakentamisohjelma rytmitetään kaupungin pitkän tähtäimen investointiohjelman kanssa.

Vuoden 2025 osalta työohjelma on hyväksytty kaupunkikehityslautakunnassa kesällä 2024. Keskustan alueella ei tehdä suuria saneerauskohteita, Aionkadun perusparannuksen katusuunnittelu tehdään vuoden aikana. Keskustaan lisätään kadunvarsipysäköintipaikkoja esimerkiksi saneeraamalla Kaivokatu. Katujen perusparannuksia tehdään Hakalissa, Mäntylässä ja Joutsenossa. Tyysterniementien kevyen liikenteen silta uusitaan ja tehdään perusparannukset Valto Käkelän kadulla sekä Hyötiöntiellä. Leikkipaikkaohjelma ohjaa leikki- paikkojen kehittämistä.

Vastuualue on kehittänyt vuorovaikutusta ja avoimuutta kaupunkilaisten kanssa. Tätä työtä jatketaan ja kehitetään toimintamalleja rohkeasti niin, että yhä useammat pääsevät vaikuttamaan suunnittelukohteisiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Hankintoja valmisteltaessa pyritään lisäämään vuorovaikutusta yritysten kanssa järjestämällä markkinavuoropuheluja.

Katujen ja viheralueiden kunnossapito tuotetaan yhtä laadukkaasti kuin aikaisempina vuosina. Kunnossapidon tavoitteena on saavuttaa

liikenneväylien, puistojen ja ulkovalaistuksen osa-alueilla vähintään tyydyttävä asukastyytyväisyys (> 3, asteikolla 1–5). Lisäksi kunnossapidon tulee olla kunnossapitokustannusvertailussa kansallisella keskiarvotasolla (KUVE tutkimus).

Haja-asutusalueiden ja maaseudun teiden kuntoon panostetaan teiden parantamiseksi ja turvallisten kouluteiden takaamiseksi. Toimintaan varataan rahaa raamin sisältä. Hankkeita viedään eteenpäin yhdessä ELY-keskuksen kanssa.

Vuoden 2025 aikana ratkaistaan kaupungin sisäisiä kuljetuksia tuottavan kuljetuskeskuksen toimintamalli jatkossa. Mahdollisuutena on lisätä ulkoa ostettavia palveluita tai tuottaa niitä itse. Katuisännöinnissä painotetaan erityisesti työnaikaisten liikennejärjestelyjen turvallisuutta ja toimivuutta sekä katualueiden valvontaa, jotta katutöiden jälkeen katualueet ennallistetaan. Panostamme edelleen valokuituoperaattoreiden toiminnan valvontaan, jotta saamme mahdollisimman laajalle toimivan valokuituverkon, mutta myös korjattua verkon rakentamisesta aiheutuneet jäljet.

Jatkamme puhtaan kaluston pilotointi rakennushankkeessa -hanketta sekä selvitämme mahdollisuudet kunnossapidon osalta puhtaan kaluston käyttöön tai pilotointiin. Vastuualueen rahoitus ei mahdollista merkittäviä kehittämistoimenpiteitä, joten pyrimme hakemaan kehittämisen tueksi myös hankerahoitusta.

Kestävän liikkumisen kehittäminen jatkuu kaupunginvaltuuston hyväksymän kestävän liikkumisen ohjelman mukaisesti. Kehitetään Lappeenrannan kaupungin joukkoliikenteen palvelutasoa ja laatua siten, että se edelleen säilyy kilpailukyisenä. Päivitetään Lappeenrannan koulukuljetusperiaatteet.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta palvelee asiakkaita ensisijaisesti sähköisten kanavien kautta. Lähiasiakaspalvelu toimii ajanvarauksella. Lisäksi uusien toimintaa helpottavien sähköisten järjestelmien ja palvelujen käyttöä lisätään e-asiointipalvelun kehittämisen, sähköisen arkistoinnin ja päätöksenteon kautta. Vastuualue selvittää lupapiirustusten verkko-alueen käyttöönottoa.

Rakennusvalvonta on ottanut käyttöön lupamenettelyn ennako-ohjausmenettelyn kaikissa vähäistä suuremmissa hankkeissa. Rakentamislainsäädäntö on muuttumassa kokonaan vuoden 2025 alusta. Vuoden 2025 aikana tulee henkilökunnan koulutustua uuden lainsäädännön osajiksi.

Tilakeskus

Talonrakentamisen investointiohjelma päivitetään Lappeenrannassa vuosittain. Vuonna 2024 on hyväksytty koulu-, päiväkotij- ja kirjastopalveluita koskeva palveluverkkoratkaisu ja investointiohjelma on päivitetty osana palveluverkkoselvitystä. Palveluverkkovalmistelussa tavoitteena oli, että kaupungin kaikkien talonrakennusinvestointien ja pääomavuokravastuiden määrä voi olla vuosina 2023–2036 enintään 300 miljoonaa euroa.

Investointiohjelmaa on päivitetty talousarvion valmistelun yhteydessä yksittäisten hankkeiden hankesuunnittelun pohjalta.

Investointiohjelmaa toteutettaessa huomioidaan kunkin hankkeen osalta valtuuston vuonna 2018 asettamat vaatimukset koskien tilatehokkuutta, muuntojoustavia rakenneratkaisuja sekä kokonaistaloudellista toteutus- ja omistustapaa.

Vuonna 2025 jatketaan käynnissä olevia rakennushankkeita ja valmistellaan uusia hankkeita päätettäväksi ja toteutettavaksi.

Sammontalon rakentaminen jatkuu ja se valmistuu kesällä 2025. Vuonna 2024 on käynnistetty pääkirjaston peruskorjaus ja museon kokoelmatilan rakentaminen. Sisäliikuntahallin rakentaminen käynnistyy vuoden 2024 lopussa. Tavoiteaikataulun mukaan pääkirjaston peruskorjaus valmistuu syksyllä 2025 ja toiminta peruskorjatussa kirjastossa käynnistyy loppuvuodesta 2025/alkuvuodesta 2026. Museon kokoelmatila valmistuu tavoiteaikataulun mukaan syksyllä 2025. Sisäliikuntahalli valmistuu suunnitelman mukaan keväällä 2026. Voiska-talon hankesuunnitelma hyväksyttiin kesäkuussa 2024. Tavoitteena on, että urakoitsija valitaan syksyllä 2025 ja rakennushanke valmistuu vuonna 2027.

Keväällä 2024 on käynnistetty Kesämäen koulun ruokalarakennuksen, Peltolan päiväkodin kaksikerroksisen osan peruskorjauksen ja Kimpisen koulun hankesuunnittelu. Hankesuunnitelmat valmistuvat alkuvuodesta 2025. Alkupalven 2024 aikana ratkaistaneen, toteutetaanko Kimpisen koulun yhteyteen aluekeittiö vai jakelukeittiö. Jakelukeittiö edellyttäisi uuden keskustan alueen keskuskeittiön rakentamista.

Monarin hankesuunnittelu jatkuu edelleen. Uuden Monarin paikkaa on haettu pitkään ja sijainti on edelleen ratkaisematta. Rakennus- ja kiinteistöalan vaikea markkinatilanne on pysäyttänyt joidenkin sellaisten hankkeiden etenemisen, mihin uusi Monari voisi sijoittua.

Uimahallin hankesuunnittelu on käynnistynyt alkukesästä 2024 ja hankesuunnitelma valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä. U-

mahallin toteutussuunnitelmat on tarkoitus laatia vuoden 2025 aikana. Tavoitteen mukaan uimahallin rakentaminen käynnistyy keväällä 2026 ja uimahalli valmistuu keväällä 2028.

Kaupunkiorganisaatio valmisteli vuoden 2023 aikana laajan selvityksen monitoimiareenan toteuttamisesta kauppatorin alueelle.

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 9.10.2023 § 80 keskeyttää valtuuston aiemman päätöksen täytäntöönpanon monitoimiareenan rakentamisesta Kisapuistoon muiden vaihtoehtojen selvittämisen ajaksi. Samalla valtuusto antoi toimeksiannon selvittää monitoimiareenan toteuttamismahdollisuus keskustan alueelle muualle kuin Kauppatorille siten, että selvitystyön valmistumisen määräaika on 31.8.2024.

Kaupunginvaltuusto päätti 14.10.2024, että Kisapuiston jäähalliin tehdään tarvittavat tekniset ja toiminnalliset kunnostus- ja parannustoimenpiteet elinkaaren jatkamiseksi noin 10 vuodella. Investointien puiteohjelma päivitetään siten, että talonrakennushankkeisiin varataan jäähallille yhteensä 4,6 miljoonaa euroa vuoden 2025 talousarviokäsittelyn yhteydessä. Uuden monitoimi-/jäääreenan toteuttamisesta ja sijaintipaikasta tai Kisapuiston jäähallin elinkaaren edelleen jatkamisesta päätetään aikaisintaan vuonna 2029.

Rakennusten ylläpidossa painopiste on vuonna 2025 edelleen suunnitelmanmukaisissa vuosikorjaustöissä sekä energiatehokkuuden lisäämiseen liittyvissä toimenpiteissä ja kehityshankkeissa. Tavoitteena on muun muassa sisäilmaolosuhteiden tiedolla johtamisen ja energiaseurannan kehittämisen edistäminen.

Lappeenrannan Toimitilat Oy:ssä käynnissä oleva rakennusomaisuuden hallintajärjestelmän uudistaminen omalta osaltaan tukee ylläpi-

don suunnitelmallisuuden lisäämistä. Ohjelmistokokonaisuuteen sisältyvä ylläpitojärjestelmä on käyttöön otettu vuonna 2024, mutta ohjelmistoa kehitetään edelleen vuonna 2025 yhteistyössä toimittajan kanssa. Tavoitteena on saada määräaikaishuollot ylläpitojärjestelmään vuoden 2025 aikana.

Lappeenrannan kaupunki on sitoutunut Kuntien energiatehokkuussopimuksen 2017–2025 mukaisesti energiankulutuksen vähentämiseen 7,5 % sopimuskauden aikana.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Toimiala voi ennakoida sekä ehkäistä riskien toteutumista ensisijaisesti tunnistamalla ja tiedostamalla riskit ja mittaamalla riskin toteutumista eri muuttujilla. Riskien tunnusluvut ja ennakkotoimenpiteet sovitaan ja määritetään osallistamalla riskikartoituksen päivitykseen. Riskejä arvioidaan myös hankekohtaisesti. Riskien arvioinnissa voidaan käyttää apuna herkkyystarkasteluja, jossa arvioidaan eri muuttujien toteutumisen vaikutuksia riskien toteutumiseen.

Riskien toteutumisen vaikutukset toimialalle voivat olla taloudellisia tai toiminnallisia. Riskit voivat toteutuessaan vaikuttaa kaupunkirakenteeseen tai alueen elinvoimaan. Riskien toteutumisen seurauksena investoinnit tai muut toimenpiteet voivat kohdentua epäedullisesti tai panostukset toimenpiteisiin voivat mennä hukkaan. Riskien arviointi on aina osa toiminnan suunnittelua ja ohjausta. Toimialan kannalta merkittävimmät riskit ovat:

- Yksityisten investointien väheneminen

- Toimialan tulee toimia aktiivisesti ja edistää investointien ohjautumista Lappeenrantaan ja siten minimoida riskin toteutumista.
- Toimialan strategiset toimenpiteet ja tavoitteet tähtäävät siihen, että Lappeenranta olisi toimintaympäristönä mahdollisimman houkutteleva kohde toteuttaa investointeja.
- Ennakoiva yleis- ja asemakaavoitus sekä investointeihin liittyvä sujuva lupavalmistelu edesauttavat investointien toteutumista.
- Kaupunkikeskustan elinvoiman heikkeneminen
  - Keskustan elinvoimaa on seurattava ja reagoitava saatuun palautteeseen.
  - Kaupunkikeskusta on Lappeenrannan käyntikortti. Tyhjä tontit ja liikehuoneistot, epäsiisteys ja kesken jääneet rakenteet ovat riski kaupunkikuvulle. Keskustan rakentamisessa ja ylläpidossa tulee pitää yllä korkeaa laatutasoa. Laatutaso tulee näkyä sekä omissa toiminnoissa että yksityisissä hankkeissa.
  - Kaupunkikeskustan elinvoima vaikuttaa koko Lappeenrannan kaupungin elinvoimaan. Viihtyisä kaupunkikeskusta lisää koko Lappeenrannan ja seutukunnan veto- ja pitovoimaa.
  - Keskusta-alueen liikenneyhteyksiä, pysäköintiä ja pääsyä kiinteistöille tulee kehittää kokonaisvaltaisesti kaikkiin ilmansuuntiin ottaen huomioon nopeasti yleistyneet, totuttua huomattavasti nopeammat liikumisvälineet (sähköpyörät, sähköpotkulaudat jne).
- Taloudelliset menetykset elinkeinoelämän investoinneista
  - Toimiala voi olla osallisena yksityiseen investointiin tähtäävässä hankkeessa. Investoinnin valmisteluun tai kaupungin osuuden toteuttamiseen voi kuluja resursseja.
  - Toimiala voi sopia tekevänsä samanaikaisesti omalle vastuulleen kuuluvia toimenpiteitä edistääkseen elinkeinoelämän investointeja. Yksityiset investoinnit voivat peruuntua tai lykkääntyä, jolloin kaupungin panos hankkeelle voi mennä osittain tai kokonaan hukkaan.
  - Riskin toteutuessa toimialan investoinnit kohdentuvat epätarkoituksenmukaiseen kohteeseen, vieden mahdollisuuden investoida johonkin toiseen kohteeseen.
  - Asiaan liittyviä riskejä voidaan pienentää sopimushallinnalla sitouttamalla sopimuksiin yksityinen investoija siten, että kaupungin etu tulee turvattu.
  - Riskiä voidaan myös minimoida siten, että investointihyöty on käytettävissä muuhun käyttötarkoitukseen.
- Sopimushallinnan puutteet
  - Sopimushallinnan puutteet voivat johtaa taloudellisiin tai toiminnallisiin puutteisiin tai häiriöihin. Pahimmassa tapauksessa toiminta voi keskeytyä tai seurauksena voi olla vahingonkorvausvaateita sopimusosapuolilta.
  - Sopimushallinta on vastuutettu siten, että sopimukseen on nimetty vastuuhenkilöt tai henkilön tehtäväkuvassa tai toimintasäännössä on annettu tehtäväksi hallita omaan tehtäväalueeseen liittyviä sopimuksia. M-Files ohjelma auttaa sopimusten hallinnassa.

- Henkilövaihdokset tai riittämättömät henkilöresurssit voivat aiheuttaa riskien toteutumisen. Pitkäaikaisissa sopimuksissa riskien toteutumisen todennäköisyys kasvaa. Henkilö- ja tehtävävaihdoksiin liittyvällä riittävällä perehdyttämällä voidaan pienentää riskin toteutumista. Myös sähköiset järjestelmät oikein käytettyinä voivat muistuttaa sopimukseen liittyvistä asioista.
- Ympäristövastuiden realisoituminen (pilaantuneet maat)
  - Ympäristöriskejä minimoidaan tekemällä riittävät selvitykset. Selvitykset tehdään maata hankittaessa, asemakaavoituksen ja lupavalmistelun yhteydessä.
  - Tiedostamattomien ja selvittämättömien ympäristöriskien toteutumisen vaikutukset ovat taloudellisia tai niistä voi aiheutua ympäristön tai pohjaveden pilaantuminen. Toteutuessaan ympäristöriskien hoitaminen on kallista. Ongelmallisia voivat olla onnettomuuksien jälkitorjuntatilanteet, jos jälkihoitotoimenpiteet eivät käynnisty riittävän ripeästi.
  - Yksityisten omistamilla mailla olevien pilaantuneiden maiden toissijainen kunnostusvastuu voi tuoda odottamattomia kustannuseriä kaupungille, jos alkupeleistä toimijaa ei saada kustannusvastuuseen ympäristön pilaamisesta. Samoin pohjavesien liuotinpitouksien selvittämisestä tulee kaupungille kustannuseriä, vaikka kaupunki ei ole ollut osallisena pohjavesien pilaantumiseen.
- Tarpeettomista toimitiloista ei päästä eroon
  - Tarpeettomista toimitiloista aiheutuu kustannuksia. Kustannukset kuormittavat muuta palvelutuotantoa, mikä rasittaa kaupungin taloutta. Tarpeettomat tilat

jäävät usein myös riittämättömälle hoidolle, jolloin rakennuksen arvo saattaa laskea tai rakennus voi menettää arvonsa kokonaan.

- Realisointiryhmän toiminta jatkuu ja toimintaprosessia on selkeä.
- Kohteita on myyty pääosin julkisen nettihuutokaupan kautta. Useita realisoitavia kohteita, sekä rakennuksia että kiinteistöjä, on myyty kaupunkikehityslautakunnan päätöksellä. Valmistelussa on useita kaavojen päivittämishankkeita kohteiden myymiseksi. Etenemistilannetta seurataan säännöllisesti.
- Korjausvelan kasvu
  - Korjausvelan kasvua voidaan hallita resursoimalla ja kohdentamalla korjaustoimenpiteet oikein. Strategias-
assa on myös päätetty, että kaupunkirakennetta tiivistetään, jolloin korjausvelan hoitamiseen jää käytettäväksi enemmän rahaa uudisrakentamisen sijaan.
  - Korjausvelan hoitamatta jättäminen voi aiheuttaa toimintahäiriöitä rakennuksissa ja verkostoissa. Rakennusten ja verkostojen käyttö voi vaarantua tai niissä voi esiintyä toimintahäiriöitä. Rakennetun omaisuuden arvo laskee, mikäli korjausvelkaa ei kyetä hallitsemaan, pahimmassa tapauksessa rakennusta tai verkostoa ei voida hyödyntää palvelutuotannossa.
  - Riittämätön korjausvelan hoitamiseen käytettävä rahamäärä tai väärin kohdistettu toimenpide voi johtaa korjausvelan kasvuun, ja pahemmassa tapauksessa siihen, että rakennus tai verkosto poistuu palvelutuotannon käytöstä.
- Ilmaston muuttuminen

- Ilmastonmuutoksesta johtuvat sään ääri-ilmiöt lisäävät rankkasateita, jäätyminen ja sulamisen vaihteluita sekä kevään sulamisvesistä johtuvia tulvia. Tämä kuormittaa rakennuksia ja yhdyskuntatekniikkaa enenevässä määrin sekä lisää katujen ja piha-alueiden kunnossapitokuluja
- Rekrytoinnit eivät onnistu
  - Rekrytoinnit voivat epäonnistua, mikäli haluttuun tehtävään ei saada riittävästi oikeanlaisia hakijoita tai tehtävään valitaan vääränlainen henkilö. Kaupungin imago ja vetovoima vaikuttavat siihen, kuinka houkuttelevana työssäkäyntipaikkana Lappeenranta koetaan. Lappeenranta maakunnan keskuskaupunkina on moniin avoinna oleviin tehtäviin riittävän vetovoimainen. Kaupunki kuntatyönantajana on niin houkutteleva, että tehtäviin on löydetty sopivat osaajat.
  - Hyväksi keinoksi on osoittautunut käyttää rekrytoinnin tukena soveltuvuusarviointeja.
  - Epäonnistunut rekrytointi voi olla pitkäaikainen ongelma ja sen korjaaminen voi olla vaikeaa. Vaikutukset ovat taloudellisia, inhimillisiä ja toiminnallisia.
- Hanketoiminnan riskit
  - Hanketoiminta sisältää toiminnallisia ja taloudellisia riskejä. Niiden realisoituminen on mahdollista, jos projektien ja hankkeiden hallinta pettää, tai kaikkia riskejä ei tunnisteta ennen hankkeen alkua riittävän tarkasti.
  - Riskejä vähennetään kouluttamalla hankkeita toteuttavaa henkilöstöä sekä parantamalla hankkeiden valmistelua ja seurantaa.
- Hankkeiden tarpeellisuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan. Hankeisiin osallistumista arvioidaan toimialan johtoryhmässä ja toimialojen ohjausryhmässä ennen hankkeeseen osallistumista.
- Talouden epävakauudesta johtuvat riskit
  - Rakennushankkeet saattavat viivästyä tai niitä ei ole vara toteuttaa kustannusnousun vuoksi.
  - Energian hinnannousun vaikutukset rakennuksien ja infran ylläpitoon sekä rakentamiseen sekä joukkoliikenteeseen.
  - Yleisen korkotason muutokset vaikuttavat investointien määrään
  - Inflaation mahdollinen kasvu voi nostaa palvelujen kustannuksia
  - Palvelutuottajan konkurssiriski, palvelutuottaja voi ajautua konkurssitilaan kesken sopimuskauden tai ennen rakennusurakan valmistumista.
- Uuden järjestelmän tai toimintamallin käyttöönottamiseen liittyvät riskit
  - Uuden järjestelmän tai toimintamallin määrittely jää vajavaiseksi tai se muuttuu kesken projektin
  - Uuden järjestelmän tai toimintamallin testaamiseen ja käyttöönottamiseen ei varauduta riittävästi
  - Uuden järjestelmän tai toimintamallin käytön aikaisia kuluja ja vaikutuksia ei täysin tunnisteta
  - Ei tunnisteta käytössä olevan järjestelmän tai toimintamallin kehittämismahdollisuuksia
  - Käytössä olevan järjestelmän tai toimintamallin vertailu uuteen tehdään vajavaisesti

Kasvun kaupunki

Tavoitteenamme on koko Lappeenrannan elinvoiman ja asukkaiden hyvinvoinnin kasvu. Toimimme ratkaisuhakuisesti ja asiakaslähtöisesti.

Edistämme yritysten toimintaedellytyksiä. Houkuttelemme osaavilla ja joustavilla palveluilla sekä monipuolisella tonttitarjonnalla. Tarjoamme yrityksille vetovoimaisen ja kilpailukykyisen toimintaympäristön. Kehittyvän yritystoiminnan toimintaedellytykset turvataan maanhankinnan, kaavoituksen ja infran rakentamisen keinoin. Teemme aktiivista sijoittautumistyötä yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Palvelemme yrittäjiä ja asukkaita joustavasti ja asiantuntemuksella. Sujuvat toimintatapamme ja lupaprosessit edistävät hankkeiden etenemistä. Teemme aktiivisesti yritysysteistyötä. Tuemme hankinnoilla paikallisten yritysten toimintaedellytyksiä. Edistämme energia- ja ympäristöalan kehittämistä yhdessä oppilaitosten ja yritysten kanssa tukemaan alueen elinvoimaa. Huolehdimme toimivasta infrasta, kunnossapidosta sekä laadukkaasta joukkoliikenteestä sekä muista liikkumisen palveluista.

Rakennamme viihtyisää, turvallista, terveellistä ja merkityksellistä asuinympäristöä, joka palvelee niin alueen asukkaita kuin matkailijoitakin. Kehitämme kaupunkikuvaa suunnitelmallisesti. Tavoitteenamme on elävä keskusta, keskustan vetovoima ja pitovoima, ympäristön ja julkisen katutilan viihtyisyys ja monipuolinen kaupunkikulttuuri ja palvelut. Kehitämme keskustaa ja keskustan kehää tapahtumien painopisteenä. Kehitämme kaupunkilaisille sekä matkailijoille suunnattuja uusia vetovoimakohteita keskustan tuntumassa. Huolehdimme myös laadukkaasta ja monipuolisesta viherympäristöstä. Merkityksellinen ympäristö vahvistaa asukkaiden hyvinvointia ja osallisuuden kokemuksia.

Uudistamme työllisyyspalveluja vahvistamalla yritys- ja sidosryhmäyhteistyötä. Tavoitteenamme on houkutella osaavaa työvoimaa ja tukea alueen yritysten toimintaedellytyksiä. Lisäämme yritysysteistyötä työllisyysasioissa. Kehitämme hautomo- ja kiihdyttämöpalveluja sekä huolehdimme avainasiakkuuksista. Teemme aktiivista yhteistyötä alueen oppilaitosten kanssa sekä tarjoamme mielenkiintoisia työ- ja harjoittelumahdollisuuksia nuorille.

Edistämme Lappeenrannan saavutettavuutta. Huolehdimme sujuvista ja monipuolisista kulkuyhteyksistä.

Kasvun kaupunki						
Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2025	Vastuu
Lisäämme kaupunki- keskustan elävyyttä ja vetovoimaa	Keskustan kehän asukasmäärä Kaupunkisuunnittelu	16 623 (2021)	17 500	20 000	Toteutamme keskustan rantojen kehittämissuunnitelmaa ja valmistelemme mm. Ainonkadun katusuunnitelmaa. Valmistelemme Simolantien II-alueen ja Linnoituksen kaavat KV:oon. Käynnistämme asemanseudun II-vaiheen kaavan. Rakennutamme sisäliikuntahallin sekä peruskorjaamme kirjaston. Kehitämme keskustan katu- ja viherympäristöä. Lisäämme monimuotoista kaupunkitaidetta. Aukioiden ja torien kehittämisessä toiminnan painopiste on uusien pidempikestoisten tapahtumien ideoimisessa ja toteuttamisessa. Lisäämme kadunvarsi-pysäköintiä.	KaKel
Tuemme yritysten kasvua	Kaikkien lappeenranta- talaisten yritysten liikevaihto (miljoonaa) Taloustutka	2.353 (10/2021)	2.500	2.700	Parannamme yritysten toimintaedellytyksiä. Jatkamme Pajarilan ja Mustolan alueen kaavoitusta ja yhdyskuntatekniikan kehittämistä. Pajarilan alueen rakentaminen käynnistyy vuoden aikana.	KaKel
Sujuvoitamme rakennusvalvonnan lupaprosessia	Rakennusluvan keskimääräinen käsittelyaika päivinä Rakennusvalvonta	35 (2020)	35	35	Sähköinen arkistointi on käytössä ja asiointipalvelu e-service on uusittu ja otettu käyttöön asiointi.fi palveluna. Lupapiirustusten verkkokaupan edellytykset on selvitetty. Pysähtyneiden hankkeiden tila selvitetään ja mahdollisesti lupakäsittely keskeytetään palauttamalla hakemus lupajärjestelmässä luonnostilaan. Loppukatselmoimattomat rauenneet ja raukene-massa olevat luvat pyritään saattamaan loppuun.	RakLa

Kestävä kaupunki

Tavoitteenamme on luoda kestävydestä elinvoimaa ja hyvinvointia asukkaille. Edistämme energia- ja ympäristöalan liiketoimintaa tarjoamalla yhteistyö- ja kokeilualustoja. Toimimme resurssiviisaasti ja tehokkaasti. Edistämme oman toimintamme kiertotaloutta. Kasvatamme asumisen jätteiden kierrätysastetta. Vähennämme Lappeenrannan kasvihuonepäästöjä, parantamaan pohjavesien tilaa sekä ilmanlaatua. Ilmanlaatua parannamme systemaattisesti sekä liikennejärjestelmän että teollisuuslaitosten kanssa. Lisäämme luonnonsuojelualuiden määrää ja pyrimme pysäyttämään luontokadon.

Huolehdimme asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen osallisuudesta ja vuorovaikutuksesta suunnitteluhankkeissa. Kehitämme uusia ratkaisuja asukkaiden ja yritysten välisen yhteistyön tekemiseen. Vauhditamme asukkaiden ja yritysten toimenpiteitä ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa. Yhteistyöllä vahvistamme alueen kulttuuriperintöä.

Tiivistämme kaupunkirakennetta. Hankimme maata pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti. Panostamme maanhankintaan yhdyskuntarakenteen sisältä, mutta mahdollistamme uusien yritysalueiden kehittämisen rakenteen reuna-alueilla. Tarjoamme monipuolisia tontteja eri tarpeisiin, myös uusille energia- ja ympäristöhankkeille. Vaalimme rakennettua kulttuuriympäristöä ja hyödynnämme olemassa olevaa rakennuskantaa. Huolehdimme yhtenäisestä ja monipuolisesta viheralueverkostosta ja sujuvista kevyen liikenteen reiteistä. Kehitämme ja kunnossapidämme virkistysreittejä sekä vahvistamme luonnon monimuotoisuutta muun muassa suojelualueita perustamalla ja lisäämällä hiilinieluja. Tuemme maaseudun elinvoimaisia kyläalueita yleiskaavoituksella ja lupavalmistelussa. Teemme yhteistyötä maaseututoimijoiden ja tutkijoiden kanssa mm. hiilinielujen käytön edistämässä.

Kehitämme kestävästä liikkumisesta mahdollisuuksia kaupunkilaisille sekä matkailijoille. Helpotamme joukkoliikenteen käyttämistä ja pyrimme yhtenäiseen lippu- ja maksujärjestelmään koko Etelä-Karjalan alueella. Tehostamme joukkoliikenteen suunnittelua ja laajennamme toimivalta-alueita mahdollisuuksien mukaan. Pyrimme yhdistämään joukkoliikenteen ja henkilökuljetuksen tarpeet. Parannamme pyöräilyn olosuhteita, jotta polkupyörä on kilpailukykyinen ja houkutteleva vaihtoehto. Panostamme kävelypainotteiseen keskusta, joka houkuttelee liikkumaan jalan. Etenemme kohti hiilineutraalia liikennejärjestelmää.

Kunnostamme vesistöjä erityisesti Pien-Saimaalla. Turvaamme kaavoituksen ratkaisulla puhtaan Saimaan ja muut vesistöt ja säilytämme vesistöjen virkistyskäytön hulevesien laadun hallinnan avulla. Monipuolistamme hulevesien hallintamenetelmiä ja lisäämme luonnonmukaisia sekä syntypaikalla toteutettavia ratkaisuja, jotka edistävät luonnon ja kaupunkiluonnon monimuotoisuutta. Viivytämme hulevesiä suunnitellusti puisto- ja metsäalueilla ennen vesien valumista vesistöihin. Minimoimme hulevesiputkiverkoston laajentamistarpeen.

Kehitämme ja kokeilemme uusia toimintatapoja ja ratkaisuja. Huolehdimme olemassa olevasta kaupungin omaisuudesta ja pidämme huolen, että yhdyskuntatekniikan korjausvelka ei pääse kasvamaan. Varaamme resursseja uusien vetovoimaisten yritystonttien rakentamiseksi myös kaupunkirakenteen ulkopuolelle. Parannamme liikenneturvallisuutta sekä liikenteen sujuvuutta. Kiinnitämme huomioita katujen kunnossapidon laatuun ja asukastyytyvyyteen.

Kestävä kaupunki						
Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2025	Vastuu
Parannamme Saimaan vedenlaatua	Sunisenlahden veden laatu, näkösyvyys (cm) Greenreality-palvelut	250 (2020)	280	350	Pien-Saimaan kunnostusohjelman laadinta ja toteuttaminen. Ohjelma sisältää toimenpiteet vesialueen hyvän tilan saavuttamiseksi. Huomioimme hulevedet kaavoituksessa yleis- ja asemakaavatasolla. Jalkautamme hulevesien hallinnan ohjelmaa kaupunkiorganisaatiossa.	KaKeL
Parannamme ilmanlaatua	Ilmanlaatuindeksi keskimääräisesti hyvää Lappeenrannan keskustan, Joutsenon keskustan, Tirilän, Ihalaisen mittauspisteillä (%) Ympäristötoimi	93 (2020)	95	97	Otetaan käyttöön uudet keskustan, Tirilän ja Ihalaisen hiukkasmittauslaitteet. Tiedotetaan asukkaita tulisijojen oikeista käyttötavoista. Jatketaan kadut ja ympäristön kanssa kevään katupölykauden torjuntatoimenpiteiden kehittämistä.	YmpLa
Kehitämme kestävästi liikkumisen edellytyksiä	Paikallisliikenteen matkustajamäärä (miljoonaa) Liikennejärjestelmä	1,19 (2020)	2,1	2,3	Markkinoimme joukkoliikennettä. Otamme käyttöön uusia maksumahdollisuuksia joukkoliikenteessä. Kehitämme pääpyöräilyväyliä ja toteutamme pyöräilykampanjoita. Lisäämme kaavoituksella joukkoliikenteen edullisuusvyöhykkeen asutusta.	KaKeL
Lisäämme luonnon monimuotoisuutta	Uudet luonnonsuojelualueet Lappeenrannassa (luonnonsuojelulla rauhoitettujen alueiden pinta-ala) Ympäristötoimi	2 047 ha (2020)	+50 ha/a	+750 ha	Toteutetaan luonnon monimuotoisuusohjelman tavoitteita siten, että sillä edistetään uusien luonnonsuojelualueiden syntymistä. Pidetään sidosryhmien kanssa metsänomistajille tilaisuus, jossa esitellään metsien suojelun mahdollisuuksia.	YmpLa

Koulutuksen kaupunki

Tavoitteenamme on vahvistaa Lappeenrannan houkuttelevuutta koulutus- ja opiskelukaupunkina. Osallistamme opiskelijoita kaupunkimme kehittämiseen ja tarjoamme heille mielenkiintoisia työ- ja harjoittelumahdollisuuksia. Tarjoamme tietoa ja asiantuntemusta kouluille ja päiväkodeille ympäristö-, yrittäjä- ja arkitekhtuurikasvatuksen edistämiseksi. Luomme päiväkodeille ja eri koulutusasteille turvallisen, viihtyisän ja houkuttelevan toimintaympäristön.

Kehitämme kampusaluetta ja koko opiskelukaupunkia oppilaitosten, yritysten ja asukkaiden tarpeet huomioiden. Laadukkaiden peruspalveluiden lisäksi kehitämme liikkumisen olosuhteita. Huolehdimme kampusalueen saavutettavuudesta. Varaudumme kampusalueen kasvuun. Vahvistamme yhteistyötä koulutusorganisaatioiden kanssa tarjoamalla yhteistyö- ja kokeilualustoja. Hyödynnämme vastavuoroisesti oppilaitosten ja opiskelijoiden osaamista. Edistämme koko kaupungin alueella olevien yritysten ja koulutusorganisaatioiden yhteistyötä sekä nuorten ja opiskelijoiden työllistymistä alueen yrityksiin. Kaupunkimme tarjoama koulutus-, tutkimus- ja osaajapotentiaali ovat keskeisessä roolissa sijoittumistyössä.

Vahvistamme henkilöstömme ratkaisukeskeistä asiakaspalveluosaamista ja palvelujen saavutettavuutta, jotta voimme palvella asiakkaita paremmin muuttuvassa kansainvälisessä toimintaympäristössä. Pidämme yllä osaamista ja huolehdimme henkilökuntamme osaamisen laajentamisesta monipuolisten palvelujen tuottamiseksi. Koulutuksen kaupunkina olemme sähköisten palvelujen edelläkävijä.

Koulutuksen kaupunki						
Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2025	Tavoite 2037	Keskeisin toimenpide 2025	Vastuu
Vahvistamme kampusalueen houkuttelevuutta	Kampusalueen asukasmäärä Kaupunki-suunnittelu	720 (2021)	760	1 200	Kampuksen asuinalueen asemakaavoituksen valmistelua jatketaan. Sammontalo valmistuu ja otetaan käyttöön. Alueen kestävä liikuttamisen olosuhteita parannetaan mm. kevyen liikenteen kulkuyhteyksien osalta.	KaKeL
Lisäämme ympäristökasvatusta	Biojätteen osuus kiinteistöjen kuivajätteistä (%) Ympäristötoimi	30 (2020)	22	15	Asukaslähtöisten ratkaisujen kartoittaminen (kannustaminen, biojätepussien jakaminen, neuvonta ja muut ratkaisut) ja näiden testaaminen biojätteen lajittelun tehostamiseksi koealueilla. Biojätteen erilliskeräyksestä tiedottaminen yhdessä Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy:n kanssa.	YmpLa
Lisäämme yhteistyötä alueen koulutusorganisaatioiden kanssa	Yhteishankkeiden lukumäärä Toimiala	15 (2021)	18	30	Jatkamme ja syvennämme yhteistyötä eri koulutusorganisaatioiden kanssa esimerkiksi lukiolaisten, teollisen muotoilun opiskelijoiden, taideopiskelijoiden ja projektikursseilaisien kanssa. Lisäksi toteutamme useita yhteishankkeita. Yhteistyö ja hankkeet ovat edenneet erityisesti LAB:n taidekoulutuksen ja lukioiden kanssa.	KaKeL
Ylläpidämme ja kehitämme rakennusvalvonnan henkilökunnan ja päätöksentekijöiden erityisosaamista	Muuttuneet päätökset oikeusasteissa Rakennusvalvonta	0 (2020)	0	0	Henkilökunta koulutetaan tulevan uuden rakentamislain ja -asetusten osajiksi. Rakentamislaki voimaan 1.1.2025.	RakLa

Kaupunkikehityksen yhteiset 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-555	-771	-691	-691
Toimintakate	-555	-771	-691	-691

Kaupunkisuunnittelu 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	326	326	326	326
Toimintakulut	-1 829	-1 855	-1 855	-1 855
Toimintakate	-1 503	-1 528	-1 528	-1 528

Maaomaisuuden hallinta 1000				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	6 891	6 938	6 938	6 938
Toimintakulut	-2 970	-3 010	-3 010	-3 010
Toimintakate	3 921	3 928	3 928	3 928

Kadut ja ympäristö 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 274	1 299	1 294	1 294
Toimintakulut	-16 064	-16 556	-16 646	-16 646
Toimintakate	-14 790	-15 257	-15 352	-15 352

Kaupunkikehitys yhteensä 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	8 492	8 564	8 559	8 559
Toimintakulut	-21 419	-22 192	-22 202	-22 202
Toimintakate	-12 927	-13 628	-13 643	-13 643
Poistot	-300	-360	-400	-400
Kehys	-13 227	-13 988	-14 043	-14 043

Maaomaisuuden tuotot yhteensä 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 500	1 000	1 000	1 000
Toimintakulut	-453	-200	0	0
Toimintakate	1 047	800	1 000	1 000

Rakennusvalvonta yhteensä 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	853	545	825	825
Toimintakulut	-875	-859	-859	-859
Toimintakate	-22	-314	-34	-34

Kaupunkikehitys (pl. tilakeskus) yhteensä 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	10 845	10 109	10 384	10 384
Toimintakulut	-22 747	-23 251	-23 061	-23 061
Toimintakate	-11 902	-13 142	-12 677	-12 677
Poistot	-300	-360	-400	-400
Kehys	-12 202	-13 502	-13 077	-13 077

Tilakeskus yhteensä 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	42 697	41 471	41 397	41 397
Toimintakulut	-22 813	-21 098	-20 727	-20 727
Toimintakate	19 884	20 373	20 670	20 670
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 900	-3 400	-4 600	-5 200
Vuosikate	16 984	16 973	16 070	15 470
Poistot	-8 600	-9 000	-11 200	-12 100
Kehys	8 384	7 973	4 870	3 370

Maakunnallinen palvelutoiminta

Lappeenrannan kaupungin hankintapalvelut

Toiminnan kuvaus

Lappeenrannan kaupungin hankintapalvelut toimii maakunnallisena yhteishankintayksikkönä, joka kilpailuttaa Lappeenrannan kaupungin erillishankintojen lisäksi maakunnallisesti yhteisesti sovitut maakunnalliset yhteishankinnat. Hankintapalvelut vastaa maakunnallisen hankintayhteistyön ohjausryhmässä sovittujen yhteishankintojen kilpailuttamisesta, päätöksenteosta sekä sopimustenhallinnasta. Hankintapalvelut tarjoaa sopimusosapuolille paitsi mahdollisuuden osallistua maakunnan yhteishankintoihin, myös resurssiensa puitteissa hankintoihin liittyvää asiantuntijapalvelua. Asiantuntijapalvelut toteutetaan antamalla konsultaatiota ja tukea toimialoille sekä jäsenyhteisöille näiden omien hankintojen suunnittelussa, kilpailuttamisessa ja hankintoihin liittyvässä päätöksenteossa.

Hankintapalvelun toiminta rahoitetaan jakamalla toiminnasta aiheutuvat kustannukset yhteistoimintasopimuksen sekä palveluneuvotteluiden mukaisesti. Maakunnalliset toimijat maksavat 43,3 % hankintapalvelun kustannuksista, loput jakaantuu Lappeenrannan kaupungin, Lappeenrannan Toimitilat Oy:n ja Lappeenrannan asuntopalvelu Oy:n kesken. Kustannukset laskutetaan sopijapuolilta neljännesvuosittain talousarvion mukaisesti. Kustannukset tasataan vuosittain talousarvion toteutuman mukaisesti, mikäli talousarvion toteutuma poikkeaa merkittävästi (+/- 10 %) talousarviosta. Maksuosuudet määritellään vuosittain järjestettävissä palveluneuvotteluissa.

Taloussuunnitelma 2025–2027

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Sopimuksen mukaisen toiminnan lisäksi painopisteenä on Lappeenrannan kaupungin strategian toteuttaminen hankinnoissa. Hankintojen aikaistaminen, suunnitelmallisuus ja vuoropuhelu toimijoiden kanssa siten, että hankinnan suunnittelussa huomioidaan innovatiivisuus, ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen vastuu ja elinvoimaisuus tavalla, joka lisää kustannustehokkuutta ja tuottavuutta.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Hankintojen suunnitelmattomuus sekä valmistelemattomat hankinnat tuovat riskin niiden toteuttamiseksi, hankintalain mukaisesti ja aikataulullisesti. Nämä luovat epävarmuustekijöitä laadukkaille kilpailutuksille sekä kilpailutuksien aikatauluihin, mikä voi johtaa hankkeiden viivästymisiin.

Lappeenrannan hankintapalvelut 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	542	560	560	560
Toimintakulut	-542	-560	-560	-560
Toimintakate	0	0	0	0

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

Toiminnan kuvaus

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi hoitaa kuntien ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtäviä seudullisesti Lappeenrannan kaupungin ja Länsi-Saimaan alueella. Sen lisäksi ympäristötoimen ympäristökehitys toteuttaa ilmasto-, kiertotalous-, vesistö- ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä toimenpiteitä Lappeenrannan kaupungin alueella.

Lappeenrannan kaupungin ympäristökehitys toteuttaa ja ohjaa ilmastomuutokseen liittyviä kehitystehtäviä kaupunkikonsernin, yritysten ja asukkaiden tarpeisiin. Tehtävänä on Ilmasto-ohjelman seuranta ja toteutus sekä EU:n hiilineutraalien ja älykkäiden kaupunkien sopimuksen toteutus.

Lappeenrannan kaupunki on kiertotalouden edelläkävijäkaupunki. Ympäristökehityksen tehtävänä on seurata ja edistää kiertotalouden tiekarttojen toteuttamista sekä edistää kiertotalouden ratkaisuja kaupungin alueella.

Ympäristökehitys vastaa vesistökunnostustoimenpiteiden toteuttamisesta erityisesti Pien-Saimaalla. Lappeenrannan kaupungin kansainvälisten kestävän kehityksen verkostojen toiminnan ja sitoumusten seuranta toteutetaan ympäristökehityksen toimesta vuosittain.

Tehtävien toteuttamiseksi ympäristökehitys toimii yhteistyössä erisidosryhmien kanssa ja toimii erityisesti yritysten kanssa yhteistyössä tavoitteiden toteuttamiseksi. Ympäristökehitys toimii yhteistyössä eri kuntien kanssa koko maakunnan alueella.

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluvat peruseläinlääkäripalvelut, eläinten terveyden- ja hyvinvoinnin valvonta, terveydensuojelu-, tupakkavalvonta- ja elintarvikevalvontaviranomaisen tehtävät. Valvonta on suunnitelmallista ja säännöllistä, ja se perustuu jatkuvaan riskien arviointiin. Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi varaudutaan valituksiin ja epäilyihin liittyvään valvontaan sekä häiriötilanteiden hoitamiseen. Peruseläinlääkäripalvelut tulee tarjota ympärivuorokautisesti vuoden jokaisena päivänä. Virkaeläinlääkärit toimivat lisäksi eläinsuojelu- sekä eläintautiviranomaisina. Terveydensuojelu- ja tupakkavalvontaviranomaisen tehtäviin sisältyvät tilojen terveellisyden turvaaminen, talousveden ja uimaveden laatu, tupakanmyynnin ja tupakointikieltojen valvonta sekä yleinen ohjaus ja neuvonta. Elintarvikevalvontaan kuuluu toiminnan valvonta ja toimijoiden ohjaus pelloilta pöytään ketjun jokaisessa vaiheessa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii paikallisena ympäristönsuojelun edunvalvojana. Tehtävät käsittävät valvonta- ja lupamennettelyjä, ympäristötilan seuranta ja edistämistä. Valvonta- ja lupamennettävistä on määrätty ympäristönsuojelu-, maa-aines-, jäte-, vesilaisissa sekä useissa muissa ympäristölainsäädäntöön liittyvissä säädöksissä. Ympäristönsuojelu seuraa, tutkii ja teettää selvityksiä ympäristön tilasta: ilmanlaatu, luonnon monimuotoisuus, pinta- ja pohjavesien tila sekä ympäristömelu. Ympäristönsuojeluviranomaisen

tehtävänä on suunnitella ja kehittää sekä ohjata ja neuvoa ympäristönsuojelua yhteistyössä kuntien, muiden viranomaiset ja yhteisöjen kanssa.

Taloussuunnitelma 2025–2027

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen kuntien välinen sopimus uusitaan. Jatketaan maakunnallista yhteistyötä yksittäisten erillisten tehtävien toteuttamiseksi yhteistyöllä erityisesti Imatran seudun ympäristötoimen kanssa.

Ilmastonmuutokseen liittyen 2025 aikana valmistellaan EU:n ilmastoneutraalien ja älykkäiden kaupunkien ohjelmaan perustuen investointiohjelmaa kaupungille ilmastotoimenpiteiden rahoittamiseksi. Jatketaan varautumista ilmastonmuutokseen muun varautumistyön yhteydessä. Ilmasto-ohjelman toteuttamisessa painotetaan liikenteen päästöjen vähentämistä, rakennusten energiatehokkuustoimenpiteiden edistämistä sekä hiilinielujen toteuttamista.

Varaudutaan kuntien energiatehokkuussopimuksen (KETS) jatkokauteen. Lisäksi ympäristökehitys toteuttaa Etelä-Karjalan Energianeuvontaa koko maakunnan alueella. Kiertotalouden osalta edistetään asumisen jätteiden, ja siellä erityisesti biojätteiden hyötykäyttöasteen nostoa, jakamistalouden palvelujen edistämistä sekä rakennusjätteiden materiaalitehokkuuden kasvattamista.

Pien-Saimaan kunnostamisen osalta etsitään rahoitusta Pien-Saimaan kunnostuksen jatkamiseksi. Kokeillaan myös biohiilen ja puun

käyttöä vesistökuunnostusrakenteissa. Neuvotaan, tiedotetaan ja viestitään vesistön kunnostuksesta Pien-Saimaalla.

Toiminnan tukena on monipuolinen hanketyö, missä vuoden 2025 aikana painottuu kansainvälisen rahoituksen hyödyntäminen. Tässä hyödynnetään Lappeenrannan kaupungin edelläkävijäasemaa EU:n Mission Label saavutusta sekä Green Leaf voittoa.

Ympäristökehitys osallistuu myös työ- ja elinkeinoministeriön vihreän sähköistämisen ekosysteemisopimuksen toteutukseen, Greenreality Networkin toimintaan sekä Greenreality -brändin kehittämiseen sekä viestintään.

Kansainvälisten ja kansallisten verkostojen toiminnan seuranta tehdään sitoumusten seurannalla ja raportoinnilla. Verkostoja hyödynnetään osallistumalla erityisesti FISU-verkoston ja HINKU-verkoston kansallisiin tapahtumiin sekä Green Leaf -verkoston, Green City Accord, EU:n hiilineutraalien ja älykkäiden kaupunkien, ICLEI:n ja Covenant of Mayors tapahtumiin.

Ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu toteuttavat valvontaohjelmien ja -suunnitelmien asettamia tavoitteita.

Ympäristöterveydenhuollon osalta alkaa uusi monivuotinen valvontaohjelmakausi 2025–2028. Valvontaohjelmakauden teemana on vaikuttava valvonta ja ydintehtävät. Näitä edistetään toteuttamalla tietoperusteista valvontaa, parantamalla edelleen osaamista ja varautumalla häiriötilanteisiin. Valvontaohjelman tavoitteet kirjataan tarkemmin valvontasuunnitelmaan. Valtion aluehallinnon muutos tuo rakenteellisia muutoksia ympäristöterveydenhuollon ohjaukseen. Terveystieteiden kokonaisuudistushanke on käynnissä. Ympäristöterveydenhuolto toteuttaa laadunhallintaa edelleen sekä

osallistuu valtakunnallisiin interkalibrointeihin ja suorittaa sisäisiä auditointeja.

Eläinlääkintähuollon osalta Lappeenrannan pieneläinvastaanoton tiloja laajennetaan keväällä 2025. Remontin ajaksi eläinlääkäripalvelut siirtyvät väistötiloihin. Kokonaan uudistettu eläinlääkintähuoltolaki tuo suuria muutoksia eläinlääkäripalvelujen järjestämiseen. Laki tulee voimaan vuoden 2026 alussa, joten muutosvalmistelut on tehtävä vuoden 2025 aikana.

Ympäristönsuojelu jatkaa vireillä olevien hallintopakkoasioiden käsittelyä. Tällä on merkittävä vaikutus lupavalmisteluun, määräaikaishallinnon, ympäristötilan seurannan ja edistämiseen liittyvän ajankäytön jakautumiseen. Teettämiskustannukset voivat vuonna 2025 olla merkittäviä.

Pohjavesien suojeluun liittyen laaditaan Lappeenrannan pohjavedensuojelusuunnitelma ja jatketaan pohjavesialueella olevien poltonesteen jakeluasemien riskinarvioinnin valvontaprojektia, joka edellyttää yhteistyötä kaupunkisuunnittelun ja ELY-keskuksen kanssa. Ranta- ja pohjavesialueilla olevien hajajätevesijärjestelmien, jotka eivät täytä lainsäädännön vaatimuksia, valvontaa toteutetaan erilliseen suunnitelmaan perustuen. Vesihuoltolain mukaiset määräaikaisten vapautuspäätökset käydään läpi ja laaditaan suunnitelma kohteiden valvomiseksi. Valmistellaan Lappeenrannan meluntorjunnan edistämissuunnitelman päivittäminen vuosille 2026–2030. Toteutetaan elintarvikeyrityksiin elintarvikejätteen kirjanpitoon liittyvää valvontaprojektia. Vuonna 2025 otetaan käyttöön sähköinen lupa-asioiden hakemusjärjestelmä sekä jatketaan ympäristönsuojelun valvontatietojärjestelmän täydentämistä.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskit ovat pääosin kuvattu toimialan yhteisessä osassa. Resurssien vaje voi aiheuttaa toisaalta virheitä viranomaistehtävissä, mikä voi johtaa korvausvastuuseen tai lupatulojen budjetoitua vähäisempään kertymään. Valvontatehtävistä saatavien tulojen kertyminen voi pienentyä tehtävien lisääntyessä, kuten esimerkiksi lainsäädännön muutosten kautta tai laajan erityistilanteen takia. Jäte- tai ympäristönsuojelulain mukaan hallintopakkona tehtävien puhdistettavien kohteiden menojen perintä voi olla tuloksetonta ja aiheuttaa arvaamattomia kuluja. Eläinlääkintähuollossa mahdollinen heikko sijaistilanne voi aiheuttaa katkoksia palvelutuotannossa ja eläinten hoidossa voi syntyä virheitä. Nämä voivat johtaa myös korvausvastuuseen.

Ympäristökehityksen osalta hanketoiminnasta voi aiheutua ennalta-arvaamattomia kuluja. Toisaalta toiminta tuo säästöjä esimerkiksi energiakustannuksissa.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	4 353	4 484	4 484	4 484
Toimintakulut	-4 353	-4 484	-4 484	-4 484
Toimintakate	0	0	0	0

Etelä-Karjalan maaseututoimi

Toiminnan kuvaus

Etelä-Karjalan maaseututoimi hoitaa kunnan maaseutuelinkeinovi-
ranomaiselle laissa säädetyt maataloustukikäsittelyt, riistavahinko-
arviot ja hukkakauravalvonnat. Lisäksi maaseututoimi ylläpitää eläin-
tenpitäjä- ja hukkakaurarekistereitä. Maaseututoimen tehtävänä on
myös toimialaansa liittyvän lainsäädännön tavoitteiden edistäminen,
asiakkaiden neuvonta ja maaseudun toimintamahdollisuuksista tie-
dottaminen. Toimintaa ohjaa Ruokavirasto ja sen maksajavirastoso-
pimus. Tukiin liittyviä päätöksiä tehdään vuosittain noin 5.000–
6.000. Etelä-Karjalaan maksettujen maataloustukien määrä on noin
35 miljoonaa euroa vuodessa. Maaseututoimella on seitsemän toi-
mipistettä, joissa työskentelee 11 viranhaltijaa.

Taloussuunnitelma 2025–2027

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Uusi maaseutuohjelma CAP27 ja rahoituskausi alkoi tammikuussa
2023. Alkanut rahoituskausi kestää vähintään vuoteen 2027 asti. Toi-
minnan pääpaino on laadukkaassa asiakaspalvelussa, jolla varmisteta-
aan tukihakujen sujuvuus. Tilaluku pysynee samansuuruisena,
mutta kotieläintilojen määrän odotetaan edelleen laskevan. Vuo-
desta 2023 alkaen tukia voi hakea vain sähköisesti, jolloin asiakaspal-
velun luonne on muuttunut. Tämän vuoksi maaseutuhallinnossa rek-
rytointitarve eläköityvien tilalle on vähäistä.

Uuden maaseutuohjelmakauden (CAP27) myötä otettiin käyttöön
satelliittiseuranta. Satelliittiseurannalla seurataan eräiden tukiehto-
jen noudattamista, esimerkiksi nurmen niittoa tai laidunnusta. Satel-
liittiseurannan selvityspyyntöjen käsittely sekä viljelijöiden neuvonta
selvityspyyntöihin vastaamisessa vaativat osaamista ja laadukasta
asiakaspalvelua. Lisäksi satelliittiseurannan luonne on muuttanut
henkilöstön työnkuvaa enemmän hallinnollisen tarkastelun suun-
taan. Mitä useampia tukiehtoja viedään satelliittiseurannan tarkas-
teluun kauden aikana, sitä enemmän se vaatii tuenhakijoiden koulu-
tusta ja neuvontaa.

Henkilöstön ja asiakkaiden koulutusta tehdään yhdessä Haminan ja
Kouvolan maaseutupalvelujen sekä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen
kanssa. Rahoituskauden ehtojen monimutkaisuus sekä esimerkiksi
satelliittiseuranta ovat tiivistäneet yhteistyötä Haminan ja Kouvolan
maaseutupalvelujen sekä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kanssa ja
tämä jatkuu tulevinakin vuosina.

Vuodesta 2023 alkaen tuenhakija voi peltotukien osalta muuttaa tu-
kihakemustaan lokakuun alkuun asti. Syysilmoituksella on myös oma
muutosaikansa, jolloin tuenhakija voi muuttaa syysilmoitustaan. Sa-
telliittiseurannan pohjalta tuenhakijoita voidaan opastaa muutta-
maan tukihakemustaan vastaamaan satelliittiseurannan havaintoja.

Maaseututoimessa pyritään lisäämään maaseudun kehittämistoim-
intaa CAP27-kaudella. Tätä toteutetaan esimerkiksi hanketoimin-
nalla. Tämä vaatii uudenlaista osaamista maaseututoimessa. Kehit-
tämistoiminnan lisääminen on aloitettu verkostoitumalla alueen
maaseudun kehittäjien kanssa. Tätä yhteistyötä jatketaan tulevina-
kin vuosina.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Uuden CAP27-ohjelmakauden sisällön vakiintumattomuus tuo omat haasteensa niin järjestelmien kuin erilaisten tehtävien osalta. Muutoksia ja tarkennuksia ehtoihin on tulossa myös vuoden 2025 aikana jatkavien maatilojen keskipeltoalan odotetaan kasvavan. Suuremmilla tiloilla maataloustukien hallinta on monimutkaisempaa ja taloudelliset riskit ovat suuria. Tämä kasvattaa henkilöstön osaamisvaatimuksia.

Maaseututoimella on yhteistoimintasopimus Haminan maaseutupalvelujen kanssa tukimaksujen hoitamiseksi tilanteissa, joissa jostain syystä oman maaseututoimen toiminta olisi estynyt. Merkittävä riskienhallintakeino maaseututoimessa on tehtävien eriyttäminen, mikä tarkoittaa sitä, että sama henkilö ei voi osallistua tukipäätösvalmistelun peräkkäisiin vaiheisiin.

Etelä-Karjalan maaseututoimi 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	776	786	786	786
Toimintakulut	-776	-786	-786	-786
Toimintakate	0	0	0	0

Lappeenrannan seudun joukkoliikenne

Toiminnan kuvaus

Lappeenrannan seudun joukkoliikenteen tehtävänä on tieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena järjestää Lappeenrannan ja Imatran joukkoliikenne lainsäädännön vaatimusten sekä kaupunkien keskinäisen sopimuksen mukaisesti.

Lappeenrannan seudun joukkoliikenteen toiminnasta vastaa Lappeenrannan seudun joukkoliikennelautakunta. Seudullisen joukkoliikenteen järjestämiseen kuuluvat joukkoliikenteen suunnittelu, järjestäminen ja hankinnat, Imatran ja Lappeenrannan välisen liikenteen palvelutasosta päättäminen sekä kaupunkien sisäisen liikenteen palvelutason vahvistaminen kaupunkien palvelutasotavoitteiden mukaisesti. Lappeenrannan seudun joukkoliikennelautakunta päättää myös joukkoliikenteen toimeenpanosta sekä reiteistä, aikatauluista, lipputuotteista ja hinnoista. Lappeenrannan seudun joukkoliikenne edistää joukkoliikennettä tukevien matkaketjujen toteuttamista järjestämällä edellytyksiä eri kulkumuotojen kohtaamiselle. Lisäksi joukkoliikenteen tiedottaminen, markkinointi sekä yhteisen brändin kehittäminen sekä joukkoliikennettä koskevien lausuntojen antaminen kuuluvat vastuualueen tehtäviin.

Lappeenrannan seudun joukkoliikenne järjestää myös Lappeenrannan koulukuljetukset ja tekee niihin liittyvät päätökset ja lausunnot.

Taloussuunnitelma 2025–2027

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Lappeenrannan seudun joukkoliikenne aloitti toimintansa vuoden 2024 alusta. Sitä ennen kaupungit ovat vastanneet itse oman alueensa joukkoliikenteen järjestämisestä. Vuodelle 2025 painopisteinä on hoitaa Imatran paikallisliikenteen kilpailutus sekä parantaa seudullisen viranomaisen toimintamalleja. Lisäksi laadimme seudullisen joukkoliikennesuunnitelman.

Joukkoliikenteen kustannukset ovat tasoittuneet aikaisempien vuosien suurista indeksikorotuksista. Pyritään tekemään houkuttelevia tarjouspyyntöjä pitämällä markkinavuoropuheluita liikennöitsijöiden kanssa, jotta saadaan useita tarjouksia ja kustannustehokkaita hintoja. Pyritään jatkamaan Lappeenrannan paikallisliikenteen matkustajamäärän kasvua.

Joukkoliikenteessä kehitetään lippu- ja maksujärjestelmää ja otetaan käyttöön uusia maksamisen vaihtoehtoja. Lappeenrannan koulukuljetuksien osalta selvitetään mahdollisuudet kuljetuksien suunnittelu- ja järjestelmän hankintaan.

Lappeenrannan kaupunki on päivittänyt vuonna 2024 kestävän liikumisen ohjelman joukkoliikenteen toimenpiteiden osalta. Lappeenrannan seudun joukkoliikenne jatkaa toiminnan kehittämistä kyseisen ohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden mukaisesti.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Joukkoliikenteen taloussuunnittelu on haastavaa. Seudullinen viranomaisomainen on toiminut vasta vuoden 2024 alusta. Henkilöliikenteen arvonlisävero nousee vuoden 2025 alusta, sen vaikutuksesta matkustajamäärät voivat tippua. Valtionavustuksilla on katettu joukkoliikenteen kustannuksia. Mahdollista on, että valtionavustukset tulevat tippumaan lähivuosina.

Koko joukkoliikennealueella on vuoroja, joissa linja-autot ovat aivan täynnä, tämä vaikuttaa asiakastyytyvyyteen negatiivisesti. Joukkoliikenteen talous ei mahdollista lisäautojen hankintaa kaikille vuoroille.

Joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmän uudistamishankkeessa on ollut haasteita, eikä uutta järjestelmää ole saatu otettua käyttöön vuoden 2024 aikana. Mikäli uusi järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2025 aikana, on mahdollista, että siinä on käyttäjälle näkyviä haasteita.

Lappeenrannan seudun joukkoliikennelautakunta päättää joukkoliikenteen hankinnoista ja vastaa siitä, että kaupunkien maksuosuudet riittävät toiminnan rahoittamiseen. Riskinä on, että maksuosuudet eivät riitä kattamaan kuluja. Tähän voi vaikuttaa myös kustannustason nousu hankintoja tehdessä tai Imatran kaupungin päätös pienentää maksuosuutta.

Lappeenrannan seudun joukkoliikenne 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	12 968	13 148	13 148	13 148
Toimintakulut	-12 968	-13 148	-13 148	-13 148
Toimintakate	0	0	0	0

Etelä-Karjalan työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut

Toiminnan kuvaus

Etelä-Karjalan työvoima- ja maahanmuuttopalvelujen lautakunta vastaa työvoimapalvelujen järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) tarkoitettujen julkisten työvoimapalvelujen sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (681/2023) tarkoitettujen kotoutumista edistävien toimenpiteiden järjestämisestä. Lautakunnan alaisena työvoimaviranomaisena toimii Etelä-Karjalan työllisyysalue ja palveluista käytetään nimitystä Etelä-Karjalan työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut. Etelä-Karjalan kuntien yhteistoimintasopimuksen mukaan Lappeenrannan kaupunki toimii vastuukuntana.

Etelä-Karjalan työllisyysalueen henkilöstö määrä on noin 140 henkilötyövuotta. Pysyvät toimipaikat sijaitsevat Lappeenrannassa ja Imatralla. Palvelupisteitä on tarvittaessa myös muissa kunnissa. Luumäen, Rautjärven ja Taipalsaaren kunnantaloilta on vuokrattu työtilaa. Palvelua tuotetaan sekä lähi- että etäpalveluina asiakkaiden tarpeen mukaan. Kuntien lähi- ja etäpalvelupisteitä pilotoidaan ja kehitetään yhteistyössä kuntien kanssa asiakastarpeet huomioiden.

Etelä-Karjalan työllisyysalue järjestää työvoimapalveluiden järjestämislain mukaisina julkisina työvoimapalveluina henkilö- työnantaja ja yritysasiakkaille seuraavia palveluita:

- työnvälityspalvelut
- tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut
- valmennus
- työvoimakoulutus
- muutosturvakoulutus
- asiantuntija-arvioinnit

- koulutus- ja työkokeilu
- työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu
- työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset.

Etelä-Karjalan työllisyysalue vastaa työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallista, jossa työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömän monialaisen palvelutarpeen, suunnittelevat ja yhteensovittavat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelut kokonaisuuksiksi sekä vastaavat, työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta. Työllisyysalue myös organisoii alueen alle 30-vuotiaille nuorille riittävän ja nuorten tarpeisiin vastaavan matalan kynnyksen yhteispalvelun tiiviissä yhteistyössä paikallisten nuorille palveluja tarjoavien toimijoiden kanssa. Etelä-Karjalan työllisyysalue asettaa Etelä-Karjalan monialaisen tuen johtoryhmän ja nimeää henkilöt, jotka johtavat monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointia johtoryhmän asettamissa puitteissa.

Työllisyysalue vastaa myös kotouttamislain mukaisista kunnan järjestämisvastuulla olevista lakisääteisistä tehtävistä, joita ovat maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelut sisältäen pakolaisten vastaanoton ja kuntaan muuton alkuvaiheen järjestelyt sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation ja kotoutumiskoulutuksen järjestämisen. Työllisyysalue vastaa kotoutuja-asiakkaiden alkukartoituksen järjestämisestä ja kotoutumissuunnitelman laatimisesta, seurannasta ja tarkistamisesta. Lisäksi se huolehtii yhteistyössä alueen kuntien kanssa monialaisen yhteistyön koordinoinnista paikallistasolla sekä maakunnallisen kotouttamisohjelman ja toimenpideohjelman

laatimiseen, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan liittyvistä tehtävistä. Etelä-Karjalan työllisyysalue tarjoaa kunnille yleistä asiantuntija-apua ja konsultaatiota kotoutumiseen ja maahanmuuttoon liittyen.

Etelä-Karjalan työllisyysalueen henkilöstö ja organisaatio vastaa lakisääteisten palveluiden järjestämisestä. Tehtävän hoitamisessa Etelä-Karjalan työllisyysalue tekee tiivistä yhteistyötä alueen koulutus-, yritys- ja elinvoimapalveluihin liittyvien toimijoiden kanssa. Etelä-Karjalan työllisyysalue on organisoinut operatiivisen toimintansa kolmeen palvelualueeseen: yhteisten, monialaisten ja työvoimapalveluiden palvelualueisiin.

Etelä-Karjalan työllisyysalueen palvelujen järjestämisen ja tuottamisen lähtökohdat ovat:

- lakisääteisiä palveluja tuotetaan sekä itse että ostopalveluna
- ostopalveluilla tuotetaan asiakkaiden ja elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden tarpeita vastaavia kustannustehokkaita, vaikuttavia ja saavutettavia palveluita
- henkilöstö on työllisyysalueen ensisijainen palvelu ja voimavara
- toimiva maakunnallinen palveluekosysteemi mahdollistaa palveluiden täysimääräisen hyödyntämisen sekä palveluiden kehittämisen alueen tarpeita vastaavaksi.

Etelä-Karjalan työllisyysalueen palvelustrategia on laadinnassa ja se päivitetään vuoden 2025 aikana seuraavalle valtuustokaudelle. Koko maakunnan kattavien työllisyys- ja maahanmuuttopalvelujen suunnittelussa ja toimeenpanossa sitoudutaan Lappeenrannan kaupunginvaltuuston (2021) hyväksymiin kaupungin toimintaa ohjaaviin LPR2037 -strategian päälinjauksiin. Työllisyysalue rakentaa keskeisiä menestystarinoita ja vaikuttaa koko maakunnan elinvoimaan

ja työllisten määrään houkuttelemalla uusia asukkaita opiskelemaan, työllistymään ja yrittämään. Samalla vaikutetaan alueella jo asuvan väestön mahdollisuuksiin lisätä omaa hyvinvointia ja työllisyyttä. Etelä-Karjalan työllisyysalue palvelee asiakkaita, sekä kehittää ja toteuttaa tehtävänsä rohkeasti, yhdessä ja eteenpäin katsoen.

Vuonna 2025 Etelä-Karjalan työllisyysalue vastaa Lappeenrannan kaupungin strategian valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumiseen konsernihallinnon yhteisiin palveluihin kirjatusen tavoitteen 'Edistämme työllisyysasteen suotuisaa kehitystä' kautta. Tässä keskeisimpänä toimenpiteenä on työllisyyspalvelujen sujuva siirtyminen valtiolta kaupungille. Työllisyysalueen päätavoitteena on siirtymävaiheen onnistuminen. Työllisyysalue suunnittelee ja toteuttaa henkilöstön, asiakkuuksien ja palvelujen siirron siten, että asiakkaiden palvelut jatkuvat katkeamatta, palveluiden saatavuus ja käyttöaste ovat hyvällä tasolla. Työllisyysalueen henkilöstö perehdytetään uuteen toimintaympäristöön. Toimivat verkostot säilytetään ja verkostotyötä vahvistetaan. Viestinnällä tuetaan toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista, huolehditaan palvelujen saavutettavuuden edistämisestä ja toteutetaan työvoimaviranomaiselle osoitettua tehtävää ohjaus- ja neuvontapalvelujen järjestämisestä.

Etelä-Karjalan työllisyysalue vahvistaa alueen elinvoimaa ja työllisyyttä **koko maakunnan alueella seuraavien päätavoitteiden avulla:**

- Osaavaa työvoimaa yrityksille ja työnantajille, töitä työnhakijoille
- Yhdenvertaisuuden edistäminen
- Toimivat verkostot ja vahva ekosysteemi
- Laadukkaat, vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut
- Osaava ja motivoitunut henkilöstö.

Päätavoitteet vahvistetaan työllisyysalueen palvelustrategiassa ja konkreettiset tavoitteet ja toimenpiteet esitetään käyttösuunnitelmassa lautakuntaan nähden sitovina.

Taloussuunnitelma 2025–2027

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut siirtyvät valtiolta kuntien järjestämisvastuulle 1.1.2025. Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelut integroidaan hallinnollisesti osaksi Etelä-Karjalan työllisyysalueen toimintaa.

Julkisista työvoima- ja yrityspalveluista tulee osa jokaisen kunnan lakisääteisiä tehtäviä ja sitä kautta osa kunnan peruspalveluja. Kunnilla muodostuu uusi valtionosuustehtävä, jonka rahoitus on yleiskatteisessa valtionosuudessa. Koska valtiolta siirtyvän rahoituksen tulisi kattaa siirtyvien tehtävien kustannukset täysimääräisesti, on kuntien maksusuudet työllisyyspalveluiden osalta mitoitettu Etelä-Karjalassa maakunnan kunnille tulevan valtionosuusrahoituksen mukaan. Työllisyys- ja maahanmuuttopalveluiden nettomenot katetaan kuntien maksusuuksilla. Kuntakohtainen maksuosuusprosentti laskeetaan työikäisen väestön, työttömien ja palveluiden piirissä olevien henkilöiden, vieraskielisten, ulkomaan kansalaisten ja laskennallista korvausta tuovien henkilöiden painotettujen määrien suhteessa. Kuntien vastuulla jo tällä hetkellä olevan maahanmuuttopalvelun maksuosuus perustuu taloussuunnitelmaan. Maahanmuuttopalveluiden maksusuuksien määräytymisessä on huomioitu asiakasmäärän huomattava lisääntyminen vuoden 2024 aikana sekä toiminnallisenä muutoksena kuntien saamiin laskennallisilla korvauksilla katetaviin menoihin siirtyvien erien kate.

Vuonna 2025 maakunnan yhteenlaskettu valtionosuus työllisyyspalveluihin on 14,4 miljoonaa euroa ja maahanmuuttopalveluiden yhteenlaskettu maksuosuus on 0,9 miljoonaa euroa, jolloin työllisyys- ja maahanmuuttopalveluiden maksuosuustulo työllisyysalueelle on yhteensä 15,3 miljoonaa euroa. Kehyksiin sovitettu talousarvio kattaa siirtymävaiheessa siirtyvän henkilöstön palkkakulut sekä työllisyysmäärärahan eli työllisyystukiin, koulutuksiin ja valmennuksiin varattavan määrärahan. Budjetista henkilöstö- ja tilakustannusten osuus on noin 7,8 miljoonaa euroa, palveluhankintojen osuus 4,55 miljoonaa euroa ja työllisyystukien osuus noin 2,95 miljoonaa euroa. Valtionosuuden siirtymäajan rahoituksen poistuminen vuosien 2026 ja 2027 aikana supistaa kehystä 0,9 miljoonalla eurolla. Työllisyyspalvelut laatii vuoden 2025 aikana suunnitelman laskevaan kehukseen sopeutumiseksi.

Kunnat vastaavat suoraan rahoitusosuudestaan työttömyysturvamenoihin. Meno ei siten sisälly työllisyys- ja maahanmuuttopalvelujen talousarvioon.

TE-toimistojen henkilöstön siirtymisessä kuntiin noudatetaan virkamieslain mukaisesti liikkeenluovutusta koskevia periaatteita. Henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksen yhteydessä uuden työnantajan palvelukseen ns. vanhoina työntekijöinä ja säilyttää siirtymähetkellä voimassa olevat palvelussuhteeseensa liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Siirtyvän henkilöstön palkka maksetaan aluksi kokonaispalkkana ja kokonaispalkka on muutettava KVTESin palkkausjärjestelmän mukaiseksi viimeistään 30.9.2025. Toiminnan kannalta tarpeelliset tehtävänkuvamuutokset toteutetaan alkuvuodesta.

Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on Etelä-Karjalan työllisyysalueen tärkein resurssi sekä ensisijainen palvelu alueen asiakkaille. Henkilöstön perehdytys Lappeenrannan kaupungin toimintaympäristöön on käynnistynyt jo vuoden 2024 lopulla ja perehdytyksiä jatketaan vuonna 2025. Toimintakulttuuriin ja sen kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Osaamisen ylläpidossa ja kehittämisessä hyödynnetään valtakunnallista osaamisen kehittämisen verkostoa sekä Tuutti- alustaa.

Palveluiden jatkuvuuden turvaamiseksi Etelä-Karjalan työllisyysalue on vastaanottanut työvoimakoulutuksia ja valmennuksia koskevat nykyiset sopimukset Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta. Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän kanssa on laadinnassa työvoimakoulutuksia ja asiantuntija-arviointia koskevat sopimukset. Tavoitteena on myös hyödyntää koulutuskuntayhtymän VOS-työvoimakoulutuksia täysimääräisesti. Työllisyysalue varmistaa laadukkaat, vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut kehittämällä palveluohjausta, palvelutarvearvioita ja osallistamalla palveluiden kehittämiseen yhdessä palvelutuottajien kanssa. Ennakointi ja tiedolla johtaminen tukevat vahvasti palveluiden suunnittelua, palvelutuotantoa ja palveluiden kehittämistä. Vuoden 2025 aikana Etelä-Karjalan työllisyysalue laatii hankintasuunnitelman vastaamaan työllisyysalueen tarpeita ja resursseja.

Etelä-Karjalan työllisyysalueen tavoite on vahvistaa toimintoja, jotka tukevat nopeaa työllistymistä. Työllisyysalue vahvistaa työnhaun alun palveluita, tiivistää henkilö- ja työntäjä-asiakkaiden palvelujen yhteistyötä sekä hyödyntää palveluekosysteemin toimijoita palveluprosesseja ja palveluita kehittäessään. Alueelle saapuvien uusien kansainvälisten asukkaiden asettautumista ja työmarkkinoille kiinnittymistä tuetaan ja palveluja kehitetään muun muassa International

house toimintamallin käynnistämällä. Vuoden 2025 aikana kehitetään nuorten matalankynnyksen palvelua yhteistyössä alueen kuntien ja nuorten palveluja tuottavien tahojen kanssa. Heikommassa työmarkkina-asemassa olevien palveluissa säilytetään olemassa olevat hyvät toimintamallit ja kehitetään monialaista verkostoyhteistyötä vastaamaan palvelutarpeita ja käytettävissä olevia resursseja. Palveluita ja palkkatukea kohdennetaan erityisesti heikoimmassa työmarkkina-asemassa oleville.

Osana kotoutumislain kokonaisuudistusta 1.1.2025 kunnille tulee uusia tehtäviä. Näitä ovat mm. yleinen kotoutumisen ohjaus- ja neuvonta, monikielinen yhteiskuntaorientaatio sekä kehittää kotona lapsia hoitavien vanhempien tavoittamista kotoutumista edistävien palvelujen piiriin. Uusiin tehtäviin on valmistauduttu ja niitä kehitetään vuoden 2025 aikana edelleen. Hankerahoituksella kehitetty maakunnallinen matalan kynnyksen neuvonta (Momentti) jatkuu siirtyen valtionosuusrahoituksen piiriin.

Etelä-Karjalan liitto on myöntänyt kaupungille maakunnallista kehittämisrahoitusta maakunnallisen elinvoiman ja työllisyyden edistämisen tueksi. Maakunnallinen TE2024 Elinvoimaa Etelä-Karjalaan-hanke aloitti toimintansa 2023 ja hankkeen yksi päätehtävistä on ollut maakunnallisen elinvoiman ja työllisyyden edistämisen palveluekosysteemin rakentaminen. Työllisyysalue vastaa hankkeen toteutuksesta hankekauden loppuun ja vastaa jatkossa maakunnallisen palveluekosysteemin toiminnan koordinoinnista.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Etelä-Karjalan työllisyysalue aloittaa toimintansa haastavassa suhdanne- ja työllisyystilanteessa. Työttömiä työnhakijoita, nuoria työttömiä ja pitkäaikaistyöttömiä on enemmän kuin edellisenä vuonna. Uusia työpaikkoja on miltei 50 % vähemmän kuin vuosi sitten. Alueen työnantajat ja yritykset ovat edelleen ilmoittaneet lukuisista muutosneuvotteluista, irtisanomisista ja lomautuksista. Valtioneuvosto on myöntänyt lokakuussa Imatran seudulle äkillisen rakennemuutoksen rahoitusta yhteensä 4 miljoonaa euroa. Kasvava palvelutarve ja niukat taloudelliset resurssit haastavat työllisyysalueen käynnistymisen. Työllisyysalue valmistautuu vuoden 2025 aikana sopeuttamaan toimintansa tulevien vuosien talousraamiin.

Henkilöstön ja asiakkuuksien siirto on jo itsessään mittava muutosprosessi. Meita Oy on hallinnoinut ict-palveluihin liittyvää kokonaisuutta ja suunnittelussa on myös varasuunnitelmat riskien minimoimiseksi. TE- ja KOTO-uudistuksen valmistelun rinnalla KEHA-keskuksella on käynnissä mittava tietojärjestelmien kehittäminen, joihin kunnilla on käyttövelvoite. Näiden järjestelmien toimivuuteen työllisyysalue ei pysty itse vaikuttamaan.

Yksittäisenä riskinä on KEHA-keskukselta siirtyvä maksatustehtävä. Etelä-Karjalan työllisyysalueella tehtävää hoidetaan vuoden 2025 alusta kahden henkilön voimin. Osa maksatuksiin liittyvistä tehtävistä, esimerkiksi asiakkaille maksettavat harkinnanvaraiset kulukorvaukset, ovat pahimmillaan jopa vuoden vanhoja ja valtion taholta ei ole selkeitä linjauksia, miten palveluvelka puretaan ja resursoidaan. Varautuminen uuden maksatustehtävän vastaanottamiseen on haasteellista, sillä työllisyysalueet eivät ole saaneet tietoa esimerkiksi maksatusten määrästä, alueelle kohdistuvan palveluvelan

määrästä eivätkä myöskään siitä, kuinka paljon yksittäinen asiantuntija kykenee hoitamaan maksatuksia vuositasolla. Etelä-Karjalan työllisyysalueella on valmius neuvotella maksatustehtävän hoitamisesta yhteistyössä muiden työllisyysalueiden kanssa.

Samaan aikaan TE- ja KOTO-uudistuksen kanssa on tulossa merkittäviä muutoksia lainsäädäntöön muun muassa kunnille myönnettävään palkkatukeen liittyen. Työllisyyspalveluiden rahoitukseen ja resursointiin tehtävien muutosten sekä yhtäaikaisten lainsäädäntömuutosten yhteisvaikutuksia ei ole lainvalmisteluvaiheessa arvioitu riittävästi. Yhtäaikaisilla muutoksilla voi olla merkittäviä vaikutuksia kuntien etuuskuluihin sekä työllisyysalueen että kuntien mahdollisuuksiin vaikuttaa näihin.

Maahanmuuttopalvelujen asiakaskunnan ja tehtävien lisääntyminen heijastuvat resurssitarpeisiin. Ukrainan sotatilanne vaikuttaa edelleen kotoutumis- ja maahanmuuttopalvelujen toimintaan suoraan sekä välillisesti. Kotikuntamerkinän saaneet ukrainalaiset näkyvät lisääntyvinä asiakasmäärinä myös vuonna 2025. Yhä jatkuvat sotatoimet Ukrainassa ja Lähi-idän kiristynyt tilanne voivat johtaa uuteen pakolaisaaltoon. Vastaanottokeskuksista kuntiin siirtyvien kokonaisuusmääriä ei voida varmasti ennustaa. Paikallisten oppilaitosten koulutusviennin kautta alueelle muuttaa enenevässä määrin tutkinto-opiskelijoita ja heidän perheenjäsenensä. Ohjauksen ja neuvonnan tarve tulee lisääntymään merkittävästi. Jonot kotoutumiskoulutuksiin ovat tällä hetkellä pitkiä. Vuoden vaihteessa TE-toimistolta siirtyy kuntien vastuulle runsaasti kotoutumiskoulutukseen jonossa olevia maahanmuuttajia. Pitkät jonotusajat kotoutumiskoulutuksiin hidastavat maahanmuuttajien siirtymistä työelämään ja jatkokoulutukseen. Etelä-Karjalassa työllisyysalueella ei ole mahdollista kasvattaa kotoutumiskoulutuksen määrää talousarvion puitteissa.

Maakunnallisella rakenteilla olevalla palveluekosysteemillä on merkittävä rooli niin resurssien riittävyyden kuin yhteisen toiminnan kehittämisen näkökulmasta. Palveluekosysteemin kehittämisessä on mukana noin 30 eri toimijaa. Suuri toimijoiden sekä asiakastyötekevien määrä on ennen kaikkea mahdollisuus, mutta myös riski. Saumaton yhteinen tekeminen, asiakkaiden nopea palveluihin ohjautuminen sekä toimijoiden osaamisen täysimääräinen hyödyntäminen uudessa toimintamallissa voi olla vielä vuoden 2025 aikana osin puutteellista muun muassa toimijoiden suuren määrän ja uudenlaisen toimintamallin juurruttamiseen liittyvien tekijöiden vuoksi.

E-K Työllisyys ja maahanmuuttopalvelut 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	743	15 308	15 309	15 310
Toimintakulut	-743	-15 308	-15 309	-15 310
Toimintakate	0	0	0	0

Maakunnallisen palvelutoiminnan maksuosuus

Lappeenrannan hankintapalvelujen maksuosuus 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-221	-232	-232	-232
Toimintakate	-221	-232	-232	-232

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen maksuosuus 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-2 200	-2 301	-2 301	-2 301
Toimintakate	-2 200	-2 301	-2 301	-2 301

Etelä-Karjalan maaseututoimen maksuosuus 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-297	-310	-310	-310
Toimintakate	-297	-310	-310	-310

Etelä-Karjalan liiton maksuosuus 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-1 424	-1 460	-1 460	-1 460
Toimintakate	-1 424	-1 460	-1 460	-1 460

E-K työllisyys- ja maahanmuuttopalveluiden maksuos. 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-421	-9 156	-9 165	-9 165
Toimintakate	-421	-9 156	-9 165	-9 165

Varaus maakunnalliseen palvelutoimintaan 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	0	0	-128	-265
Toimintakate	0	0	-128	-265

Maakunnallisen palvelutoiminnan maksuosuudet yht 1000 €				
	KS 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-4 563	-13 459	-13 596	-13 733
Toimintakate	-4 563	-13 459	-13 596	-13 733

Investointiosa

Investointien talousarvio ja taloussuunnitelma

AINEETON OMAISUUS	TA 2024	Arv. siirto 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kutilan kanava. Kustannusarvio 2,5 Me	308 000	150 000	1 000 000	1 000 000	
Itärata. Kustannusarvio 3,6 Me	143 000		182 000	275 000	275 000
Lappeenrannan Toimitilat Oy:n pääomitus	5 000 000		12 000 000		
Maaseutualueiden valokuituyhteydet. Kuntarahoitusosuus 1,7 Me	200 000		200 000	200 000	200 000
Kartoitus. 0,2 Me joka 4. vuosi			65 000		200 000
Yhteensä	5 651 000	150 000	13 447 000	1 475 000	675 000

KIINTEÄ OMAISUUS	TA 2024	Arv. siirto 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Maanhankinta. KH:n valtuus 5 Me, arvioitu käyttö 1 Me	1 285 000		1 000 000	1 000 000	1 000 000
Pienet maanhankinnat	200 000		200 000	200 000	200 000
Rakennusinvestointeihin liittyvät purkutoimet	300 000	300 000	400 000		
Yhteensä	1 785 000	300 000	1 600 000	1 200 000	1 200 000

YHDYSKUNTATEKNIikka	TA 2024	Arv. siirto 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikenneväylät ja ympäristörakentaminen	7 365 000		5 767 000	5 850 000	5 850 000
Hulevesien hallinta	2 211 000		1 450 000	1 450 000	1 450 000
Yhteensä	9 576 000	0	7 217 000	7 300 000	7 300 000

ELINKEINOPOLIITTISET INFRASTRUKTUURIHANKKEET	TA 2024	Arv. siirto 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Elinkeinopoliittiset infrastruktuurihankkeet 2019–2025	1 310 000		1 504 000		
Pajarilan ja Mustolan teollisuusalueet. Kustannusarvio 15 Me	536 000		1 400 000	3 925 000	3 925 000
Yhteensä	1 846 000	0	2 904 000	3 925 000	3 925 000

LIIKUNTAPAIIKKARAKENTAMINEN	TA 2024	Arv. siirto 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikuntapaikkarakentamisen kehysten 2022–2029 kohteet	3 470 000	0	1 570 000	0	0
Kimpisen yleisurheilukeskuksen peruskorjaus, lisämääräraha			1 050 000		
Yhteensä	3 470 000	0	2 620 000	0	0

IRTAIN OMAISUUS	TA 2024	Arv. siirto 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Yhteensä	1 600 000		800 000	800 000	800 000

ENSIKERTAINEN VARUSTAMINEN	TA 2024	Arv. siirto 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Lasten ja nuorten palveluiden ensikertainen varustaminen	317 000		2 853 000	119 000	2 212 000
Kulttuuripalveluiden ensikertainen varustaminen			2 001 000	0	0
Liikuntatoimen ensikertainen varustaminen			0	400 000	789 000
Yhteensä	317 000	0	4 854 000	519 000	3 001 000

TALONRAKENNUS	Valm. vuosi	Arvion laji	Hankkeen talousarvio	TA 2024	Arv. siirto 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Peltolan päiväkodin 2-kerr osan peruskorjaus	2027	HA	3 000 000			200 000	2 100 000	700 000
Pääkirjaston peruskorjaus	2025	KA	14 300 000	8 078 000	3 600 000	4 500 000		
Korvenkylän koulu	2024	KA	4 600 000	2 033 000				
Pulpin päiväkodin peruskorjaus	2026	HA	1 700 000	100 000	100 000		1 600 000	
Sammontalo	2025	KA	44 300 000	17 280 000	1 280 000	13 300 000		
Voisalmen koulu, päiväkotiki ja kirjasto	2027	TH	18 000 000	7 876 000	7 700 000		6 000 000	4 000 000
Kesämäen koulun ruokalarak peruskorjaus	2027	HA	1 600 000	100 000	100 000			1 500 000
Museon kokoelmatilat	2025	KA	5 316 000	3 087 000	800 000	2 116 000		
Monitoimiareena				507 000				
Kisapuiston jäähallin elinkaaren jatkaminen	2026	HA	4 600 000			3 000 000	1 600 000	
Kimpisen koulu, Pohjolankatu 23	2027	HA	8 000 000	428 000	260 000	300 000	5 250 000	2 000 000
Sisäliikuntahalli	2026	KA	14 800 000	6 819 000	4 800 000	5 900 000	2 000 000	
Lappeenrannan uimahallin uudisrakennus	2027	HA	28 100 000	142 000	0	613 000	9 300 000	18 000 000
Uus-Lavolan päiväkodin toiminnan siirto	2027	HA	1 000 000				50 000	950 000
Monarin peruskorjaus tai uusi tila	2028	HA	4 800 000					100 000
Kaupungintalon peruskorjaus	2030	HA	24 000 000				100 000	300 000
Pienet investointihankkeet				3 423 000	1 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Toiminnalliset muutokset, käyttäjä rahoittaa				50 000	0	50 000	50 000	50 000
Hankevaraus, kaupunginhallitus				900 000	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Yhteensä			178 116 000	50 823 000	20 140 000	33 479 000	31 550 000	31 100 000

Hankkeen talousarvion lajit: HA hinta-arvio, TH tavoitehintaa, KA kustannusarvio.
Arviot ja niiden merkitys on kuvattu yksityiskohtaisissa perusteluissa kohdassa 4.6.

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TA 2024	Arv. siirto 2025	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Aineeton omaisuus	5 651 000	150 000	13 447 000	1 475 000	675 000
Kiinteä omaisuus	1 785 000	300 000	1 600 000	1 200 000	1 200 000
Yhdyskuntatekniikka	9 576 000	0	7 217 000	7 300 000	7 300 000
Elinkeinopoliittiset infrastruktuurihankkeet	1 846 000	0	2 904 000	3 925 000	3 925 000
Liikuntapaikkarakentaminen	3 470 000	0	2 620 000	0	0
Irtaimisto	1 600 000	0	800 000	800 000	800 000
Ensikertainen varustaminen	317 000	0	4 854 000	519 000	3 001 000
Talonrakennus	50 823 000	20 140 000	33 479 000	31 550 000	31 100 000
Yhteensä	75 068 000	20 590 000	66 921 000	46 769 000	48 001 000

Konsernituloslaskelma

Milj. euroa	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	222,3	271,0	293,3	295,9	295,5
Toimintakulut	-354,2	-405,0	-445,4	-447,2	-451,1
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Toimintakate	-131,7	-134,0	-152,1	-151,2	-155,6
Verotulot	187,2	176,5	185,5	185,5	189,5
Valtionosuudet	42,6	40,0	44,0	38,5	40,5
Rahoitustuotot ja -kulut:					
Korkotuotot	2,7	0,3	0,6	0,4	0,4
Muut rahoitustuotot	1,1	0,9	2,0	1,8	1,8
Korkokulut	-9,9	-13,7	-14,2	-14,0	-14,3
Muut rahoituskulut	-0,4	-0,8	0,0	0,0	0,0
Vuosikate	91,7	69,2	65,8	60,9	62,2
Poistot ja arvonalentumiset:					
Poistot	-62,8	-50,7	-51,0	-53,8	-54,9
Omistuksen eliminointierot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonalentumiset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	28,9	18,5	14,8	7,1	7,3
Tilinpäätössiirrot	0,1	0,3	0,2	0,2	0,3
Tilikauden verot	-0,3	-1,4	-1,1	-1,1	-1,1
Laskennalliset verot	-1,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähemmistöosuudet	0,2	-0,6	-0,2	-0,4	-0,4
Tilikauden ylijäämä	27,8	16,8	13,7	5,9	6,1

Talousarvio 2025–2027

Konserniyhteisöt

Konserniyhteisöt

Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy (konserni)

Yhtiön toimitusjohtaja

Veli-Matti Pulli

Yhtiön toiminta-ajatus

Lappeenrannan Asuntopalvelu -konserni toteuttaa omistajansa Lappeenrannan kaupungin määrittelemää asuntopolitiikkaa omistamalla, ylläpitämällä, rakentamalla sekä vuokraamalla kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja. Yhtiön omistuksessa on erityisryhmät mukaan lukien noin 4.850 vuokra-asuntoa.

Yleiskuvaus vuoden 2025 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Vuonna 2025 yhtiön liikevaihdon ennustetaan kasvavan 0,9 % edellisen vuoden budjettiin verrattuna. Vuokrat nousevat rajoitusten alaisissa taloissa 0–5,0 % ja rajoituksista vapaissa taloissa 0–2,7 %. Tilikauden tuloksen arvioidaan olevan 0,1 miljoonaa euroa. Liikevaihdon ja tuloksen osalta suunta vuosille 2026–2027 ennustetaan noudattavan vuoden 2025 linjaa.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Yhtiön sitovat tavoitteet kaupunginvaltuustoon nähden:

1. Asuntojen taloudellinen käyttöaste on vuosikeskiarvolla mitattuna pysyvästi yli 95 %.
2. ARA-asuntojen keskivuokra on vähintään 20 % alle kaupungin vapaarahoitteisten asuntojen keskivuokran.
3. Vuosittain liitetään vähintään 300 uutta asuntoa huoneisto-kohtaiseen veden mittaukseen ja laskutukseen. Tällä saavutetaan vähintään 20 %:n veden säästö kyseisissä asunnoissa.

Tavoitteet pysyvät samansuuruisina vuosina 2026–2027.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Helmi-maaliskuussa 2025 valmistuu kahden kerrostalon peruskorjaus ja lisäksi vuoden aikana käynnistetään 1–2 kohteen peruskorjaushankkeet. Vuonna 2025 investointien määrä arvioidaan olevan 1,0 miljoonaa euroa ja jatkossa investointien määrän arvioidaan olevan noin viisi miljoonaa euroa vuodessa. Investoinnit on tarkoitus toteuttaa siten, että yhtiön nettolainamäärä ei kasva pidemmällä aikavälillä. Suunnitteilla ei ole uusia rakennejärjestelyjä.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

1. Vuokra-asuntojen kysynnän lasku / muuttuminen suhteessa yhtiön asuntokantaan.
2. Yleisen kustannustason ja energian hintojen nousu.

Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy – konsernin numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS % 2025/2024	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	33 836	34 712	35 019	0,9 %	35 300	35 470
Liiketoiminnan muut tuotot	147	117	137	17,1 %	140	140
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	0	0	0	0,0 %	0	0
Henkilöstökulut	-1 672	-1 752	-1 827	4,3 %	-1 852	-1 860
Poistot ja arvonalentumiset	-7 020	-6 756	-6 488	-4,0 %	-6 232	-6 292
Liiketoiminnan muut kulut	-21 267	-20 940	-23 617	12,8 %	-24 100	-24 300
LIKETULOS	4 024	5 381	3 224	-40,1 %	3 256	3 158
Rahoitustuotot	324	239	244	2,1 %	180	180
Rahoituskulut	-2 954	-4 114	-3 343	-18,7 %	-3 346	-3 243
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	1 394	1 506	125	-91,7 %	90	95
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	-291	-301	-25	-91,7 %	-18	-19
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	1 103	1 205	100	-91,7 %	72	76

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Pysyvät vastaavat (yht.)	176 808	172 769	168 179
Aineettomat hyödykkeet	2	0	0
Aineelliset hyödykkeet	175 805	171 780	167 180
Sijoitukset	1 001	989	999
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	13 947	16 015	13 606
Vaihto-omaisuus	0	0	0
Saamiset	3 363	2 995	3 400
Rahoitusarvopaperit	1 450	1 450	0
Rahat ja pankkisaamiset	9 134	11 570	10 206
VASTAAVAA YHTEENSÄ	190 755	188 784	181 785
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oma pääoma (yht.)	43 310	44 458	43 558
Osakepääoma	11 209	11 209	11 209
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	8 949	8 949	8 949
Ed. tilikausien voitto/tappio	22 049	23 095	23 300
Tilikauden voitto/tappio	1 103	1 205	100
Vähemmistöosuus	1 310	1 310	1 310
Pakolliset varaukset	0	0	0
Laskennallinen verovelka	4 297	4 287	4 322
Vieras pääoma (yht.)	141 838	138 729	132 595
Pitkäaikainen vieraspääoma	131 327	128 129	122 795
Lyhytaikainen vieraspääoma	10 511	10 600	9 800
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	190 755	188 784	181 785

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100,0	100,0	100,0
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	25	25	26
Investoinnit (1000 €)	3 014	3 500	1 000
Ulkoiset lainat (1000 €)	136 890	132 844	127 919
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	5 580	4 712	4 027
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	2	1	2
KANNATTAVUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oman pääoman tuotto %	2,6	2,7	0,2
Sijoitetun pääoman tuotto %	2,3	3,1	2,0
Liikevoitto %	11,9	15,5	9,2
VAKAVARAISUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Omavaraisuusaste %	23,4	23,5	24,0
MAKSUVALMIUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Current ratio	1,3	1,4	1,4
Quick ratio	1,4	1,4	1,4
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	27	26	27
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	407	420	430
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Tuloutus kaupungille (1000 €)	0	0	0

Lappeenrannan Energia Oy (konserni)

Yhtiön toimitusjohtaja

Arto Nikkanen

Yhtiön toiminta-ajatus

Lappeenrannan Energia -konsernissa emoyhtiö on Lappeenrannan Energia Oy, joka on kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö. Konserni tuottaa ja myy energia- ja vesituotteita sekä hallinnoi jakeluverkkoja. Kaupunki perusti emoyhtiön vuonna 2003. Energia Oy:n tytäryhtiöitä ovat Lappeenrannan Energiaverkot Oy ja Lappeenrannan Lämpövoima Oy.

Yleiskuvaus vuoden 2025 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Kaikkien liiketoimintojen kustannuskehitystä on haastanut huomattava kustannusinflaatio, joka on nostanut polttoaineiden, palvelujen ja tarvikkeiden hintatasoa totuttua nopeammin.

Vuoden 2025 osalta sähkön markkinahinnat jatkavat parin edellisvuoden tapaan maltillisemmalla tasolla. Sähkön hinnanvaihtelut ovat kasvaneet lisääntyneen tuulivoimakapasiteetin myötä. Konsernin liikevaihdon ennustetaan kasvavan vuoden 2024 ennustetusta tasosta hinnanmuutosten sekä lisääntyvän tuulivoimantuotannon vuoksi.

Vuosille 2026 ja 2027 ennustetaan liikevaihdon pysyvän reaalisesti nykytasolla. Vuosien 2026 ja 2027 markkinahinnat ovat arvioitu

markkinahintaennusteiden sekä johdannaisten noteerausten perusteella. Markkinahintatasoon vaikuttaa kuitenkin huomattavasti toteutuva vesitilanne sekä ulkolämpötila. Pitkän tähtäimen suunnitelma on laadittu keskimääräisen vuoden perusteella.

Sähköverkkoliiketoiminnan tulokseen vaikuttaa keskeisesti sähköverkon valvontamalli, joka on nyt vahvistettu vuoteen 2031 asti. Sähköverkossa ennustetaan kassavirtatilanteen jatkuvan kireänä merkittävien investointien takia. Sekä seuraavan sukupolven sähkömittarit että siirtoverkon vahvistus Yllikkälästä Simolantielle ovat vuosien 2026–2027 ohjelmassa.

Vesiliiketoiminnan osalta korvausinvestoinnit viime ja tulevana vuosina aiheuttavat painetta hintojen korottamiselle. Vuonna 2024 valmistui Meltolan puhdistamo, josta LRE osuus oli noin neljä miljoonaa euroa. Lisäksi ennen vuotta 2027 on uusittava sekä Ylämaan että Nuijamaan puhdistamot. Hyväristönmäen investointi vuosina 2028–2030 aiheuttaa merkittävän lisävelkaantumisen, jonka puskurien keruu olisi aloitettava hyvissä ajoin. Lisäksi pitkän tähtäimen suunnitelmassa on arvioitu korvaavan vedenottamon rakentaminen Pönniälänkankaalle siirtoputkistoineen.

Lämpöliiketoiminnassa keskeistä on, kuinka lämmöntuotantorakenne kehittyy. Tällä hetkellä ennustamme hukkalämmön käytön lisääntyvän lämpöliiketoiminnassa vuodesta 2026 alkaen. Tällä on huomattava vaikutus lämmönhankinnan kustannustasoon.

Energia-konsernin liikevaihto asettuu vuonna 2025 tasolle 114,7 miljoonaa euroa ja vuosina 2025-2026 tasolle 116–117 miljoonaa

euroa. Tilikauden tulosenuste vuodelle 2024 on 4,7 miljoonaa euroa ja vuodelle 2025 noin 10,8 miljoonaa euroa ja 2026 10,4 miljoonaa euroa.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Energiayhtiö tulouttaa kaupungille osinkoina 3,7 miljoonaa euroa ja maksaa korkokuluja kaupungille noin 7,5 miljoonaa euroa eli yhteensä 11,2 miljoonaa euroa.

Energiayhtiöllä on tavoitteena olla hiilineutraali vuonna 2026. Konsernilta edellytetään investointeja tämän tavoitteen toteutumisen varmistamiseksi.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenneratkaisut taloussuunnitelmaakaudella

Vuoden 2025 investoinnit ovat tasolla 21,8 miljoonaa euroa. Vuosien 2025 ja 2026 investointitasot ovat 30,5 ja 24,7 miljoonaa euroa.

Vuoden 2025 investointien ja lainanlyhennysten rahoittamiseksi varaudutaan ottamaan ulkopuolista lainaa noin 6,5 miljoonaa euroa, mikäli kassatilanne sen vaatii. Olemassa olevia ulkoisia lainoja lyhennetään noin 6,2 miljoonaa euroa.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Energia-alan kehitykseen liittyy geopoliittisen tilanteen vuoksi mer-

kittäviä epävarmuuksia. Lappeenrannan Energian osalta epävarmuuksia on eniten sähkön tuotannon ja lämpöliiketoiminnan taloudelliseen kehitykseen.

Infra-alan turvallisuusriskit ovat kohonneet vallitsevan turvallisuustilanteen vuoksi. Kohonneisiin riskeihin varaudutaan hyvällä ennakko- ja varautumissuunnittelulla.

Yhtiön sähköntuotantoliiketoiminnan kannattavuus riippuu voimakkaasti sähkön markkinahintojen kehityksestä, johon vaikuttaa polttoaineiden ja päästöoikeuksien markkinahinnat sekä erityisesti pohjoismaiden vesivarastojen tilanne.

Hyväristönmäen jätevedenpuhdistamon ympäristölupa on saanut lainvoiman kuten myös vaihemaakuntakaava. Tällä hetkellä laitoksen toteutusvuosiksi on ennakoitu 2028–2030. Aikataulu on voimakkaasti riippuvainen eri luvitusvaiheiden kestosta. Toikansuon jätevedenpuhdistamon ympäristölupa on voimassa 2025 loppuun asti. Luvan jatkamista valmistellaan vuoden 2024 aikana.

Lappeenrannan Energia Oy – konsernin numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS % 2025/2024	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	102 463	107 053	114 709	7,2 %	116 700	116 100
Liiketoiminnan muut tuotot	903	597	3 525	490,5 %	3 500	3 500
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	-60 706	-64 037	-69 522	8,6 %	-70 000	-69 500
Henkilöstökulut	-7 888	-8 696	-8 362	-3,8 %	-8 400	-8 400
Poistot ja arvonalentumiset	-16 434	-16 682	-16 557	-0,7 %	-16 500	-16 500
Liiketoiminnan muut kulut	-5 625	-4 205	-5 752	36,8 %	-5 700	-5 700
LIKETULOS	12 713	14 030	18 041	28,6 %	19 600	19 500
Rahoitustuotot	361	600	1 476	146,0 %	1 500	1 500
Rahoituskulut	-9 090	-8 979	-9 392	4,6 %	-9 400	-9 400
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	3 984	5 651	10 125	79,2 %	11 700	11 600
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %		
Verot	-982	-900	-900	0,0 %	-900	-900
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	0	0,0 %		
TILIKAUDEN TULOS	3 002	4 751	9 225	94,2 %	10 800	10 700

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Pysyvät vastaavat (yht.)	407 707	427 994	438 932
Aineettomat hyödykkeet	6 548	6 700	5 969
Aineelliset hyödykkeet	245 738	264 771	272 042
Sijoitukset	155 421	156 523	160 921
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	44 888	36 500	47 417
Vaihto-omaisuus	4 377	5 000	4 000
Saamiset	39 763	30 000	42 717
Rahoitusarvopaperit	0	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	748	1 500	700
VASTAAVAA YHTEENSÄ	452 595	464 494	486 349
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oma pääoma (yht.)	185 210	190 042	197 547
Osakepääoma	10 000	10 000	10 000
Arvonkorotusrahasto	95 556	93 536	95 556
Muut omat rahastot	10 838	10 838	10 838
Ed. tilikausien voitto/tappio	65 814	70 917	71 928
Tilikauden voitto/tappio	3 002	4 751	9 225
Vähemmistöosuus	0	0	0
Pakolliset varaukset	0	0	0
Laskennallinen verovelka	17 523	15 000	17 000
Vieras pääoma (yht.)	249 862	259 452	271 802
Pitkäaikainen vieraspääoma	203 179	218 249	223 679
Lyhytaikainen vieraspääoma	46 683	41 203	48 123
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	452 595	464 494	486 349

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100,0	100,0	100,0
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	116	110	114
Investoinnit (1000 €)	23 308	35 245	21 861
Ulkoiset lainat (1000 €)	46 574	50 424	70 000
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	36 574	40 609	36 000
Kaupungin antolainat (1000 €)	88 592	99 195	103 500
Leasingvastuut (1000 €)	89	44	90
KANNATTAVUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oman pääoman tuotto %	1,6	2,5	4,8
Sijoitetun pääoman tuotto %	3,4	4,4	5,5
Liikevoitto %	2,9	13,1	15,7
VAKAVARAISUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Omavaraisuusaste %	40,9	40,9	40,6
MAKSUVALMIUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Current ratio	1,0	0,9	0,9
Quick ratio	0,9	0,8	0,0
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	5 700	5 800	5 700
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	500	500	600
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Tuloutus kaupungille (1000 €)	3 740	3 740	3 740

Lappeenrannan Toimitilat Oy (konserni)

Yhtiön toimitusjohtaja

Mikko Hietamies

LATO-konsernin rakenne ja toiminta-ajatus

Lappeenrannan Toimitilat Oy

Lappeenrannan Yritystila Oy

Lappeenranta Free Zone Oy Ltd

Kiinteistö Oy Mustolan Huoltorakennus

Kiinteistö Oy Reijolan Liikekeskus

Lappeenrannan Matkakeskus Oy

Kiinteistö Oy Joutsenon Annukka

Lappeenrannan Kuntakiinteistöt Oy

Williparkki Oy

Lappeenrannan Toimitilat -konsernin tärkeimpänä tavoitteena ja tehtävänä on varmistaa, että kaupungin toimialoilla ja kaupunkikonsernin ulkopuolisilla vuokralaisilla on käytössään käyttötarkoitukseen sopivat, terveelliset ja turvalliset toimitilat. Tilojen käytön tehostaminen, tilojen yhteiskäytön, muunneltavuuden ja monikäyttöisyyden lisääminen ovat koko kaupunkikonsernin talouden kannalta olennaisia asioita, joissa täytyy onnistua, kun uusia toimitiloja rakennetaan ja järjestetään seuraavien vuosikymmenten ajaksi.

Konserniyhtiöiden toimialaan kuuluvat myös satamatoiminnot ja maksullinen pysäköinti.

Yleiskuvaus vuoden 2025 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2024 sekä suunta vuosille 2026–2027

Lappeenrannan Toimitilat -konsernissa käynnistettiin loppukesästä strategian laadintatyö. Tavoitteena on käydä läpi kunkin yhtiön perustehtävät ja analysoida, mikä yhtiö on nyt ja mitä sen halutaan olevan jatkossa. Kullekin yhtiölle luodaan selkeät toimintamallit ja määritellään mitattavat tavoitteet. Erityisesti Yritystilan osalta prosessin aikana laaditaan myös talouden tervehdyttämisohjelma. Strategia valmistuu alkuvuoteen mennessä ja sen jalkautus alkaa alkuvuodesta 2025.

Suurin osa Lappeenrannan Toimitilat Oy:n työntekijöistä työskentelee kaupungin tilakeskuksen rakennusten parissa. Tilakeskus vastaa Lappeenrannan kaupungin palvelutuotannossa olevien rakennusten hallinnoinnista, ylläpidosta sekä peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeista. Tilakeskus toteuttaa kaupungin palvelutoimintaa tukevia toimintaympäristöjä varhaiskasvatukseen, perusopetuksen, kulttuuritoimen, liikuntatoimen, nuorisotoimen, konsernihallinnon ja muiden kaupunkikonsernin toimijoiden käyttöön.

Tilakeskus vastaa myös Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle vuokrautuista kaupungin omistamista rakennuksista. Tilakeskuksen vastuulla on myös useita myytäviä ja purettavia rakennuksia, jotka eivät ole enää palvelutuotannossa.

Tilakeskus hankkii edellä mainittujen vastuiden hoitamiseen tarvittavat palvelut Lappeenrannan Toimitilat Oy:ltä. Kaupungin ja Lappeenrannan Toimitilat Oy:n välillä on voimassa oleva palvelusopimus edellä mainittujen tehtävien hoitamisesta.

Toiminnallisesti tulevien vuosien painopiste tulee olemaan käynnissä olevien pääasiassa kunnallista palvelutuotantoa palvelevien talonrakennushankkeiden toteutuksessa. Merkittävimpiä peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeita ovat Sammontalo, pääkirjasto, museon kokoelmatila, sisäliikuntahalli ja Voiska-talo. Hankesuunnitteluvaiheessa ovat uimahalli, Kesämäen koulun ruokalarakennus, Peltolan päiväkodin kaksikerroksisen osan peruskorjaus ja Kimpisen koulu. Myös Monarin hankesuunnittelu jatkuu edelleen.

Talonrakentamisen investointiohjelma päivitetään Lappeenrannassa vuosittain. Vuonna 2024 on hyväksytty koulu-, päiväkotij- ja kirjastopalveluita koskeva palveluverkkoratkaisu ja investointiohjelma on päivitetty osana palveluverkkoselvitystä. Palveluverkkovalmistelussa tavoitteena oli, että kaupungin kaikkien talonrakennusinvestointien ja pääomavuokravastuiden määrä voi olla vuosina 2023–2036 enintään 300 miljoonaa euroa.

Investointiohjelmaa toteutettaessa huomioidaan kunkin hankkeen osalta valtuuston vuonna 2018 asettamat vaatimukset koskien tilatehokkuutta, muuntojoustavia rakenneratkaisuja sekä kokonaistaloudellista toteutus- ja omistustapaa.

Vuonna 2025 jatketaan käynnissä olevia rakennushankkeita ja valmistellaan uusia hankkeita päätettäväksi ja toteutettavaksi.

Rakennusten ylläpidossa painopiste on vuonna 2025 edelleen suunnitelmanmukaisissa vuosikorjaustöissä sekä energiatehokkuuden lisäämiseen liittyvissä toimenpiteissä ja kehityshankkeissa. Tavoitteena on muun muassa sisäilmaolosuhteiden tiedolla johtamisen ja energiaseurannan kehittämisen edistäminen.

Lappeenrannan kaupunki on sitoutunut Kuntien energiatehokkuussopimuksen 2017–2025 mukaisesti energiankulutuksen vähentämiseen 7,5 % sopimuskauden aikana.

Lappeenrannan Yritystila Oy

Yritystila on ollut kiinteistötoiminnan asiantuntijana useissa erikoisissa Lappeenrannan kaupungin elinkeinostrategisissa kiinteistö-, toimitila- ja sijoittautumishankkeissa. Hankkeiden tavoitteena on kaupungin vetovoiman ja yritysten toimintaedellytysten parantaminen sekä edellytysten luominen uusille työpaikoille. Hankkeita on eri kehitysvaiheissa. Tällä hetkellä Yritystila valmistelee n. 7.500 m²:n suuruista toimisto- ja tuotantorakennushanketta olemassa olevalle vuokralaiselleen. Hankkeen toteutuessa uusiin tiloihin voisi tulla työpaikat noin 300 työntekijälle, joista 100 olisi uusia työpaikkoja.

Lappeenrannan Yritystila Oy:n hallinnoimien tilojen vuokrausasteen tavoite vuonna 2025 on 88 %. Vuokrausastetavoite ei sisällä purettavia tai vuokrauskelvottomia toimitiloja.

Uusien vuokralaisten löytäminen nykyisessä talustilanteessa on haastavaa. Kiinteistömarkkinoilla oleva tyhjien ja vapaiden tilojen määrä ei ole mahdollistanut vuokratason nousua. Etenkin ravintola- ja kauppatoimialalla markkinatilanne on ollut vaikea ja uusien mak-

sukkyisten vuokralaisten löytäminen on haastavaa. Yleisessä taloustilanteessa on kuitenkin tapahtunut suhdannekäänne parempaan ja muun muassa korot ovat lähteneet laskuun.

Pääosa kaupungin ulosvuokrattujen rakennusten hallinnointivastuusta siirtyi Yritystilalle vuonna 2017. 44 rakennusta siirrettiin Yritystilan taseeseen 1.1.2023 alkaen. Koko tämän ajan rakennuksissa on ollut eriasteisia kannattavuusongelmia, mikä on näkynyt Yritystilan taloudessa.

Edellä mainittuun kauppaan liittyi velvoite laatia tarkastelu rakennusten vuokrasopimusten markkinaehtoisuudesta. Osassa kohteita vuokra on ollut markkinaehtoinen ja osassa vuokrasopimukset on vuoden 2023 ja vuoden 2024 alkupuoliskon aikana päivitetty markkinaehtoisiksi. Joukossa on kuitenkin myös kohteita, joissa ei ole vuokralaista tai vuokrasopimus on lyhytaikainen. Osa rakennuksista vaatii raskaan peruskorjauksen. Siirtyneiden rakennusten joukossa on myös kohteita, joissa on pitkä määräaikainen vuokrasopimus, joka jatkuu toistaiseksi voimassa olevana sopimuksena. Näiden kohteiden vuokratason voi aikaisintaan vaikuttaa vuokrasopimuksen päättyessä.

Yritystilalle siirtyneistä kohteista tyhjillään ilman vuokralaista on neljä rakennusta ja niistä koituu Yritystilalle pelkästään kuluja. Kaikkien tyhjillään olevien neljän rakennuksen vuokraaminen vaatii rakennuksesta riippuen noin 0,4–2,3 miljoonan euron peruskorjauksen ja maksukykyisen ja luotettavan vuokralaisen löytymisen. Ainut ostettujen tyhjien rakennusten tehty peruskorjaus ja uudelleen vuokraus on Satamatie 15–17 vuokraaminen tehtaanmyymälätilaksi määräaikaisella vuokrasopimuksella. Tehdyistä toimenpiteistä huolimatta nyt puheena olleiden kohteiden vuokraustoiminta tulee olemaan edelleen tappiollista vuonna 2025.

Edellä mainittu kauppa on aiheuttanut merkittäviä taloudellisia haasteita Yritystilalle, ja kiinteistömarkkinatilanne ei tule mahdollistamaan Yritystilalle rakennuskaupassa kaikkien siirtyvien rakennusten vuokratason nostoa kannattavalle tasolle lyhyellä tähtämellä.

Toimenpiteet Yritystilan taloudellisen tilanteen parantamiseksi ovat kuitenkin jo käynnissä ja yhtiön omien tervehdyttämistoimenpiteiden lisäksi kaupunginhallitukselle esitetään omistajaohjauspyyntö erillisen valmistelun perusteella. Yhtiön keskeisin tavoite onkin pyrkiä kääntämään talous voitolliseksi, mikä vaatii erittäin tarkkaa menokuria ja kaikkien kiinteistöihin liittyvien vuosikorjausten ja investointien tarkkaa harkintaa ja allokoitua.

Lappeenranta Free Zone Oy Ltd

Logistiikkapalvelut

Mustolan rahtisataman rooli Saimaan sisäisissä aluskuljetuksissa on ollut käytännössä olematon viime vuosina, joten satamatoimintojen ylläpitoa tulee tarkastella tarkemmin tämänhetkisessä vallitsevassa tilanteessa. Saimaan syväväylän käyttö ja kehitys on turvattava myös Suomen sisäisissä kuljetuksissa. Venäjän aggressiivisuus on lisääntynyt Suomea kohtaan viime aikoina ja sen vaikutuksia on vaikea arvioida muun muassa Saimaan kanavan liikennöinnin tulevaisuuteen.

Kaavoitus mahdollistaa logistiikkakeskuksen laajentumisen tulevaisuudessa ja alueen markkinointia tullaan kehittämään jatkossa muun muassa nostamalla Mustolan yritys- ja logistiikkapuistobrändi näkyvämmäksi tehostetulla sijoittumismarkkinoinnilla yhdessä kaupunkikonsernin muiden sidosryhmien kanssa. Vaikka Saimaan kana-

van käyttö olisi mahdollista, alukset eivät edelleenkään liikennöi Venäjän aluevesien kautta Saimaan syväväylälle. Näin ollen rahtisataman kustannuspaikan liikevaihdon arvioidaan jäävän tappiolliseksi vuonna 2025 alusliikenteen puutteesta johtuen.

Lappeenrannan kaupungin vetämässä Logistiikan Vuoksi-hankkeessa perustettiin havaittujen kehitystarpeiden myötä jatkotyöryhmiä, joissa satamayhtiö on mukana aktiivisesti myös vuonna 2025 varsinaisen hankkeen päättyessä vuoden 2024 lopussa. Työryhmien perusajatuksena on edistää muun muassa huoltovarmuuden sekä kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuutta mahdollisissa kriisi- tai poikkeusoloissa. Saimaan alueen laivakaluston uusiutuminen on myös pientyöryhmien yhtenä kehityskohteena ja näin ollen täysin uudentyyppisen rahdin ja alusten myötä myös Mustolan sataman rooli korostuu lähitulevaisuudessa.

Tärkeitä tavoitteita Mustolan alueen kehittämisessä ovat:

- Hiilineutraalius vuonna 2030
- Mustolan satama-alueen ja viereisen teollisuusalueen kasvu ja yritysrakenteen monipuolistaminen Mustolan Yritys- ja logistiikkapuistona

Satamatoiminnot

Ulkomaan matkustajaliikenteen arvioidaan olevan täysin pysähdyksissä edellisvuosien tapaan. Kotimaan risteilyiden matkustajamäärissä on ollut viime vuosina pientä kasvua, jonka uskotaan jatkuvan maltillisesti myös aluskaudella 2025.

Yhtiö varautuu omalta osaltaan edistämään keskusta-alueen kehittämishankkeita omalla toimialallaan. Veneilyharrastuksen alueelliseen kilpailukykyyn ja laadukkuuteen vaikuttaa satamayhtiön tuot-

teiden ja palveluiden jatkuva kehittäminen ja ylläpito. Pienvenesatamien laituri-infran tekninen käyttöikä lähestyy loppuaan monissa pienvenesatamissa lähivuosina ja uusinvestointien tarve korostuu. Laitureiden käyttöasteen tarkastelun myötä tehdään eri satamissa tehostamistoimia muun muassa laituripaikkojen vähentämisellä tai poistamisella kokonaan käytöstä.

Pienveneiden talvisäilytyspaikoille Linnoitusniemessä on esitetty myös vaihtoehtoisia alueita, joita satamayhtiö yhdessä Lappeenrannan kaupungin kanssa selvittää. Selvitystyötä tehdään kaupunkikehityksen toimialan vetämässä "Meijän rannat"-hankkeessa, joka käynnistyi vuonna 2024. Samassa yhteydessä on kaavailtu myös kaupunginlahden laitureihin kohdistuvia sijainti- ja muutostarpeita. Venepaikkojen käyttöaste on ollut vuosittain noin 75 %.

Vierasveneily on osoittanut jo muutaman vuoden ajan lieviä hiipumisen merkkejä. Vierasesatamien käyttöaste on alhainen ja tehostamistoimia tullaan tekemään myös laitureiden osalta esimerkiksi Kasinonrannan vierasesataman paikkamäärien mahdollisena karsimisena lähivuosina.

Vuokraustoiminta

Taloudelliselta kannalta katsottuna yhtiön merkittävin vuokrauskohde on Mustolan kenttäalue. Varastokenttien vuokraustilanteen sekä kysynnän arvioidaan pysyvän hyvällä tasolla myös vuonna 2025. Myös kiertotalouteen erikoistuneet yhtiöt ovat osoittaneet kiinnostuksensa Mustolan alueeseen ja sijoittumiskartoituksia sekä aluevarauksia tehdään Mustolan alueelle aktiivisesti.

Mustolan varastohallien vuokraus ja käyttöaste on vakiintunut viimevuosina hyvälle tasolle, ja saman arvioidaan jatkuvan myös tulevina vuosina.

Raipossa varastojen vuokrausasteen arvioidaan pysyvän edellisvuosien kaltaisena. Raipon varastohallien soveltuvuus nykyisenkaltaiseen vuokraustoimintaan kartoitetaan muun muassa rakennusten kuntotarkastuksilla ja jatkokäyttöä tulee tarkastella edelleen myös vuonna 2025.

Lappeenrannan Kuntakiinteistöt Oy

Lappeenrannan Kuntakiinteistöt Oy perustettiin Lappeenrannan Toimitilat-konsernin aloittaessa vuonna 2017. Veroasioihin liittyvän muutoksenhakuprosessin vuoksi yhtiöllä ei ole ollut liiketoimintaa ja Lappeenrannan kaupunginhallitus päätti 20.6.2022, että Lappeenrannan Kuntakiinteistöt Oy yhtiönä jää vielä olemaan, mutta sillä ei toistaiseksi ole liiketoimintaa.

Williparkki Oy

Yhtiö operoi Lappeenrannan kaupungin omistamia maksullisia kadunvarsi- ja aluepysäköintipaikkoja, joita on kesäkaudella noin 550 ja talvikaudella noin 400. Yhtiö operoi myös keskussairaalan, rautatieaseman ja lentoaseman pysäköintialueita. Satama-alueella ja Torikadun läheisyydessä olevat pysäköintipaikat ovat maksullisia 1.5.–15.9. välisenä aikana. Kadunvarsipaikkojen lukumäärä kasvoi loppukesästä noin 20 autopaikalla, mutta ajoittaista vaihtelua aiheutuu muun muassa keskusta-alueella käynnissä olevien rakennushankkeiden vaikutuksesta tai tilapäisistä tapahtumista.

Yhtiö operoi myös omistamiaan pysäköintitaloja P-Cityä, P-Pormestaria ja P-Toria, joissa on yhteensä noin 870 autopaikkaa. Pysäköintitalojen asiakaskunta koostuu pääosin sopimusasiakkaista ja erityisesti P-Pormestarin osalta asiakastilanne on hyvä. Kaikissa pysäköintitaloissa on myös jonkin verran lyhytaikapysäköintiä, mutta sen osalta on vielä kasvunvaraa.

Yhtiön pysäköintitaloihin on osoitettu ajan saatossa merkittävä määrä kaavavelvoitepaikkoja, joista yhtiö on saanut tuottoja. Velvoitepaikkatuotot tuloutetaan yhtiön kirjanpidossa 10 vuoden aikana ja ajastaan tuotot poistuvat, kun tuloutusaika päättyy. Kuluvan vuoden talousarviossa näitä tuottoja on noin 620.000 euroa. Tuotot pienenevät tulevien vuosien aikana merkittävästi; vuodelle 2025 tuottoja kohdentuu noin 510.000 euroa, vuodelle 2026 noin 400.000 euroa ja vuodelle 2027 niitä kertyy enää noin 203.000 euroa.

Yhtiö osallistuu omalta osaltaan käynnissä olevaan keskustan pysäköinnin opastusjärjestelmän toteutukseen. Tavoitteena on, että kaikki keskustassa olevat pysäköintilaitokset ovat yhdessä samassa opastusjärjestelmässä niin, että autoilija on ohjattu selkeästi ja mahdollisesti liikenteellisesti lyhintä ja sopivinta reittiä pitkin suoraan vapaalle pysäköintipaikalle. Opastusjärjestelmä toteutetaan vaiheistettuna.

Lappeenrannan Toimitilat Oy:ssä käynnissä oleva rakennusomaisuuden hallintajärjestelmän uudistaminen omalta osaltaan tukee ylläpidon suunnitelmallisuuden lisäämistä. Ohjelmistokokonaisuuteen sisältyvä ylläpitojärjestelmä on käyttöön otettu vuonna 2024, mutta ohjelmistoa kehitetään edelleen vuonna 2025 yhteistyössä toimittajan kanssa. Tavoitteena on saada määräaikaishuollot ylläpitojärjestelmään vuoden 2025 aikana.

Konsernin liikevaihdon arvioidaan vuonna 2025 olevan 12.494.000 euroa. Vuosien 2026–2027 liikevaihdon arvioidaan pysyvän lähellä vuoden 2025 tasoa. Vuonna 2025 konsernin tuloksen arvioidaan olevan -275.000 euroa. Vuosien 2026–2027 tuloksien arvioidaan jäävän negatiiviseksi.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Konserniyhtiöille ei ole asetettu kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita vuodelle 2025. Vuosille 2026–2027 tavoitteita tullaan asettamaan konsernin strategiatyön valmistuttua.

Investoinnit ja suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt talous-suunnitelmakaudella

Tulevina vuosina konserniyhtiöt tekevät omistamiensa ja hallinnoimiensa kiinteistöjen ja muiden kohteiden PTS-suunnitelmien mukaisia peruskorjaus- ja -parannushankkeita sekä toteuttavat tarvittaessa kaupungin omistajaohjauksen mukaisia toimitila- ja kiinteistöhankeita.

Lappeenrannan Yritystila Oy ja Williparkki Oy hoitavat ulkoista lainasalkkuaan maksusuunnitelmien mukaisesti.

Yritystilan huonosta maksuvalmiudesta johtuen emoyhtiö Lappeenrannan Toimitilojen antama lyhytaikainen 1.500.000 euron laina Yritystilalle joudutaan uusimaan vuonna 2025 tai mahdollisesti muuttamaan se pitkäaikaiseksi lainaksi.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Lappeenrannan Toimitilat-konsernin riskienhallinta on systemaattista ja ennakoivaa toimintaa, jonka avulla arvioidaan ja hallitaan liiketoimintaan liittyviä mahdollisuuksia, riskejä ja uhkatekijöitä. Riskienhallinta on osa konsernin jatkuvaa toimintaa. Riskinkantokyvyn

ylittäviin riskeihin on varauduttu muun muassa vakuutusin. Konsernissa on laadittu kattava riskienhallintasuunnitelma, mikä pitää sisällään myös yhtiökohtaiset riskikartoitusraportit.

Konsernin merkittävimmät riskit liittyvät talouteen. Ne liittyvät ennen kaikkea Lappeenrannan Toimitilat Oy:n tytäryhtiöiden riippuvuuteen vuokra- ja muista tuotoista. Mikäli tytäryhtiöiden taloustilanne on heikko, voi sillä olla vaikutuksia ennen pitkää myös emoyhtiöön.

Yritystila ja Williparkki ovat rahoittaneet suuren osan omistamistaan toimitiloista lainarahoituksella. Kohonneet rahoituskulut pienentävät konserniyhtiöiden taloudellista liikkumavaraa, mikä on syytä tiedostaa riskinä. Korkotaso on laskemaan päin, mikä osaltaan helpottaa tilannetta.

Yritystilan omistukseen siirtyi merkittävä määrä kaupungin omistuksessa olleita ulosvuokrattuja toimitiloja. Kaupassa siirtyneen omaisuuden vuokrataso ei kaikilta osin täytä markkinaehtoisuuden periaatteita, joten siihen liittyy riskejä. Kaupan myötä Yritystilan vastuulle siirtyi myös vuotuisia kuluja, jotka tulee jatkossa kattaa vuokrilla. Osassa kohteista ei ole tällä hetkellä vuokralaisia ja ne tulee peruskorjata, jotta kohteiden vuokraaminen mahdollistuu.

Riskiarvioinnin mukaan toimitilojen käytettävyyteen ja tarpeisiin liittyy myös riskiä. Vuokrattavista tiloista on Lappeenrannassa ylitarjontaa, mikä alentaa vuokratasoa. Yhtiöllä on lisäksi useita kohteita, jotka on tarkasti räätälöity vuokralaiselle sekä sijainniltaan että ominaisuuksiltaan. Työn tekeminen on muuttanut muotoaan ja asiakkaiden yksilölliset tarpeet vaativat uusia tilaratkaisuja. Yritystilalla tulee olemaan suuria vaikeuksia vuokrata kannattavasti edellä mainittuja toimitiloja. Etenkin sijainniltaan haasteellisten tilojen osalta

uudelleen vuokraamishaasteet tulevat korostumaan. Etätyö tulee todennäköisesti jäämään koronapandemian edeltävää aikaa yleisemmäksi, mikä tulee asettamaan uusia vaatimuksia tiloille ja myös pienentämään toimitilaravetta. Yhtiöllä on omistuksessaan myös sosiaali- ja terveysalan toimintoihin vuokrattuja yksikköjä. Niiden mahdolliset vuokrajärjestelyjen muutokset voivat sisältää riskejä.

Yhtiön omistuksessa on myös jonkin verran vanhempaa rakennuskantaa, johon voi sisältyä sisäilmariskejä.

Satamayhtiön osalta epävarmuutta aiheuttaa Saimaan kanavan tulevaisuus, mikä on tällä hetkellä edelleenkin epäselvä eikä tilanteen normalisoitumista ole odotettavissa nopeasti. Kanavaliikenteen vähentyminen jopa pysyvästi on arvioitu merkittäväksi riskiksi. Suurena riskinä voidaan pitää myös sitä, jos Mustolan rahtisataman alueen infraa ei kyetä ylläpitämään tarpeiden mukaisella tasolla ja tavoitteena oleva kehitys kohti laajempaa yritys- ja logistiikkapuistoa ei toteudu. Paikkakunnalla toimivan suuren metsäyhtiön osuus kenttäalueiden vuokrauksessa on liiketaloudellisesti Mustolan satama-alueella merkittävä. Kriittisenä riskinä yhtiön taloudelle voidaan pitää, jos vuokra-alueiden sopimuksissa tapahtuisi merkittäviä muutoksia irtisanomisien taikka supistamisien takia.

Myös pienvenesatamien laituri-infran tekninen käyttöikä lähestyy loppuaan monissa pienvenesatamissa lähivuosina ja uusinvestointien tarve korostuu tulevina vuosina. Yhtiön pienvenesatama-asiakaisiin ensisijaisesti kohdistuvana riskinä ovat murrot ja varkaudet. Seurauksena voi olla taloudellisia vahinkoja ja maineriski.

Maksullisen pysäköinnin toimialalla toimivan Williparkin merkittävimmät riskit liittyvät talouteen. Muun muassa kassavirran, kannat-

tavuuden, maksukyvyyn ja vakavaraisuuden heikentyminen on tunnistettu riskeiksi. Riskien syiksi on arvioitu muun muassa se, että pysäköimisen painopiste on siirtynyt maanalaisiin pysäköintitaloihin, joiden toteuttaminen ja ylläpitäminen sitoo enemmän pääomia kuin maanpäälliset pysäköintialueet. Maanalaiset pysäköintitalot on toteutettu pääosin lainarahoituksella, joten lainanhoitokulut kasvovat huomattavasti korkotason noustua. Yhtiö sai kuluvan vuoden keväällä viiden miljoonan euron sijoituksen vapaan oman pääoman rahastoon, jolla se maksoi valtaosan lainoistaan pois. Korkotason on myös kääntynyt laskuun, joten näiden seurauksena talouteen liittyvät riskit ovat vähentyneet merkittävästi.

Pysäköintitalojen käyttöasteiden tulee pysyä korkealla tasolla, jotta tuotoilla pystytään kattamaan käytöstä aiheutuvat kulut sekä rahoituskulut. Etätöiden suosio jatkuu edelleen, mutta vaikutus pysäköintitalojen sopimusmääriin on vähäinen.

Yhtiöllä ei ole suunnitteilla merkittäviä uusia investointeja, mutta mikäli sellainen konkretisoituisi, tulee taloudelliset vaikutukset arvioida erityisen huolellisesti.

Lappeenrannan Toimitilat Oy – konsernin numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS % 2025/2024	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	12 259	12 663	12 494	-1,3 %	12 534	12 444
Liiketoiminnan muut tuotot	26	0	0	0,0 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	-302	-343	-311	-9,3 %	-369	-360
Henkilöstökulut	-2 280	-2 535	-2 593	2,3 %	-2 627	-2 666
Poistot ja arvonalentumiset	-3 423	-3 349	-3 435	2,6 %	-3 507	-3 500
Liiketoiminnan muut kulut	-5 436	-5 300	-5 469	3,2 %	-5 640	-5 650
LIKETULOS	844	1 136	686	-39,6 %	391	268
Rahoitustuotot	82	26	15	0,0 %	0	0
Rahoituskulut	-1 411	-1 451	-905	-37,6 %	-595	-574
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	-486	-289	-204	-29,4 %	-204	-306
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	-29	-59	-110	86,4 %	-50	-30
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	31	22	39	77,3 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-485	-326	-275	-15,6 %	-254	-336

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Pysyvät vastaavat (yht.)	67 374	65 030	61 980
Aineettomat hyödykkeet	202	46	193
Aineelliset hyödykkeet	59 679	57 559	54 306
Sijoitukset	7 492	7 425	7 481
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	3 164	2 667	4 147
Vaihto-omaisuus	0	0	0
Saamiset	2 728	2 311	3 757
Rahoitusarvopaperit	0	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	436	356	390
VASTAAVAA YHTEENSÄ	70 538	67 697	66 127
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oma pääoma (yht.)	30 444	29 516	34 493
Osakepääoma	17 401	17 401	17 401
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	10 246	10 246	15 246
Ed. tilikausien voitto/tappio	3 281	2 195	2 121
Tilikauden voitto/tappio	-484	-326	-275
Vähemmistöosuus	234	236	134
Konsernireservi	358	270	333
Pakolliset varaukset	0	0	0
Laskennallinen verovelka	0	0	0
Vieras pääoma (yht.)	39 503	37 675	31 167
Pitkäaikainen vieraspääoma	26 072	21 966	25 009
Lyhytaikainen vieraspääoma	13 431	15 709	6 158
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	70 538	67 697	66 127

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100,0	100,0	100,0
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	32	34	32
Investoinnit (1000 €)	6 460	1 600	1 800
Ulkoiset lainat (1000 €)	28 387	26 005	21 368
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	17 188	15 766	10 481
Kaupungin antolainat (1000 €)	5 957	5 659	5 361
Leasingvastuut (1000 €)	96	62	29
KANNATTAVUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oman pääoman tuotto %	-3,5	-1,2	-1,0
Sijoitetun pääoman tuotto %	0,1	1,2	0,8
Liikevoitto %	0,4	9,0	5,5
VAKAVARAIKUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Omavaraisuusaste %	44,2	43,7	52,3
MAKSUVALMIUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Current ratio	0,2	0,2	0,7
Quick ratio	0,2	0,2	0,7
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPAN- KÄYNNISSÄ	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	2 623	2 700	3 062
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	629	630	1 059
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Tuloutus kaupungille (1000 €)	150	150	0

Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy

Yhtiön toimitusjohtaja

Mika Suomalainen

Yhtiön toiminta-ajatus

Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy:n (EKJH) tehtävänä on hoitaa osakaskuntien vastuulla oleva jätehuolto. Tätä tehtävää varten EKJH ylläpitää Kukkuroinmäen käsittelykeskusta ja miehitettyjä Hyödyksi-jäteasemia Parikkalassa, Rautjärvellä, Ruokolahdella, Savitaipaleella, Luumäellä, Taipalsaarella, Lemillä ja Lappeenrannassa (Kukkuroinmäki ja Toikansuo). Lisäksi EKJH:n vastuulla ovat edellä mainittujen kuntien hyöty- ja vaarallisen jätteen vastaanottopisteet. Vaarallisen jätteen keräilyyn järjestetään vuosittain koko maakunnan alueella kiertävä keräys, lisäksi lääkejätettä kerätään yhteistyössä apteekkien kanssa.

EKJH on kilpailuttanut jätteenkuljetukset sekä pakkausjätteiden keräyksen ja vastaa Parikkalan, Rautjärven, Ruokolahden, Savitaipaleen, Luumäen, Taipalsaaren, Lemin, Lappeenrannan ja Imatran kunnan vastuulla olevan jätehuollon vaatimasta asiakasrekisterien ylläpidosta, laskutuksesta ja neuvonnasta.

EKJH on perustettu vuonna 1996 huolehtimaan koko Etelä-Karjalan kuntien vastuulla olevan jätehuollon operatiivisista tehtävistä. Operatiivisen toiminnan alettua vuonna 2002 maakunnalliseen käsittelykeskukseen Lappeenrannan Kukkuroinmäkeen rakennettiin koko maakuntaa palveleva EU-tasoinen loppusijoitusalue, pilaantuneiden maiden käsittely- ja loppusijoitusalue, kompostointilaitos sekä myöhemmin vuosien 2019–2020 aikana biokaasulaitos.

Yleiskuvaus vuoden 2025 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2024 sekä suunta vuosille 2026–2027

EKJH:n käsittelemään jätemäärään ei odoteta tulevan suuria muutoksia. Mitään merkittäviä palvelutaso- tai -verkkomuutoksia ei ole suunnitteilla. Pilaantuneista maista ei ole enää vuosiin saatu merkittäviä tuloja. Ekokaaren (markkinaehtoinen toiminta) operatiivisen toiminnan vaikutukset EKJH:n liikevaihtoon ja omiin kustannuksiin on huomioitu talousarviossa.

Voimalaitosten tuhkia ja kuonia hyödyntäen on jo rakennettu ja otettu käyttöön noin 4 hehtaaria kiertotalouskenttää. Lisää kenttää tarvittaisiin niin EKJH:n omaan kuin yhteistyökumppaneiden toimintaan, mutta taloustilanne ei mahdollista kenttäinvestointeja vuonna 2025.

Biokaasulaitoksen toiminta on normalisoitunut ja laitos toimii suunnitellusti. Biokaasuliiketoiminnan kehittäminen, prosessin toiminnan ja kustannustehokkuuden varmistaminen sekä lopputuotteiden hyödyntäminen vaatii vielä investointeja tulevina vuosina. Budjetoinnissa on huomioitu uudet kaasukontit (nykyinen leasingsopimus loppuu vanhimpien konttien osalta), lopputuotteiden varastointialtaiden vaikutus operatiivisiin kustannuksiin, merkittävät ohjelmistopäivitykset biokaasulaitoksen IT-laitteisiin sekä arvioitu muita kustannuksia nykyisen toteuman perusteella.

Liikevaihdon arvioidaan hieman kasvavan tulevina vuosina riippuen kustannusten kasvusta. Myös tulostasoa tulisi nostaa noin 10 %:n tasolle liikevaihdosta. Tämä mahdollistaisi suunnitellut investoinnit ja riittävän pohjakassan. Toimintoihin ei ole näköpiirissä muutoksia, joten tältä osin kasvua ei ole odotettavissa.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

- EKJH huolehtii maksujen pitämisestä muihin maakuntakeskuksiin nähden kilpailukykyisellä tasolla. Vertailtavat yhtiöt ovat
  - Kymenlaakson Jäte Oy (Kouvola)
  - Metsäsairila Oy (Mikkeli)
  - Jättekukko Oy (Kuopio)
  - Lakeuden Etappi Oy (Seinäjoki)
- yhdyskuntajätteen (EKJH + tuottajavastuu) materiaalihyötykäyttö-% nostetaan 58 %:iin.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Biokaasuliiketoiminta 1,0–1,5 miljoonaa euroa, käsittelykeskus 1,0 miljoonaa euroa, Hyödyksi-asemien uusinta (Imatra, Ruokolahti, Rautjärvi), AKP-verkoston uusiminen 2,0 miljoonaa euroa.

Investointeja priorisoidaan ja esitetään taloustilanteen kehittymisen mukaan. Vuodelle 2025 ei ole suunniteltu investointeja.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Merkittävimmät epävarmuustekijät lähivuosina liittyvät hankintapäätöksiin, lainsäädännön (jäte- ja hankintalaki) muutoksiin ja uusien käsittelytekniikoiden (jätteen kierrätys ja energiahyödyntäminen) käyttöönottoon ja vaatimuksiin. Lisäksi biokaasulaitosinvestoinnin kannattavuuteen vaikuttaa merkittävästi kaasutankkausinfan rakentuminen alueellisesti ja liikennepolttoaineen kysyntä. Liikennepolttoaineen kysyntään vaikuttaa EU:n kanta kaasautojen päästölaskentaan; toki mahdolliset negatiiviset vaikutukset näkyvät vasta 10–20 vuoden kuluttua. Raskaan liikenteen kysyntä tulee lisääntymään jatkossa. Jalostettua kaasua on mahdollista myydä korvaamaan öljyä ja muita polttoaineita, joten kysyntää riittää myös jatkossa. Biokaasutiketitulo laskee myös tulevana vuonna, koska Ruotsista on vapautunut merkittävä määrä uusiutuvaa komponenttia markkinoille jakeluvaihteen laskun takia ja markkinoille tuodaan Kiinasta HVO-dieseliä.

Lainsäädännön kautta tulevat tiukemmat käsittelyvaatimukset (biohajoavan jätteen loppusijoituskielto ja EU:n ns. kiertotalouspaketti), uuden jätelain vaatimukset nostavat jätteen keräilyn kustannuksia, käsittelylaitosten vaatimus- ja tätä kautta myös kustannustasoa.

Edellä mainittuja riskejä hallitaan ja minimoidaan EKJH:n omalla hankintaosaamisella sekä jatkuvalla kouluttautumisella. Liikennepolttoaineen menekkiä pyritään edesauttamaan tekemällä yhteistyötä alan toimijoiden kanssa. Lisäksi EKJH on verkostoitunut ja tekee tiivistä yhteistyötä alan muiden vastaavien kuntayhtiöiden kanssa (esim. BIG-brändi). Jalostetun kaasun nesteyttämismahdollisuuksia selvitetään. Myös yhdysputken rakentamista valtakunnalliseen Gasgridin kaasunjakeluverkkoon selvitetään; tätä kautta voitaisiin myydä jalostettua metaania myös teollisuudelle.

Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy:n numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS % 2025/2024	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	15 368	17 449	16 860	-3,4 %	17 197	17 541
Liiketoiminnan muut tuotot	1 158	1 064	845	-20,6 %	862	879
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	-10 863	-10 614	-10 261	-3,3 %	-10 466	-10 676
Henkilöstökulut	-1 693	-1 869	-1 850	-1,0 %	-1 887	-1 925
Poistot ja arvonalentumiset	-1 589	-1 689	-1 533	-9,2 %	-1 485	-1 444
Liiketoiminnan muut kulut	-2 468	-2 816	-3 168	12,5 %	-3 231	-3 296
LIKETULOS	-87	1 525	893	-41,4 %	990	1 079
Rahoitustuotot	26	8	8	0,0 %	8	8
Rahoituskulut	-494	-637	-675	6,0 %	-560	-500
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	-555	896	226	-74,8 %	438	587
Tilinpäätössiirrot	5	0	0	-	0	0
Verot	0	0	0	-	0	0
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-550	896	226	-74,8 %	438	587

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Pysyvät vastaavat (yht.)	21 166	21 094	19 561
Aineettomat hyödykkeet	88	88	88
Aineelliset hyödykkeet	21 055	21 006	19 473
Sijoitukset	23	0	0
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	1 945	1 302	616
Vaihto-omaisuus	48	20	10
Saamiset	1 897	1 262	586
Rahoitusarvopaperit	0	0	0
Rahat ja pankkisaamiset		20	20
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 111	22 396	20 177
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oma pääoma (yht.)	5 758	6 654	6 880
Osakepääoma	2 683	2 683	2 683
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	0	0	0
Ed. tilikausien voitto/tappio	3 625	3 075	3 971
Tilikauden voitto/tappio	-550	896	226
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	22	0	0
Pakolliset varaukset	2 304	2 464	2 464
Laskennallinen verovelka	0	0	0
Vieras pääoma (yht.)	15 027	13 278	10 833
Pitkäaikainen vieraspääoma	10 730	10 278	8 833
Lyhytaikainen vieraspääoma	4 297	3 000	2 000
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 111	22 396	20 177

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	50,3	50,3	50,3
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	27	27	27
Investoinnit (1000 €)	1 533	1 585	0
Ulkoiset lainat (1000 €)	12 175	10 278	8 833
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	314	173	458
KANNATTAVUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oman pääoman tuotto %	-9,2	14,4	3,3
Sijoitetun pääoman tuotto %	-0,3	8,8	5,5
Liikevoitto %	-0,6	8,7	5,3
VAKAVARAIKUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Omavaraisuusaste %	25,0	29,7	34,1
MAKSUVALMIUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Current ratio	0,5	0,4	0,3
Quick ratio	0,4	0,4	0,3
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	482	350	380
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	151	180	200
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Tuloutus kaupungille (1000 €)	0	0	0

Saimaan Tukipalvelut Oy

Yhtiön toimitusjohtaja

Saku Linnamurto

Yhtiön toiminta-ajatus

Yhtiö tarjoaa ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöjen huolto- ja kunnossapitopalveluja sekä muita vastaavia tukipalveluja osakkeenomistajilleen. Lisäksi yhtiö tarjoaa tuottamia palveluja myös muille toimijoille kuin omistajilleen siinä määrin kuin se on mahdollista vaarantamatta yhtiön julkisista hankinnoista annetun lain mukaista sidosyksikköasemaa.

Yleiskuvaus vuoden 2025 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Vuonna 2025 yhtiön myyntihintoihin tulee kohdistumaan tuotannon tekijöiden kustannusten noususta aiheutuva korotuspaine. Talousarviota laadittaessa on tiedossa, että taloushallinnon palveluhintoihin kohdistuu jopa 10 prosentin nousupaine. Kuljetuskustannukset sekä siivoustekstiilien vuokrahinnat nousevat noin 3 prosenttia. Kustannusnousut elintarvikkeissa ja vuokrissa ovat sen sijaan maltillisempia, arviolta välillä 0–3 prosenttia.

Yhtiön noudattama Avaintan työehtosopimus päättyy 30.4.2025. Tämän jälkeen on tarkoitus soveltaa KT:n ja pääsopijajärjestöjen neuvottelemaa Avaintan sopimuksen korvaavaa työehtosopimusta. Uuden sopimuksen oletetaan vastaavan ehdoiltaan ja kustannuksiltaan Avaintan ja kunta-alan sopimuksia. Koska sopimuksen kustan-

nusvaikutuksesta ei vielä syksyllä 2024 ole tietoa, on yhtiön pääomistajan eli Lappeenrannan kaupungin kanssa sovittu, että omistajien vuoden 2025 hinnantarkistuksista neuvotellaan keväällä 2025 sopimuskokonaisuuden valmistuttua.

Vuoden 2025 aikana seurataan aktiivisesti Suomen hallituksen suunnittelemien hankintalain sidosyksikkösääntelyn muutosten, kuten inhouse-yhtiöiden omistukselle kaavailun 10 prosentin minimiomistusvaateen, vaikutuksia yhtiön toimintaan. Lisäksi yhtiössä valmistaudutaan lainsäädännön velvoittamaan vastuullisuusraportointiin vuoden 2025 tilinpäätöksestä alkaen.

Yhtiön liikevaihto 2025 tulee olemaan noin 55,3 miljoonaa euroa. Yhtiön tilikauden voiton arvioidaan olevan noin 387.000 euroa vuonna 2025. Vuosien 2026–2027 aikana keskeisiin tunnuslukuihin, kuten liikevaihtoon ja liikevoittoprosenttiin, ei odoteta suuria muutoksia.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Vuoden 2025 talousarviossa Lappeenrannan kaupungin, ja muiden omistajien, strategiaa tukevat seuraavat toiminnalliset tavoitteet:

1. Ruokahävikin vähentäminen: ruokahävikkiä pyritään pienentämään 5 %:a vuoden 2023 tasosta.
2. Ekologiset siivous- ja puhdistusaineet: tavoitteena että hankittavista siivous- ja puhdistusaineista 45 %:a on ympäristömerkittyjä.

3. Sähkökäyttöiset työajoneuvot: tavoitteena on korvata 2/14 kunnossapidon polttomoottorikäyttöisistä työajoneuvoista sähkökäyttöisillä.

Taloudellisena tavoitteena on tuottaa omistajien tarvitsemat tukipalvelut omakustannushintaan kuitenkin siten, että yhtiön kaikki toimialat toimivat kannattavasti ja yhtiön omavaraisuusasteella mitattava vakavaraisuus säilyy tyydyttävällä tasolla (25–35 %).

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Vuosina 2025–2027 ei toteuteta merkittäviä investointihankkeita. Toteutettavat investoinnit ovat pääasiassa pieniä laite- ja koneinvestointeja. Vuotuisten investointien arvo on noin 400.000 euroa.

Vuonna 2025 ei ole suunnitteilla rakenne- tai rahoitusjärjestelyitä.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Yhtiön tunnistamat riskit liittyvät lainsäädännön muutoksiin, yleiseen hintatason kehitykseen sekä osaavan henkilöstön rekrytointiin. Lisäksi muutokset omistajien palveluverkossa voivat aiheuttaa riskin tukipalvelujen kysynnälle.

Saimaan Tukipalvelut Oy:n numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS % 2025/2024	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	53 992	55 372	55 284	-0,2 %	55 500	55 500
Liiketoiminnan muut tuotot	45	16	8	-50,0 %	10	10
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	-17 146	-17 672	-17 018	-3,7 %	-17 200	-17 200
Henkilöstökulut	-31 377	-31 453	-32 047	1,9 %	-32 000	-32 000
Poistot ja arvonalentumiset	-232	-218	-307	40,8 %	-300	-300
Liiketoiminnan muut kulut	-5 262	-5 463	-5 611	2,7 %	-5 600	-5 600
LIKETULOS	20	582	309	-46,9 %	410	410
Rahoitustuotot	159	0	175	0,0 %	100	100
Rahoituskulut	0	0	0	0,0 %	0	0
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	179	582	484	-16,8 %	510	510
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	-37	-116	-97	-16,6 %	-102	-102
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta		0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	142	466	387	-16,9 %	408	408

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Pysyvät vastaavat (yht.)	563	561	611
Aineettomat hyödykkeet	138	180	180
Aineelliset hyödykkeet	404	360	410
Sijoitukset	21	21	21
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	11 490	11 123	11 723
Vaihto-omaisuus	0	0	0
Saamiset	9 073	10 723	10 723
Rahoitusarvopaperit	0	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	2 417	400	1 000
VASTAAVAA YHTEENSÄ	12 053	11 684	12 334
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oma pääoma (yht.)	3 419	4 184	4 571
Osakepääoma	218	218	218
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	0	0	0
Ed. tilikausien voitto/tappio	3 059	3 500	3 966
Tilikauden voitto/tappio	142	466	387
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	6	0	0
Pakolliset varaukset	0	0	0
Laskennallinen verovelka	0	0	0
Vieras pääoma (yht.)	8 628	7 500	7 763
Pitkäaikainen vieraspääoma	0	0	0
Lyhytaikainen vieraspääoma	8 628	7 500	7 763
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	12 053	11 684	12 334

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	63,7	63,7	63,7
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	868	900	894
Investoinnit (1000 €)	218	306	455
Ulkoiset lainat (1000 €)	0	0	0
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	302	150	200
KANNATTAVUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oman pääoman tuotto %	4,3	12,3	8,8
Sijoitetun pääoman tuotto %	5,3	15,3	11,1
Liikevoitto %	0,0	1,1	0,6
VAKAVARAISUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Omavaraisuusaste %	28,4	35,8	37,1
MAKSUVALMIUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Current ratio	1,1	1,5	1,5
Quick ratio	1,1	1,5	1,5
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	20 060	22 149	20 200
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	1 610	1 500	1 600
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Ruokahävikin vähentäminen vuoden 2023 tasosta			-5,0 %
Ympäristömerkittyjen siivous- ja puhdistusaineiden osuus			45 %
Sähkökäyttöisten työajoneuvojen osuus kunnossapidossa			2/14
Tuloutus kaupungille (1000 €)	0	0	0

Lappeenrannan Teatterikiinteistö Oy

Yhtiön toimitusjohtaja

Mikko Hietamies

Yhtiön toiminta-ajatus

Lappeenrannan Teatterikiinteistö Oy:n tehtävänä on omistaa teatteritoimintaa varten rakennettua rakennuksen osaa kauppakeskus IsoKristiinan laajennusosassa ja vuokrata sitä teatteritoimintaa varten. Yhtiö voi omistaa, vuokrata ja hallita mahdollisia muita kiinteistöjä.

Yleiskuvaus vuoden 2025 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Yhtiön kaikki osakkeet ovat Lappeenrannan kaupungin omistuksessa. Vuonna 2025 yhtiön liiketoiminta keskittyy pääasiassa teatteritilojen vuokraamiseen Lappeenrannan kaupunginteatterin käyttöön ja kohteen ylläpidon järjestämiseen. Tavoitteena on tarjota toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaiset tilat kaupunginteatterin käyttöön.

Yhtiön liikevaihdoksi on arvioitu vuonna 2025 1,27 miljoonaa euroa ja se muodostuu kokonaisuudessaan Lappeenrannan kaupunginteatterin yhtiölle maksamista tilavuokrista. Vuonna 2025 tuloksen arvioidaan muodostuvan 82.000 euroa negatiiviseksi, mikä johtuu ennen kaikkea rahoituskulujen kasvusta. Tulevien vuosien osalta liikevaihto kasvaa hieman vuokravaikutteisten irtaimistohankintojen vuoksi ja tuloksen arvioidaan pysyvän jonkin verran negatiivisena.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Yhtiölle ei aseteta kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Vuodelle 2025 ei ole suunnitteilla merkittäviä investointeja. Yhtiö jatkaa 2024 aloitettuja teatterin näyttämöiden ja muiden tilojen välisen palo-ovien ja väliseinien korjaustoimenpiteitä. Lisäksi yhtiö varautuu hankkimaan liikkuvia valaisimia teatterin esitystekniikkakäyttöön. Yhtiö teettää suunnitelman jäähdytyksen laajentamisesta tarpeistoon ja toimistotiloihin. Toteutus päätös tehdään erikseen.

Ei suunniteltuja rakenne- ja rahoitusjärjestelyitä vuodelle 2025.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Lappeenrannan Teatterikiinteistö Oy:n liiketoiminta keskittyy tilojen vuokraamiseen Lappeenrannan kaupungille, joten yhtiön liiketoimintariski on pieni. Sen sijaan yhtiön vuokralaisen toimintaan liittyvä merkittäviä riskejä kuten edellisinä vuosina on nähty muun muassa koronaviruksen aiheuttamien rajoitustoimenpiteiden vuoksi, jolloin teatterin yleisölle suunnattu toiminta on ollut ajoittain kokonaan keskeytyksissä ja ajoittain rajoitettua.

Yhtiön rakennuttama kaupunginteatteri on rahoitettu pääosin lainarahalla. Korkotaso määrittelee hyvin pitkälle yhtiön taloudellisen

liikkumavaran. Yhtiön lainat on sidottu pääosin vaihtuvaan korkoon, mutta vähäinen osa on sidottu kiinteään korkoon. Korkotaso on nyt lähtenyt laskuun, mikä näkyy myös yhtiön taloudessa.

Lappeenrannan Teatterikiinteistö Oy:n numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS % 2025/2024	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	1 210	1 268	1 270	0,2 %	1 284	1 284
Liiketoiminnan muut tuotot	0			0,0 %		
Valmistus omaan käyttöön	0			0,0 %		
Materiaalit ja palvelut	0			0,0 %		
Henkilöstökulut	-8	-10	-10	0,0 %	-10	-10
Poistot ja arvonalentumiset	-657	-739	-752	1,8 %	-752	-752
Liiketoiminnan muut kulut	-257	-240	-260	8,3 %	-270	-280
LIKETULOS	288	279	248	-11,1 %	252	242
Rahoitustuotot	37	30	30	0,0 %	20	15
Rahoituskulut	-560	-590	-360	-39,0 %	-285	-290
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	-235	-281	-82	-70,8 %	-13	-33
Tilinpäätössiirrot	0	0		0,0 %		
Verot	0	0		0,0 %		
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0		0,0 %		
TILIKAUDEN TULOS	-235	-281	-82	-70,8 %	-13	-33

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Pysyvät vastaavat (yht.)	13 410	12 753	12 001
Aineettomat hyödykkeet			
Aineelliset hyödykkeet	13 368	12 711	11 959
Sijoitukset	42	42	42
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	747	644	544
Vaihto-omaisuus			
Saamiset	747	644	544
Rahoitusarvopaperit	0		
Rahat ja pankkisaamiset	0		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	14 157	13 397	12 545
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oma pääoma (yht.)	1 491	1 357	1 275
Osakepääoma	3	3	3
Arvonkorotusrahasto	0		
Muut omat rahastot	2 243	2 243	2 243
Ed. tilikausien voitto/tappio	-520	-608	-889
Tilikauden voitto/tappio	-235	-281	-82
Vähemmistöosuus	0		
Pakolliset varaukset	0		
Laskennallinen verovelka	0		
Vieras pääoma (yht.)	12 666	12 040	11 270
Pitkäaikainen vieraspääoma	11 900	11 210	10 520
Lyhytaikainen vieraspääoma	766	830	750
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	14 157	13 397	12 545

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100,0	100,0	100,0
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	1	1	1
Investoinnit (1000 €)	0	0	70
Ulkoiset lainat (1000 €)	12 590	11 900	11 210
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	12 100	11 550	11 000
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	
Leasingvastuut (1000 €)	0	0	
KANNATTAVUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oman pääoman tuotto %	-15,8	-19,7	-6,2
Sijoitetun pääoman tuotto %	6,1	2,3	2,2
Liikevoitto %	23,8	22,0	19,5
VAKAVARAISSUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Omavaraisuusaste %	10,5	10,1	10,2
MAKSUVALMIUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Current ratio	1,0	0,8	0,7
Quick ratio	1,0	0,8	0,7
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	1 200	1 200	1 270
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	0	0	0
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Tuloutus kaupungille (1000 €)	0	0	0

Kiinteistö Oy Seniori-Saimaa

Yhtiön toimitusjohtaja

Katri Tolvanen

Yhtiön toiminta-ajatus

Lappeenrannan kaupunki ja Holiday Club Resorts Oy (HCR) ovat perustaneet Kiinteistö Oy Seniori-Saimaan 12/2010 omistamaan ja kehittämään Tiurun entisen sairaalan aluetta sillä olevine rakennuksineen. Kaupunki omistaa yhtiön osakkeista 68,85 %.

Yleiskuvaus vuoden 2025 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Yhtiön kiinteistöllä ei ole vuokralaista tai toimintaa. Yhtiö on hakenut mahdollisuutta entisen sairaalarakennuksen kehittämisen esimerkiksi monipuolisena terveys- ja hyvinvointipalvelujen sekä asuminen kohteena. Kiinteistölle on pyritty löytämään ostaja, joka ottaisi vastatakseen kohteen kehittämisestä asemakaavan mukaisesti. Toistaiseksi kiinteistölle ei ole onnistuttu löytämään ostajaa. Tästä syystä yhtiö on hakenut kohteen asemakaavan muuttamista muun muassa niin, että rakennuksen suojelumerkintä poistettaisiin. Suhdannetilanteen ollessa hyvin vaikea on hyvin epärealistista odottaa, että kiinteistölle löytyisi ostaja, joka ottaisi vastatakseen kohteen kehittämisestä. Rakennuksen purkua sisältävät kehittämisvaihtoehdot edellyttävät suojelumerkinnän poistamista asemakaavasta.

Tiurun sairaalarakennuksen vuonna 2022 valmistunut kuntotutkimus päivitettiin alkusyksystä 2024. Syksyllä 2024 järjestettiin keskeisten viranomaisten ja riippumattomien asiantuntijoiden kesken

sairaalarakennuksen katselmus. Rakennuksen kunto on heikentynyt ja rakennus on erittäin heikossa kunnossa. Asemakaavoitus käynnistyy uudelleen syksyllä 2024 ja jatkuu vuonna 2025. Tavoitteena on suojelumerkinnän poistaminen kaavasta.

Vakuutusyhtiö on irtisanonut sekä omaisuus- että vastuuhenkilöiden vastuuvakuutukset rakennuksen heikkoon kuntoon vedoten. Uusien vakuutuksien hankkiminen on työn alla syksyllä 2024.

Suojellun Tiurun sairaalarakennuksen kuparinen vesikate on pääosin varastettu vuosina 2021–2022. Vesikaton korjaussuunnitelmat valmistuivat keväällä 2024. Omistajan tulee huolehtia rakennuksen turvallisuudesta ja rakennuksen vaurioituminen tulee estää. Vesikattokorjausta ei ole käynnistetty vuonna 2024, mutta vesikattokorjauksen edellyttämät suunnitelmat valmistuivat keväällä 2024. Vesikattokorjauksen kustannusten arvioidaan olevan noin 400.000 euroa. Vakuutusyhtiöltä on haettu korvausta kuparikatteen varkauden vuoksi, mutta korvaushakemus on hylätty kaksi kertaa. Syksyllä 2024 vakuutuskorvaushakemus on vakuutusyhtiön asiakasvaltuutella ratkaistavana. Talousarviossa kattokorjaukseen ei varata rahaa. Yhtiön hallitus kutsuu omistajia kuultuaan ylimääräisen yhtiökokouksen koolle päättämään vesikatteen korjaustyöstä ja sen rahoittamisesta sen jälkeen, kun vastaus vakuutuskorvauksista on saatu vakuutusyhtiöltä.

Rakennuksen korjaus- ja huoltokustannuksiin varataan talousarviossa 60.000 euroa.

Yhtiön kiinteistöstä on katkaistu sähkö, lämpö ja vesi, minkä vuoksi rakennuksen tilapäinenkin vuokraaminen on ollut mahdotonta.

Vuoden 2020 alusta lähtien yhtiön rahoitus on toteutettu kuluvas-
tikkeiden muodossa. Vuoden 2025 tuloksen ennustetaan olevan ne-
gatiivinen noin 18.942 euroa. Mikäli uutta omistajaa kiinteistölle ei
löydetä eikä kiinteistön kehittäminen etene suunnitellusti, muodos-
tuu tulos tappiolliseksi vuosina 2026–2027.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Tiurun entisen sairaalan alueen kehittäminen ja asemakaavamuu-
tos, missä suojelumerkintä poistetaan.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt ta- loussuunnitelmakaudella

Tiurun sairaalarakennukseen jouduttaneen investoimaan lähivuo-
sien aikana noin 0,4–2 miljoonaa euroa, mutta investoinneista ei ole
vielä päätetty. Hallitus kutsuu koolle yhtiökokouksen päättämään
investoinnin rahoituksesta, kun rahoitukselle olisi tarvetta. Yhtiön
tavoitteen on ollut löytää kiinteistölle uusi omistaja, joka kehittäisi
sen uuteen käyttötarkoitukseen.

Suunniteltuja rakennejärjestelyitä ei ole.

Yhtiön maksuvalmiuden turvaamiseksi on syksyllä 2014 jouduttu ot-
tamaan käyttöön rahoitusjärjestely, jossa yhtiön omistajat Lappeen-
rannan kaupunki ja Holiday Club Resorts Oy ovat vastanneet omis-
tustensa suhteessa (pl. tammi-huhtikuun 2016 lämmityksen kulu,
josta kaupunki yksin on vastannut) yhtiön toiminnan kuluista sijoit-
tamalla oman pääoman ehtoisina sijoituksina Kiinteistö Oy Seniori-
Saimaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon yhtiön toimin-
nan kuluja vastaavan euromäärän. Vuonna 2016 yhtiölle tehdyt

suoritukset kattoivat myös vuoden 2017 toiminnan kulut. Rahoitus-
tarve syntyi jälleen vuoden 2018 osalta ja syntyy myös sitä seuraa-
vien vuosien osalta. Vuoden 2020 alusta lähtien yhtiön rahoitus-
tarve on katettu kuluvas-
tikkeen muodossa. Rahoitustarve katetaan
omistusten suhteessa määräytyvillä kuluvas-
tikkeilla. Vuoden 2025
rahoitustarpeen on arvioitu olevan yhteensä noin 138.000 euroa,
josta osuudet omistusten suhteessa ovat: kaupunki noin 95.013 eu-
roa ja HCR 42.987 euroa.

Yhtiö on kaupungille velkaa noin 115.000 euron suuruisen maan-
käyttösopimukseen perustuvan maksun. Maksun suorittaminen on
siirretty ajankohtaan, jolloin yhtiö on saanut myytyä kiinteistön.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuusteki- jistä

Yhtiön toiminnan merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät liitty-
vät rakennuksen heikkoon kuntoon ja asemakaavamuutoksen pit-
kittymiseen. Kiinteistön myynti on vallitsevan suhdannetilanteen ja
rakennuksen heikon kunnon vuoksi epätodennäköistä.

Rakennus on kärsinyt ilkvallasta ja muun muassa vesivuotojen ai-
heuttamista vaurioista, mitkä osaltaan heikentävät kohteen myytä-
vyyttä. Kattovedet saatiin hallintaan vuosien 2019 ja 2020 aikana
tehdyillä toimenpiteillä, mutta sen jälkeen kuparikate on varastettu
eivätkö kattovedet enää ole hallinnassa. Alkuvuodesta 2022 valmis-
tunut kuntotutkimus päivitettiin syksyllä 2024. Rakennuksen kunto
on heikentynyt entisestään vuoden 2022 jälkeen.

Rakennuksen kehittämisvaihtoehtoja selvitettiin vuonna 2023 laadi-
tussa ja valmistuneessa esiselvityksessä. Purkua sisältävät vaihtoeht-
ot eivät ole voimassa olevan asemankaavan mukaan mahdollisia.

Asemakaavoitusta jatketaan syksyllä 2024 tavoitteena suojelumerkinnän poistaminen, mutta kaavoitukseen liittyy valitusriski.

Lokakuun alussa 2023 entisen sairaalarakennuksen pihalla suojattuna ollut Kurjet-veistos varastettiin. Syksyllä 2024 rakennuksen ympärille hankittu aita on rikottu useamman kerran ja rakennukseen on murtauduttu toistuvasti. Ilkivaltaa ei olla saatu loppumaan. Rakennukseen liittyy myös turvallisuusriskejä. Rakennuksen oviaukot ja lukitukset murretaan toistuvasti ja katolla muun muassa käydään ottamassa valokuvia. Rakennuksen lähelle, rakennukseen ja sen katolle meneminen on turvallisuusriski. Turvallisuuden varmistamisesta on yhtiölle aiheutunut kustannuksia jatkuvasti ja siihen varaudutaan myös vuonna 2025.

Kiinteistö Oy Seniori-Saimaan numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS % 2025/2024	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	133	120	138	15,0 %	138	138
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	0	0	0	0,0 %	0	0
Henkilöstökulut	-7	-7	-7	0,0 %	-7	-7
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0,0 %	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-159	-143	-150	4,9 %	-150	-150
LIKETULOS	-33	-30	-19	-36,7 %	-19	-19
Rahoitustuotot	5	0	0	0,0 %	0	0
Rahoituskulut	0	0	0	0,0 %	0	0
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	-28	-30	-19	-36,7 %	-19	-19
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-28	-30	-19	-36,7 %	-19	-19

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Pysyvät vastaavat (yht.)	1526	1526	1526
Aineettomat hyödykkeet	0	0	0
Aineelliset hyödykkeet	1526	1526	1526
Sijoitukset	0	0	0
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	111	82	80
Vaihto-omaisuus	0	0	0
Saamiset	0	0	0
Rahoitusarvopaperit	0	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	111	82	80
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1637	1608	1606
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oma pääoma (yht.)	1493	1446	1426
Osakepääoma	1525	1525	1525
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	1741	1741	1741
Ed. tilikausien voitto/tappio	-1745	-1791	-1821
Tilikauden voitto/tappio	-28	-30	-19
Poistoero ja vapaaehtoiset varukset	0	0	0
Pakolliset varukset	0	0	0
Laskennallinen verovelka	0	0	0
Vieras pääoma (yht.)	144	162	180
Pitkäaikainen vieraspääoma	0	0	0
Lyhytaikainen vieraspääoma	144	162	180
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1637	1608	1606

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	68,9	69,0	69,0
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0,0	0,0	0,0
Henkilöstöä keskimäärin	oto	oto	oto
Investoinnit (1000 €)	0	0	0
Ulkoiset lainat (1000 €)	0	0	0
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	0	0	0
KANNATTAVUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oman pääoman tuotto %	-1,9	-2,0	-1,3
Sijoitetun pääoman tuotto %	-1,9	-2,0	-1,3
Liikevoitto %	-24,8	-25,0	-13,8
VAKAVARAIKUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Omavaraisuusaste %	91,2	89,9	88,8
MAKSUVALMIUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Current ratio	0,8	0,5	0,4
Quick ratio	0,8	0,5	0,4
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	92	83	95
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	0	0	0
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Tuloutus kaupungille (1000 €)	0		0

Wirma Lappeenranta Oy

Yhtiön toimitusjohtaja

Johanna Väyrynen

Yhtiön toiminta-ajatus

Wirma Lappeenranta Oy on Lappeenrannan kaupunkikonserniin kuuluva elinkeinoyhtiö. Toiminnan tavoitteena on uusien työpaikkojen syntymisen edistäminen, olemassa olevien työpaikkojen säilyttämisen tukeminen sekä elinkeinotoimintaympäristön kehittäminen. Päämääränä on saada Lappeenrannan seudulle uudistuvaa liiketoimintaa ja lisätä alueen vetovoimaisuutta. Wirma palvelee Lappeenrannan seudun yrittäjiä ja yrityksiä sekä kehittää alueen toimintaympäristöä ja kilpailukykyä.

Wirma Lappeenranta Oy:n hanke- ja hallinnointitoiminta täydentää kaupungin organisaatiossa toimivaa Wirma-yrityspalvelua ja konsernihallinnossa toimivaa matkailupalvelua.

Yleiskuvaus vuoden 2025 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Wirma on kaupunkikonsernin määräysvallassa oleva osakeyhtiö. Wirma tuottaa kaupungille ja sen asiakkaille/sidosryhmille tarvittaessa kehityspalveluita ja goSaimaa-kattomarkkinointipalveluja. Yhtiöllä ei ole henkilökuntaa. Katujunan osalta tehdään ratkaisut (esim. myynti) vuoden 2025 aikana.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Yhtiö suorittaa kaupungille omistajaohjauksen kautta annetut tehtävät.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

GoSaimaalle myönnettyjen pääomalainojen arvostus tulee vuosittain tarkistettavaksi.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Wirma Lappeenranta Oy on osakkaana goSaimaa Oy:ssä. Wirmalla on 225.000 euroa pääomalainasaamista goSaimaalta.

Wirma Lappeenranta Oy:n numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS % 2025/2024	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	210	210	210	0,0 %	210	210
Liiketoiminnan muut tuotot	34	5	0	-100,0 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	-17	-10	-2	-80,0 %	-1	-1
Henkilöstökulut	-9	-9	-9	0,0 %	-9	-9
Poistot ja arvonalentumiset	-11	-8	-6	-28,9 %	-5	-4
Liiketoiminnan muut kulut	-209	-192	-194	1,0 %	-195	-196
LIKETULOS	-2	-4	-1	-77,5 %	0	0
Rahoitustuotot	4	4	4	0,0 %	4	4
Rahoituskulut	-2	0	0	0,0 %	0	0
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	0	0	3	-	4	4
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	0	0	3	-	4	4

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Pysyvät vastaavat (yht.)	286	278	272
Aineettomat hyödykkeet	0	0	0
Aineelliset hyödykkeet	34	25	19
Sijoitukset	253	253	253
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	142	151	154
Vaihto-omaisuus	0	0	0
Saamiset	20	15	15
Rahoitusarvopaperit	0	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	122	136	139
VASTAAVAA YHTEENSÄ	428	429	426
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oma pääoma (yht.)	416	416	414
Osakepääoma	150	150	150
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	6	6	6
Ed. tilikausien voitto/tappio	260	260	255
Tilikauden voitto/tappio	0	0	3
Poistoero ja vapaaehtoiset varukset	0	0	0
Pakolliset varukset	0	0	0
Laskennallinen verovelka	0	0	0
Vieras pääoma (yht.)	12	13	12
Pitkäaikainen vieraspääoma	0	0	0
Lyhytaikainen vieraspääoma	12	13	12
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	428	429	426

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100	100	100
Konserniyhtiön omistusosuus yhtiöstä %	0	0	0
Henkilöstöä keskimäärin	0,1	0,1	0,1
Investoinnit (1000 €)	0	0	0
Ulkoiset lainat (1000 €)	0	0	0
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	0	0	0
KANNATTAVUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oman pääoman tuotto %	0	-1,1	-0,2
Sijoitetun pääoman tuotto %	-0,4	-0,3	1,9
Liikevoitto %	-1	-2,1	-0,5
VAKAVARAISUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Omavaraisuusaste %	97,1	97	97,2
MAKSUVALMIUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Current ratio	11,5	11,6	12,8
Quick ratio	11,5	11,6	12,8
YHTIÖN ROOLI KONSERNIN SISÄISESSÄ KAUPANKÄYNNISSÄ	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Myynti Lappeenrannan kaupungille (1000 €)	210	210	210
Ostot Lappeenrannan kaupungilta (1000 €)	2	2	2
YHTIÖKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Tuloutus kaupungille (1000 €)	0	0	0

Saimaan lentoasema säätiö sr (konserni)

Säätiön toimitusjohtaja

Ding Ma

Toiminta-ajatus

Säätiön tarkoituksena on edistää Lappeenrannan lentoaseman toimintaa ja alueellista saavutettavuutta. Säätiö tukee lentoaseman kehittämistä sekä lentoliikenteen jatkuvuutta ja monipuolistamista palvelemaan Etelä-Karjalan ja laajemmin Järvi-Suomen alueen asukkaita, yrityksiä ja matkailua.

Säätiön tehtävänä on edistää lentoyhteyksien säilymistä ja uusien avaamista, tukea lentoaseman infrastruktuurin kehittämistä ja ylläpitää Lappeenrannan asemaa tärkeänä alueellisena ja kansainvälisenä yhteyspisteenä. Lisäksi säätiö pyrkii parantamaan alueen elinvoimaa ja talouskasvua, sillä lentoliikenteellä on merkittävä vaikutus paikalliseen elinkeinoelämään ja matkailuun.

Lentoaseman operointia ja muuta sen kehittämistä palvelevaa liiketoimintaa varten säätiö on perustanut Lappeenrannan Lentoasema Oy:n.

Lappeenrannan Lentoasema Oy:n toiminta-ajatus on luoda Lappeenrannan lentoasemalle optimaalinen liikenne rakenne. Lappeenrannan lentoasema on suorien kansainvälisten yhteyksien asema, jota kehitetään myös sähköisen ja digitaalisen ilmaliikenteen keskuksena ja edelläkävijänä. Lappeenrannan lentoasema on merkittävä turvallisuuden ja huoltovarmuuden infrastruktuuri Itä-Suomessa.

Yleiskuvaus vuoden 2025 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio liikevaihdon kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Lappeenrannan lentoasema on onnistunut säilyttämään asemansa matkailumarkkinoinnissa erityisesti suoralentokohteena Italiasta saapuville matkailijoille. Venäjän hyökkäyssota on vaikeuttanut koko matkailusektorin liiketoimintaa, mutta samalla eurooppalaisten matkailijoiden määrä on kasvanut. Ilmaston lämpenemisestä johtuva "coolcation"-ilmiö, jossa matkailijat hakeutuvat viileämmille kesäkohteille, on lisääntymässä ja ennustetaan vahvistuvan tulevina vuosina. Lappeenrannan lentoasema aikoo panostaa myös liikentoyhteyksien kehittämiseen erityisesti elinkeinoelämän ja korkeakoulujen tarpeet huomioiden lentoyhtiöneuvotteluissa.

Saimaan lentoasema säätiön rooli Järvi-Suomen alueen matkailun ja muiden elinkeinojen tukemisessa ja edistämiseksi on riippuvainen alueen, kaupungin ja valtion tuesta. Tulevaisuudessa tarvitaan myös vahvempaa elinkeinoelämän panosta alueen kehityksen varmistamiseksi.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Säätiö-konsernin tulostavoitteet määritellään omistajaohjauksen kautta.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Vuonna 2025 varaudutaan investointeihin tarvittaessa. Avustusten notifiointiprosessille odotetaan päätöstä EU-komissiolta.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Lentokenttä tunnistaa useita riskejä ja epävarmuustekijöitä. Keskeisimmät ovat Venäjän vapaa-ajan matkustajaliikenteen elpymisen puuttuvat näkymät ja matkustajiin liittyvän matkailualuekehityksen vahvistuminen Järvi-Suomen ja Lappeenrannan lentokentän vaikutusalueella. Epäsymmetrinen neuvotteluasema lentoyhtiöihin nähden asettaa haasteita sekä olemassa olevien lentoyhteyksien säilyttämiselle että uusien avaamiselle. Lisäksi merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät valtion tukeen lentokentälle ja Saimaan alueen lentoliikennemarkkinointirahoitukseen.

Saimaan lentoasema säätiö sr – konsernin numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS % 2025/2024	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	803	846	485	-42,7 %	485	485
Liiketoiminnan muut tuotot	186	185	60	0,0 %	60	60
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0 %	0	0
Materiaalit ja palvelut	-355	-385	-218	-43,4 %	-218	-218
Henkilöstökulut	-866	-830	-815	-1,8 %	-815	-815
Poistot ja arvonalentumiset	-17	-20	-30	50,0 %	-30	-30
Liiketoiminnan muut kulut	-1 160	-1 146	-832	-27,4 %	-832	-832
LIKETULOS	-1 409	-1 350	-1 350	0,0 %	-1 350	-1 350
Rahoitustuotot	0	0	0	0,0 %	0	0
Rahoituskulut	-1	0	0	0,0 %	0	0
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA	-1 410	-1 350	-1 350	0,0 %	-1 350	-1 350
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0,0 %	0	0
Verot	0	0	0	0,0 %	0	0
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-1 410	-1 350	-1 350	0,0 %	-1 350	-1 350

TASE VASTAAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Pysyvät vastaavat (yht.)	69	40	70
Aineettomat hyödykkeet	0	0	
Aineelliset hyödykkeet	69	40	70
Sijoitukset	0	0	0
Vaihtuvat vastaavat (yht.)	512	100	200
Vaihto-omaisuus	0	0	
Saamiset	141	50	100
Rahoitusarvopaperit	0	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	371	50	100
VASTAAVAA YHTEENSÄ	581	140	270
TASE VASTATTAVAA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oma pääoma (yht.)	148	1	2
Osakepääoma	5 536	6 490	7 841
Arvonkorotusrahoitus	0	0	
Muut omat rahastot	0	0	
Ed. tilikausien voitto/tappio	-3 978	-5 139	-6 489
Tilikauden voitto/tappio	-1 410	-1 350	-1 350
Vieras pääoma (yht.)	433	139	268
Pitkäaikainen vieraspääoma	0	0	0
Lyhytaikainen vieraspääoma	433	139	268
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	581	140	270

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kaupungin osuus säätiön säädepääomasta %	100,0	100,0	100,0
Konserniyhtiön osuus säädepääomasta %	0,0	0,0	0,0
Henkilöstöä keskimäärin	15	15	14
Investoinnit (1000 €)	0	0	0
Ulkoiset lainat (1000 €)	0	0	0
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	0	0	0
KANNATTAVUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oman pääoman tuotto %	-1 958,3	-1 812,1	-90 000,0
Sijoitetun pääoman tuotto %	-1 958,3	-1 812,1	-90 000,0
VAKAVARAISUUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Omavaraisuusaste %	25,5	0,7	0,7
MAKSUVALMIUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Current ratio	1,2	0,7	0,7
Quick ratio	1,2	0,7	0,7

Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä

Kuntayhtymän johtaja

Antti Lehmusvaara

Kuntayhtymän toiminta-ajatus

Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä ylläpitää Saimaan ammatitopisto Sampoa (jatkossa Sampo). Koulutuskuntayhtymän perustetävänä on toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestäminen. Kuntayhtymä toteuttaa tehtävänsä järjestämällä Sampoissa ammatillisiin perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin tähtäävää koulutusta, työvoimakoulutusta, oppisopimuskoulutusta sekä henkilöstökoulutusta. Opetusta järjestetään pääosin Imatralla ja Lappeenrannassa sekä Ruokolahdella. Etelä-Karjalan kunnat ovat yhdessä sopineet ammatillisen koulutuksen järjestämisestä yhteisessä koulutuskuntayhtymässä.

Sampo järjestää maakunnan kehittymistä ja hyvinvointia edistävää sekä työelämän tarpeita vastaavaa ammatillista koulutusta. Sampo antaa opiskelijoilleen valmiuksia työllistymistä, ammatillista kehittymistä ja elämää varten.

Yleiskuvaus vuoden 2025 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio toimintatuottojen kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Vuoden 2025 osalta koulutusaloja on ohjeistettu pitämään opiskelijamäärät nykytasolla tai mieluummin kasvattamaan opiskelijamääriä. Toisena ohjeistuksena on opiskelijoiden työllistymiseen tai jatko-opintoihin pääsyyn panostaminen.

Kuntayhtymän taseen tunnusluvut ovat erinomaiset talousarviokauden alussa. Taloussuunnittelukauden 2025–2027 suurimpia haasteita ovat valtionosuusrahoituksen lasku, opiskelijamäärän vähentyminen ja Imatralla kesällä 2024 alkaneen kampuksen hankesuunnitelman toteutuminen.

Kuntayhtymän toimintatuotoista 86 % on valtionosuusrahoitusta. Ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitukseen on vuodelle 2025 kohdennettu 120 miljoonan euron leikkaus. Sampon taloussuunnittelun lähtökohtana on arvio, että valtionosuusrahoitus on 2,2 miljoonaa euroa vuotta 2024 pienempi eli 31,7 miljoonaa euroa.

Vuosikate talousarviossa 2025 on 1,0 miljoonaa euroa ja varausten ja rahastojen muutosten jälkeen talousarvio jää noin 1,3 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Tämä katetaan edellisinä vuosina kertyneillä ylijäämillä.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Ei ole sitovia tavoitteita kaupunginvaltuustoon nähden.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Kuntayhtymässä käynnistettiin vuonna 2024 Imatran Koulukatu 5 - kiinteistön hankesuunnitelman toteuttaminen terveellisten ja turvallisten tilojen takaamiseksi. Tämä on oleellinen osa vuosien 2025–2026 taloussuunnitelmaa. Hankesuunnitelman toteuttaminen tulee

vaatimaan tämän hetken arvion mukaan 17 miljoonan euron panostuksen.

Imatran kampuksen kiinteistöjen investointitarpeet ovat toiminnan volyyymiin nähden suuret ja siksi talouden ja erityisesti rahoituksen suunnittelussa keskeinen asia on hankesuunnitelman toteutuminen. Vuoden 2025 talousarvioon on sisällytetty 8,0 miljoonan euron rakennusinvestoinnit. Ne rahoitetaan lainarahoituksella ja talousarviossa on varauduttu kasvaviin lainanhoitokuluihin, väistötalokuluihin sekä poistoihin.

Kuntayhtymän tilaratkaisujen toteuttaminen edellyttää kunkin yksikön toimintojen toteuttamista kustannustehokkaasti niin, että yksiköt toteuttavat aiemmin laadittuja talouden sopeutussuunnitelmia. Talousarviovuodelle myönnetään lainanottovaltuudet korkeintaan 9,0 miljoonan euron lainalle.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Käynnissä oleva rakennusinvestointi on kuntayhtymän volyyymiin ja rahoitukseen nähden merkittävä riski. Taloussuunnitelmat edellyttävät, että alijäämäiset koulutusalat toteuttavat toimenpidesuunnitelmansa niin, että alakohtaisia alijäämiä ei enää ole. Väestöennusteiden mukainen opiskelijoiden väheneminen on myös merkittävä riski; etenkin jos/kun rakennetaan uusia tiloja nykyiselle volyyymille. Valtionosuusrahoituksen määräytymisen uudistuminen vuodesta 2026 lähtien luo epävarmuutta tulevaisuuden suunnitteluun.

Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS % 2025/2024	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	37 050	39 325	36 952	-6,0 %	36 550	36 550
Valmisteveraston muutos	-183	-470	-525	11,7 %	0	0
Valmistus omaan käyttöön	288	150	74	-50,7 %	0	0
Toimintakulut	-34 438	-37 807	-35 019	-7,4 %	-33 412	-33 374
TOIMINTAKATE	2 717	1 198	1 482	23,7 %	3 138	3 176
Rahoitustuotot	1	0		-		
Rahoituskulut	-53	-200	-445	122,5 %	-499	-498
VUOSIKATE	2 665	998	1 037	3,9 %	2 639	2 678
Poistot ja arvonalentumiset	-2 841	-3 237	-2 809	-13,2 %	-3 075	-3 200
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	-176	-2 239	-1 772	-20,9 %	-436	-522
Satunnaiset erät (netto)	0	0	0			
TILIKAUDEN TULOS	-176	-2 239	-1 772	-20,9 %	-436	-522
Tilinpäätössiirrot	836	1 128	507	-55,1 %	504	540
Verot	0	0				
Vähemmistöosuus	0	0				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	660	-1 111	-1 265	13,9 %	68	18

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kaupungin omistusosuus kuntayhtymästä %	48,62	48,62	48,62
Konsernin omistusosuus kuntayhtymästä %	48,62	48,62	48,62
Henkilöstöä keskimäärin, henkilötyövuosina	378	385	369
Investoinnit (1000 €)	4 611	6 300	8 750
Ulkoiset lainat (1000 €)	2 732	7 257	13 185
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	1 180	1 300	1 500
TASEEN TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	19,0	30,0	49,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	17 742	16 731	16 442
Lainakanta 31.12., 1000 €	2 732	7 257	13 185
Omavaraisuusaste %	82,0	73,0	63,0
TULOSKASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Vuosikate/ poistot, %	93,8	30,8	36,9
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	107,6	104,0	105,5
KUNTAYHTYMÄKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Opiskelijavuodet	3 525	3 495	3 321

Etelä-Karjalan liitto

Maakuntajohtaja

Satu Sikanen

Kuntayhtymän toiminta-ajatus

Etelä-Karjalan liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden hyväksi elinolojen, kuntien, elinkeinoelämän, kulttuurin ja ympäristön kehittäjänä. Toiminta perustuu aluekehitys- ja maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä liiton perussopimukseen.

Kuntayhtymän tehtävänä perussopimuksen mukaan on:

1. maankäytöstä ja rakentamisesta annetun lainsäädännön mukaiset maakunnan liitolle määrätyt tehtävät;
2. alueiden kehittämiseksi ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan toimeenpanosta sekä hankkeiden rahoittamisesta annetun lainsäädännön mukaiset maakunnan liitolle määrätyt tehtävät;
3. muut lainsäädännön nojalla maakunnan liitolle kuuluvat tehtävät;
4. maakunnan edunvalvonta.

Kuntayhtymä voi kaikkien jäsenkuntien hyväksymien sopimusten nojalla hoitaa muitakin kuntien yhteisiä tehtäviä sekä hoitaa tehtäviään toisten kuntayhtymien kanssa yhteistyössä kuntalaissa säädettyillä yhteistyömuodoilla.

Yleiskuvaus vuoden 2025 toiminnasta ja tulevasta kehityksestä, arvio toimintatuottojen kehityksestä ja tuloksesta vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Etelä-Karjalan liiton avaintehävät vuonna 2025 ovat:

1. Edistetään maakunnan elinvoimaa toteuttamalla Etelä-Karjalan maakuntaohjelmaa 2022–2025 rahoituksen sekä asiantuntija- ja verkostotyön avulla. Laaditaan maakuntaohjelma vuosille 2026–2029.
2. Etelä-Karjalan maakuntakaava 2040:n valmistelu
3. Edunajamisessa vaikutetaan Etelä-Karjalan elinvoiman vahvistamiseen kansallisen ja EU-politiikan välineillä ja niiden sisältöön vaikuttamalla huomioiden kaakkoisen rajaseudun muuttunut toimintaympäristö
4. Organisaation toiminnan ja osaamisen kehittäminen työhyvinvointi huomioiden sekä hyvä työnantajakuva ja asiakastyytyväisyys säilyttäen

Vuoden aikana EU:n komissiolle jätetään loppuraportti Kaakkois-Suomi–Venäjä ENI CBC-ohjelmasta 2014–2020 ja hallintoviranomaisen tehtävät päättyvät.

Vuoden 2025 talousarviossa kuntien maksuosuuksissa huomioidaan KVTES-palkkaratkaisun vaikutus ja maksuosuuden muutos on +2,0 %. Myös taloussuunnitelma vuosille esitetään KVTES-palkkaratkaisun vaikutuksen huomioimista kuntien maksuosuuksissa.

Tilikausien 2025–2027 alijäämäksi suunnitellaan 100.000 euroa.

Toimitilojen hankintaa varten otettiin syyskuussa 2007 lainaa, jota lyhennetään 48.000 euroa vuodessa. Laina on suunnitelman mukaan maksettu kokonaisuudessaan vuoden 2027 loppuun mennessä.

Etelä-Karjalan liitto laskuttaa kunnilta jäsenmaksuosuuksien lisäksi Allergia- ja ympäristöinstituutin perusrahoituksen ja siirtää sen suoraan Allergia- ja ympäristöinstituutille.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuodelle 2025 sekä suunta vuosille 2026–2027

Talousarviossa maakuntavaltuusto hyväksyy liiton toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Valtuustoon nähden sitova erä on talousarvion loppusumma (tilikauden yli-/alijäämä). Kuntalain mukaisesti myös toiminnalliset tavoitteet määritellään sitoviksi ja niiden mahdollisista muutoksista päättää valtuusto. Nämä tavoitteet esitetään taulukkona toimintasuunnitelman liitteessä.

Talousarvion yleisperustelut ovat informaatiota, jota ei ole tarkoitettu sitovaksi talousarvion osaksi. Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut ovat ohjeellisesti sitovia siten, että yksiköiden tulee noudattaa perusteluissa kuvattua toiminnallista linjaa.

Investoinnit sekä suunnitellut rakenne- ja rahoitusjärjestelyt taloussuunnitelmakaudella

Ei merkittäviä investointeja suunnitelmavuosina. Olennaisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat Lappeenrannan kaupungin vastuisiin kuntayhtymään päin, ei ole suunniteltu vuodelle 2025.

Arvio toiminnan merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Merkittävimmät riskit toimintaan liittyvät muun muassa henkilöstön kuormituksen hallintaan sekä kuntatalouden vaikeuksien heijas-

tumiseen liiton toiminnan rahoitukseen. EU-Venäjä-rajaohjelman instrumentin päättymisellä on merkittäviä henkilöstövaikutuksia ja haasteena on turvata tarvittava osaaminen Etelä-Karjalan liitossa ohjelmakauden sulkemiseen, vuoden 2025 loppuun saakka.

Etelä-Karjalan liiton numeerinen osa

TULOSLASKELMA (1000 €)	TP 2023	TA 2024	TA 2025	MUUTOS % 2025/2024	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	3 502	3 179	2 850	-10,3 %	2 716	2 766
Muut tuotot				0,0 %		
Toimintakulut	-3 429	-3 221	-2 955	-8,3 %	-2 822	-2 874
TOIMINTAKATE	73	-42	-105	150,0 %	-106	-108
Rahoitustuotot	2	0	10	0,0 %	10	10
Rahoituskulut	-9	-8	-5	-37,5 %	-4	-2
VUOSIKATE	65	-50	-100	100,0 %	-100	-100
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-	0	0
TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	65	-50	-100	100,0 %	-100	-100
Satunnaiset erät (netto)	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN TULOS	65	-50	-100	100,0 %	-100	-100
Tilinpäätössiirrot	135	0	0	-	0	0
Verot	0	0	0	0,0 %	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	200	-50	-100	100,0 %	-100	-100

TUNNUSLUVUT LASKENTAKAUDEN LOPUSSA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kaupungin omistusosuus kuntayhtymästä %	51,3	51,3	51,3
Konsernin omistusosuus kuntayhtymästä %	51,3	51,3	51
Henkilöstöä keskimäärin, henkilötyövuosina	32	29	26
Investoinnit (1000 €)	0	0	0
Ulkoiset lainat (1000 €)	192	144	96
Kaupungin takausvastuut (1000 €)	0	0	0
Kaupungin antolainat (1000 €)	0	0	0
Leasingvastuut (1000 €)	36	20	20
TASEEN TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	21,1		
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	2 288	1 944	2 260
Lainakanta 31.12., 1000 €	192	144	96
Omavaraisuusaste %	13,9		
TULOSKASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Vuosikate/ poistot, %	-	-	-
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	102,1	98,7	96,4
KUNTAYHTYMÄKOHTAISET TOIMINNALLISET TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025